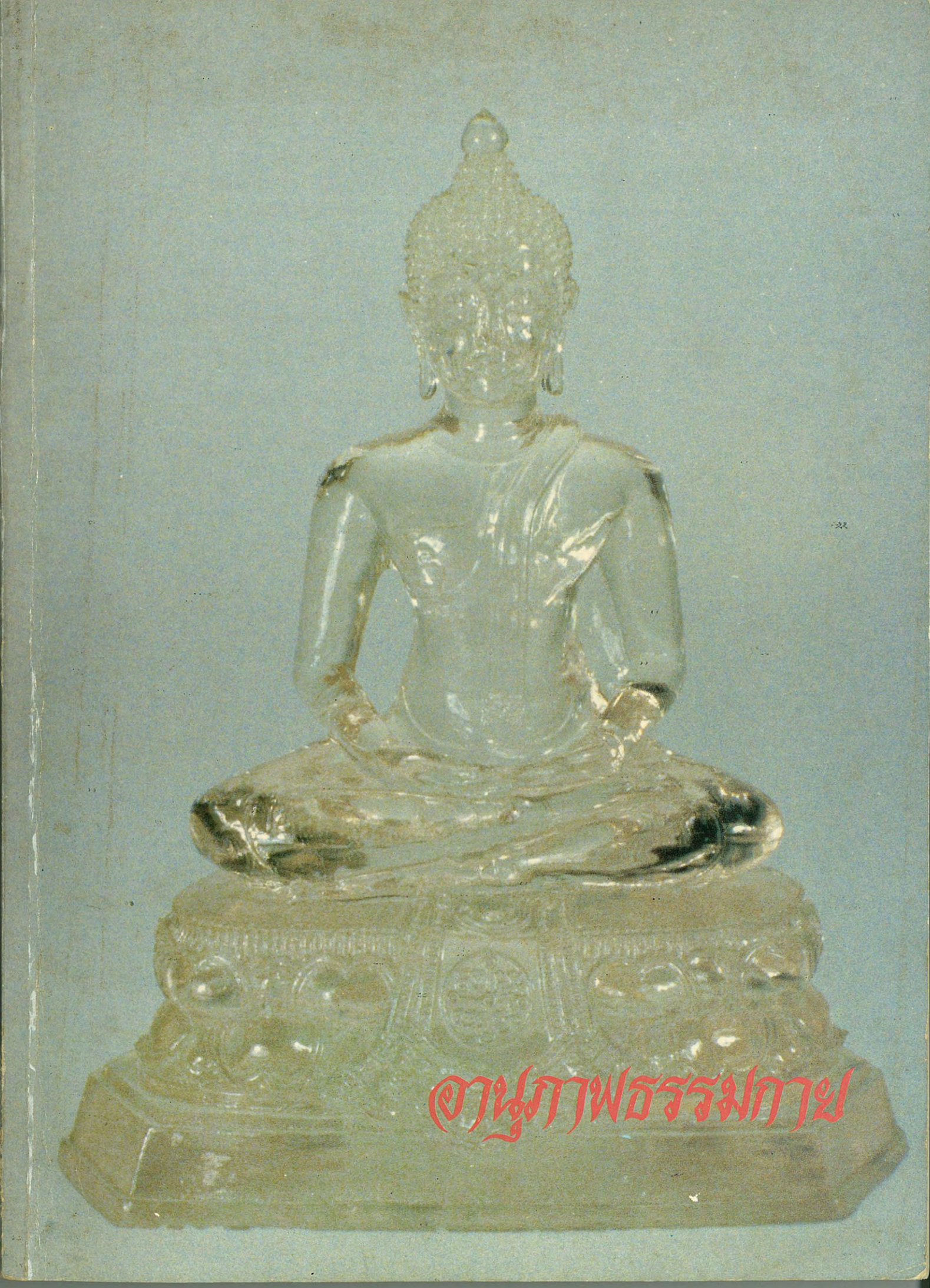
อานุภาพธรรมกาย

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ
ถนนจักรพรรดิพงษ์ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

อานุภาพธรรมกาย

เอกสารเผยแพร่ ของ

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

เพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม

ใน **โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน**

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

และ **โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

บรรณกร อ.เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร)

ออกแบบ-จัดทำ สมโพธิ์ ฌานวังศะ, ไพฑูรย์ ไชยประดิษฐกุล, ศุภชัย แซ่เอี้ยว

ธุรการ สรัญญา ลี้, สนิท โรจนศิริวงศ์, สมชาย แซ่น่าย, บำรุง บุญเชื้อ

พิมพ์ที่ ศรีเมืองการพิมพ์ ๕/๓๙-๔๑ ถนนรองเมืองซอย ๕ กทม. ๑๐๕๐๐
นายประยุทธ คมอำนาจสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๑๔๔๖๖๐, ๒๑๔๔๓๗๐

พิมพ์เมื่อ พุทธศักราช ๒๕๒๗

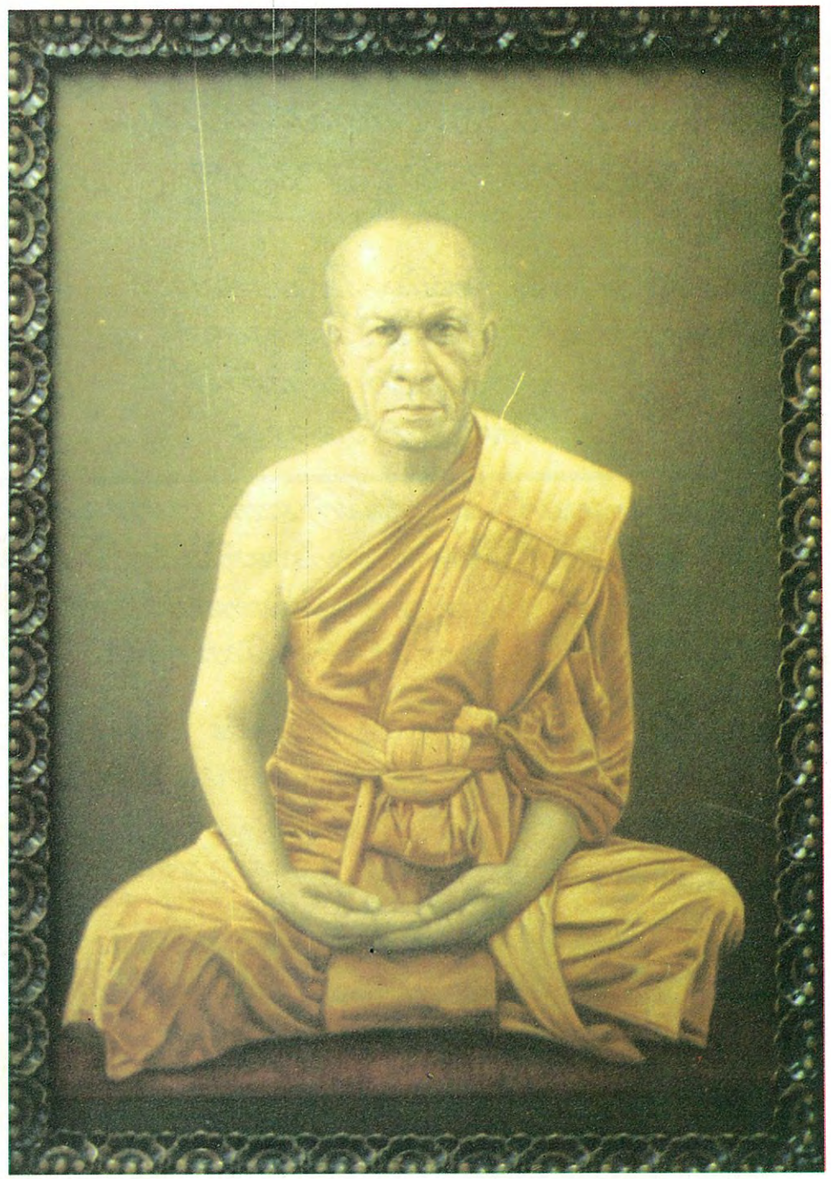

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

หลวงพ่อวัดปากน้ำ

บุรพาจารย์ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย

ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คติธรรม พระสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
หลวงพ่อวัดปากน้ำ ฯ

ดวงดวงสหรสี สมัยใด ไสร้ประสงค์
รักษาอาคม อุ่นใจ ไว้เป็นศรี
ดูสีสวย อาจดังหลัก ขำหักดี
อันหวังชี้ ไสร้สี สมรับความ

เกิดมาทำอะไรมาหาแก้ว ขบแล้วไส่กำ อะไรเกิดมาทำอะไร
สิ่งที่อยากก็หลวก สิ่งที่หยอก เขาก็สมหำให้ติดเป็นห่วงใย
เลิกอยาก งมหยอก รีบออกจากกาม เดินตามรอยนัก สมาเรียงไป
เสร็จกิจสิ้นหา ไส่ลงกาน้ำดาว เรียกว่าสิ้นขาน ก็ได้

รักษ์ร่าง พอสร้างร้าย รอดตน
ยอดเยี่ยม "ธรรมกาย" ผล ผ่องแผ้ว
เลอเลิศล้วนกุศล ใดอื่น
เชิญท่านถือเอาแก้ว ก่องหล้าเรืองสกล

ประกอบเหตุ สิ่งเกิดผล ทนเอาเถิด ประเสริฐนัก
ไส่หยุด ไส่ถึงพระ ตรงหยุดนี้แหละ เป็นตัวสำเร็จ
ผลไส่ดี ชกชูช่อ ชำเป็นปลายอบอาศัย

ประกอบเหตุ สิ่งเกิดผล สนใจเถิด ประเสริฐนัก
ประกอบในเหตุสิ่งเกิดในผล สนใจเข้าเถิด ประเสริฐดีนัก
ประกอบที่ในเหตุ สิ่งเกิดดูในผล สนใจหนักเข้าเถิดประเสริฐดียิ่งนัก

พระพรหมคุณาภรณ์
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๑๐
เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
ประธานโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

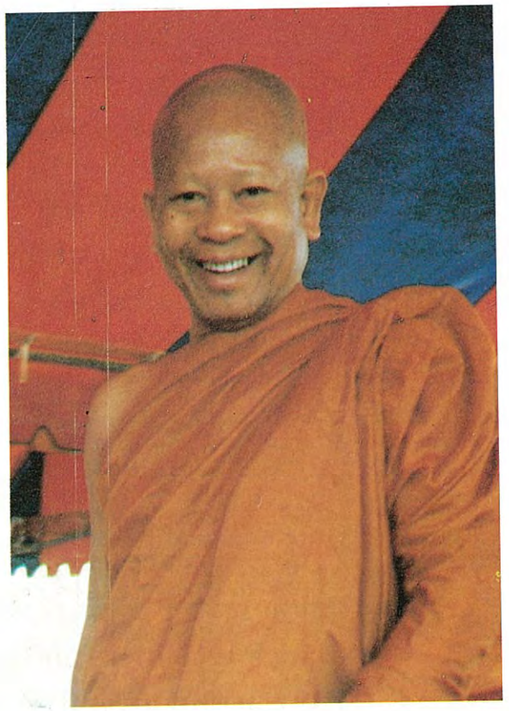

พระธรรมธีรราชมหามุนี
เจ้าคณะภาค ๑๗
เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
ประธานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน

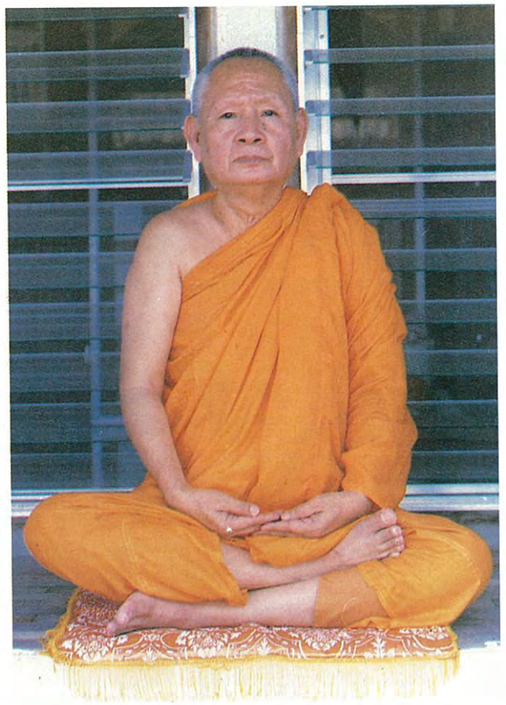

พระภาวนาโกศลเถร
รองเจ้าอาวาส
และพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธานโครงการธรรมปฏิบัติฯ
และโครงการพุทธภาวนาฯ

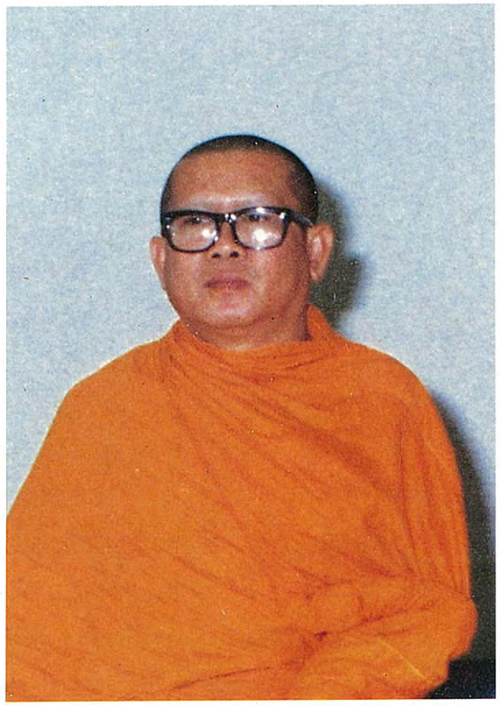

พระอาจารย์ พระมหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ
รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี เจ้าอาวาสวัดเชียงงา
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
ผู้อำนวยการโครงการอบรมพระกัมมัฏฐาน
สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระอาจารย์สังเวียน อธิวตฺโต
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
พระวิปัสสนาจารย์ประจำสถาบันพุทธภาวนาฯ
และ
อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร)

ฯพณฯ ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ
ประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คำนำ

หนังสือ "อานุภาพธรรมกาย" นี้คณะผู้บริหาร**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** เพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรมในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร **ได้จัดทำขึ้นโดยมีความมุ่งหมายสำคัญที่จะเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าทุกระดับ (เบื้องต้น เบื้องกลาง เบื้องสูง) ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) เป็นผู้สั่งสอนศิษยานุศิษย์ ตราบจนมรณภาพไปเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๒ และได้มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ และปรากฏผลดีทั้งทางโลกและทางธรรมแก่ผู้ศึกษาและปฏิบัติด้วยอิทธิบาทธรรมโดยทั่วหน้ากัน การจัดทำหนังสือเล่มนี้จึงมุ่งหวังที่จะเผยแพร่ "วิชชาธรรมกาย" ให้กว้างขวางออกไป เพื่อประโยชน์สุขแก่สาธุชนหมู่ใหญ่ให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้**

โครงงานเผยแพร่ธรรมปฏิบัติของโครงการทั้งสอง โดยมีมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายองค์กรนิติบุคคลทำหน้าที่ในการจัดหาเงินทุนและจัดการทางด้านการเงินและทรัพย์สินอันเป็นพุทธศาสนสมบัติของโครงการทั้งสอง เป็นโครงการใหญ่ มีขอบข่ายของงานที่กำลังแผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวางทั้งในและนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

๑) **โครงงานก่อสร้างสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี** เพื่อเป็นศูนย์กลางและสถานที่ถาวรในการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย

๒) **โครงงานอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และสาธุชนผู้สมัครมาเข้ารับการอบรมจากทั่วประเทศเป็นรุ่น ๆ เพื่อสร้างพระในใจคน และสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ** เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัตินี้ให้กว้างขวางออกไปในเขตท้องที่ของท่าน **ตามปณิธานของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ที่ประสงค์ให้มีพระวิปัสสนาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายประจำอยู่อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ รูป**

โครงงานนี้ได้เริ่มเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระเถรานุเถระรุ่นที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ถึง ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ณ สถานที่ตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งปรากฏว่าการอบรมได้ผลดีตลอดมา และยังจะขยายขอบข่ายของการอบรมต่อไปถึงพุทธบริษัทชาวต่างประเทศในโอกาสอันควรแก่กำลังทรัพย์และวิทยากรอีกด้วย

ฯพณฯ ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ
ประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คำนำ

หนังสือ "อานุภาพธรรมกาย" นี้คณะผู้บริหาร**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** เพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรมในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร **ได้จัดทำขึ้นโดยมีความมุ่งหมายสำคัญที่จะเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าทุกระดับ (เบื้องต้น เบื้องกลาง เบื้องสูง) ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) เป็นผู้สั่งสอนศิษยานุศิษย์ ตราบจนมรณภาพไปเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๒ และได้มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ และปรากฏผลดีทั้งทางโลกและทางธรรมแก่ผู้ศึกษาและปฏิบัติด้วยอิทธิบาทธรรมโดยทั่วหน้ากัน การจัดทำหนังสือเล่มนี้จึงมุ่งหวังที่จะเผยแพร่ "วิชชาธรรมกาย" ให้กว้างขวางออกไป เพื่อประโยชน์สุขแก่สาธุชนหมู่ใหญ่ให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้**

โครงงานเผยแพร่ธรรมปฏิบัติของโครงการทั้งสอง โดยมีมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายองค์กรนิติบุคคลทำหน้าที่ในการจัดหาเงินทุนและจัดการทางด้านการเงินและทรัพย์สินอันเป็นพุทธศาสนสมบัติของโครงการทั้งสอง เป็นโครงการใหญ่ มีขอบข่ายของงานที่กำลังแผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวางทั้งในและนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

๑) **โครงงานก่อสร้างสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี** เพื่อเป็นศูนย์กลางและสถานที่ถาวรในการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย

๒) **โครงงานอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และสาธุชนผู้สมัครมาเข้ารับการอบรมจากทั่วประเทศเป็นรุ่น ๆ เพื่อสร้างพระในใจคน และสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ** เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัตินี้ให้กว้างขวางออกไปในเขตท้องที่ของท่าน **ตามปณิธานของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ที่ประสงค์ให้มีพระวิปัสสนาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายประจำอยู่อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ รูป**

โครงงานนี้ได้เริ่มเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระเถรานุเถระรุ่นที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ถึง ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ณ สถานที่ตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งปรากฏว่าการอบรมได้ผลดีตลอดมา และยังจะขยายขอบข่ายของการอบรมต่อไปถึงพุทธบริษัทชาวต่างประเทศในโอกาสอันควรแก่กำลังทรัพย์และวิทยากรอีกด้วย

๓) **โครงการอบรมพระกัมมัฏฐานที่จัดให้มีขึ้นเป็นประจำในส่วนกลาง**ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณุตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้เป็นองค์รองประธานโครงการทั้งสอง (โปรดดูวัน เวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในอารัมภกถา)

๔) **การเผยแพร่ธรรมนี้ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ** เช่น การจัดพิมพ์**หนังสือธรรมปฏิบัติ**, การจัดทำ**เทปสอนภาวนาธรรม** (ซึ่งต่อไปจะได้ขยายไปถึงการถ่ายทำเป็น**วีดิโอเทป**), การจัด**รายการวิทยุ** และ**รายการ "ธรรมปฏิบัติ" ทางสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ** โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันนี้มี**ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๐๐ น. ทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง ๙ อสมท.**

๕) **โครงงานร่วมมือ ประสานงาน และช่วยเหลือโครงงานสาขาทั้งที่มีอยู่เดิม และที่กำลังจะเปิดขึ้นใหม่ในจังหวัดต่าง ๆ และจะขยายต่อไปยังต่างประเทศอีกด้วย**

โครงงานทั้งหลายเหล่านี้จักต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจจากสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย จึงจะสามารถดำเนินงานเพื่อยังประโยชน์สุขจากธรรมปฏิบัตินี้แก่ตนเอง แก่ครอบครัว แก่สังคม และแก่ประเทศชาติ ถึงนานาประชาชาติด้วยดีและมีประสิทธิภาพสูง

หนังสือ "อานุภาพธรรมกาย" นี้จักเป็นสื่อกลางระหว่างคณะผู้บริหารงานนี้กับสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย เพื่อให้ทราบถึงโครงงาน การดำเนินงาน และผลงานโดยถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อยังความศรัทธาปสาทะแก่ผู้ที่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับธรรมะและภารกิจนี้ ให้เกิดมีศรัทธามาร่วมแรงร่วมใจกันเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้านี้ และเพื่อเพิ่มเติมศรัทธาของผู้ที่มีอยู่บ้างแล้วให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อช่วยกันสืบพระบวรพุทธศาสนาอันบริสุทธิ์นี้ให้เจริญรุ่งเรืองและวัฒนาถาวรสืบไป

หนังสือ "อานุภาพธรรมกาย" เล่มแรกนี้ สำเร็จลงด้วยดีด้วยความอุตสาหะวิริยะของคณะผู้จัดทำ อันมีคุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ เป็นหัวหน้าคณะ และมี คุณสรัญญา ลี้ คุณไพฑูรย์ ไชยประดิษฐกุล คุณสนิท โรจนศิริวงศ์ คุณศุภชัย แซ่เอี้ยว เป็นต้น เป็นผู้ช่วย มูลนิธิจึงขออนุโมทนาและขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

อนึ่ง ในหนังสือเล่มนี้มีเรื่องที่เป็นสาระประโยชน์และน่าสนใจหลายเรื่องทั้งธรรมะที่มีเนื้อหาเข้มข้น และเรื่องราวจากประสบการณ์จริง ๆ ของผู้ปฏิบัติธรรมเขียนมาเล่าสู่กันฟัง จึงหวังว่าหนังสือ "อานุภาพธรรมกาย" เล่มแรกนี้ และเล่มต่อ ๆ ไป จะอำนวยสาระประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านได้มากพอสมควร

(ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ)
ประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

สารบัญ

อารัมภกถา	๑
พระพุทธปฏิมากร และพระปฏิมากร แกะจากหินรัตนชาติ	๔
ภาพประวัติศาสตร์	๗
พิธีวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์	๑๓
การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ฯ	๒๘
สัมโมทนียกถา	๔๑
คำกล่าว	๔๓
ธรรมกถา	๕๑
– พระธรรมเทศนาเรื่อง "รัตนะ"	๕๒
– นิพพาน พระนิพพาน อายตนนิพพาน คืออะไร	๗๑
– วิชชาธรรมกาย	๘๐
– วิธีปฏิบัติภาวนาให้ได้ถึงธรรมกาย	๘๗
– ผู้ปฏิบัติภาวนาที่ได้ถึงธรรมกายแล้ว จัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงที่สุด (บรรลุมรรค ผล นิพพาน) แล้วหรือ	๙๖
ประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติธรรม	๑๐๑
– อานุภาพพระธรรมกายหยก	๑๐๒
– เห็นพระธรรมกายเมื่อวัยเด็ก	๑๐๔
– ความฝันของผู้ปฏิบัติธรรม	๑๐๖
– ฝันเห็นพระพุทธรูปทองคำ ๒ องค์	๑๐๗
– ประสบการณ์อานุภาพธรรมกายกับลมฟ้าอากาศและอุณหภูมิ	๑๐๘
อิทธิปาฏิหาริย์มีจริงหรือ	๑๑๔
งาน "ธรรมนิทัศน์ '๒๖"	๑๓๗
กิจกรรมประจำ	๑๔๕
ครอบครัวและบุคคลตัวอย่าง	๑๕๕
รายนามพระวิทยากร	๑๖๑
รายนามวิทยากรและผู้ช่วย	๑๖๒
รายนามผู้ปฏิบัติได้ผลดี	๑๖๔
วิธีบูชาสมเด็จพระธรรมกาย พระของขวัญ และพระผงธรรมขันธ์	๑๗๑
ปิดเล่ม	

อารัมภกถา

"อานุภาพธรรมกาย" ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน แยกความหมายตามคำที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

"อานุภาพ" หมายถึงอำนาจ ฤทธิ์เดช ความยิ่งใหญ่

"อำนาจ" หมายถึง สิทธิ ความสามารถ กำลัง ความบังคับบัญชา

"ฤทธิ์" หมายถึง ความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง

"ธรรมกาย" หมายถึง ธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ (ในประมวลศัพท์ศาสนา โดย พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ว่า "หมู่ธรรม")

"วิชชา" หมายถึง ความตรัสรู้ เช่น วิชชา ๓ วิชชา ๘ อันมีอาสวักขยญาณ เป็นที่สุดของวิชชา

ณ ที่นี้ **"อานุภาพธรรมกาย"** จึงหมายถึง **อำนาจ สิทธิ ที่ยิ่งใหญ่แห่งพระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ และพระสังฆรัตนะของผู้ปฏิบัติเข้าถึงและเป็น อันยังความสำเร็จและความเจริญงอกงาม**ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ อันมีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑

มุ่งถึงว่า **"ธรรมกาย" ของจริงในพระพุทธศาสนานั้น มีอานุภาพแก่ผู้ปฏิบัติได้ "เข้าถึง" ได้ "รู้เห็น" และ ได้ "เป็น" ให้ถึงซึ่งความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขทั้งทางโลกและทางธรรมอย่างแน่นอน** ในทางโลกนั้น หมายถึงความเจริญรุ่งเรืองด้วยมนุษย์สมบัติและสวรรค์สมบัติ ชื่อว่า "อามิสฤทธิ์" ส่วนในทางธรรมนั้น หมายถึง ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขด้วยนิพพานสมบัติ อันมีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ ทั้งในส่วนตนเองและในส่วนรวม (ช่วยผู้อื่นเป็นธรรมทาน) ตามระดับบุญบารมีที่ได้สร้างสมอบรมมา และตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ชื่อว่า "ธรรมฤทธิ์"

วิชชาธรรมกาย ซึ่ง ณ ที่นี้ หมายความถึง**ความรู้พิเศษ** อย่างเช่น วิชชา ๓ วิชชา ๘ อภิญญา ๖ อันมีอาสวักขยญาณเป็นวิชชาสูงสุด (ระดับโลกุตตระ) **เป็นธรรมปฏิบัติที่ให้ได้ทั้งรู้และทั้งเห็นสภาวะของธรรมชาติตามที่เป็นจริง สูงขึ้นไปเป็นความตรัสรู้พระอริยสัจจ์ ๔** และ**ถึงความตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ด้วยตาและญาณธรรมกายนั้น ย่อมพิสูจน์ได้ด้วยเอกสารพยานที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา** (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระไตรปิฎก), และ**มีผู้พิสูจน์ได้โดยทางปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้านี้ ที่สามารถได้ "เข้าถึง" รู้เห็น และได้ "เป็น" กันมาก ทั้งบรรพชิตและฆราวาส ทั้งพุทธศาสนิกและศาสนิกอื่น** (เริ่มปรากฏผลปฏิบัติได้เข้าถึงกันมากขึ้นในปัจจุบันนี้) **และสำหรับผู้ตั้งใจศึกษาและปฏิบัติธรรมนี้ด้วยอิทธิบาทธรรมแล้ว เป็นต้องได้รับผลดีจากการปฏิบัติทั้งในทางโลกและในทางธรรมโดยทั่วหน้ากัน** (ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ และทุกระดับความรู้) **จึงนับว่า "อานุภาพธรรมกาย" เป็นธรรมเครื่องบำบัดทุกข์และบำรุงสุขอย่างแท้จริง**

อนึ่ง **สำหรับผู้ที่มีจิตศรัทธาด้วยกุศลเจตนาอันบริสุทธิ์ เข้าศึกษาและปฏิบัติธรรม** (ทาน ศีล และภาวนา) **เองด้วย ชักจูงผู้อื่นที่ยังไม่มีศรัทธาในธรรมปฏิบัติให้กลับเป็นผู้มีศรัทธา และผู้ที่มีศรัทธาน้อยให้ศรัทธายิ่ง ๆ ขึ้นไปด้วย** และร่วมในการอุปถัมภ์ค้ำจุนมูลนิธิพุทธภาวนา**วิชชาธรรมกาย** โดยมีท่านศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ (ประธานศาลฎีกา) **เป็นประธานมูลนิธิฯ เพื่อการเผยแพร่ธรรมปฏิบัตินี้ในโครงการทั้งสอง คือโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร** โดยมีพระเดชพระคุณ **พระพรหมคุณาภรณ์** (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ. ๙) กรรมการมหาเถรสมาคมรองแม่กองพระธรรมทูต เจ้าคณะภาค ๑๐ และเจ้าอาวาสวัดสระเกศฯ **เป็นประธาน** กับ**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ** โดยมีพระเดชพระคุณ **พระธรรมธีรราชมหามุนี** (ช่วง วรปุญโญ ป.ธ. ๙) เจ้าคณะภาค ๑๗ และเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ **เป็นประธาน** และมีพระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ **เป็นรองประธานโครงการทั้งสอง ด้วยการเสียสละกำลังกาย กำลังสติปัญญา ความสามารถ และกำลังทรัพย์ เพื่อช่วยกันสร้างพระในใจคน และสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งทางปริยัติ (หลักการ) ในทางปฏิบัติ** (ศีล สมาธิ ปัญญา และสูงขึ้นไปเป็นอริยมรรคมีองค์ ๘) **และให้ถึงปฏิเวธ** (มรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑) **เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธบริษัทและบริษัทอื่น ให้ได้เกิดศรัทธาปสาทะปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตาม เป็นการช่วยกันสืบบวรพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไปนั้น ย่อมเป็นมหานิสงส์แก่ผู้ประกอบบำเพ็ญ เป็นบุญศักดิ์สิทธิ์อันให้ได้รับผลในปัจจุบัน เป็นบารมีและปรมัตถบารมี เป็นรัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ สิทธิเฉียบขาด ฯลฯ ให้ได้เข้าถึงพระนิพพานและอายตนนิพพานถอดกายและนิพพานเป็น และให้ได้อำนาจสิทธิ สิทธิเฉียบขาดในการปกครองธาตุธรรม ตามระดับภูมิธรรมและตามฐานะแห่งบารมีที่ปฏิบัติได้โดยทั่วหน้ากัน**

ด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ และด้วยสติปัญญาเครื่องรักษาตนตามสมควรแก่ภูมิธรรมของคณะผู้บริหารงานในโครงการทั้งสองและมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันมุ่งมั่นเผยแพร่ธรรมปฏิบัตินี้ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับโลกียวิปัสสนา ถึงโลกุตตรวิปัสสนา และวิชชาธรรมกายชั้นสูง แก่สาธุชนพุทธบริษัทและบริษัทอื่นเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ **โดยไม่ปิดบัง** เท่าที่ผู้รับการถ่ายทอดวิชชานี้จะพึงสามารถรับได้ เพื่อยังประโยชน์ตน ประโยชน์ท่านให้ได้ถึงซึ่งความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข โดยมีมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงด้วยเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติเป็นที่มุ่งหมาย ได้แผ่ขยายกว้างขวางออกไปให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้นี้เอง คณะผู้บริหารจึงได้รับ "อานุภาพธรรมกาย" เป็นอำนาจ สิทธิ สิทธิเฉียบขาดในการศึกษาและปฏิบัติธรรมให้ได้รับผลดีเอง และในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัตินี้ไปยังผู้อื่นให้ได้รับผลดีไปด้วยเป็นอย่างมาก กล่าวคือ **ปรากฏผลว่าผู้ที่มาเข้ารับการอบรมธรรมปฏิบัตินี้ ซึ่งคณะผู้บริหารโครงการทั้งสองนี้ได้จัดขึ้นเป็นประจำดังต่อไปนี้ ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายในอัตราสูง** จัดเป็น **"อนุสาสนีปาฏิหาริย์"** ที่บริสุทธิ์และสมบูรณ์อย่างมาก กล่าวคือที่คณะผู้บริหารชุดนี้ได้จัดขึ้น ณ

(๑) ที่ตั้ง**สถาบัน พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีทุกปี ๆ ละ ๒-๓ รุ่น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมา

(๒) **ในพระอุโบสถ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร** (วัดภูเขาทอง) **ทุกวันอาทิตย์วันละสองรอบ** คือ **รอบเช้าเริ่มเวลา** ๐๙.๓๐ น. และ**รอบบ่ายเริ่มเวลา** ๑๒.๓๐ น.

(๓) ที่**ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกเที่ยงวันอังคาร**และพฤหัสบดี

(๔) ที่**หอสังเวชนียม์งคลเทพนิรมิต ทุกวันพฤหัสบดี เวลา** ๑๔.๐๐ น.

(๕) ที่**ตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกวันเวลา** ๑๖.๐๐ น.

"**อานุภาพธรรมกาย**" เป็นที่ประจักษ์แก่ศิษยานุศิษย์ผู้ได้ตั้งใจศึกษาและปฏิบัติธรรมนี้ด้วยอิทธิบาทธรรมโดยทั่วไป จนเห็นเป็นเรื่องธรรมดาตามพระพุทธดำรัสที่ว่า "**ธมฺโมหเว รกฺขติ ธมฺจารี**" แปลความว่า "ธรรมย่อมคุ้มครองรักษาผู้ประพฤติธรรม" และตามพระบาลีที่ว่า "สฺวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม สนฺทิฏฺฐิโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญฺญูหีติ" ซึ่งแปลความว่า "พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว เป็นของอันบุคคลพึงเห็นเอง เป็นของไม่มีกาลเวลา เป็นของจะร้องเรียกผู้อื่นให้มาดูได้ เป็นของอันบุคคลพึงน้อมเข้ามาใส่ใจ เป็นของอันวิญญูชนทั้งหลายพึงรู้เฉพาะตัว ดังนี้."

ในหนังสือเล่มนี้จึงแสดงตัวอย่างของอานุภาพธรรมกายเพียงเล็กน้อย เพื่อประกอบศรัทธาปสาทะ และเพื่อความเข้าใจแจ่มแจ้งในบางเรื่องที่มีผู้เข้าใจไขว้เขวสับสน ให้ได้เข้าใจแจ่มแจ้งในรายละเอียดที่ลึกซึ้งนั้น เพื่อขจัดความลังเลสงสัยในธรรมปฏิบัติว่าให้ผลอย่างไร ว่าอะไรเป็นแก่น อะไรเป็นกระพี้ หรืออะไรเป็นของชำร่วย อะไรควรยึด อะไรควรปล่อยวาง และเพราะเหตุใด? โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัญหาข้อที่ว่า "ธรรมกาย คืออะไร?" "จะปฏิบัติให้ถึงธรรมกายได้โดยวิธีใด" "ธรรมกายที่ให้ผลเป็นธรรมเครื่องบำบัดทุกข์ บำรุงสุขได้เพราะเหตุใด" "อิทธิปาฏิหาริย์และปาฏิหาริย์อื่น ๆ มีได้ เป็นได้ จริงหรือ?" "ถ้าอิทธิปาฏิหาริย์สามารถมีได้ เป็นได้จริงแล้ว มีอะไรเป็นเหตุ เป็นปัจจัยให้เกิดขึ้นได้ และเกิดขึ้นไม่ได้?" ตลอดทั้ง "คุณและโทษของอิทธิปาฏิหาริย์" ฯลฯ เป็นต้น

แม้เรื่อง "อิทธิปาฏิหาริย์" จะเป็นเรื่องที่มีผู้วิพากษ์วิจารณ์กันไปต่าง ๆ นานาตามภูมิปัญญาของแต่ละท่าน แต่**สำหรับผู้ปฏิบัติธรรม ซึ่งปฏิบัติได้ถึงวิชชาธรรมกายชั้นสูง และได้รับการอบรมจิตและปัญญาด้วยดีแล้ว ย่อมเข้าใจมูลเหตุ และปัจจัยที่ประกอบกันขึ้นเป็นโลกียวิชชา (อภิสังขารมาร) ให้มีผลเป็นความอัศจรรย์ ที่เรียกกันว่า "ปาฏิหาริย์" ด้วยปัญญาอันเห็นแจ้งในความเป็น อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา แห่งอภิสังขารมารดังกล่าว แล้วก็ไม่ยึดมั่น ถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิ อันมีผลให้เกิดโทษ ทุกข์ และย่อมเข้าใจในโลกุตตรวิชชา คืออาสวักขยญาณอันนำไปสู่ "อสังขตธาตุ - อสังขตธรรม วิราคธาตุ - วิราคธรรม"อันบัณฑิตผู้มีปัญญาพึงเข้าถึงพึงรู้เห็นและพึงเป็น เพื่อมรรค ผล นิพพาน ที่สุดแห่งทุกข์ทั้งปวงอย่างไรด้วยตามควร**

มงคลบุตร

พระพุทธปฏิมากร และพระปฏิมากร หินรัตนชาติ

หินรัตนชาติที่มีอายุของการรวมตัวหรือการตกผลึกตามธรรมชาติที่เก่าแก่หลายสิบล้านปี อย่างเช่น หยก หินเพชรโมกุล หินผลึกขาวใส ฯลฯ เหล่านี้**ย่อมมีกายสิทธิ์ซ้อนอยู่ตามธรรมชาติ เมื่อมาใช้แกะขึ้นเป็นพระพุทธปฏิมากรจำลอง "ธรรมกาย"** ซึ่งเป็นองค์แทนพระพุทธเจ้า หรือ**เป็นพระปฏิมากรจำลอง "หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี"** ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า **และได้รับการเจริญภาวนาและซ้อนวิชชาธรรมกายชั้นสูงโดยพระวิปัสสนาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ** เฉพาะอย่างยิ่ง พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้านี้สืบต่อจากพระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี การเจริญภาวนาและซ้อนวิชชาธรรมกายชั้นสูงดังกล่าว **เพื่อชำระธาตุธรรมของหินรัตนชาติที่สร้างขึ้นเป็นพระพุทธปฏิมากรดังกล่าวให้บริสุทธิ์ด้วยพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ ทับทวีด้วยบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ และสิทธิเฉียบขาด ฯลฯ ขององค์พระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรมฝ่ายพระอันปราศจากวิชชาของภาคมาร ดั่งนี้ ย่อมเป็นมหามงคลแก่ผู้มีไว้ในครอบครองและบูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิบัติบูชาพระรัตนตรัยด้วยอิทธิบาทธรรม ไม่ให้ตกต่ำให้มีแต่ความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปทั้งทางโลกและทางธรรม**

พระพุทธปฏิมากรจำลองธรรมกาย
ขนาดหน้าตัก ๙-๑/๒" แกะด้วยหยกพม่า
(ศิลปไทย)
(มีดวงแก้ว หินผลึกตั้งอยู่ใกล้ฐาน)

พระพุทธปฏิมากรจำลองธรรมกาย
ขนาดความสูง ๕-๑/๒"
แกะด้วยหินผลึก(จุยเจีย)ขาวใส
(ช่างแกะชาวอินเดีย)

พระปฏิมากรจำลองหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ
ขนาดความสูง ๖"
แกะด้วยหินผลึก(จุยเจีย)ขาวใส
(ช่างแกะชาวอินเดีย)

พระปฏิมากรจำลองพระศรีอารยเมตรัยโพธิสัตว์
ขนาดหน้าตัก ๗" แกะด้วยหยกพม่า
(ศิลปจีน ช่างแกะไทย)

พระปฏิมากรจำลองพระอวโลกิเตศวร(กวนอิม)
ขนาดความสูง ๑๖" แกะด้วยหินผลึก (จุยเจีย) ขาวใส
(ศิลปจีน เก่าแก่มาก)
มีปฏิมากรรมนกเกาะกิ่งไม้ (ศิลปจีน), พิฆเนศ (ศิลปอินเดีย)
และนางฟ้าหรือนางแก้ว(ศิลปจีน)แกะด้วยหินผลึก(จุยเจีย)

ภาพประวัติศาสตร์

เมื่อมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายรับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ๗๒ ไร่ ในท้องที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จาก **คุณเชาวน์ ศรสงคราม** (คุณเชาวน์ถวาย ๓๐ ไร่ กับขายให้มูลนิธิฯ อีก ๔๒ ไร่) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะอนุกรรมการภูมิทัศน์ของมูลนิธิฯ ก็รีบเร่งดำเนินการขุดคลองรอบพื้นที่ ขุดแอ่งน้ำในพื้นที่ดินบางส่วน ถมที่และปรับพื้นที่ดินในบริเวณดังกล่าว เพื่อเตรียมการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๒ และประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์ในเดือนธันวาคมต่อไป ทั้งนี้ด้วยความอนุเคราะห์จาก**กรมชลประทาน** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในเรื่องรถขุดดินและแรงงาน และ**คุณสโรจน์ ลิวติวงศ์** ในเรื่องรถดั๊มป์บรรทุกดินและรถเกรดดิน

๑

๒

๓

๔

๕

๖

๑-๒. -พื้นที่นาเดิม

๓. -รถขุดกำลังขุดดิน

๔. -ตรวจงาน ------ในภาพจากซ้ายไปขวา---- นายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร) กรรมการมูลนิธิฯ คุณนพ โรจนวานิช วิศวกร อนุกรรมการภูมิทัศน์ รศ.ดร.ธีระ เกรอต ประธานอนุกรรมการภูมิทัศน์ คุณโต๊ะเม้ง แซ่ตั้ง กรรมการโครงการธรรมปฏิบัติฯ

๕. -รถดั๊มป์ขุดดินและรถตักดินกำลังทำงาน

๖. -ฝนตกไม่ได้เชียวนะ เพราะถ้าฝนตกแล้วดินจะเละ งานดินก็จะเสร็จไม่ทันอบรมพระและพิธีวางศิลาฤกษ์ในเดือนธันวาคม

๗

๘

๙

๑๐

๑๑

๑๒

๗. -เริ่มสร้างกุฏิทันทีที่มีเจ้าภาพ

๘. -ปั้นจั่นกำลังตอกเข็มสร้างศาลาอเนกประสงค์ให้ทันกำหนดพิธีวางศิลาฤกษ์วันที่ ๑๙ ธันวาคมด้วยนะ

๙. -ต้องให้ทันวันงานอบรมพระและพิธีวางศิลาฤกษ์เดือนธันวาคมนะ ในภาพจากซ้ายไปขวา ------คุณบุญชู แตงฉาย (ปัจจุบันคือพระบุญชู อุชุจาโร) คุณสโรจน์ ลิวติวงศ์ คุณโต๊ะเม้ง แซ่ตั้ง รศ.ดร.ธีระ เกรอต เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ และคุณพิศาล เทพศิริ

๑๐. -กุฏิเสร็จทันใช้ในงานอบรมพระ ตั้งแต่วันที่ ๒ ธันวาคมด้วยหลายหลัง

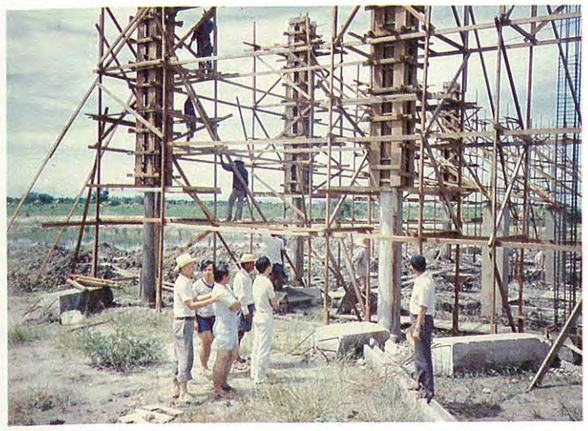

๑๓

๑๔

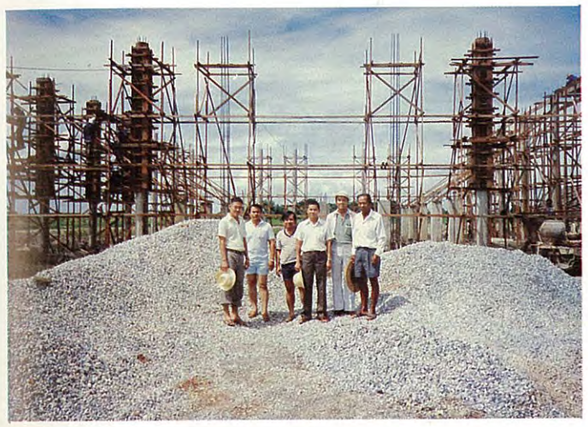

๑๕

๑๖

๑๗

๑๘

๑๑. -การก่อสร้างคานคอดินศาลาอเนกประสงค์ก็เสร็จทันประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๑๙ ธันวาคม ซึ่งในวันนั้นมูลนิธิฯ ได้ทูลเชิญ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา เสด็จไปทรงเป็นประธานในพิธี

๑๒. -เตรียมที่สำหรับพระสงฆ์ที่จะมาเข้ารับการอบรมปักกลด

๑๓-๑๘. -แม้จะยังขาดทุนทรัพย์ก็ตาม แต่การก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ก็ก้าวหน้ามาตลอดดังที่เห็นในภาพเหล่านี้ ซึ่งบันทึกภาพไว้เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๖

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นวันอยู่ระหว่างการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๒ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายได้จัดให้มีพิธีวางศิลาฤกษ์อเนกประสงค์ โดยมี**พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา** ได้เสด็จเป็นการส่วนพระองค์ไปทรงเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ฯ เวลา ๑๕.๐๐ น. และมีพิธีทอดผ้าป่ามหากุศลในตอนเช้า (๑๐.๐๐ น.) เพื่อสมทบทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการอบรมพระกัมมัฏฐาน และสร้างศาลาอเนกประสงค์ ณ บริเวณที่ตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

พิธีวางศิลาฤกษ์ ศาลาอเนกประสงค์ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

และ: พิธีทอดผ้าป่ามหากุศล

ณ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕
(ภาพเรียงตามลำดับเวลาและเหตุการณ์)

๑

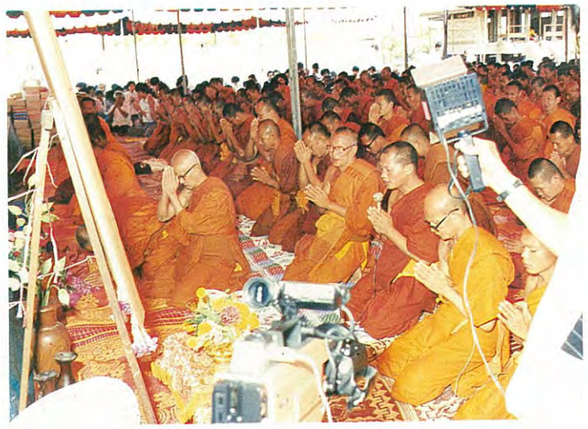

๒

๓

๔

๑. เวลา ๐๙.๐๐ น. ของวันที่ ๑๙ ธันวาคม พระสงฆ์เถรานุเถระที่มาเข้ารับการอบรมออกจากที่พักไปยังปะรำอำนวยการ เพื่อทำวัตรและปฏิบัติภาวนาธรรมตามปกติ

๒-๓. พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ทำวัตร-สวดมนต์ และเจริญภาวนาร่วมกัน

๔. ฆราวาสผู้มาร่วมในงานต่างก็ตั้งใจรับศีลและเจริญภาวนาร่วมกันเพื่อชำระกาย วาจา และใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ก่อนพิธีทอดผ้าป่ามหากุศล

๕

๖

๗

๘

๕. พระเถรานุเถระผู้มาร่วมในพิธีทอดผ้าป่ามหากุศลและพิธีวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์ต่างก็ทะยอยกันมาถึง-------ในภาพนั่งเก้าอี้จากซ้ายไปขวา คือ พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถระ, พระครูอุปถัมภ์ธรรมกิจ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ พระเดชพระคุณพระราชวิสุทธิโมลี (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙) เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯผู้เป็นองค์รองประธานโครงการอบรมนี้ฯ ซึ่งเป็นผู้บรรยายมหาสติปัฏฐาน ๔ (ภาคปริยัติ) แก่พระสงฆ์ที่มาเข้ารับการอบรมด้วย------พระที่นั่งบนแท่นจากซ้ายไปขวา คือ พระเถรานุเถระที่มาเข้ารับการอบรม ซึ่งหลายท่านปฏิบัติได้ถึงความสงบดีและเป็นพระวิทยากรช่วยคุมพระกัมมัฏฐานด้วย คือ หลวงพ่อพระครูสีลาภิวัฒน์เจ้าอาวาสวัดสระปทุมและวัดสวนป่าวิเวกเจริญธรรมกาย เจ้าคณะอำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด หลวงพ่อพระครูพิพัฒน์วุฒิสาคร เจ้าคณะตำบลหลักสอง เจ้าอาวาสวัดหลักสองราษฎร์บำรุง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ส่วน ๒ ท่านทางขวามือสุด คือ พระปลัดจำนงค์ สุวโจ วัดธรรมจริยาภิรมย์ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และพระสันต์ ทิพฺพสนฺโต วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

๖-๗-๘. ถวายเพลพระสงฆ์ สามเณร อุบาสิกา

๙

๑๐

๑๑

๑๒

๙. รับพรพระ-------สองแม่ลูกในภาพที่เห็นพนมมือนั้น ทางซ้ายคือ คุณสุธาร สุขยางค์ ผู้จัดการ บริษัท ไอที แอสโซซิเอสท์ และกรรมการบริหารมูลนิธิพุทธภาวนา วิชชาธรรมกายสถาปนิก ผู้ออกแบบกุฏิพระสงฆ์และศาลาอเนกประสงค์ของสถาบันฯ ------- ชายคนสวมชุดสากล คือ คุณปิยบุตร ชลวิจารณ์ ผู้จัดการฝ่ายสาขา ธนาคารสหธนาคาร จำกัด ผู้เป็นกรรมการอุปถัมภ์มูลนิธิ

๑๐. เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเพลเสร็จ และฆราวาสรับประทานอาหารเที่ยงเสร็จแล้วก็ประกอบพิธีถวายผ้าป่ามหากุศล ที่เห็นในภาพคือ หลวงพ่อพระครูสิริธรรมโฆษิต กำลังชักผ้าบังสุกุลจีวร (ผ้าป่า) โดยมี รศ.ดร.พัฒนะ ภวะนันท์ (คนสวมแว่นคุกเข่าพนมมือ) จากคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ ผู้เป็นรองประธานมูลนิธิฯ กับคุณบุญชู ปัจจุบันคือ พระบุญชู อุชุจาโร คอยช่วยเหลืออยู่ใกล้ ๆ

๑๑. เสร็จจากพิธีถวายผ้าป่ามหากุศล ประชาชนต่างพากันเดินไปคอยเฝ้ารับเสด็จพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา ซึ่งจะเสด็จมาทรงเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์ เวลา ๑๕.๐๐ น.

๑๓

๑๔

๑๕

๑๖

๑๒-๑๓. พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และสาธุชนต่างเข้าสู่ที่นั่งในเต้นท์เพื่อเตรียมรับเสด็จจนล้นหลาม

๑๔. คนเฒ่า คนแก่ ก็มีศรัทธาแรงกล้า มาร่วมงานมหากุศลและคอยเฝ้ารับเสด็จมิได้ท้อถอย

๑๕-๑๖-๑๗. ครั้นเวลา ๑๔.๐๐ น. ก็พระวรชายาเสด็จพระดำเนินมาถึง นายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร) กรรมการมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ผู้ทำการแทนประธานมูลนิธิฯ ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ (ประธานศาลฎีกา) ทำหน้าที่ประธานในพิธีบวงสรวงเทพยดา โดยพราหมณ์จากสำนักพระราชวังเป็นผู้ประกอบพิธี และมีกรรมการมูลนิธิฯ กรรมการโครงการฯ หลายท่าน เช่น พ.ต.อ. (พิเศษ) พยนต์ ผลประไพ, พ.อ.(พิเศษ) นิพนธ์ พลภัทรพิจารณ์, พ.อ.ชาญ ดิษยเดช, ศาสตราจารย์นิคม จันทรวิทุร, รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ เกรอต, รองศาสตราจารย์ถาวร สุทธิพงษ์, ร.ต.อ. ณรงค์ คงเกิด, ภก.สุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์, คุณโต๊ะเม้ง แซ่ตั้ง, คุณบุญชู แตงฉาย, คุณพิมพา รุ่งสัทธรรม, คุณประภัสสร อาชวานนท์, คุณพิศาล เทพศิริ และ Mr. Willie H. Brownหัวหน้าฝ่ายบริหาร สำนักข่าวสารอเมริกัน (คนแต่งชุดสากล สวมแว่น) ร่วมพิธีด้วย

๑๗

๑๘

๑๙

๒๐

๑๘. นายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร) กรรมการมูลนิธิฯ ผู้ทำการแทนประธานมูลนิธิฯ (ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ) กำลังหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี คุณปฐม สุทธิวาทน์ฤพุท (คนแต่งฟอร์ม) และรองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี คุณคงศักดิ์ ลิ่วมโนมน (สวมชุดพระราชทานสีน้ำเงิน) และปลัดอำเภออาวุโส ผู้รับมอบอำนาจหน้าที่จากนายอำเภอดำเนินสะดวกเพื่อเตรียมการรับเสด็จ

๑๙. นายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ กำลังหารือกับ (ภาพจากซ้ายไปขวา) คุณสุธี ปิยดำรง จากทีวีสีช่อง ๙ อสมท., พ.อ.(พิเศษ) นิพนธ์ พลภัทรวิจารณ์ รองประธานมูลนิธิฯ ปลัดอำเภออาวุโสดำเนินสะดวก, คุณพฤทธิ์ อุปถัมภานนท์ จากทีวีสีช่อง ๙ อสมท. ศาสตราจารย์นิคม จันทรวิทุร รองประธานมูลนิธิฯ

๒๐. กรรมการมูลนิธิฯ, กรรมการกิติมศักดิ์, กรรมการอุปถัมภ์, คุณหญิง-คุณนาย และแม่ชีเตรียมรับเสด็จ

๒๑

๒๒

๒๓

๒๔

๒๑. ๔ ท่านทางขวามือ (จากซ้ายไปขวา) คุณสุจินตนา ชลวิจารณ์ กรรมการมูลนิธิฯ, คุณวิภาดา โรจนวานิช (ชุดสีม่วง), แม่ชีอภิญญา นาคทรงแก้ว, คุณภิญญรัชฎ์ ผลประไพ

๒๒. ช่างภาพ สื่อมวลชน ตำรวจ พร้อมรับเสด็จ (ในภาพยืนกลาง ๒ คน จากซ้ายไปขวา) ร.ต.อ.ณรงค์ คงเกิด จากกองบัญชาการตำรวจนครบาล และคุณประพันธ์ ศิริบัณฑิตย์กุล แห่ง AMEX & GREY Advertising Ltd. ซึ่งเป็นกรรมการกิติมศักดิ์มูลนิธิฯ กำลังช่วยเตรียมการรับเสด็จ

๒๓. กรรมการมูลนิธิฯ------คุณวีรวรรณ โรจนวานิช, คุณจีรพันธ์ ชัยวิวัธน์ กรรมการและเหรัญญิก, คุณวัฒนา ปัทมาภิรัตน์ กำลังเตรียมการรับเสด็จอย่างขะมักเขม้น

๒๔. สาธุชน อุบาสก อุบาสิกา เฝ้ารอรับเสด็จกันเนืองแน่น ที่เห็นในภาพ คือคุณสุธาร สุขยางค์ (ติดโบว์สีเหลือง) กรรมการมูลนิธิ และสถาปนิก ผู้ออกแบบศาลาอเนกประสงค์และรศ. วีรวรรณ ปัทมาภิรัตน์ (กำลังหยิบของในกระเป๋า)

๒๕

๒๖

๒๗

๒๘

๒๕. พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา กำลังเสด็จลงจากรถพระที่นั่งท่านผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี และนายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ กรรมการมูลนิธิฯ กำลังเตรียมรายงานตัว

๒๖. พระวรชายาทรงรับพวงมาลัยดอกไม้จากกรรมการมูลนิธิฯ (ในภาพ) คุณวิสาข์ โรจนวานิช พนักงานธนาคารกรุงเทพฯ จำกัด กรรมการและผู้ช่วยเหรัญญิกมูลนิธิฯ, คุณประภัสสร อาชวานนท์, คุณวีรวรรณ โรจนวานิช, และทรงปฏิสันถารกับศาสตราจารย์นิคม จันทรวิทุร

๒๗. พระวรชายาทรงรับช่อดอกไม้จากภรรยาผู้ว่าราชการจังหวัด, ภรรยารองผู้ว่าราชการจังหวัด, ภรรยาปลัดจังหวัดราชบุรี และจากภรรยานายอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และคุณชุติมา ลิวติวงศ์ กรรมการอุปถัมภ์มูลนิธิฯ

๒๘. พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา กำลังเสด็จพระดำเนินเข้าสู่ปะรำพิธี โดยมีนายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ นำเสด็จ

๒๙

๓๐

๓๑

๓๒

๒๙-๓๐. พระวรชายาเสด็จสู่ปะรำพิธีและทรงจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ทรงศีล และทรงสดับพระสงฆ์เถระสวดพระพุทธมนต์ โดยมีพระเดชพระคุณ พระอุดรคณาภิรักษ์ (กิตติวุฒฺโฑ) ผู้อำนวยการจิตตภาวัน ถวายศีลและเป็นประธานสวดพระพุทธมนต์------ม.จ.พันธ์สวลี (ท่านแม่) ประทับเคียงคู่อยู่กับ ม.ร.ว.อดุลกิตต์ กิติยากร (ท่านพ่อ) (โปรดสังเกต------ พระวรชายาทรงเจริญภาวนาด้วยโดยตลอด)

๓๑. นายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ กล่าวคำกราบทูลถวายรายงานและเชิญเสด็จไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์

๓๒. พระวรชายาทรงนมัสการและรับของที่ระลึกจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระภาวนาโกศลเถร (ในภาพทางขวามือของหลวงพ่อภาวนาฯ คือ พระเดชพระคุณ พระสุมทรเมธี เจ้าคณะจังหวัดสมุทรสงคราม และทางซ้ายมือคือพระเดชพระคุณ พระราชวิสุทธิโมลี เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม)

๓๓

๓๔

๓๕

๓๓-๓๔-๓๕. พระวรชายา ทรงเจิมแผ่นอิฐ ทอง นาก เงิน, ทรงดอกไม้มงคล, ทรงวางแผ่นอิฐ ทอง นาก เงิน และทรงโบกปูน

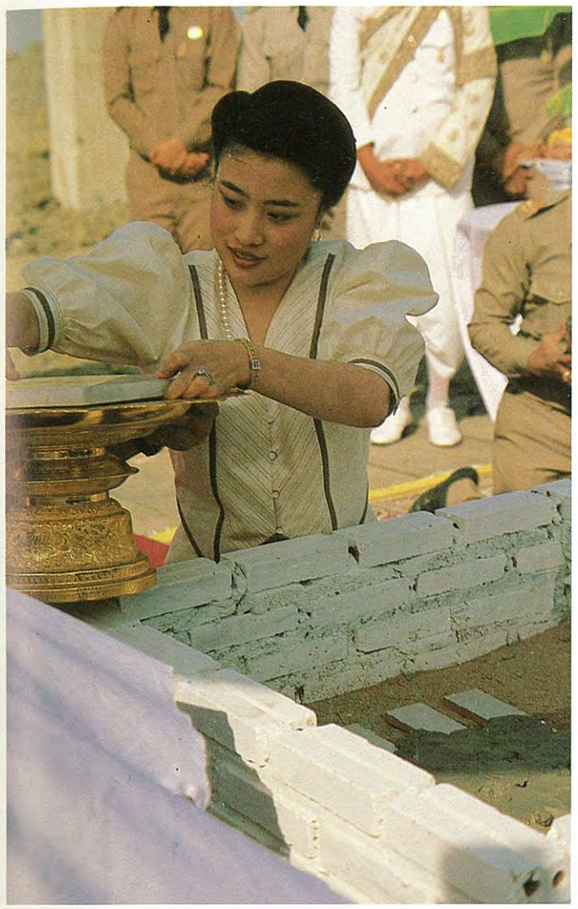

๓๖

๓๗

๓๘

๓๖-๓๗. พระวรชายา ทรงวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์ และทรงโปรยข้าวตอกดอกไม้

๓๘. พระวรชายา เสด็จกลับเข้าในปะรำพิธี เพื่อทรงประเคนถวายจตุปัจจัยไทยทาน แล้วทรงรับพรจากพระสงฆ์เถระ และทรงหลั่งทักษิโณทก

๓๙

๔๐

๔๑

๔๒

๓๙-๔๐. พระวรชายา ประทานของที่ระลึกแก่อุบาสิกา เธียร ธีรสวัสดิ์ และผู้มีอุปการคุณแก่มูลนิธิฯ

๔๑. พระวรชายาเสด็จพระดำเนินไปทรงปลูกต้นโพธิ์ (หน่อพันธุ์พระศรีมหาโพธิ์จากพุทธคยา ประเทศอินเดีย) โดยมีนายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ นำเสด็จ

๔๓

๔๔

๔๕

๔๖

๔๒-๔๓-๔๔-๔๕.- พระวรชายาทรงปฏิสันถารกับอุบาสก อุบาสิกา พ่อค้า ประชาชน ที่มาเฝ้ารับเสด็จ

๔๖. ระหว่างเสด็จพระดำเนินผ่านไปทรงปลูกต้นโพธิ์------ประชาชนที่มาเฝ้ารับเสด็จต่างชื่นชมในพระฉวีวรรณอันผุดผ่อง และพระสิริโฉมอันงดงามของพระองค์ และต่างถวายช่อดอกไม้และถวายเงินบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ด้วยใจศรัทธาตลอดสองข้างทางที่เสด็จผ่าน

๔๗

๔๘

๔๙

๕๐

๔๗-๔๘-๔๙-๕๐.- พระวรชายาทรงปลูกต้นโพธิ์เสร็จแล้ว ก็เสด็จพระดำเนินเยี่ยมประชาชนที่มาเฝ้ารับเสด็จ
๕๑. อย่างล้นหลาม ทรงมีปฏิสันถารและทรงรับเงินบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศล เพื่อใช้ในการสร้างศาลาอเนกประสงค์ จากพระสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกา ข้าราชการ พ่อค้าประชาชนโดยมิได้ทรงเห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ด้วยน้ำพระทัยอันงดงาม เป็นที่ซาบซึ้งใจแก่ประชาชนโดยถ้วนหน้า.

๕๑

การอบรมพระกัมมัฏฐาน แด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา

นับแต่ต้นปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ เป็นต้นมา เมื่อมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายได้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นจำนวนพื้นที่ ๗๒ ไร่ ในท้องที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จากคุณเชาวน์ ศรสงคราม เพื่อก่อตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ให้เป็นสถานที่ถาวรและเป็นศูนย์กลางของการอบรมพระกัมมัฏฐานแก่พุทธบริษัทที่มาขอเข้ารับการอบรมจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ และจากต่างประเทศ มูลนิธิและโครงการทั้งสองก็ได้เริ่มดำเนินการอบรมพระกัมมัฏฐานแก่พระสงฆ์ฯ เป็นรุ่น ๆ กล่าวคือในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้เปิดการอบรมแล้ว ๒ รุ่น และในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้เปิดการอบรมมาแล้ว ๓ รุ่น รวมเป็น ๕ รุ่น และกำลังจะเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานขึ้นอีกเป็นรุ่นที่ ๖ ในระหว่างวันที่ ๒๘ เมษายน ถึง ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

การอบรมแต่ละรุ่นจะรับสมัครพระเถรานุเถระ พระสังฆาธิการ พระสงฆ์ สามเณร ผู้สนใจธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ จากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ภาพดังต่อไปนี้เป็นภาพการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นต่าง ๆ ที่ผ่านมาแล้ว

๑ พระเถรานุเถระกำลังออกจากที่พัก (กลด) เพื่อไปเข้ารับการอบรม---ในภาพ **พระครูสิริธรรมโฆษิต** เจ้าอาวาสวัดปากกอง เจ้าคณะอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้มีอาวุโสสูงสุดเดินนำพระสงฆ์เข้าสู่เต็นท์อำนวยการ--หลวงพ่อพระครูสิริธรรมโฆษิตตั้งใจปฏิบัติภาวนาธรรมด้วยอิทธิบาทธรรม และปฏิบัติได้ผลดีมาก

๒ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระพรหมคุณาภรณ์** (เกี่ยว อุปเสโน ป.ธ. ๙) กรรมการมหาเถรสมาคม รองแม่กองพระธรรมทูต เจ้าคณะภาค ๑๐ เจ้าอาวาสวัดสระเกศฯ ผู้เป็นองค์ประธานโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย กำลังกล่าวเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ฯ ณ ที่ตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย องค์ที่นั่งข้างหลังหลวงพ่อพระพรหมคุณาภรณ์ คือ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้เป็นองค์รองประธานโครงการ

๓-๔ พระเถรานุเถระที่มาเข้ารับการอบรมกำลังรับฟังโอวาทจากพระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ด้วยความตั้งใจ

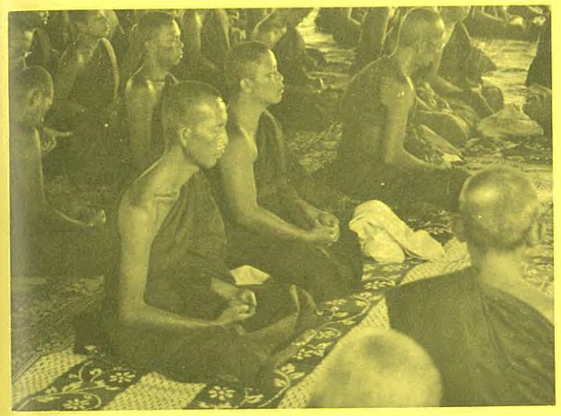

ในภาพที่ ๓ --แถวหน้าสุด ๒ องค์แรกทางขวามือ ปฏิบัติได้ผลดี จากซ้ายไปขวา **พระครูอุดมปัญญาภรณ์** เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล เจ้าคณะอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์, **พระครูสิริมงคลวัฒน์** เจ้าอาวาสวัดบ่อแก้ววนาราม เจ้าคณะตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

๕-๘ พระเถรานุเถระปฏิบัติภาวนาธรรมโดยส่วนรวม โดยมีพระวิทยากรที่ปฏิบัติได้ผลดีถึงดีมากแล้วนั่งกระจายกันช่วยคุมพระกัมมัฏฐานอยู่ด้วย เช่น---

ภาพที่ ๖ ส่วนหน้าจากซ้ายไปขวา คือ **พระอาจารย์สังเวียน อธิวฑฺโต** คณะเนกขัมม์ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ประจำสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย, **พระครูสิริธรรมโฆษิต** เจ้าคณะอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่, **พระมหาปรีชา ปิยวโส** วัดกระจับพินิจ บุคคโล กรุงเทพฯ, **พระปลัดจำนงค์ สุวโจ** เลขานุการเจ้าคณะอำเภอบ้านแพ้ว วัดธรรมจริยาภิรมย์ จังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ ๗ ที่เห็นด้านข้าง (หน้าสุด) คือ **พระอธิการสุนทร สุนฺทโร** วัดแหลมยาง ตำบลพิกุล อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ ๘ **พระครูสมุห์สุเทพ ฐิตสุทฺธิ** (สวมแว่น) วัดโพธาราม อ.เมือง นครสวรรค์

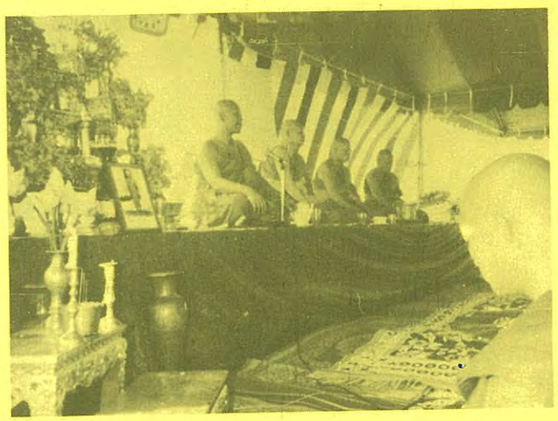

๙ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระธรรมธีรราชมหามุนี** (ช่วง วรปุญโญ) ป.ธ. ๙) เจ้าคณะภาค ๑๗ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และองค์ประธานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำฯ ก็ได้ไปให้โอวาทแก่พระเถรานุเถระที่มาเข้ารับการอบรม เมื่อโอกาสอำนวย

๑๐ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้เป็นองค์รองประธานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน และโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศฯ มาต่อวิชชาให้แก่พระสงฆ์เถรานุเถระที่ปฏิบัติได้ผลดีแล้วเป็นประจำ

๑๑-๑๒ แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา ก็ร่วมฝึกปฏิบัติกัมมัฏฐานด้วย และปฏิบัติได้ถึงธรรมกายวันละหลายคน

๑๓ **พระมหานายก** พระสังฆราช จากประเทศศรีลังกา พร้อมด้วยคณะก็ได้ไปเยี่ยมชมการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ฯ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

๑๔ **อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร)** นำพระเดชพระคุณ**พระธรรมธีรราชมหามุนี** และ**พระมหานายก**จากศรีลังกา ชมทั่วบริเวณที่ตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

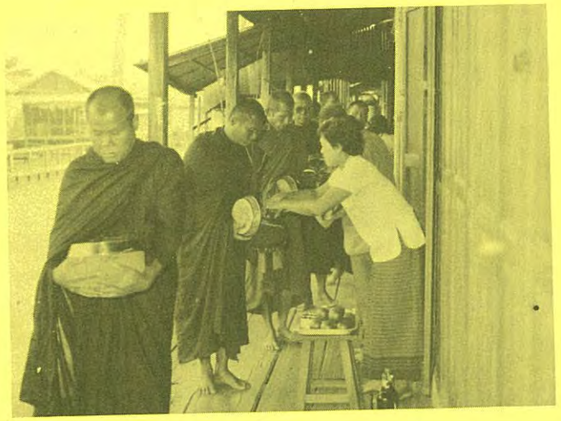

๑๕-๒๐ พระเถรานุเถระที่มาเข้ารับการอบรมออกบิณฑบาตโปรดสัตว์ตามอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง เช่น ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม, ตลาดน้ำ อำเภอดำเนินสะดวก, ตลาดอำเภอเมือง ตลาดอำเภอบ้านโป่ง ตลาดอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และตลาดอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้น เป็นการสร้างศรัทธาปสาทะในวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์แก่สาธุชนโดยทั่วไปอย่างกว้างขวาง

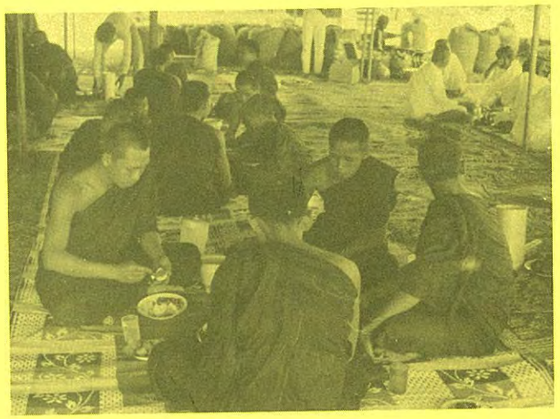

๒๑-๒๔ บิณฑบาตภัตตาหารมาแล้วก็ถ่ายเทรวมกัน โดยมีฆราวาส อุบาสก อุบาสิกา ช่วยจัดภัตตาหารเพล รวมทั้งภัตตาหารเสริมที่มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายจัดถวายเพิ่มเติมแด่พระสงฆ์สามเณรได้ฉันร่วมกัน ตลอดทั่วทั้งอุบาสกและอุบาสิกา

๒๕ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระพรหมคุณาภรณ์** องค์ประธานโครงการอบรมพระกัมมัฏฐาน ได้ไปดูแลอย่างใกล้ชิด---ในภาพ กำลังร่วมฉันภัตตาหารเพลกับพระเถรานุเถระวิทยากร ที่เห็นนั่งต่อจากหลวงพ่อพระพรหมคุณาภรณ์ (จากซ้ายเวียนขวา) คือ **พระครูอุดมปัญญาภรณ์ พระอาจารย์สังเวียน อธิวตฺโต** และ **พระอาจารย์บุญเลิศ วลฺลโภ**

๒๖ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** ผู้ควบคุมการอบรมพระกัมมัฏฐานได้ไปดูแลอย่างใกล้ชิด---ในภาพกำลังร่วมฉันภัตตาหารเพลกับพระเถระวิทยากร ต่อจากหลวงพ่อพระภาวนาฯ (จากซ้ายเวียนขวา) คือ **พระครูสิริธรรมโฆษิต, พระปลัดจำนงค์ สุวโจ** และ**พระอาจารย์สังเวียน อธิวตฺโต**

๒๗-๓๒ ทุกวันเวลาบ่ายจะแบ่งกลุ่มปฏิบัติภาวนา โดยมีพระวิทยากรผู้ปฏิบัติได้ถึงความสงบดีมาก คอยช่วยคุมพระกัมมัฏฐานในแต่ละกลุ่มด้วย อาทิเช่น (ที่มีลูกศรชี้ในแต่ละภาพ)

ภาพ ๒๗ **พระมหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ** เจ้าอาวาสวัดเชียงงา อ.บ้านหมี่ ลพบุรี รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นองค์ผู้อำนวยการอบรมพระกัมมัฏฐาน

ภาพ ๒๘ **พระปลัดจำนงค์ สุวโจ** เลขานุการเจ้าคณะอำเภอบ้านแพ้ว วัดธรรมจริยาภิรมย์ อ.บ้านแพ้ว สมุทรสาคร ซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการอบรมฯ

ภาพ ๒๙ **พระอาจารย์บุญเลิศ วลฺลโภ** คณะ ๑๒ วัดสระเกศฯ กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการอบรมฯ

ภาพ ๓๐ **พระอภินพ ธมฺมวฑฺฒโณ** วัดตองปุ อ.เมือง ลพบุรี

ภาพ ๓๑ **พระวิบูลย์ วิปุลธมฺโม** คณะ ๑๒ วัดสระเกศ กรุงเทพฯ

ภาพ ๓๒ **พระสมศักดิ์ ปญฺญาวฑฺฒโณ** วัดราษฎร์ศรัทธากยาราม อ.บ้านแพ้ว สมุทรสาคร ฯลฯ เป็นต้น

๓๓-๓๖ เสร็จจากการอบรมแต่ละรุ่นก็ถ่ายภาพร่วมกันไว้เป็นที่ระลึก ก่อนแยกย้ายกันกลับ เพื่อนำวิชชาธรรมกายของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเผยแพร่ในถิ่นที่อยู่ของแต่ละท่านต่อไป และเมื่อถึงคราวที่มีการจัดอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นต่อ ๆ ไป บรรดาพระวิปัสสนาจารย์ พระวิทยากร ตลอดทั้งพระเถรานุเถระที่ได้ผ่านการอบรมไปแล้วเหล่านี้ก็จะได้ร่วมในกิจกรรมอบรมพระกัมมัฏฐานนี้อีก

ในบรรดาสัตว์สองเท้าทั้งหลาย พระตถาคตเจ้าผู้มีจักษุประเสริฐที่สุด ทางนี้เท่านั้น เพื่อความบริสุทธิ์แห่งทัศนะ ทางอื่นไม่มี พวกเธอจงเดินทางนี้แหละ ทางนี้เป็นที่ยังให้มารและเสนาหลงได้

พวกเธอเดินทางนี้แหละจักทำที่สุดแห่งทุกข์ได้ เรารู้ทางที่จะถอนความโศกแล้วจึงบอกทางแก่พวกเธอ

พวกเธอจงทำความเพียรด้วยตนเอง ตถาคตเป็นแต่ผู้บอกทาง ให้ผู้ปฏิบัติตามมีเพียรเพ่ง จักพ้นจากเครื่องผูกของมารได้

ขุ.ธ. มรรควรรค ที่ ๒๐

พึงศึกษาวิเวก ซึ่งเป็นคุณอันสูงสุดของพระ
อริยะทั้งหลาย
ไม่ถือตัวว่าเป็นผู้ประเสริฐเพราะวิเวกนั้น
ผู้นั้นแล ชื่อว่าปฏิบัติใกล้พระนิพพาน

ขุ. สุ. ๒๕/๔๙๔ ขุ. มหา. ๒๙/๑๙๑

ถ้าเป็นผู้มีอินทรีย์สมบูรณ์
สงบและยินดีในทางสงบแล้ว
จึงชื่อว่าชนะมารพร้อมทั้งพาหนะ
ทรงไว้ซึ่งกายอันมีในที่สุด

ขุ. อิติ. ๒๕/๒๗๑

สัมโมทนียกถา

ของ พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์

เนื่องในพิธีปิดการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๓ (พิเศษ)
๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

ท่านพระเถรานุเถระ เพื่อนสหธรรมิก และท่านสาธุชนผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลาย วันนี้เป็นวันที่คณะผู้ปฏิบัติธรรมตามแบบวิชชาธรรมกาย ซึ่งได้มาฝึกอบรมเป็นพิเศษที่สำนักพุทธภาวนาฯ จังหวัดราชบุรี ได้ครบกำหนดของการเข้าปฏิบัติธรรม และได้พร้อมกันมารวมกันที่พระอุโบสถวัดสระเกศนี้ ซึ่งเป็นโอกาสให้ท่านได้ปฏิบัติธรรมในพระอุโบสถนี้ ก่อนแต่ที่จะยุติการฝึกอบรมเป็นพิเศษอีกวาระหนึ่ง อาตมาในฐานะที่มีส่วนร่วมอยู่ในโครงการนี้ แม้จะไม่ได้เข้าไปช่วยจัดทำอย่างใกล้ชิด แต่ก็มีความรู้สึกปีติยินดี พลอยอนุโมทนาเป็นอย่างมาก เฉพาะฝ่ายบรรพชิตนั้นคือพระภิกษุ สามเณร แม้มีจำนวนเท่านี้ ก็ใคร่ที่จะขอให้ได้รวมกำลังจิตใจให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการที่จะปฏิบัติ และเผยแพร่การปฏิบัติธรรมให้กว้างขวางออกไป ท่านที่ปฏิบัติอยู่แล้วก็จะได้รักษาให้จำเริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ท่านที่ยังต่ำอยู่ ก็จะได้ขะมักเขม้นรีบเร่งและอดทน แม้ในขณะที่ได้รีบเร่งและอดทนปฏิบัตินั้น ถ้ามีโอกาสได้บอกเล่าแนะนำให้ผู้อื่นได้เกิดศรัทธาและปฏิบัติธรรมก็จะเป็นการดียิ่ง เพราะจะรอให้ปฏิบัติจนกระทั่งตนเองมีความมั่นใจเต็มที่บริบูรณ์ จึงได้แนะนำบุคคลผู้อื่นนั้น บางทีก็ทำให้ผู้ที่ควรจะได้รับการแนะนำต้องช้าไป

จึงขอให้พวกเราได้ตั้งใจกันที่จะแนะนำให้บุคคลผู้อื่นให้กว้างขวางออกไป

ส่วนท่านสาธุชนพุทธบริษัท **ฝ่ายอุบาสกอุบาสิกานั้นเมื่อได้มาปฏิบัติธรรมแล้ว หากว่าได้เกิดความสงบเข้าถึงธรรมตามที่อาจารย์ผู้แนะนำได้แนะนำและได้ทดสอบว่าได้เข้าถึงความสงบดังกล่าวแล้ว ก็ขอให้รักษาไว้ให้ได้** ท่านที่ยังไม่ได้ก็ให้รีบเร่งดังได้กล่าวมาแล้ว **ในส่วนของบรรพชิตก็ขอให้พยายามที่จะทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นที่นับถือพระพุทธศาสนาให้เข้าถึงบ้างว่าพระพุทธศาสนานั้น ถ้าหากว่าได้เข้าถึงความสงบด้วยตนเอง แม้จะไม่มากนัก ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจและมั่นใจในศาสนาที่นับถือนี้มากขึ้น ไม่แปลกใจและสงสัย**

การที่จะมีความมั่นใจในพระพุทธศาสนาซึ่งนับถืออยู่นั้น ก็ต้องอาศัยการเข้าถึงด้วยความสงบ การบำเพ็ญคุณงามความดีอย่างอื่นก็ล้วนแต่ดีทั้งนั้น ไม่มีอะไรเสียสักอย่างหนึ่ง แต่ว่าการเข้าถึงความสงบนั้นจะเป็นการชี้บอกในลักษณะสัจจธรรมของตนและบุคคลอื่นที่ว่า ผู้รู้นั้นแหละจึงจะประจักษ์ด้วยการรู้ของตนเอง ไม่ใช่คนอื่นเป็นผู้บอกแล้วเกิดความรู้ เป็นความรู้ที่เกิดแก่ตนเอง

ประจักษ์แก่ตนเองอย่างในพระนามของพระพุทธองค์ที่ว่า ชานตา ปสฺสตา พระพุทธองค์นั้นทรงรู้และทรงเห็น ผู้ที่จะพบเห็นพระพุทธศาสนาจะต้องพบเห็นด้วยตนเอง ไม่ใช่ผู้อื่นบอกหรืออ่านหนังสือแล้วเข้าใจไปตาม การที่มีผู้อื่นบอกหรืออ่านหนังสือแล้วเข้าใจไปตามนั้น ก็เป็นเรื่องดี ไม่เป็นเรื่องเสีย แต่ยังไม่มั่นคงเพียงพอ ยังไม่ดีพอ ยังไม่สมบูรณ์พอ มีเรื่องกล่าวไว้ในพระธรรมบทว่า ชายคนหนึ่งนับถือพระพุทธศาสนา ได้แต่ไปพูดในที่ทั่ว ๆ ไปว่า ข้าพเจ้านับถือพระพุทธเจ้าว่าเป็นของข้าพเจ้า ข้าพเจ้านับถือพระธรรมว่าเป็นของข้าพเจ้า ข้าพเจ้านับถือพระสงฆ์ว่าเป็นของข้าพเจ้า จนกระทั่งคนทั้งหลายเห็นว่า ชายคนนี้แต่งตัวก็ปอน ๆ ทรัพย์สินเงินทองไม่ค่อยมีอะไรมาก และยังมีโรคประจำตัวอยู่ด้วย ทำไมแกจึงกล้าพูดอยู่อย่างนี้ ลองดูให้เห็นกันสักทีก็น่าจะดี เราลองเอาเงินไปแลกกับแก แกจะยอม ท่านกล่าวไว้ในเรื่องว่า พระอินทร์ก็ทราบ จึงได้แปลงกายมาเป็นมนุษย์ และก็เข้าไปพบกับชายคนนั้นแล้วกล่าวว่า เรามีทรัพย์มากมายเหลือเฟือ ขอเพียงอย่างเดียวให้ท่านกล่าวว่า พระพุทธเจ้าไม่ใช่ของข้าพเจ้า พระธรรมไม่ใช่ของข้าพเจ้า พระสงฆ์ไม่ใช่ของข้าพเจ้า ท่านต้องการเงินเท่าไร ต้องการทรัพย์สินเงินทองเท่าไร ก็พร้อมที่จะให้ได้ทั้งนั้น แกก็ตอบไปว่า เงินทองนั้นไม่สำคัญ แก**เข้าถึงพระรัตนตรัยแล้วไม่สามารถที่จะกลับได้แล้ว แม้จะมีเงินทองมากสักแค่ไหนเพียงใดที่จะให้ ก็ไม่ต้องการ ต้องการเพียงอย่างเดียวว่าพระพุทธเจ้าเป็นของข้าพเจ้า พระธรรมเป็นของข้าพเจ้า และพระสงฆ์เป็นของข้าพเจ้า**

บุคคลที่ยังไม่เข้าถึงความสงบ ยังไม่ได้สัมผัสอย่างชัดเจนด้วยตนเอง ก็ตอบไม่ได้ว่า ทำไมแลกด้วยเงินด้วยทองจำนวนตั้งมาก ๆ ไม่ได้ แต่ผู้เข้าถึงความสงบแล้วทองท่วมหัวท่วมตัวก็แลกไม่ได้ เพราะมองไม่เห็นเลยว่ามีอะไรสำคัญยิ่งกว่าสิ่งนี้ ดังคำสวดว่า **"นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ" ที่พึ่งอย่างอื่นนอกจากพระพุทธเจ้าไม่มี "พุทฺโธ เม สรณํ วรํ" พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า** คำนี้ก็เหมือนกัน เป็นคำที่พูดง่าย แต่ว่าจะให้รู้สึกซึ้งและเห็นว่าพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐ **เห็นว่าพระพุทธองค์เป็นผู้ประเสริฐจริง ๆ เลิศจริง ๆ ไม่มีอะไรดียิ่งไปกว่านั้น ก็ด้วยความเข้าไปสัมผัสด้วยความสงบเท่านั้น ท่านทั้งหลายที่ปฏิบัติแล้วเข้าถึง ย่อมจะตอบได้ มีความเข้าใจและแน่ใจจนกลับไม่ได้**เช่นเดียวกับชายคนนั้นเช่นเดียวกัน

ดังนั้นท่านผู้ใดได้เข้าถึงความสงบบ้างแล้ว ก็ขอให้ช่วยแนะนำแก่บุคคลผู้อื่น เพื่อให้เขาได้นับถือพระพุทธศาสนาและเข้าถึง ไม่ใช่เพียงแต่ฟังผู้อื่นบอก แล้วก็เข้าใจ หรืออ่านหนังสือแล้วก็เข้าใจ ขอให้เข้าใจด้วยการเข้าถึงด้วยความสงบ แล้วก็จะทำชีวิตจิตใจนี้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพระรัตนตรัย และเมื่อนั้นแหละ พระรัตนตรัยนี้ก็จะชื่อว่า "สรณะ" และเป็นสรณาคมน์ที่เสมอด้วยแม้ชีวิต ท่านทั้งหลายได้มีโอกาสปฏิบัติธรรม เพื่อให้ได้เข้าถึงความสงบ และได้เห็นความสำคัญของพระรัตนตรัยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นที่น่าอนุโมทนาชื่นชมยินดีและขอให้ท่านทั้งหลายที่ได้ปฏิบัติแล้วนั้น ได้มีความชื่นชมยินดีด้วยตนของตนเอง **แม้เราจะยังไม่บรรลุมรรคผลนิพพานโดยฉับพลันทันใด แต่ได้ชื่อว่าได้เข้าถึงแนวทางอันนำเข้าสู่จุดมุ่งหมายอันถูกต้องของพระพุทธศาสนา** จึงขออนุโมทนาสาธุการ ชื่นชมยินดีในการปฏิบัติธรรม ขอให้ท่านทั้งหลายกำหนดไว้ว่าปิดการฝึกอบรมระยะเวลาสั้นแล้ว จะฝึกอบรมสืบไปอีก ขอให้ท่านทั้งหลายได้เข้าถึงพระพุทธศาสนา และให้มีความแจ่มใสด้วยการเข้าถึงนั้น เบิกบานด้วยการเข้าถึงโดยทั่วกันเทอญ

คำกล่าว

ในโอกาสเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแก่พระสงฆ์ฯ รุ่นที่ ๔

ของ **พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์**
เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร
ประธานโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

ณ ที่ตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก ราชบุรี
วันศุกร์ที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๖

ผมขอแสดงความปีติยินดีกับบรรดาท่านทั้งหลายที่ได้ร่วมกันในงานที่เป็นกุศล และผมมีความรู้สึกปีติยินดีที่ได้มีโอกาสมาร่วมในงานที่เป็นกุศลเช่นนี้ ได้มาเห็นท่านพระเถรานุเถระบางรูปที่ท่านได้มาฝึกอบรม และได้เกิดผลในทางการปฏิบัติแล้ว ได้เดินทางมาร่วมในครั้งนี้ด้วย ซึ่งแม้ท่านจะไม่เดินทางมาฝึกอบรม อยู่ในถิ่นที่ท่านอยู่ประจำ ก็ย่อมจะทำให้ท่านได้รับผลเช่นเดียวกัน แต่ก็ได้อาศัยน้ำใจเอื้อเฟื้อเป็นกุศล ท่านจึงได้เดินทางมาร่วมด้วย ซึ่งควรแก่การโมทนาและน่าบูชาน้ำใจ และได้มีท่านที่สนใจ แม้มาในครั้งที่แล้ว ๆ ก็ได้มาอีกในครั้งนี้ ซึ่งมีอยู่หลายท่านด้วยกัน

ขอให้ท่านที่มาใหม่ จะเป็นท่านที่มีอาวุโสพรรษาสูงก็ตาม หรือจะเป็นผู้ใหม่นวกะ แม้แต่สามเณร เมื่อได้มาแล้วก็ขอให้มีความปีติยินดีที่ได้มีโอกาสมาฝึกหัดปฏิบัติตามแบบของวิชชาธรรมกาย ที่ผมมีโอกาสมาพบในวันนี้ก็มีความมุ่งหมายที่จะพูดในบางอย่างบางประการ แต่ว่าก่อนที่จะพูดตามที่มุ่งหมายไว้นั้น ขอเล่าถึงความรู้สึกในจิตใจบางอย่างให้ท่านทั้งหลายได้รับทราบไว้ด้วย เพราะว่าพวกเราก็ได้เข้ามาอยู่ในร่มเงาเดียวกันแล้ว ก็ควรที่จะได้รับทราบเรื่องต่าง ๆ ที่เราจะต้องร่วมกันไปเป็นเวลาระยะยาวนาน

ประการแรก ขอให้ทุกท่านได้รับทราบว่า โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายที่ได้ตั้งเป็นสถาบันขึ้นนี้ มีความประสงค์อย่างยิ่งที่จะให้การฝึกอบรมในทางจิตใจได้แผ่ออกไปอย่างกว้างขวาง ไม่ใช่เฉพาะแต่ในเมืองไทย คาดหมายไปถึงว่าทั่วโลกทั้งโลก ในมนุษยโลกนี้ที่มีคนอยู่และสามารถไปได้ **ที่มีความตั้งใจอย่างนี้** ขอให้ทราบด้วยว่า **ไม่มีความรู้สึกที่ว่าจะได้เป็นผู้มีชื่อเสียงโด่งดังเพราะการกระทำงานนี้** แม้ผมจะยังไม่ได้เป็นผู้ปราศจากกิเลสโดยประการทั้งสิ้นทั้งปวงก็จริง กล้าที่จะยืนยันว่า ไม่ต้องการชื่อเสียงเกียรติยศเกียรติศักดิ์ใด ๆ ทั้งสิ้นจากงานนี้ **เป็นการทำด้วยความบริสุทธิ์ใจจริง ๆ ตั้งแต่แรกที่คุณเสริมชัยได้ไปปรารภที่หน้ากุฏิ ความรู้สึกก็มีแต่ว่าจะทำอย่างไรจึงจะให้คำสอนของพระพุทธเจ้าตามแนวของการฝึกอบรมแบบวิชชาธรรมกายนี้ได้เป็นประโยชน์แก่คนมากออกไป ๆ และเมื่อได้ทำออกไปมากเท่าไรก็เท่ากับเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อ**

พระพุทธเจ้ามากขึ้นเท่านั้น เพราะเป็นการทำตามที่พระพุทธองค์ได้ทรงมอบหมายไว้ พระพุทธเจ้าได้ทรงมอบหมายไว้ว่า เมื่อพระองค์เสด็จดับขันธ์ปรินิพพานไปแล้ว ธรรมและวินัยที่ทรงแสดงและทรงบัญญัติไว้ดีแล้วนั้นจะเป็นครูเป็นอาจารย์ และบริษัททั้งสี่นั้นแหละจะเป็นผู้สืบต่อ เมื่อทรงมอบหมายไว้อย่างนี้ **ถ้าเราได้ทำให้คำสอนของพระองค์เป็นประโยชน์แก่ชาวโลกออกไปเมื่อไร ก็เท่ากับเราทำตามที่พระพุทธองค์ได้ทรงมอบหมายไว้** เหมือนกับลูกของพ่อแม่ พ่อแม่มีอะไรก็มักจะมอบหมายให้ลูกจัดทำ เมื่อลูกมีความสามารถขึ้นแล้วลูกคนไหนสามารถที่จะทำตามที่พ่อแม่ได้มอบหมายไว้ ลูกคนนั้นก็ดี กล่าวได้ว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญู

พวกเรามาอยู่ในร่มเงาของพระพุทธศาสนานี้ ชีวิตเนื่องด้วยพระรัตนตรัย อย่างที่พูดกันว่ามอบกายถวายชีวิต แม้บางท่านอาจจะบวชไปไม่ตลอด แต่ว่าก็ไม่ละพระรัตนตรัยแล้ว เมื่อไม่ละพระรัตนตรัยแล้วเราก็ชื่อว่ามอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัยอยู่นั่นเอง ถ้าหากว่าเราได้ช่วยกันให้คำสอนของพระพุทธเจ้าได้เป็นประโยชน์แก่ชาวโลกกว้างออกไปมากเท่าไร ก็ชื่อว่าเราได้ปฏิบัติตามที่พระพุทธองค์ทรงมอบหมาย และเป็นการแสดงความกตัญญูต่อพระบรมครูของเรา จึงขอให้ท่านทั้งหลายแม้จะมาฝึกอบรมเป็นครั้งแรกในครั้งนี้ ได้มีความมั่นใจร่วมกันว่า เราจะทำกันให้กว้างขวาง ส่วนว่าจะทำได้มากแค่ไหนเพียงไรนั้นก็แล้วแต่เหตุปัจจัยต่าง ๆ เป็นเครื่องสนับสนุนรวมทั้งบุญบารมีของเราที่ได้สร้างสมกันมา แต่ว่า**เรามีความปรารถนาตั้งใจอย่างยิ่งร่วมกันว่าเราจะให้คำสอนของพระพุทธเจ้าในลักษณะวิชชาธรรมกายนี้ ได้แผ่ปกคลุมไปยังบรรดาเพื่อนมนุษย์ทั้งหลายที่ร่วมเกิดแก่เจ็บตาย ซึ่งอยู่ในที่นั้น ๆ โดยทั่วไป** ข้อนี้ใคร่ที่จะขอพูดให้อิงธรรมะสักเล็กน้อย คือ**พระพุทธองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ พระมหากรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้านั้น เราพูดได้ แต่อ่านไม่ค่อยออก** เป็นความจริงว่า เราอ่านไม่ค่อยออกว่า มีพระมหากรุณาธิคุณอย่างไร **เราจะอ่านออกก็ด้วยการปฏิบัติธรรมเข้าถึงธรรม และเมื่อเราได้ปฏิบัติให้เข้าถึงแล้ว เราก็จะเกิดความรู้สึกไปตามแนวของพระยุคลบาท คือตามรอยของพระพุทธเจ้านั่นเองว่า เราเห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกันที่เกิดมาแล้วในโลกนี้ มีตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เหมือน ๆ กัน แต่ว่าไม่ได้ใช้ไปในทางที่จะให้พบกับสิ่งที่ประเสริฐเลย**

บริโภคอาหารอร่อยก็นึกว่าประเสริฐแล้ว นอนหลับสบายก็นึกว่าประเสริฐแล้ว มีเงินก็นึกว่าประเสริฐแล้ว มีบ้านมีช่องก็นึกว่าประเสริฐแล้ว ประเสริฐเรื่อย มีอะไรเกิดขึ้นก็ประเสริฐ ๆ แม้แต่การได้อะไรในชีวิตตามที่โลกนิยมก็นึกว่า แหม วิเศษเหลือเกิน รวมทั้งแม้แต่การไปตากอากาศในเวลาหน้าร้อนของคนที่มีปัจจัยพอที่จะไปได้ก็นึกว่าประเสริฐเหลือเกินแล้ว

นึกแล้วน่ากรุณาเขาเหลือเกิน น่ากรุณาจริง ๆ ที่เขายังไม่มีโอกาสได้พบกับอีกอย่างหนึ่งที่เขาไม่สามารถจะพบได้ ถ้าหากว่าเขาสามารถจะพบได้เมื่อไร เขาก็จะรู้สึกทันที และถ้าเขายังไม่พบอยู่ตราบใด เราก็กรุณาต่อเขาเหลือเกิน คำว่า "กรุณา" นั้นไม่ใช่หมายแต่เพียงว่านึกสงสาร นึกอะไรธรรมดา แต่ว่ามีลักษณะของกรุณาที่เกิดขึ้น น่าเวทนาเสียจริง ๆ ที่เขาไม่มีโอกาสได้มาประพฤติปฏิบัติ นี่ก็ขอพูดอิงธรรมะ

เพราะฉะนั้น โครงการที่เราตั้งกันไว้ คิดกันไว้นั้นมีความตั้งใจที่จะให้เพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันนี่ได้พบของประเสริฐ แม้แต่จะไม่มากก็ให้เขาได้พบ ให้เขาได้รู้ว่า สิ่งที่เขาได้ตาม

แบบโลกนั้น ถ้าเทียบกับสิ่งที่เขาได้ด้วยการปฏิบัติธรรมนี่ เทียบกันไม่ได้เลย และอันนี้แหละที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า แม้ความเป็นเจ้าจักรพรรดิ ครอบครองแผ่นดินทั้งโลกนี้ ก็สู้พระโสดาปฏิมรรคก็ไม่ได้ อันนี้ก็ฟังยาก แต่ถ้าปฏิบัติเข้าถึงความสงบแล้ว ก็ตอบได้ว่า อ้อ จริง แม้เรายังไม่ถึงความเป็นพระอริยบุคคลที่หมดจดกิเลสโดยประการทั้งสิ้นทั้งปวงก็ตามเถอะ พอเราได้พบกับความสงบ ได้บรรลุเป้าหมายของการฝึกอบรมบ้าง เราก็จะรู้ทันทีว่า อ้อ พระพุทธพจน์ที่ตรัสเป็นอย่างนี้เอง นี่แหละ ท่านทั้งหลายเมื่อมาร่วมกันอยู่ในโครงการนี้แล้ว จึงขอให้รับทราบและตั้งใจกันให้มั่นคงว่า เรามีความมุ่งหมายกว้างขวาง นี้เป็นประการแรก

ประการต่อไป ขอให้ทุกองค์ได้นึกว่าเป็นเจ้าของด้วยกันทั้งนั้น อย่านึกว่าผมหรืออาจารย์สังเวียน หรืออาจารย์ฝ่ายคฤหัสถ์มีอาจารย์เสริมชัยเป็นต้น เป็นเจ้าของ ขอให้ทุกองค์ตั้งใจเป็นเจ้าของ **แต่เป็นเจ้าของโดยมีตัณหา อุปาทาน ให้น้อยที่สุด** คือไม่ให้เป็น เอตํ มม ยึดว่าเป็นของเรา เอโสหมสฺมิ นั่นเป็นของเรา เอโส เม อตฺตา นั่นเป็นตัวตนของเรา เท่านั้นแหละ ทำไมจึงไม่ให้ยึดด้วยอำนาจตัณหาอุปาทานจนเกินไป เพราะยังเป็นปุถุชนอยู่ก็ต้องนึกครึ้ม ๆ ตัณหาอุปาทานมันแทรกเข้ามาเป็นที ๆ แต่ว่าอย่าให้มาก ต้องพยายามข่มไว้ เพราะอะไร เพราะถ้ามานึกว่าเป็นของ ๆ เรา ยึดในลักษณะตัณหาอุปาทานแล้วก็จะมีอะไรตามมาในลักษณะไม่ดีนานาประการ เพราะฉะนั้น เราเป็นเจ้าของร่วมกัน แต่ว่าไม่ได้ยึดว่า เอตํ มม, เอโสหมสฺมิ, เอโส เม อตฺตา นั่นเป็นของเรา นั่นเป็นเรา นั่นเป็นตัวตนของเรา แท้ที่จริงเรื่องนี้ท่านพูดถึงเรื่องเบญจขันธ์ ที่ผมยกบาลีมานั้น ท่านต้องกำหนดให้ดีด้วยว่า ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า เอตํ มมฯ นั้น พูดเรื่องเบญจขันธ์ แต่ว่าผมนำมาเปรียบเทียบว่า ท่านเข้ามาเกี่ยวข้อง ขอให้ทุกองค์นึกว่าเป็นเจ้าของ แต่อย่าให้เป็นเจ้าของชนิดมีตัณหาอุปาทานที่รุนแรง จะไม่ให้มีเลยก็ไม่ได้ แต่ว่าอย่าให้รุนแรง เบา ๆ เพียงแต่ว่าเรามีความรู้สึกว่า**เราจะต้องเข้าไปรับผิดชอบ จะต้องร่วมด้วยในเมื่อมีกิจกรรมเกิดขึ้น แม้แต่เพียงเล็กน้อยก็ต้องร่วม** อย่างนี้ เอาเพียงนี้ **อย่างพระเถรานุเถระที่ผมได้เรียนถวายขั้นต้นแล้วว่าท่านยังอุตส่าห์มา นี่ก็คือการเข้ามาร่วมแต่เล็กน้อย** จึงขอให้ทุกองค์มีความรู้สึกอยู่เสมอว่า เราเป็นเจ้าของร่วมกัน ทุกองค์เป็นเจ้าของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายนี้ไม่ใช่เป็นขององค์ใดองค์หนึ่ง ท่านผู้ใดผู้หนึ่ง แต่ว่าเป็นของร่วมกัน เป็นเจ้าของร่วมกัน

เรามาทำงานพระศาสนา แต่ต้องมีคณะบุคคลผู้ดำเนินการ มิฉะนั้นแล้วก็ทำไปไม่ได้ ที่ว่าทำไปไม่ได้ผมจะขอยกตัวอย่างว่า ถ้าคุณเสริมชัยไม่ได้ไปปรารภกับผม หรือผมปฏิเสธ ผู้ที่เป็นตัวการคนแรกคือคุณเสริมชัย ก็จะต้องรอเวลาไปอีก เพราะฉะนั้น ต้องมีตัวแทนขึ้นมา คุณเสริมชัยเป็นหลักตั้งแต่เบื้องแรกที่จะให้สถาบันนี้เกิดขึ้น ก็ต้องเป็นตัวการเป็นตัวแทนอยู่ตลอดอย่างนี้ แต่ท่านอย่าไปนึกว่าเป็นเรื่องของคุณเสริมชัย ๆ ทำ อาจารย์เสริมชัยทำ เราไม่ต้องทำ เป็นเรื่องของอาจารย์เสริมชัย ไม่ใช่อย่างนั้น เราต้องทำด้วยกันทุกคนแหละ ทุกองค์แหละ แต่ว่าเราจะทำได้มากน้อยแค่ไหนเพียงไร จึงขอถวายไว้ ขอให้ทุกองค์จำให้ดี เมื่อมาที่นี่แล้วเราเป็นเจ้าของด้วยกัน ผมก็เป็นด้วย ท่านก็เป็นด้วย อาจารย์สังเวียนก็เป็นด้วย ฝ่ายคฤหัสถ์ทั้งหลายมีอาจารย์เสริมชัยเป็นต้น ก็เป็นด้วย เป็นด้วยกัน นี่ประการที่สอง

ประการที่สาม ขอให้ทุกองค์เมื่อได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว จะได้มากน้อยแค่ไหนเพียงไรก็ตาม **พยายามที่จะแผ่ขยายออกไป พยายามที่จะแนะนำบุคคลผู้อื่น** กลับไปแล้ว ก่อนจะถึงปีหน้าได้สัก ๒ คนก็ยังดี ไม่ต้องมากได้สัก ๒ คน ท่านไปหาเองขยายเอาเอง ไม่ใช่หมายความว่าเราต้องการให้เขารู้ว่าเราเป็นอาจารย์เก่งอะไรอย่างนั้น เรานึกสงสารเพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย ที่เขาไม่มีทางที่จะได้พบสิ่งที่ดี ก็ให้เขาได้บ้าง น่าสงสาร น่าเวทนาจริง ๆ ขอให้เขาได้บ้างเถิด แล้วคนที่จมปลักจมเลนอย่างที่ว่านี้ ถ้าเรานึกให้ดีน่าสงสารยิ่งนักหนา เวลาจิตใจสงบ ท่านลองนึกดูเถอะ น่าเวทนาน่าสงสารจริง ๆ จมขี้ปลักขี้เลนอยู่นั่นแหละ เพราะฉะนั้นได้สัก ๒ คนก็เอา **แม้เรายังไม่สามารถที่จะทำให้กว้างขวางออกไปในช่วงระยะที่เราทำกันภายในประเทศของเรา ก็พยายามที่จะให้คนอื่นได้รับประโยชน์** ตั้งสำนักยังไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ก็ขอให้แนะนำกันไปอย่างธรรมดา ๆ และอันนี้แหละก็จะเป็นเหตุให้การปฏิบัตินี้ได้แผ่กว้างครอบคลุมประเทศไทยของเรา

เมื่อครอบคลุมมากขึ้นไปเท่าไร ให้ทุกองค์มั่นใจว่า **นั่นคือความอยู่รอดของประเทศไทยด้วย** ให้ทราบอย่างนั้นด้วย **เราจึงต้องเร่ง ช้าไม่ได้** นั่นคือความอยู่รอดของเมืองไทยเราด้วย คืออยู่รอดอย่างมีพระพุทธศาสนา อยู่รอดอย่างมีความร่มเย็นตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า อยู่น่ะอยู่รอด ไม่ใช่จะตายกันไปทันทีทันใดอะไรอย่างนั้นหรอก แต่ที่ใช้คำว่า **"อยู่รอด" เช่นนี้คืออยู่รอดอย่างมีพระพุทธศาสนา** ถึงยังไงก็อยู่ได้แหละ ไม่ใช่อยู่ไม่ได้ ไม่ใช่จะตายกันหมดทั้งประเทศ ไม่ใช่อย่างนั้น แต่ที่ว่าอยู่รอดในที่นี้ หมายถึงอยู่รอดอย่างมีพระพุทธศาสนา **มีความร่มเย็นเป็นสุขตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา จึงขอให้ทุกองค์ต้องเร่ง มาแล้วก็เร่ง ปฏิบัติด้วย กลับไปแล้วก็เร่งบอกอีกด้วย** นี้เป็นประการที่สาม

ประการที่สี่ ขอให้ทุกองค์ได้มีความรู้สึกร่วมกันว่า เราจะพยายามเป็นแบบ ทั้งในทางธรรม ทั้งในทางวินัย คือเป็นแบบให้หมด เป็นแบบทั้งในทางธรรม ทั้งในทางวินัย ในทางธรรม **ถ้าท่านมาปฏิบัติแล้ว ถ้าตั้งใจให้ดี ได้แน่** ถึงแม้จะมีมารมารบกวน มีกิเลสหนาแน่นเพียงไรแค่ไหนก็ตามเถอะ **ท่านใช้วิริยบารมีให้สูง ใช้อธิษฐานบารมีให้แรง ต้องได้ ได้พบธรรม** และเมื่อท่านได้แล้ว ท่านก็จะบอกตัวท่านเองได้ว่า ท่านเป็นอย่างไร ต่อไปก็เหลือ**ในทางวินัย** ที่เราจะ**ต้องพยายามให้ดี เป็นแบบอย่าง** เป็นที่สุดเท่าที่เราสามารถจะทำได้ ถ้าเราพร้อมทั้งสองอย่าง ก็จะเป็นตัวอย่าง แบบอย่าง **ใครอยากจะเห็นว่า พระที่ปฏิบัติอยู่อย่างไร ก็ดูได้ ใครจะเห็นว่าระเบียบแบบแผนของพระพุทธเจ้าที่วางมาแต่เดิมเป็นอย่างไร ก็มาดูได้ มีทั้งธรรมมีทั้งวินัยให้ดู พระพุทธเจ้าทรงชนะเจ้าลัทธิต่าง ๆ ในครั้งพุทธกาลนั้น นอกจากธรรมโดยตรงแล้ว** ซึ่งเป็นสิ่งสูงสุด **ยังอาศัยหลักวินัยอีกด้วย** ในทางวินัย คือข้อปฏิบัติที่ทรงบัญญัติเป็นสิกขาบท ทั้งที่มีมาในพระปาฏิโมกข์และนอกพระปาฏิโมกข์ เป็นอีกจุดหนึ่งที่สำคัญ จึงขอให้ทุกองค์ตั้งใจว่า เราจะต้องเป็นแบบอย่างอย่างดีที่สุด ผมจะขอให้ท่านได้มองดู แล้วก็ท่านจะตัดสินใจได้ทันที **อาจจะมีบางองค์ที่ทันเห็นหลวงพ่อสด หลวงพ่อวัดปากน้ำ** เข้าใจว่า คงมีบ้าง พระภิกษุ สามเณร ที่ไม่ทันเห็น **ลองดูรูปของท่าน** จะเป็นรูปใหญ่ก็ตาม จะเป็นรูปเล็กก็ตาม จะเป็นรูปยืนก็ตาม ท่านดูเถอะ

จีวรท่านห่มสวย ท่านดูให้ดี ภาพยืนโน่น ดูนะครับ ข้อนี้ไม่ใช่ว่าผมจะมุ่งหมายว่าท่านองค์ใดองค์หนึ่งว่าไม่เรียบร้อย **นี่ดูหลวงพ่อของเรา นี่งามอย่างนี้ แล้วท่านไปหาภาพที่ไหนที่ไม่งาม ไม่มี** เราก็บอก เอ้า เวลาจะถ่ายรูปก็งามทุกองค์ละ ไม่ใช่อย่างนั้น **ปรกติแล้วท่านอยู่ในลักษณะเรียบร้อย** ท่านดูเอาเถอะ **พอเหมาะพอดี จีวรสบงไม่เลื้อยไม่ยาว** ไม่อะไรต่ออะไร **นี่ที่เราเห็นได้ง่าย ๆ บางทีจีวรกับสบงเสมอกันพอดี บางทีจีวรสูงเหนือกว่าสบงนิดหน่อย** อย่างภาพนี้ **ถูกวินัย** วินัยท่านบอกว่าเสมอกันได้ จีวรเสมอกับสบงได้ หรือสูงกว่าหน่อยได้ แต่ต่ำกว่าไม่ได้ จีวรต่ำกว่าไม่ได้ ท่านฟังแล้วท่านอาจจะนึกว่าผมมาว่าท่าน **ขอให้ท่านนึกเถอะว่า เราจะมาทำงานร่วมกันแล้ว จะให้ได้เป็นแบบอย่างทั้งธรรมและวินัย ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก**

ในสมัยของพระพุทธองค์นั้น มีพวกนักพรตชีไพร ซึ่งผมเคยพูดมาแล้วที่นี่ อย่างท่านอุทกดาบส อาฬารดาบส นี่สำเร็จถึงอรูปฌาน พระพุทธเจ้าไปเรียนรูปฌาน และอรูปฌานที่นั่น แต่ว่าในทางธรรมไม่มีธรรมไปสู่ความหลุดพ้น นั่นทางธรรม ส่วนในทางวินัยนั้นระเบียบจับพระพุทธเจ้าไม่ได้เลย เข้าไม่ติดเลย เทียบไม่ติด พูดอย่างชาวบ้านธรรมดาเทียบไม่ติด งามอะไรอย่างนั้น **ระเบียบของพระพุทธเจ้าของเรา ยืนงาม เดินงาม นั่งงาม แม้แต่จะนอนก็งาม** พระพุทธเจ้าสูงสุด เราไม่ใช่พระพุทธเจ้า จะให้งามหมดได้ยังไง แต่ก็ต้องให้ไปทางนั้นแหละ ไม่ใช่ว่าเราจะยืน เดิน นั่ง นอน เอาตามความพอใจของเรา เพราะฉะนั้น เมื่อเรามาร่วมกันในโครงการนี้แล้ว จะต้องร่วมกันเป็นแบบอย่าง ทั้งในทางธรรม ทั้งในทางวินัย

ข้อนี้จะสำเร็จได้ก็เพราะเหตุที่เรามีน้ำใจเข้มแข็งเป็นเพชร ใจต้องเข้มแข็งเป็นเพชร คือไม่ยอมให้อะไรมาบั่นรอนได้

ประการสุดท้าย คือประการที่ห้า **การปฏิบัติธรรมนั้นมีหลายแบบ** อย่างที่ท่านทั้งหลายทราบอยู่แล้ว บางท่านก็อาจจะเคยปฏิบัติแบบ "ยุบหนอ-พองหนอ" บางท่านก็อาจจะเคยภาวนา "พุทโธ" ซึ่งยังมีอีกหลายอย่าง บรรดาวิธีปฏิบัติเหล่านี้ **เราไม่ปฏิเสธวิธีการปฏิบัติใดทั้งสิ้น** อย่างที่พูดกันว่า วิธีปฏิบัติอย่างนั้นไม่ดี วิธีปฏิบัตินั้น สมถกรรมฐานมีถึง ๔๐ วิธี กสินอย่างเดียวมีถึง ๑๐ อย่าง อนุสติมีถึง ๑๐ อย่าง อสุภมีถึง ๑๐ อย่าง ไม่ได้มีแต่เพียงอย่างสองอย่าง พระเณรเรียนนักธรรมก็เห็นแล้วว่าในสมถกรรมฐานมีแนวอย่างนี้ เราไม่ปฏิเสธ **แต่ว่าเราจะยึดเอาสักอย่างใดอย่างหนึ่ง ยึดเอาอย่างใดอย่างหนึ่งให้มันเข้าถึงให้ได้ นี่เป็นเรื่องสำคัญ** ข้อนี้ท่านทุกองค์ต้องกำหนดให้ดีด้วย ผมเองไม่สันทัดในทางการปฏิบัติ เพราะผมต้องไปทำในเรื่องการบริหารอะไรด้วย แต่ก็พยายามเป็นดีที่สุดที่จะทดลองแนวปฏิบัติที่ท่านทำกัน มียุบหนอพองหนอเกิดขึ้น ผมก็ไม่ปฏิเสธเหมือนกัน ถึงกับตั้งสำนัก เมื่อมีวิธีปฏิบัติที่แปลก เขาว่าดี ผมก็ลองดู **เราลองดูแล้วก็เข้าใจว่า ความมุ่งหมายของพระพุทธเจ้านั้นเป็นอย่างเดียวกัน บางคนไม่ได้ดูเขาให้ละเอียด ไม่ดูรายละเอียดว่าที่เขาสอนละเอียดเป็นอย่างไร พอเห็นว่า "สัมมาอรหัง" เห็นว่า "ธรรมกาย" เห็นว่าต้องกำหนดอย่างนี้ ยังไม่ทันดูรายละเอียด บอกว่า เอ๊ นี่ไม่ใช่วิธีปฏิบัติเสียแล้ว**

เราไม่ปฏิเสธวิธีการปฏิบัติ เรายอมรับ เคารพ การปฏิบัติทั้งหลายทั้งปวง ตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ แต่ว่าเราต้องถืออย่างหนึ่ง ต้องถือให้ได้ **แนวของเราที่นี่ใช้แบบธรรมกาย ท่านอย่า**

ลังเลใจ ท่านอาจจะนึกว่า เอ๊ะ แบบโน้น คงจะดี แบบนั้น ท่าจะดี ถามท่านอาจารย์สังเวียนท่านก็ได้ว่า "ยุบหนอ-พองหนอ" เป็นอย่างไร, "พุทโธ" เป็นอย่างไร ถามได้ เป็นความรู้ ซึ่งจะเดินไปสู่จุดตามที่พระพุทธองค์ทรงมุ่งหมาย แต่ว่าของเรานี่เป็นแบบ **"วิชชาธรรมกาย"** อย่าสงสัย อย่าลังเล **นำท่านเข้าไปสู่จุดแห่งความสงบได้อย่างแน่นอน** แต่ท่านอย่าไปเห็นแก่นอน อย่าไปเห็นแก่นั่งอย่าไปเห็นแก่ขบแก่ฉันสบายเสียก็แล้วกัน ท่านก็จะต้องถึงจุดตามที่ท่านได้สอนกันไว้ ซึ่งบางท่านแม้แต่เพียงชั่ววันแรก ก็อาจจะมีอะไรเกิดขึ้นแล้ว ถ้าตั้งใจให้ดีบางทีเดี๋ยวเดียวเท่านั้นแหละ ถ้ามีทุนดี ๆ ได้เคยปฏิบัติมาบ้างแล้ว คือได้อบรมสั่งสมข้ามภพข้ามชาติมาแล้ว แวบเดียวเหมือนพระในครั้งพุทธกาลที่ท่านเล่าไว้ในคัมภีร์ ท่านมีกตาธิการได้สั่งสมมานาน เห็นใบไม้ร่วงหล่นก็บรรลุเป็นพระอรหันต์แล้ว ท่านมีบุญมีวาสนาบารมีสั่งสมมานาน จึงขอให้ทุกองค์ได้มีความมั่นใจในวิธีปฏิบัติอย่าลังเลอย่าสงสัยเป็นอันขาด มิฉะนั้นแล้วไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ **หากว่าความลังเลสงสัยเกิดขึ้น เป็นนิวรณธรรมที่สำคัญที่จะคอยกีดกั้นกันไม่ให้เราได้บรรลุจุดที่มุ่งหมายได้ ผมจึงขอย้ำกับท่านทั้งหลายว่า ให้แน่ใจ สถาบันแห่งนี้ใช้วิชชาธรรมกายนี้เป็นหลักของการปฏิบัติ**

นี้เป็นการพูดถึงความรู้สึกให้ท่านทั้งหลายได้รับทราบร่วมกัน และมีข้อต่อท้าย ไม่อยู่ใน ๕ ข้อนั้น ก็ถือว่า ท่านอาจจะสงสัยว่าที่นี่มีพระมาอยู่เยอะแล้ว เป็นวัด เป็นสำนักสงฆ์ หรือเป็นอะไรกันแน่? กุฏิก็ดูจะมีแล้ว จะมีอะไร ๆ ในลักษณะของวัด จะเป็นวัดหรือเป็นอะไร? ก็ขอเล่าให้ฟังตามที่ได้ตกลงกัน ว่า**ที่นี่เป็น "สถาบัน"** ไม่ใช่เป็นวัดนะ **ถ้าไม่เป็นวัดแล้วพระอยู่ได้หรือ? มีปัญหาเกิดขึ้นว่าพระอยู่ได้หรือ โดยพระวินัยอยู่ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่มีปัญหาใด ๆ ทั้งสิ้น** แม้ผมจะไม่ตอบ ให้ท่านพระครูสีลาภิวัฒน์ ท่านก็ตอบได้ พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ในนิสสัย ๔ "รุกฺขมูลเสนาสนํ นิสาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชีวํ อุสฺสาโหกรณีโย" ท่านทั้งหลายพึงกระทำความอุตสาหะพากเพียรพยายามในการอยู่อาศัยโคนต้นไม้ "อติเรกลาโภ" หากว่าจะมีของเกินไปกว่าต้นไม้ "วิหาโร อฑฺฒโยโค ปาสาโท หมฺมิยํ คุหา" ๕ อย่างนี้อยู่ได้แล้ว พระพุทธเจ้าท่านต้องการแต่เพียงว่า ให้เราพอได้อิงอาศัยเป็นที่เจริญสมณธรรม ไม่ว่าที่ใด เราจะไปเจริญสมณธรรมอยู่ตามครัวชาวบ้านไม่ได้ เราจะไปเจริญสมณธรรมอยู่ในหมู่บ้านที่ไม่มีเหมาะ ไม่เป็นโคจรแห่งการปฏิบัติก็ไม่ได้ นี้โดยวินัย แต่โดยหลักอื่น ในเมืองไทยเรานั้น มีกฎหมายเรียกว่ากฎหมายคณะสงฆ์ พระภิกษุสงฆ์จะต้องสังกัดอยู่ที่วัดใดวัดหนึ่ง ไม่สังกัดไม่ได้ เรียกหลักลอย คนจรจัด ถ้าเทียบกับชาวบ้าน ไม่มีทะเบียนบ้าน ต้องขึ้นทะเบียนบ้านไว้แห่งหนึ่ง เพราะฉะนั้นไม่ต้องสงสัย ที่นี่เป็นสถาบันอาจารย์สังเวียนสังกัดวัดปากน้ำ มีวัดเรียบร้อย ถึงองค์อื่นจะมาอยู่ ต้องมีสังกัด ถ้าใครถามว่า **เป็นวัดหรือเปล่า? บอกว่าเป็นสถาบัน** ทำไมไม่เป็นวัดเล่า? ก็บอกว่าเป็นสถาบัน **ถ้าอย่างนั้นพระมาอยู่ไม่มีสังกัด? มี** บอกว่า ขึ้นวัดปากน้ำ อย่างอาจารย์สังเวียน ถ้าขึ้นวัดปากน้ำไม่ได้ ท่านพระครูสีลาภิวัตรโน้น ขึ้นจังหวัดร้อยเอ็ด อย่างนี้ **ทุกองค์มีสังกัด ไม่มีพระจรจัด หลักลอย รับรองหลักลอยไม่รับ ไม่มีใบสุทธิ ไม่มีสังกัด ไม่รู้บวชที่ไหน ๆ ไม่มีคนรับรอง ไม่รับ สถาบันนี้เคร่งครัดมาลอย ๆ ไม่รับ** ไม่รู้ว่ามาจากทิศไหน ๆ รับไม่ได้ ต้องมีใบสมัครเรียบร้อย อย่ากลัวเลย รับรองว่าไม่เป็นพระเถื่อนก็แล้วกัน **ทำไมจึงตั้งเป็นสถาบัน?** ในมืองไทยมีวัดกันทั้งนั้น ให้เป็นวัดก็แล้วกัน **ที่นี่มีโครงการดังที่ผมได้เรียนถวายไว้ในข้อหนึ่งแล้ว โครงการนี้กว้าง ไม่ใช่วัดใดวัดหนึ่ง** ท่าน

อาจารย์สังเวียนอยู่ที่วัดปากน้ำ ผมอยู่ที่วัดสระเกศ **มาที่สถาบันนี้ รวมกันได้** สถาบันนี้ของวัดสระเกศหรือ? ไม่ใช่ สถาบันนี้ของวัดปากน้ำหรือ? ไม่ใช่ ของใคร? ของสถาบัน ท่านจำให้ดีข้อปลีกย่อย เบ็ดเตล็ด สำคัญ จำให้ดีนะ ท่านพระครูสีลาภิวัฒน์มาอยู่นี่ได้ไหม? ได้ แต่ว่าที่นี่ไม่ใช่เป็นของท่านพระครูสีลาภิวัตร ไม่ใช่ของวัดท่าน ไม่ใช่ของวัดสระเกศ ไม่ใช่ของวัดปากน้ำ **เป็นของกลาง** ทำไมทำให้เป็นกลางอย่างนั้นล่ะ? นี่แหละจะ**เป็นที่รวม แล้วก็จะแผ่ออกไปให้กว้างที่สุดเท่าที่จะกว้างได้ เราไม่ได้ถือแล้วว่า วัดปากน้ำ วัดสระเกศ มาที่นี่เป็นอันเดียวกันหมด มุ่งหมายเป็นอันเดียวกัน คือ เผยแพร่คำสอนให้เป็นประโยชน์แก่คนทั้งหลาย** จึงไม่ต้องให้มีความรู้สึกกันว่า เป็นวัด ถ้าเป็นวัดต้องตั้งชื่อแล้ว ดีไม่ดี ก็ตั้งชื่อว่า "วัดสังเวียน" วัดสังเวียน ผมจะมาทำไม ควรจะเป็นวัด "พรหมคุณาภรณ์" เพราะผมชื่อพรหมคุณาภรณ์ วัดสังเวียนไม่เอา วัดพรหมคุณาภรณ์ก็ไม่เอา จะเอาวัดเสริมชัย ล้วนแต่ยุ่งทั้งนั้น

สถาบันนี้เป็นกลาง จะกี่ร้อยวัดจะกี่พันวัดมารวมที่นี่ได้ ไม่ได้ว่าเลย แต่ว่าเลือก คัด ต้องมาเพื่อปฏิบัติจึงจะรับ มานอนเฉย ๆ ไม่รับ มาอยู่อย่างสบาย ๆ นึกว่าเขาเลี้ยงกัน ไม่ต้องบิณฑบาตไม่รับ **มาอยู่กันเพื่อปฏิบัติ เพื่อทำงาน ทั้งงานส่วนตัว ทั้งงานส่วนรวม เพราะฉะนั้นที่สถาบันนี้เป็นจุดรวม ใครมารวมก็ได้** ที่นี่ใครเข้ามาก็ได้ทั้งนั้น **แต่ต้องเข้ามาตามความมุ่งหมาย ในทางธรรมวินัย ไม่ใช่มุ่งหมายอย่างอื่น** เพราะฉะนั้นทุกองค์ที่เป็นเจ้าของสถาบันนี้ ซึ่งนั่งอยู่ที่นี่ทั้งพระภิกษุสามเณร ๑๗๐ กว่ารูป และโยม ทราบจากท่านอาจารย์สังเวียนว่าประมาณราว ๒๐๐ กว่า เป็นเจ้าของร่วมกัน ให้ทราบอย่างนี้ มีท่านที่สนใจถามหลายครั้งแล้ว ผมก็ต้องพูดทุกครั้งต่อไปอาจจะไม่ต้องพูดเลยก็ได้ เพราะอัดเสียงไว้แล้ว แต่สู้พูดให้เห็นกันอย่างนี้ไม่ได้ แน่ใจดี ไม่ใช่ว่าผมเป็นคนตั้ง หรืออาจารย์เสริมชัย อาจารย์สังเวียนเป็นคนตั้ง ยืนยันโดยหลักว่า จะทำอย่างนี้ ไม่ได้เพื่ออะไรทั้งสิ้น ท่านอาจารย์สังเวียนนอนอยู่วัดปากน้ำสบายกว่า แต่มาที่นี่เพื่อส่วนรวม มาทำงานตามความมุ่งหมายดังที่ได้พูดมาแล้วตั้งแต่ข้อที่ ๑ ขอให้ทุกองค์ทั้งใกล้ทั้งไกลที่มาร่วมกัน ขอให้มีความมั่นใจว่า เป็นสถาบันในลักษณะนี้ พระที่มาทุกองค์ไม่ใช่เป็นพระจรจัด ไม่ใช่เป็นพระไม่มีสังกัด เป็นพระที่มีสังกัด เป็นพระที่มีวัดมีวาพร้อมบริบูรณ์แล้ว เวลาจะมาก็ให้ครูบาอาจารย์ได้มอบหมายมา ได้รับอนุญาต ต่อไปก็จะช่วยกันคิดวางกฎเกณฑ์ให้ดีขึ้นอีก แต่ละองค์จะมาก็ให้ครูบาอาจารย์ได้อนุญาตให้มา ครูบาอาจารย์เห็นดีเห็นชอบแล้วก็ให้มา

ส่วนที่ผมจะขอพูดตามความตั้งใจไว้นั้น เวลาก็ล่วงเลยมามาก เห็นจะต้องมาพูดในวันต่อไป เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นแบบอย่างนี่แหละครับ เป็นแบบอย่าง เป็นตัวอย่าง ขอให้พร้อมกันทั้งในทางธรรม ทั้งในทางวินัย ขอให้เรามีความรู้สึกร่วมกันว่า เราอยู่ด้วยกัน อย่านึกว่าผมมาหมุนมาบิดท่านตามที่ผมชอบใจ ให้นึกว่า **เราจะมาอยู่ร่วมกันและเราต้องการที่จะเป็นแบบอย่างด้วยกัน เป็นแบบอย่างตามแบบของพระพุทธเจ้า** อย่างพระอัสสชิเดินไปสะดุดตาพระสารีบุตรสมัยยังเป็นคนหนุ่ม พูดได้ว่า ตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยเห็นอย่างนี้เลย **เพราะฉะนั้น ที่สถาบันพุทธภาวนาฯ ต้องฝึกกัน เดินไปที่ไหน จะต้องให้เกิดความรู้สึกในลักษณะน่าเลื่อมใสศรัทธา ต้องการให้เป็นแบบอย่างอย่างนี้**

เวลานี้การฝึกหัดในทางจิตได้แพร่หลายออกไป โดยต้นเค้ามาจากอินเดีย ผมไปมาเมื่อเร็ว ๆ นี้ ไปดูอีก ๒-๓ แห่ง ตั้งใจไปดูว่าเป็นอย่างไร เห็นแล้วเกิดความคิดว่า **ถ้าสถาบันพุทธภาวนาฯของเราพร้อม ประโยชน์ที่เราจะให้เขาจะเหนือกว่ามาก** แต่เวลานี้เรายังไม่พร้อม กำลังเริ่ม กำลังเตรียม **ถ้าพร้อม ปีนี้ก็ต้องส่งไปแล้วอย่างน้อย ๒ องค์ นึกว่าไม่นานจะส่งไปได้แน่ เขาต้องการเหลือเกินต้องการจริง ๆ** โยมก็บอกด้วยว่า ท่านหามาให้สักองค์ไม่ได้หรือ โยมก็เร่งมาเรื่อย อยากจะได้พระไป **ให้พร้อมทั้ง ๒ อย่างแล้วก็จะให้ไป สถาบันของเราที่นี่จะเป็นแหล่งผลิตที่มีความมั่นใจมาก** ถ้าได้อย่างนั้น พวกเราจะต้องดีใจด้วยกัน จะต้องดีใจด้วยกันว่า เราสำเร็จก้าวหนึ่ง ไม่ใช่ว่าสมบูรณ์ จะต้องพยายามอีก **เมื่อส่งออกไป ก็ให้เห็นเหมือนกับพระอัสสชิ ให้เกิดความอัศจรรย์ในใจว่าทำไมถึงเป็นอย่างนี้ ได้ฟังคำสอนเข้าอีก เจรจาพาทีเข้าอีก ยิ่งอัศจรรย์ยิ่งนักหนา มีความตั้งใจว่าจะต้องทำให้ดีเป็นที่สุด ไม่ให้อยู่ในลักษณะล้มลุกคลุกคลาน** ขอพูดว่าที่จริงถ้าไม่ห่วงงานที่จะต้องริเริ่ม ปีนี้ก็จะต้องขอร้องท่านอาจารย์สังเวียนออกไป หรือมิฉะนั้นก็จะต้องเป็นพระบุญเลิศออกไป เพราะเขาเรียกร้องมากเหลือเกิน แต่ไปไม่ได้ พระที่พอจะเป็นแบบอยู่ที่นี่ไปเสียแล้วจะทำยังไง จึงต้องอยู่เป็นหลักที่นี่กันก่อน เพื่อที่จะให้เกิดผลตามที่มุ่งหมาย

ที่พูดมานี่ก็เป็นเวลาชั่วโมงเศษแล้ว นับว่านานมากแล้ว และใกล้จะถึงเวลาที่ท่านจะเข้าปฏิบัติกัน ผมจะมาพบกับท่านอีก จะมาพูดในเรื่องรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องแบบอย่างในทางวินัย ในวันนี้จึงขอโอกาสพูดไว้เพียงเท่านี้ เล่าความในใจยาวไปเสียหน่อย เพราะว่าก็ควรจะรับทราบร่วมกัน พอดีคุณเสริมชัยก็มา ท่านอาจารย์สังเวียนก็อยู่พร้อมกัน จะได้เห็นว่าที่นี่มีความปรารถนาอย่างเดียวกัน มุ่งหมายอย่างเดียวกัน จะได้ไม่ลังเลใจว่า ทำกันไปคนละทีหรืออย่างไร

ในโอกาสนี้ผมขอพระคุณพระศรีรัตนตรัย และอำนาจเดชานุภาพของสิ่งที่ทรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ สำคัญ ทั้งหลายทั้งปวง บรรดามีในโลกนี้ รวมทั้งบารมีธรรมของบูรพาจารย์ทุกท่าน มีหลวงพ่อวัดปากน้ำเป็นต้น จงมารวมกันเป็นพลวปัจจัยอันสำคัญ ดลบันดาลให้เกิดเป็นมหันต-เดชานุภาพ บุญฤทธิ์ อภิบาลคุ้มครองรักษาให้บรรดาเราทั้งหลายได้ปราศจากสิ่งที่เป็นปัญหาข้อขัดขวางในการปฏิบัติธรรม สามารถที่จะปฏิบัติธรรมให้บรรลุผลตามที่ได้ตั้งใจไว้ และขอให้สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายนี้ได้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า เพื่ออำนวยประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ชาวโลกทั้งหลาย จงทุกประการเทอญ

ธรรมกถา

พระธรรมเทศนาเรื่อง รัตนะ

แสดงโดย **พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)**

ในสมัยที่ดำรงพระสมณศักดิ์เป็นที่ พระภาวนาโกศลเถร

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯลฯ

ทุลฺลภญฺจ มนุสฺสตฺตํ พุทฺธุปฺปาโท จ ทุลฺลโภ
ทุลฺลภา จ ขณสมฺปตฺติ สทฺธมฺโม ปรมทุลฺลโภติฯ

ณ บัดนี้อาตมาภาพจักได้แสดงธรรมมิกถา เฉลิมเพิ่มเติมศรัทธาของเจ้าภาพ ซึ่งเป็นผู้มีสมานฉันท์พร้อมใจซึ่งกันและกันด้วยมารดาและบุตรพร้อมด้วยวงศาคณาญาติเนื่องด้วยสายโลหิตและเนื่องด้วยความคุ้นเคย เนื่องด้วยสายโลหิตเรียกว่า "ญาติ" เนื่องด้วยความคุ้นเคยเรียกว่า "วิสฺสาส ปรมา ญาติ" ญาติ ๒ จำพวกนี้พระองค์ทรงสรรเสริญ วิสฺสาส ปรมา ญาติ อยู่เหมือนกันว่าเป็นญาติอย่างยิ่ง แต่ว่าญาติทั้ง ๒ ฝ่ายนี้เกิดมาในโลกหญิงและชายทุกถ้วนหน้าย่อมมีญาติ ๒ ประการนี้ทั่วกัน เมื่อรู้จักชัดดังนี้แล้วบัดนี้เราเกิดมาประสบพบพระพุทธศาสนา ปรากฏจำเพาะหน้ารู้อยู่พร้อมกัน พุทธศาสนาแปลว่า คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านสั่งสอนอย่างไร สั่งสอนสัตว์โลกให้ละความชั่วด้วยกาย วาจาตลอดถึงใจ ให้ทำความดีด้วยกาย วาจา ตลอดถึงใจ แล้วก็ทำใจให้ใสด้วย ๓ ข้อนี้แหละเป็นคำสั่งสอนของพระศาสดาแท้ ๆ เรียกว่าย่อย่นสกลพุทธศาสนา พระศาสดาสอนกว้างออกไปกว่านี้ สอนศีลเป็น ๒ ขั้น ว่า เหตุฌิมศีล ศีลเบื้องต่ำ อุปริมศีล ศีลโดยปริยายเบื้องสูง สอนสมาธิ สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ สมาธิโดยปริยายเบื้องสูง สอนทางปัญญา ทางปัญญาโดยปริยายเบื้องต่ำ ทั้งปัญญาโดยปริยายเบื้องสูงสอนอย่างนี้ โอวาทดังกล่าวแล้วนี้เป็นโอวาทที่ย่อย่นสกลพุทธศาสนาทั้งนั้น แต่ว่าจะแสดงนัยโดยปริยายเบื้องต่ำ และโดยปริยายเบื้องสูง

ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ พระองค์ทรงแนะนำคิหิบุคคลผู้ครองเรือนให้มั่นอยู่ในศีล ๕ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ให้ขาดจากจิตสันดาน เว้นจากถือเอาพัสดุที่เจ้าของเขาไม่ให้ด้วยอาการแห่งขโมยให้ขาดจากจิตสันดาน ตลอดถึงฉ้อโกง เว้นจากการประพฤติผิดในกามทั้งหลาย ให้ขาดจากจิตสันดาน เว้นจากการพูดปด คำเท็จ ไม่จริง หลอกลวงต่าง ๆ ให้ขาดจากจิตสันดาน เว้นจากการดื่มน้ำที่ทำบุคคลผู้ดื่มให้เมาเป็นเหตุเป็นที่ตั้งของความประมาท ให้ขาดจากจิตสันดาน ๕ ประการนี้แหละ

เป็น เหตุฌิมศีล ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ ถ้าแม้ว่าตั้งอยู่ในศีลโดยปริยายเบื้องต่ำรับประกันตัวได้ไม่ต้องราชอาชญาของพระเจ้าแผ่นดิน ไม่ต้องติดคุกติดตะราง ไม่ต้องมีโทษมีกอนในส่วนอาณาจักรทำอันตรายไม่ได้ เพราะศีล ๕ บริสุทธิ์อยู่ ทำอะไรไม่ได้ กฎหมายก็ไม่มีปรับเพราะเหตุว่าศีล ๕ รับรองเสียแล้ว นี้ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ ถ้าศีลโดยปริยายเบื้องสูงขึ้นไปเหมือนพระภิกษุ สามเณร มาบวชในพระธรรมวินัย เป็นผู้มีศีลแต่ท่านวางศีลไว้ ปาฏิโมกขสังวรศีลให้สำรวมตามพระปาฏิโมกข์ เว้นข้อที่พระพุทธเจ้าท่านห้าม ทำตามที่พระองค์ทรงอนุญาต ๒๒๗ สิกขาบทในพระปาฏิโมกข์ให้บริสุทธิ์ตลอดสาย ได้ชื่อว่าตั้งอยู่ในปาฏิโมกขสังวร อาจารย์โคจรสัมปันโน ให้ถึงพร้อมแล้วด้วยมารยาท เครื่องประพฤติทั้งกาย ทั้งวาจาเรียบร้อยดี ไม่มีสดุดตาสดุดใจผู้หนึ่งผู้ใดเลย ทั้งชั้นสูง ชั้นกลาง ชั้นต่ำ หาตำหนิติไม่ได้ เหมือนภิกษุสามเณรที่เรียบร้อย ประพฤติอยู่ในโคจร ไม่ให้ประพฤติไปในอโคจร คือ "อโคจร" น่ะประพฤตินอกคอกนอกกอน เป็นพระเป็นเณรแล้วไปดูมหรสพเข้าไปในโรงสุรายาฝิ่น เข้าไปในโรงขายเหล้า ขายสุรา เหล่านี้ เข้าไปในโรงนครโสเภณี นี่มันน่าเข้าไปรึภิกษุสามเณร อย่างนี้ มหรสพเขามีที่ไหนไปโผล่ตัวขึ้นที่นั่น อย่างนี้ผิดหน้าที่ของภิกษุสามเณร เรียกว่าเป็นอโคจร ใช้ไม่ได้ ต้องประพฤติเป็นโคจร ต้องประพฤติอยู่ในกรอบของภิกษุอยู่ในกรอบของสามเณรแท้ ๆ ชาวบ้านตำหนิติเตียนไม่ได้ เรื่องความประพฤติการไปมาหาสู่ภิกษุสามเณรไปในสถานที่ใด ๆ ที่เขาติเตียนครหาไม่ไป อย่างนั้นเรียกว่าโคจรสัมปันโนถึงพร้อมแล้วด้วยโคจร อนุมตฺเตสุ วชฺเชสุ ภยทสฺสาวี เห็นภัยทั้งหลายในโทษมีประมาณน้อย ขึ้นชื่อว่าชั่ว ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ แม้แต่นิดหนึ่งไม่ให้กระทบทีเดียว ไม่ให้มีชั่วเข้าไปเจือปนระคนทีเดียว ขึ้นชื่อว่าความชั่วความผิดเป็นไม่ประพฤติไม่กระทำทีเดียว ให้เป็นสุจริตทีเดียว นี่เรียกว่าเห็นภัยทั้งหลายในโทษมีประมาณน้อย ขึ้นชื่อว่าโทษชั่วแล้วให้ความสุขแก่ตัวไม่มี มีแต่ให้ทุกข์แก่ตัวเป็นเบื้องหน้า ก็ละชั่วเสียขาดจากกาย วาจา จิต ให้บริสุทธิ์สนิทเป็นอันดี สมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทน้อยใหญ่ ไม่เคลื่อนพระวินัยไปเท่าปลายขนปลายผมตั้งอยู่ในกรอบพระวินัยแท้ ๆ เหมือนน้ำในมหาสมุทร มีมากน้อยเท่าใดไม่ล้นฝั่ง อยู่ในฝั่งนั่นแหละอยู่ในขีดขอบสมุทรนั่นแหละ ไม่ล้นขอบสมุทรไปได้ นั่นฉันใด ภิกษุอยู่ในธรรมวินัย อยู่ในกรอบพระวินัยนั่นแหละ ประพฤติอยู่ในขอบศีลธรรมนั่นแหละ ไม่ประพฤติละเมิดอื่นจากศีลธรรมไป อย่างนี้ได้ชื่อว่าเห็นภัยทั้งหลายในโทษมีประมาณน้อย สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทน้อยใหญ่ทั้งหลายนี่ศีลของภิกษุโดยปริยายเบื้องสูง

เมื่อกล่าวถึงศีลแล้วต้องกล่าวถึง**สมาธิ** สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ สมาธิโดยปริยายเบื้องสูง สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำนั้นท่านแนะนำว่า อริยสาวกในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้า โผฏฺฐพฺพารมฺณํ ลภติสมาธิํ ปล่อยอารมณ์ทำใจให้หยุดหลุดจากอารมณ์ทั้ง ๖ โผฏฺฐพฺพารมฺมณํ กริตฺวา ลภติสมาธิํ ปล่อยอารมณ์ทั้ง ๖ รูปารมณ์ สัททารมณ์ คันธารมณ์ รสารมณ์ โผฏฐัพพารมณ์ ธัมมารมณ์ ในหยุดนิ่งเฉย ไม่ไปแตะไปเกี่ยวกับอารมณ์เหล่านั้น ไม่ไปกินอารมณ์เหล่านั้น ไม่ไปเอารสของอารมณ์เหล่านั้นมาพินิจพิจารณา ปล่อยอารมณ์ทั้ง ๖ เสียหมดทีเดียว ใจหยุดทีเดียว นี้เขาเรียกว่า โผฏฺฐพฺพารมณํ กริตฺวา ลภติสมาธิํ ทำได้อย่างนี้ได้ชื่อว่าได้สมาธิแล้ว ลภติสมาธิํ ได้สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ ลภติ จิตฺตสฺเสกคฺคตํ จิตที่หยุดนั่นแหละหนึ่ง หนักเข้าเป็นเอกัคคตา

จิตอันนั้นแหละเป็นเอกัคคตา เป็นหนึ่งหนักเข้า แน่นหนักเข้า หนึ่งหนักเข้า แน่นหนักเข้า ไม่ขยับเขยื้อนละ นั้นได้ชื่อว่า ลภติ จิตฺตสฺเสกคฺคตํ สมาธิ เข้าถึงซึ่งความเป็นหนึ่งของจิตทีเดียว ไม่มีสองต่อไป นี้สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ สมาธิโดยปริยายเบื้องสูงอีก ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ผู้ศึกษาในธรรมวินัยคือภิกษุ ๆ นั่นแหละเป็นผู้เข้าถึงซึ่ง "ปฐมฌาน" ประกอบด้วยวิตกวิจาร ปีติ สุข เอกัคคตา เป็นผู้เข้าถึงซึ่ง "ทุติยฌาน" ประกอบด้วยปีติ สุข เอกัคคตา เข้าถึงซึ่ง "ตติยฌาน" ประกอบด้วยสุข เอกัคคตา เป็นผู้เข้าถึงซึ่ง "จตุตถฌาน" ประกอบด้วยเอกัคคตา อุเบกขา หนึ่งเฉยไม่มีสองต่อไป แล้วมีธรรมมารองรับด้วย

ปฐมฌานดวงใหญ่วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๒ วา หนาคืบหนึ่ง กลมเป็นวงเวียนรอบตัวตั้งอยู่กลางกายมนุษย์ นั่นปฐมฌาน

ทุติยฌานอยู่ในกำเนิดของปฐมฌาน เมื่อเข้าถึงทุติยฌานดวงเท่ากัน กายรูปพรหมก็นิ่งอยู่ศูนย์กลางฌานที่หนึ่งที่สองนั้น

เข้าถึงซึ่งตติยฌานอยู่ในกำเนิดของทุติยฌานดวงเท่ากัน

เข้าถึงซึ่งจตุตถฌานอยู่กลางกำเนิดของตติยฌานดวงเท่ากัน กายอรูปพรหมก็หยุดนิ่งอยู่ในศูนย์กลางปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌานนั้น เข้าฌานไหนก็ฌานนั้นเข้ามาเป็นชั้นจนมาถึงชั้นที่สี่ ถ้าว่าประพฤติได้อย่างนี้ ได้ชื่อว่าภิกษุผู้นั้นเป็นผู้ได้ถึงซึ่งสมาธิโดยปริยายเบื้องสูงแล้ว นี่สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำเบื้องสูง

ส่วน**ปัญญา** สมาธินั่นแหละเป็นเหตุปัญญา ปัญญาเกิดแต่สมาธิจริง ๆ อริยสาวกในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ ปญฺญาย สมนฺนาคโต อริยาย นิพฺเพมติกาย สมฺมาพุทฺธคามินิยา ปญฺญาย สมนฺนาคโต อริยสาวกในพระธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้เป็นผู้มีปัญญา พุทฺธคามินิยา คือผู้มาตามพร้อมแล้วด้วยปัญญาอันหยั่งเข้าถึงซึ่งความเกิดดับ เป็นหมดทั้งสากลโลกมีเกิดกับดับเท่านั้น ไม่ไปไหน จะเกิดมาเท่าไรก็ช่าง ก็ดับเท่านั้น เกิดมาหนึ่งก็ดับหนึ่ง เกิดมาสองก็ดับสอง เกิดมาสามก็ดับสาม เกิดมาสี่ก็ดับสี่ เกิดมาห้าก็ดับห้า เกิดมาเท่าไหรก็ดับเท่านั้น ไม่เกินกัน เกิดกับดับพอดี ถ้าไม่เกิดก็ไม่ดับ ถ้าเกิดมาเท่าไรก็ดับเท่านั้น ปัญญาเห็นชัดหมดทั้งสากลโลก เห็นชัด ๆ อย่างนี้ นี่เรียกว่ามาตามพร้อมแล้วด้วยปัญญา แต่ว่ายังโดยปริยายเบื้องต่ำอยู่ อริยาย นิพฺเพมติกาย สมฺมาพุทฺธคามินิยา สมฺมาทุกฺขคามินิยาย ปัญญาดำเนินถึงซึ่งความสิ้นไปแห่งทุกข์โดยชอบอันเป็นที่เบื่อหน่ายอย่างประเสริฐ ปัญญาอันถึงซึ่งความสิ้นไปแห่งทุกข์โดยชอบ อันเป็นเครื่องเบื่อหน่ายอย่างประเสริฐ เบื่อหน่ายไปหมด เห็นจริงเห็นจังไป มีปัญญาอย่างชนิดนี้เรียกว่าปัญญาโดยปริยายเบื้องต่ำ

"ปัญญา" โดยปริยายเบื้องสูงนั้น ภิกษุในพระธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้ารู้ความเป็นจริงว่านี่เป็นทุกข์ควรกำหนดรู้ รู้ความตามเป็นจริงว่าตัณหานี่เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ นี่ควรละมันเสีย รู้ความตามเป็นจริงว่านี่เป็นความดับทุกข์ ควรจะทำให้แจ้ง รู้ความตามเป็นจริงว่านี่เป็นข้อปฏิบัติถึงความดับทุกข์จริง ๆ นั่นควรเจริญ ทั้ง ๔ ประการนี้ในทุกขสัจจะ สมุทัยสัจจะ นิโรธสัจจะ มรรคสัจจะ เห็นความตามเป็นจริงเหล่านี้ นี่เป็นปัญญาโดยปริยายเบื้องสูง พระองค์ทรงตรัสเทศนาโดยปริยายเบื้องสูงเบื้องต่ำอย่างนี้ นี่เป็นพุทธภาษิตแท้ ๆ

บัดนี้เราเป็นภิกษุสามเณรหรือเป็นอุบาสกอุบาสิกาในพระพุทธศาสนา เป็นพุทธศาสนิกชนรู้จักพระพุทธศาสนา พระองค์ทรงรับสั่งเมื่อครั้งพญานาคไปเฝ้าพระองค์ ธรรมดาสัตว์เดรัจฉานที่ได้มรรคผลในศาสนานั้นไม่ได้เด็ดขาด พญานาคขอบวชในสำนักพระบรมศาสดา พระองค์ไม่ทรงรับ เพราะสัตว์เดรัจฉานไม่ได้มรรคผล ไม่ทรงรับ พระองค์ทรงตรัสเทศนาแก่เอกรปัตตนาคราชว่า "ทุลฺลภญฺจ มนุสฺสตฺตํ พุทฺธปฺปาโท จ ทุลฺลโภ ทุลฺลภา จ ขณสมฺปตฺติ สทฺธมฺโม ปรมทุลฺลโภ" เป็นคาถา ๔ บาทที่ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้นว่า ทุลฺลภญฺจ มนุสฺสตฺตํ **ความเป็นมนุษย์เป็นของได้ยาก** ไม่ใช่ของได้ง่าย เราท่านทั้งหลายมาประสบพบพุทธศาสนาเพราะด้วยอัตตภาพได้เป็นมนุษย์นี้ นี่แหละเป็นของได้ยากไม่ใช่ของได้ง่าย ยากอย่างไร? เกิดมาเต็มบ้านเต็มเมือง รบราฆ่าฟันกันปีนปี้ที่ทางไม่พอเป็นอยู่ ไม่ยากอย่างไร? นึกถึงสัตว์ดิรัจฉานในท้องทะเลเป็นอย่างไรบ้าง? นึกถึงมดปลวกในพื้นแผ่นดินบ้าง ที่จำนวนวัดปากน้ำนี่ ที่กำหนดเขตที่ ๓ ไร่กว่า ๆ นี้แหละ ว่าถึงสัตว์ดิรัจฉานมด ปลวก ไร เหา เล็น ละก็มากกว่ามนุษย์ในชมภูทวีปอีก ที่เท่านี้แหละ แผ่นดินกว้างออกไปเท่าไร? น้ำกว้างออกไปเท่าไร? น้ำคลองเดียวเท่านั้นตัวไรน้ำมากกว่ามนุษย์ในชมพูทวีปขนาดนั้นนะสัตว์ดิรัจฉานนะ นั่นสัตว์ดิรัจฉานสัตว์น้ำ สัตว์บกสัตว์เล็ก ๆ น้อย ๆ นะ อ้ายสัตว์ที่เราเห็นด้วยตาสัตว์ตัวโต ๆ ใหญ่ ๆ น่ะ ก็มากมายนักทีเดียวเหมือนกัน นับประมาณไม่ไหว เพราะฉะนั้นที่จะได้เป็นมนุษย์แต่ละคน ๆ ไม่ใช่เป็นของได้ง่าย ได้ยากนัก ธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์น่ะมีอยู่ เขาเรียก "**มนุษยธรรม**" มนุษยธรรมน่ะต้องประพฤติบริสุทธิ์กาย บริสุทธิ์วาจา บริสุทธิ์ใจ

บริสุทธิ์กาย ขยายออก ๓ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักฉ้อ ประพฤติผิดในกาม ขาดจากใจนี่บริสุทธิ์กาย

บริสุทธิ์วาจา ขยายออก ๔ เว้นจากการพูดปด ส่อเสียด คำหยาบ เพ้อเจ้อโปรยปรายประโยชน์

บริสุทธิ์ใจ แยกออกเป็น ๓ เว้นจากโลภอยากได้ของเขา พยาบาทปองร้ายเขา เห็นผิดจากคลองธรรม นี่เว้นขาด

เมื่อเว้นขาดด้วยตัวแล้ว ไม่ชักชวนบุคคลผู้อื่นด้วยสิบอย่างนี้ แล้วไม่ยินดีผู้ที่ประพฤติผิดในสิบอย่างนี้ด้วย แล้วไม่สรรเสริญพวกประพฤติผิดทั้งสิบอย่างนี้ด้วย ต้องอยู่ในความสำรวมระวังปรกติเป็นอันดี ถ้าบริสุทธิ์เช่นนี้ละก็จึงจะเป็นมนุษย์กับเขาได้ ถ้าไม่บริสุทธิ์ถึงขนาดนี้เป็นมนุษย์ไม่ได้ นี่เป็นข้อสำคัญนัก ต้องบริสุทธิ์อย่างนี้จึงจะได้เป็นมนุษย์ ที่ได้เป็นมนุษย์เพราะบริสุทธิ์กายวาจาใจ บริสุทธิ์กายวาจาใจ แตกกายทำลายขันธ์จากมนุษย์โลกนี้ต้องไปเกิดเป็นคัพภเสยสัตว์ แต่ความบริสุทธิ์นั่นแหละเป็นยอดธรรมปรากฏบังเกิดขึ้นดวงหนึ่ง เท่าฟองไข่แดงของไก่ ไปติดอยู่ที่ขั้วมดลูกของมารดา มนุษย์ที่บริสุทธิ์นั้นก็เข้าไปเกิดในดวงนั้น กายละเอียดเข้าไปเกิดในดวงนั้นไปอยู่ในดวงนั้นเหมือนลูกไก่อยู่ในฟองไข่ ไปอยู่ในดวงนั้นแล้ว นั่นบริสุทธิ์กายวาจาใจไม่ล่องเสียแล้วก็กลลรูปก็หุ้มดวงนั้นของมารดาบิดาหุ้มดวงนั้น เป็นหญิงก็ดีเป็นชายก็ดีต้องเกิดท่านี้เหมือนกันหมด นี่เรียกว่าคัพภเสยยสัตว์ เกิดในท้องมารดา เขาทำที่กำเนิดให้มันเกิดไว้แล้ว อายตนะมันดึงดูดเขาเรียกว่า "โลกายตนะ" โลกายตนะมันอยู่ที่มนุษย์นี่ ต้องมีแม่มีพ่อ อย่างเดียวก็เกิดไม่ได้ มีแม่อย่างเดียวก็เกิดไม่ได้ มีแต่พ่อคนเดียวแม่คนเดียวเกิดไม่ได้ ต้องมีพ่อแม่มาด้วยรวม

กัน มารวมกันเป็นสอง และ**ต้องประกอบธาตุธรรมให้ถูกส่วน*** ไม่ถูกส่วนไม่เกิด เกิดไม่ได้เขาบอก

---

* เมื่อสัตว์ผู้มีความบริสุทธิ์กาย วาจา และใจ ในระดับ "**มนุษย์ธรรม**" ทำกาลกิริยาคือตายนั้น "มนุษย์ธรรม" นั้นก็จะถูกปรุงขึ้นเป็นธาตุธรรมของกายมนุษย์ละเอียด มีลักษณะเป็นดวงกลม ขาวใส บริสุทธิ์ ตั้งอยู่ในกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมของกายมนุษย์ละเอียดกายใหม่ ซึ่งมีกายทิพย์ซ้อนอยู่ ณ ภายใน ในลักษณะของกายซ้อนกาย-ภพซ้อนภพ จึงชื่อว่า "**ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์**" ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมของกายมนุษย์ละเอียดนี้ก็ยังเป็นที่ตั้งของขันธ์ ๕ ส่วนละเอียด มีลักษณะเป็นดวงกลมใสดวงเล็ก ๆ ประมาณเท่าเมล็ดโพธิ์หรือเมล็ดไทร ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ กันเข้าไปข้างในตามลำดับ คือ รูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ และวิญญาณขันธ์--รูปขันธ์ขยายส่วนหยาบออกมาเป็น "**ดวงกาย**" เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ และวิญญาณขันธ์ ขยายส่วนหยาบออกมาเป็น **ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้** ซึ่งรวมเรียกว่า "ใจ" ของกายมนุษย์ละเอียด

เมื่อกายมนุษย์ละเอียดซึ่งมีกายทิพย์ซ้อนอยู่ภายในนั้น เคลื่อนจากภพภูมิเดิม เมื่อกายเนื้อแตกทำลายลงนั้น จะมาพักอยู่ ณ ศูนย์กลางกายของบิดาชั่วคราวก่อน โดยผ่านเข้ามาตามฐานที่ตั้งของ "ใจ" กล่าวคือเข้ามายังฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก, ฐานที่ ๒ หัวตาด้านใน, ฐานที่ ๓ เคลื่อนไปหยุดอยู่ที่ตรงกลางกั๊กศีรษะ, ฐานที่ ๔ ตรงเพดานปาก, ฐานที่ ๕ ตรงปากช่องลำคอ, ฐานที่ ๖ เคลื่อนมาหยุดตรงศูนย์กลางกายระดับสะดือพอดี และฐานที่ ๗ เคลื่อนมาหยุดตรงศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือประมาณสองนิ้วมือ พฤติกรรมนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว จะสามารถรู้เห็นพฤติกรรมและสภาวธรรมเหล่านี้ได้ด้วย "ตา" หรือ "ญาณ" ของพระธรรมกาย

ภายในระยะเวลาประมาณ ๗ วันนี้ **เมื่อบิดามารดาประกอบธาตุธรรมได้ถูกส่วน กล่าวคือ เมื่อธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของบิดา ของบุตร ของมารดา หยุดนิ่งสนิท ศูนย์กลางของธาตุธรรม เห็นจำคิดรู้ ของทั้งสามฝ่ายตรงกันหมดเมื่อใด อายตนภพ** หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า **โลกายตนะ ในระดับมนุษยภูมิของมารดาจะดึงดูดธาตุธรรม** (ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์) และ**เห็น จำ คิด รู้ ของกายมนุษย์ละเอียดของผู้เป็นบุตรให้หลุดจากศูนย์กลางกายของบิดา** ผ่านกลับออกมาตามฐานที่ตั้งของใจของบิดา มายังฐานที่ตั้งของใจของมารดาฐานต่าง ๆ จนถึงฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายของมารดาเหนือระดับสะดือสองนิ้วมือ **มาตั้งปฏิสนธิวิญญาณตรงขั้วมดลูกของมารดาพอดี**

การมาตั้งปฏิสนธิวิญญาณของมนุษย์ด้วยกายมนุษย์ละเอียดอันมีกายทิพย์ซ้อนอยู่ด้วยนี้เอง คือการหยั่งลงสู่ครรภ์มารดาด้วย "**รูปกายอุบัติ**" เป็นครั้งแรก และจะตั้งอยู่ที่ขั้วมดลูกของมารดาในลักษณะของ "กลลรูป" โดยมีกายมนุษย์ละเอียดและกายทิพย์ซ้อนอยู่ในกลางดวงนี้ แล้วหลังจากนั้น ดวงกาย, ดวงเห็น, ดวงจำ, ดวงคิด และดวงรู้ ซึ่งขยายส่วนหยาบออกมาจากขันธ์ ๕ ส่วนละเอียดของกายมนุษย์ละเอียด ก็จะขยายส่วนหยาบเจริญเติบโตออกมาเป็นกาย ใจ จิตและวิญญาณ เป็นทารก เจริญเติบโตในครรภ์มารดา แล้วจึงคลอดจากครรภ์มารดา อันจัดเป็น "รูปกายอุบัติ" อีกครั้งหนึ่ง เหล่านี้จัดเป็นธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง (สังขาร หรือสังขตธาตุสังขตธรรม) อันต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ทั้งสิ้น

เมื่อมนุษย์หรือสัตว์ในสุคติภพใดปฏิบัติธรรมจนจิตใจสะอาดบริสุทธิ์ หยุดนิ่งตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม อันเป็นที่ตั้งของกาย เวทนา จิต และธรรมของกายในภพ ๓ ได้แก่กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ ทิพย์ละเอียด, กายพรหม พรหมละเอียด, กายอรูปพรหม อรูปพรหมละเอียด ไปจนสุดละเอียดแล้ว จะเข้าถึงพุทธธรรมหรือธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ และพระสังฆรัตนะ คือ**ธรรมกาย** ซึ่งเป็นกายพ้นโลก เป็นวิสุทธิขันธ์อันไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง (วิสังขารหรืออสังขตธาตุ อสังขตธรรม) ปราศจากตัณหาราคะใด ๆ (วิราคธาตุ วิราคธรรม) จึงไม่ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ และกลับมีสภาวะที่เป็นนิจจัง สุขัง และอัตตา แท้ ๆ นี่เอง ได้ชื่อว่า "**ธรรมกายอุบัติ**" ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ขีณาสพทั้งหลาย ต่างเสด็จอุบัติแท้โดยธรรมกายด้วยกันทั้งสิ้น --ผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงธรรมกาย ยังไม่ชื่อว่าได้บรรลุมรรคผลเป็นพระอริยบุคคล จัดเป็นแต่เพียงโคตรภูบุคคลเท่านั้น ต่อเมื่อสามารถละสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกได้อย่างน้อย ๓ ประการ คือสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลพตปรามาสแล้ว จึงจัดว่าเป็นผู้บรรลุมรรคผลเป็นพระอริยบุคคลตามระดับภูมิธรรมของแต่ละท่านที่ปฏิบัติได้ *-มงคลบุตร*

ว่าง่ายนิดเดียวทำมนุษย์ให้เกิด อ้ายคนที่มันไม่มีลูกมันบอกว่าอยากมีลูกจริง บนบานศาลกล่าวเท่าไรก็ไม่ได้ อ้าวไปถามเขาดูสิ ไม่ได้จริง ๆ เด็ดขาดลองดูเถอะไม่ได้ทีเดียว ถ้าว่าทำให้ถูกส่วนไม่เป็นละก็มันจะไม่เกิดละ ก็เพราะเหตุฉะนั้น เป็นมนุษย์ไม่ใช่เป็นของเกิดง่ายนักหรอกเป็นของได้ยากนัก เหตุนี้พระองค์จึงได้ทรงรับสั่งว่า ทุลฺลภญฺจ มนุสฺสตฺตํ ความที่ได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นของได้ยาก ไม่ใช่ของได้ง่าย ถ้าเรานึกถึงตัวของเราไปละก็ว่าได้ยากจริง ความบริสุทธิ์กายวาจาใจไม่มีล่องเสียนั่นนึกดูซิ วันหนึ่งล่วงไปตั้งหลายหน หลายครั้ง แล้วมันจะได้เกิดเป็นมนุษย์กับเขาได้อย่างไร? มันก็เกิดไม่ได้ ต้องบริสุทธิ์จริง ๆ จึงจะเกิดได้ นี่ข้อที่หนึ่ง

ข้อที่สอง พุทฺธุปฺปาโท จ ทุลฺลโภ **ความบังเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้าเป็นของได้ยาก** เกิดขึ้นของพระพุทธเจ้าน่ะ นี่ยากใหญ่ทีเดียว ไม่ใช่เป็นของพอดีพอร้ายละ ผู้ที่ทำเป็นจึงจะรู้ว่ายาก จึงจะรู้ว่าเป็นของลึกซึ้ง พวกที่ทำธรรมกายเป็น เข้าถึง "**ธรรมกาย**" เป็นละก็ นั่นแหละ**เป็นความบังเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้าทีเดียว** ไม่ใช่ง่ายทีเดียว ดูมนุษย์ในประเทศไทยหมดทั้งประเทศ หมดทั้งชมพูทวีปเวลานี้มีธรรมกายในตัวน่ะมีพวกญาติของ**พระบวชใหม่*** และพระบวชใหม่นี้เป็นคนรู้แล้วเรียนแล้วจะเอาไปสอนเข้าเป็นไม่กี่คนนัก แล้วก็เป็นอยู่สามสิบกว่าคนแล้ว สามสิบแปดหรือสี่สิบแล้วสามสิบเก้าแล้วไปสอนเป็นให้มีธรรมกายเป็นพระพุทธเจ้าไป สามสิบแปด อ้า....สามสิบเก้าคนแล้ว เรียนเป็นไปไม่เท่าไรหรอก สอนได้ขนาดนี้มีฤทธิ์มีเดชอย่างนี้ องค์นี้แหละ**เขา****สั่งลงมาให้เป็นครูพวกญี่ปุ่น จะสั่งสอนญี่ปุ่นให้ได้มากทั่วทั้งประเทศนั่นแน่ะ องค์นี้แหละญี่ปุ่นจะต้องเคารพยำเกรงหมดทีเดียว สอนศักดิ์สิทธิ์สอนเก่ง สอนพวกเร็วคล่องแคล่วเข้าใจสอน พอเป็นธรรมะเท่านั้นก็เข้าใจแจก เพราะเป็นตัวประกาศเขา**ส่งเขาสั่งให้มาเป็นมนุษย์มาประกาศพระพุทธศาสนาไม่ใช่มาทำเรื่องอื่น มาประกาศพระพุทธศาสนาญี่ปุ่นชอบเข้าแล้ว ญี่ปุ่นรู้เรื่องธรรมกายเรื่องพระพุทธเจ้าเข้าแล้ว ถ้าญี่ปุ่นเข้าใจได้เช่นนี้ละก็ญี่ปุ่นทั้งประเทศต้องบูชาประเทศไทย ว่าประเทศไทยนี่มีของดีจริง ต่อไปไม่รบไม่ข่มเหงประเทศไทยแล้วสงสารประเทศไทย ต้องห้อมล้อมดูประเทศไทยทีเดียว นี้เป็นเรื่องสำคัญอยู่อย่างนี้ ไม่ต้องสร้างอาวุธยุทธภัณฑ์ ทำธรรมกายให้เป็นขึ้นให้เข้าถึงพระพุทธเจ้า ทำพระพุทธเจ้าให้เป็นแล้วก็พระพุทธเจ้าได้แจกไป ถ้าแจกไปรู้หมดทั่วประเทศญี่ปุ่นเป็นไง? ประเทศญี่ปุ่นก็ไหว้ประเทศไทย ก็ดูแลประเทศไทยเป็นพี่เลี้ยงประเทศไทยทีเดียว ไม่ต้องระวังเรื่องการเมืองกันนี่ดีอย่างนี้นะ ไม่ใช่พอดีพอร้าย แล้วก็จะหาเงินหาทองบ้าง เอ้า! เงินทองมาเลี้ยงครอบครัวเล็ก ๆ น้อย ๆ นี่ สักร้อยเท่าพันเท่าก็เลี้ยงได้หมดนั่นแหละ ไม่ยากลำบากอะไรหรอกจะเลี้ยงอาหารก็เขาเอามาให้คนละถ้วยละจานเท่านั้นแหละ เลี้ยงไปสักพันครัวก็ไม่หมด ไม่หมดไม่สิ้น นี่เรื่องพระพุทธศาสนานั้นเป็นอย่างนี้ ไม่ต้องไปหาเงินทองข้าวของ เมื่อประพฤติถูกส่วนเข้าแล้ว เงินทองข้าวของมันมาหาเอง ข้าวปลาอาหารมาหาเองทั้งนั้น จะไปอยู่ในป่าในดอนในดงที่ไหนก็ไป แต่เงินทองข้าวของมาหาเองทั้งนั้น นี่ทางพุทธศาสนา แต่ว่าเดินลึก สงเคราะห์อนุเคราะห์มหาชน อนุชนทั้งหลายให้รู้ธรรมกายจริง ๆ

---

* คือ **พระวีระ คณฺตฺตโม** ปัจจุบันเป็นที่ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ *-มงคลบุตร*

** คือองค์ต้นธาตุต้นธรรม หรือพระพุทธเจ้าองค์ต้น ๆ ในอายตนนิพพานเป็น -มงคลบุตร

วิธีสอนให้รู้จักธรรมกาย ให้ถึงธรรมกาย ให้เป็นพระพุทธเจ้า เข้าถึงพระพุทธเจ้าน่ะจะทำอย่างไร อ้าว ทีนี้ก็สอนความเป็นพระพุทธเจ้าให้ฟัง คอยตั้งใจฟังแล้วก็คอยทำตามไปนะ เอาใจหยุดนิ่งตั้งกายให้ตรง เอาใจหยุดนิ่งศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ สะดือทะลุหลังขวาทะลุซ้าย สะดือทะลุหลังขึงด้ายกลุ่มเส้นหนึ่งตึง ขวาทะลุซ้ายขึงด้ายกลุ่มเส้นหนึ่งตึงตรงกันแค่กันพอขึงตึงเข้าทั้งสองเส้นตรงกลางจดกัน อ้ายตรงกลางด้ายกลุ่มที่จดกันนั้นแหละเขาเรียกว่า "**กลางกั๊ก**" ต้องเอาใจไปหยุดนิ่งอยู่ตรงกลางกั๊กนั่นแหละ จะได้รู้ว่ายากอย่างนี้ไงเล่า ให้เข้าใจว่ายากอย่างนี้จริง ๆ นะ เอาใจไปจดนิ่งอยู่กลางกั๊กนั่น พอนิ่งถูกส่วนเข้า "**หยุด**" พอใจหยุดก็เข้ากลางของใจที่หยุดนั่น กลางของกลาง กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ ๆ พอถูกสวนเข้าเท่านั้นแหละ เห็น**ดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน**อยู่ในกลางของใจที่หยุดนั่นแหละ กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ ๆ หนักเข้าก็เห็นดวงใสเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์นั่นแน่ะ นั่นแหละขึ้นต้นละ คราวนี้ พอขึ้นรูปนั้นละก็ใจก็หยุดอยู่ตรงกลางนั่นอีก หยุดนิ่งอยู่กลางดวงนั่นแหละ พอหยุดก็เข้ากลางของใจที่หยุดนั่น กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ ๆ พอถูกส่วนเข้าเท่านั้นแหละ เข้าถึง**ดวงศีล**แล้ว ดวงเท่ากัน เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ใสหนักขึ้นใจก็หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีลนั่นแหละ พอถูกส่วนเข้า พอใจหยุดก็เข้ากลางของใจที่หยุดนั่น กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ นิ่งถูกส่วนเข้าถึง**ดวงสมาธิ**ดวงสมาธิก็ใสเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ใสหนักขึ้นไปใจก็หยุดนิ่งอยู่กลางดวงสมาธินั่นแหละ พอหยุดนิ่งอยู่กลางดวงของสมาธิก็หยุดอยู่กลางของกลางเข้ากลางของกลาง กลางของกลางพอถูกส่วนเข้า เข้าถึง**ดวงปัญญา** ดวงเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เท่ากัน หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา พอใจหยุดก็หยุดนิ่ง เข้ากลางของกลาง หยุดนิ่ง นิ่งหนักเข้า ๆ ๆ เข้าถึง**ดวงวิมุตติ** ดวงเท่ากัน ใจหยุดนิ่งอยู่กลางดวงวิมุตตินั่นแหละ พอหยุดนิ่งก็เข้ากลางของกลาง ๆ นี่หยุดอันเดียวเราเดินกลางอันเดียว กลางของกลาง ๆ พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง**ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ** หยุดนิ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั่นแหละ พอหยุดนิ่งถูกส่วนเข้ากลางของใจที่หยุด กลางของกลาง กลางของกลาง พอถูกส่วนเข้า เห็น**กายมนุษย์ละเอียด** ก็อ้ออ้ายนี่เอง เมื่อเวลาฝันออกไป ไปทำเรื่องของฝันมาเป็นที่เป็นทาง เป็นฐาน แล้วมาเล่าให้กายมนุษย์แล้วกายมนุษย์รู้ขึ้น ตื่นขึ้นก็รู้เรื่องของฝัน อ้ายกายนี้เองนี่เล่า อยู่ในกลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะนี้เอง แต่ก่อนเราไม่รู้เลยว่าอยู่ที่ไหนกายนี้ พอเข้าถูกส่วนเข้าเช่นนั้นก็เข้าใจ

เมื่อไปเห็นกายมนุษย์ละเอียดเข้า ก็ให้กายมนุษย์ละเอียดนั่งเหมือนกายมนุษย์หยาบนี่แหละ อยู่ข้างใน แบบเดียวกัน ใจกายมนุษย์ละเอียดก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดอีก นิ่ง ๆ ๆ ๆ หนักเข้า พอนิ่งถูกส่วนเข้า พอใจหยุดก็เข้ากลางของหยุดนั่น กลางของกลาง พอถูกส่วนเข้าเห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐานแบบเดียวกัน ใจหยุดอยู่กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน พอถูกส่วนเข้าหยุด ก็เข้ากลางของกลางที่หยุด กลางของกลาง ๆ พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีลนั่นแหละ พอถูกส่วนเข้า เข้ากลางของใจที่หยุดนั่น กลางของกลาง ๆ ก็เห็นดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่กลางดวงสมาธินั่นแหละ พอถูกส่วนเข้าก็กลางของใจที่หยุดนั่น กลางของกลาง ๆ หยุดนิ่ง เข้าถึงดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาพอถูกส่วนเข้า เข้ากลางใจที่หยุดนั่นแหละ กลางของกลาง ๆ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติหยุดนิ่งอยู่กลางดวงวิมุตตินั่นแหละ พอถูกส่วนเข้า เข้ากลางของใจที่หยุดนั่น กลางของกลาง ๆ

เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั่นแหละ พอถูกส่วนเข้า เข้ากลางของใจที่หยุดนั่น กลางของกลาง ๆ ถูกส่วนเข้าเห็น**กายทิพย์** กายที่ฝันในฝัน เอ้า นี่มันกายที่ ๓ นี่

เห็นกายที่ ๓ แล้วใจก็หยุดนิ่ง ให้กายที่ ๓ นั่นนั่งเข้าเหมือนกายที่ ๒ นั่น ใจของกายที่ ๓ ให้หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายที่ ๓ นั่น ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีล นิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าถึงดวงสมาธิแบบเดียวกัน หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าเห็น**กายทิพย์ละเอียด**เป็นกายที่ ๔

ใจของกายทิพย์ละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียดถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีลถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงปัญญาหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็นกาย**รูปพรหม**เป็นกายที่ ๕

ใจของกายรูปพรหมก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ซ้อนกันอยู่ที่เดียว พอถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงศีล หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าเข้าถึงดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงกาย**รูปพรหมละเอียด** เป็นกายที่ ๖

ใจกายรูปพรหมละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดอีก พอถูกส่วนเข้าเท่านั้นแหละ เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน พอถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงศีล หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าเข้าถึงดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึง**กายอรูปพรหม**

ใจกายอรูปพรหมก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหม ถูกส่วนเข้าเข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึง

ดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า พอถูกส่วนเข้าเท่านั้น เข้าถึง**กายอรูปพรหมละเอียด**

ใจกายอรูปพรหมละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เข้าถึง**กายธรรม** รูปเหมือนพระปฏิมากร เกตุดอกบัวตูม ใสเป็นกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้า **นี่แน่ะถึงพระพุทธเจ้าแล้ว** เห็นไหมล่ะ นี่มาถึงพระพุทธเจ้าเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นแล้ว ยัง ยังไม่พอ **ยังไม่เป็นพระพุทธเจ้าแท้ นี่เป็นแต่เพียงตอนต้นพระพุทธเจ้า ตอนปลายพระพุทธเจ้าไปอีก ๑๐ กาย ถึงพระพุทธเจ้าที่แท้ละ นี่ตอนนี้เป็นพระพุทธเจ้าตอนต้น**

ใจกายธรรมกายก็ขยายส่วนหน้าตักธรรมกายเท่าใด ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายก็เท่านั้น วัดผ่าเส้นศูนย์กลางกลมรอบตัว ใจกายธรรมก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย พอถูกส่วนเข้าเท่านั้นแหละ เห็นดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานดวงเท่ากับธรรมกายนั่นหยุดอยู่กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเห็นดวงศีล หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีล เห็นดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้าเห็นดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญาถูกส่วนเข้าเข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เห็น**ธรรมกายละเอียด** หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจธรรมกายละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายละเอียดพอถูกส่วนเข้าเท่านั้นแหละ เข้าดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดอยู่กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงสมาธิหยุดอยู่กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เห็น**ธรรมกายพระโสดา** หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจพระโสดาหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดา พอถูกส่วนเข้าเข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดอยู่กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึง**ธรรมกาย**ของ**พระโสดาละเอียด** หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา เกตุดอกบัวตูม

ใสหนักขึ้นไป นี่เกือบเป็นพระพุทธเจ้าที่สุดละหนา

ใจกายพระโสดาละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดาละเอียด พอถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงศีล หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงปัญญา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เข้าถึง**ธรรมกายพระสกิทาคา** หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้น

ใจของพระสกิทาคาหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระสกิทาคาแบบเดียวกัน ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เข้าถึง**ธรรมกายพระสกิทาคาละเอียด** หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจของพระสกิทาคาละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระสกิทาคาละเอียด พอถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวง ศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้า เข้าถึง**ธรรมกายพระอนาคา** หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป

ใจของพระอนาคาหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอนาคา ถูกส่วนเข้าเห็นดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้าเห็นดวงศีล หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า เห็นดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ ถูกส่วนเข้าเห็นดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติถูกส่วนเข้าเห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เข้าถึง**ธรรมกายพระอนาคาละเอียด** หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป จะเป็นพระพุทธเจ้าแล้วหนา จะเป็นพระพุทธเจ้าที่จริงแท้ละ

ใจพระอนาคาละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียด พอถูกส่วนเข้า ก็ถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงใหญ่วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัวหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล ดวงเท่ากัน ๒๐ วา กลมรอบตัวเหมือนกันหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าเห็นดวงสมาธิ ดวงเท่ากันหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิถูกส่วนเข้า เห็นดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า

เห็นดวงวิมุตติหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เข้าถึง**ธรรมกายพระอรหัต** หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม **นี่ตัวพระพุทธเจ้าจริง ๆ นี่เป็นวิราคธาตุ วิราคธรรมจริง ๆ** หนา ประเสริฐเลิศทีเดียว

ใจพระอรหัตหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอรหัต พอถูกส่วนเข้า ก็ถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัว หยุดอยู่ศูนย์กลาง ดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้า เห็นดวงศีล หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า เห็นดวงสมาธิ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิถูกส่วนเข้า ถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ถูกส่วนเข้า ถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า ถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เข้าถึง**ธรรมกายพระอรหัตละเอียด** หน้าตัก ๓๐ วา สูง ๓๐ วา* เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป นี่ถูกส่วนละ **ธรรมกายตอนปลายนี้ ธรรมกายพระอรหัตนั่นแหละตัวพระพุทธเจ้าแท้ ๆ เทียว** ธรรมกายพระอรหัตละเอียดนั่นก็พระพุทธเจ้าแท้ ๆ ทีเดียว **ธรรมกายพระอรหัตที่หยาบ**นั่นเรียกว่า **พุทธรัตนะ ธรรมกายที่ละเอียด**นั่นเรียกว่า**สังฆรัตนะ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย**นั่นเรียกว่า **ธรรมรัตนะ**

พุทธรัตนะ คือกายพระพุทธเจ้า ธรรมรัตนะ คือดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้าสังฆรัตนะ ธรรมกายละเอียดอยู่ในดวงธรรมรัตนะนั่น เรียกว่าสังฆรัตนะ นี้พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังหรัตนะ หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ใส นี่แหละที่เรียกว่าพระพุทธเจ้าหละนี่แหละพระพุทธเจ้าแท้ ๆ วิราโค เตสํ อคฺคมกฺขายติ ละ นี่แหละที่ท่านยกบาลีว่า สงฺขตวา อสงฺขตวา วิราโค เตสํ อคฺคมกฺขายติ สังขตธรรม ธรรมที่ปัจจัยปรุงแต่งได้ **อสังขตธรรม ธรรมที่ปัจจัยปรุงแต่งไม่ได้** วิราโค เตสํ อคฺคมกฺขายติ **วิราคธรรม ประเสริฐเลิศกว่า สังขตธรรมและอสังขตธรรมเหล่านั้น เมื่อถึงวิราคธรรมที่เป็นตัวพระพุทธเจ้าแท้ ๆ ทั้งหยาบ ทั้งละเอียด** เมื่อรู้จักเช่นนี้เห็นไหมล่ะ แต่เพียงแสดงให้ฟังเช่นนี้เราก็เบื่อเสียแล้ว ไม่ต้องไปทำละ ก็มันยากอย่างนี้ ฟังก็ยาก เข้าใจก็ยาก รู้ก็ยาก เบื่อทีเดียว ไม่อยากจะฟังเชียว ถ้าว่าไม่นึกอายในใจเห็นถ้าจะลุกไปเสียทีเดียว มันน่าลำบากนี่มันยากแค้นอย่างนี้นี่ เห็นไหมล่ะ มันยากแค้นอย่างนี้พึงรู้เถิดว่าที่ท่านทรงรับสั่ง พุทฺธุปฺปาโท จ ทุลฺลโภ ความบังเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้าเป็นของยากอย่างนี้

นี้พระบวชใหม่ท่านทำเป็นแล้ว เป็นแล้วอย่างนี้ ท่านจึงละสมบัติพัสสถานได้ ท่านจึงบวชจริงตั้งใจจริง ท่านไปสอนในประเทศญี่ปุ่นมาทั้งประเทศละนี่น่ะ เพราะท่านถึงนี่แล้ว ท่านถึงความเป็นพระพุทธเจ้าอย่างนี้แล้ว ถึงตลอดถึงไกลไปกว่านี้ไปอีกนับไม่ถ้วน ท่านไปไกลแล้ว เพราะฉะนั้นท่านเห็นจริงเห็นจังอย่างนี้แล้ว นี่แหละธรรมอันนี้เป็นของลึกซึ้ง ถ้าว่าผู้ใดไปถึงเข้าแล้ว ผู้นั้นก็จะรู้สึกน่ะ ไม่ว่าผู้หญิงผู้ชาย พุทโธ่เอ๋ย เราเกิดมาตั้งแต่เล็กจนโต เป็นหนุ่มเป็นสาวครองเหย้าครองเรือน เหมือนเด็กจริง ๆ เด็ก ๆ เล่นขายของกันแท้ ๆ เดี๋ยวก็ตีเดี๋ยวก็ทะเลาะกัน เพราะอ้ายนั่นไม่พออ้ายนี่ไม่พอ หึงหวงกันต่าง ๆ นานา เหมือนเด็ก ๆ เล็ก ๆ แท้ ถ้าไปถึงพระเข้าแล้วก็ไอ้

---

* ผู้ปฏิบัติบางท่านก็เห็นธรรมกายอรหัตละเอียดขนาดเพียง ๒๐ วา แต่ธรรมกายพระอรหัตละเอียด ๆ ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ ท่านมีขนาด ๓๐ วา -*มงคลบุตร*

นี่มันไม่ใช่เรื่องอย่างนี้หรือนี่ นี่แกก็ไปเห็นอย่างนั้นเข้าเหมือนกันแกจึงทิ้งบ้านทิ้งช่อง แม้ใครจะมายอมเป็นภรรยาแกก็ไม่ยอมอีกน่าแหละ แกกลัวจะเล่นเรื่องเด็กกันอีก **แกกลัว แกรีบมาเสีย** แกกลัวจะไปเล่นเรื่องเด็กกันอีกยุ่ง ๆ เหยิง ๆ กันต่าง ๆ นานา ที่รบกันไปรบกันมานั้นมันก็เรื่องเด็ก ๆ นะ ไม่ใช่เรื่องผู้ใหญ่ ถ้าเรื่องผู้ใหญ่ไม่รบกันดอก ดูแต่ผู้ใหญ่กับผู้ใหญ่นั้นซิ อยู่ด้วยกันไป ๆ ก็ไม่เป็นไร โอบอ้อมอารีซึ่งกันและกัน ไม่ค่อยจะเป็นอันตรายนัก แต่ว่าต่างคนต่างก็เป็นผู้ใหญ่เป็นเด็ก ๆ ไม่รู้เดียงสา พูดไม่รู้เรื่อง ฟังกันไม่รู้เรื่อง กลับเป็นเด็ก ๆ เสียอีก เพราะเหตุนี้ความเป็นพระพุทธเจ้าเป็นของได้ยาก ต้องเป็นผู้ใหญ่จริง ๆ นะจึงจะเป็นพระพุทธเจ้าได้ ถ้าเป็นเด็ก ๆ เป็นพระพุทธเจ้าไม่ได้ ยังทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่สมัยเมื่อยังเป็นเด็ก ๆ พระพุทธเจ้าไม่มีทะเลาะกันกับใคร ใจดีนักทีเดียว ไม่ข้องแวะกับใครไม่กระทบกระเทือนใครทีเดียว สังเกตดูพระบวชใหม่แกไม่กระทบกระเทือนแก่ใคร ๆ แกหลีกของแกตามเรื่องของแกทีเดียว เพราะเหตุอะไร? แกเป็นผู้ใหญ่เข้าแล้ว มีธรรมของผู้ใหญ่เข้าแล้วมีกระแสพระพุทธเจ้าเข้าแล้ว เป็นพระพุทธเจ้าเข้าแล้วมีได้ยากอย่างนี้ ของได้ยากไม่ใช่ได้ง่ายหลายคนด้วยกันพี่น้องกันก็มีน้องสุดท้องก็ยังไม่ได้กับเขาเลยประพฤติกับเขาเหมือนกัน น้องรองมานั้นได้แล้ว พี่ชายยังไม่ได้ มารดาก็ได้แล้ว เพราะเห็นเข้าแล้วในวันนั้น วันนี้เขาทำบุญเป็นอย่างแปลกประหลาดอย่างอัศจรรย์ **คนที่รู้จักบุญเห็นบุญเช่นนี้ บุญก็ไหลมาเหลือประมาณนับประมาณไม่ได้ เจ้าของเขาก็เห็นเป็นดวงใหญ่โตมโหฬารนับประมาณไม่ได้ บุญที่ส่งมาคราวนี้แหละจะได้เป็นกำลังของพระบวชใหม่ ให้ประกาศศาสนาในประเทศญี่ปุ่นให้ญี่ปุ่นเขาเคารพนบนอบหมดทั้งประเทศมันสำคัญอย่างนี้ ส่งบุญมาวันนี้ ต้นธาตุส่งบุญมาให้มโหฬารทีเดียว นับประมาณไม่ไหว** เหตุนี้ความจะได้เป็นพระพุทธเจ้าของได้ยากอย่างนี้ เพราะว่าขณสมฺปตฺติ ที่เราถึงพร้อมด้วยขณะด้วยสมัยเช่นนี้ไม่ใช่ง่ายนะ หมดทั้งประเทศไทย ไม่ใช่ง่ายหรอก ทั้งประเทศไทย ทั้ง ๑๘ ล้านเศษ ๆ นี้ เราเข้าใจ เขานับถือพระพุทธศาสนาทุกคนหรือ ที่ไหนก็มีศาสนาต่าง ๆ ก็มี ศาสนาผีก็มี เจ้าก็มีต่าง ๆ นานา ศาสนาพุทธจริง ๆ มีน้อย ถ้าไม่เข้าถึงพระพุทธเจ้า ไม่เป็นพระพุทธเจ้า ไม่เห็นพระพุทธเจ้า ที่จะถึงพระพุทธเจ้าจริง ๆ น้อยนัก ต้องเห็นต้องเป็นจึงจะถือแท้แน่นอน ที่เขาถือจริงก็มีอยู่ ยังไม่เห็นยังไม่เป็นก็ถือจริงเหมือนกัน นั่นก็จริงใช้ได้เหมือนกัน แต่ว่ายังไม่มั่นนักต้องเป็นจึงจะมั่นหมาย ท่านจึงวางตำราไว้ในบาทที่สามว่า ทุลฺลภา ขณะสมฺปตฺติ **ที่จะถึงพร้อมด้วยขณะด้วยสมัยเป็นของได้ยาก** ไม่ใช่เป็นของได้ง่าย ขณะสมัยเป็นอย่างไร? ขณะสมัย ๘ พระพุทธเจ้ามาอุบัติตรัสขึ้นในโลก พระสิทธัตถราชกุมารมาตรัสขึ้นในโลก หรือมีธรรมกายปรากฏขึ้น เช่นนี้แล้ว นี่พระพุทธเจ้ามาตรัสขึ้นในโลกแล้ว ในโลก ขันธโลก สัตวโลกแล้ว ในตัวสัตว์นี่เองไม่อยู่ที่ไหน **ธรรมกายเกิดขึ้นแล้วที่จะมีผู้เชื่อจริงเห็นจริงได้ยากนัก** โน้น..เราไปเกิดเสียปลายดงปลายแขม แคว้นชนบทบ้านป่าเมืองดอน ธรรมกาย ไม่รู้เรื่องของพระพุทธเจ้ากับเขา มันจะรู้เรื่องอะไร ร้อยวันพันปีภิกษุสามเณรไม่กรายไปแม้แต่ทีหนึ่ง มันเกิดมาก็ตายเปล่า ไปดูซิ ถามว่าเคยพบพระนครบ้างหรือเปล่า ไม่ได้เคยไปเลย นั่นแน่ะ ถึงขนาดนี้แน่ะ มันไปอยู่ปลายดงปลายแขมเสียขนาดนี้นะ นี่แนะเมื่อพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นมันจะรู้เรื่องอะไร ไม่รู้เรื่องทีเดียว นี้เป็น **อขณะ อสมัย** ทีเดียว พระพุทธเจ้ามาเกิดขึ้นในโลก โน้น..ไปเกิดในอรูปสัตว์ อสัญญีสัตว์ ต่อภพข้างบนโน่นแน่ะ ไปเสวยความสุขเสีย ๘๔,๐๐๐ อสงไขยกัลป์ ๘๔,๐๐๐ มหาอสง

ไขยกัลป์นั่น มันก็ไม่ได้พบพระพุทธเจ้า ไปเป็นอสัญญีสัตว์อยู่พรหมชั้นที่ ๑๑ ไปนั่งไปนอนเป็นตุ๊กตาหินอยู่นั่นเอง นั่นเขาเรียกว่า พรหมลูกฟัก ไม่รู้บาปรู้บุญ รู้คุณรู้โทษอะไร ไปนอนเฉยอยู่นั่นล่ะ ไม่เอาเรื่องเอาราวกับใครนับเป็นตั้ง ๕๐๐ มหากัลป์ อยู่นั่นแหละ พระพุทธเจ้ามาตรัสเท่าไร ๆ ก็ไม่รู้เหมือนกัน นั่นมันก็เป็นอขณะอสมัยเหมือนกัน มันเกิดกับเขาในโลกที่พระพุทธเจ้ามาตรัสในโลกเหมือนกัน แต่ว่าแกเป็นมิจฉาทิฏฐิไปเสีย ไม่เชื่อความเป็นพระพุทธเจ้าทีเดียว แกไม่เชื่อทีเดียวนั่นแหละ จะกระทำอย่างไรแกก็ไม่เชื่อ แกเป็นมิจฉาทิฏฐิเสีย นั่นถึงจะอยู่รวมหมู่เดียวคณะเดียวก็เป็นอขณะอสมัย ไม่ได้เรื่องอีกเหมือนกัน พระพุทธเจ้ามาอุบัติตรัสในโลก ปรากฏอยู่ เขาก็เกิดมาในมนุษย์โลกอีกเหมือนกัน ใบ้บ้าบอดหนวกเสีย เอาเรื่องไม่ได้อีก เป็นอขณะอสมัยอีก พระพุทธเจ้ามาอุบัติตรัสในโลก โน่น..ไปเกิดในอเวจีอีก ไปเกิดในอเวจีนั่นเป็นสัตว์นรกเสียอีกแล้ว ไม่ได้เรื่องเป็นสัตว์เดรัจฉานเสียอีกแล้ว เป็นเปรต เป็นอสุรกาย อยู่ในอบายภูมิเสียแล้ว มันก็เป็นอขณะอสมัยไม่ได้เรื่องต่อเมื่อไรพระพุทธเจ้ามาอุบัติตรัสในโลก เกิดมาในมนุษย์รู้ดีรู้ชั่วรู้ผิดรู้ชอบทุกอย่าง รู้สูงรู้ต่ำทุกอย่าง ไม่เข้าใจ แนะนำสั่งสอนคนอื่นไม่ได้ **เป็นพุทธศาสนาแท้ ๆ เป็นมิจฉาทิฏฐิเสียจนได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็เป็นอขณะอสมัยกับเขา** เป็นอขณะอสมัยแท้ ๆไม่ได้มรรคผล พวกเหล่านี้**ต่อเมื่อใดพระพุทธเจ้ามาอุบัติตรัสในโลก เชื่อแท้เห็นแท้เหมือนกับพระบวชใหม่ อย่างนี้มันก็ต้องทำธรรมกายเหมือนอย่างนั้นนั่นแน่ะเขาถึงพร้อมด้วยขณะด้วยสมัยอย่างนั้นแน่ ถึงพร้อมด้วยขณะด้วยสมัยอย่างนั้นแน่ะสมบูรณ์บริบูรณ์ทีเดียว พระพุทธเจ้าในนิพพานตายเดี๋ยวเขาไปเฝ้าพระพุทธเจ้าก็ได้ ไปถามพระพุทธเจ้า ไปจับมือถือแขนท่านก็ได้ พระพุทธเจ้าจะลูบหูลูบหัวท่าน* ก็ได้ พระพุทธเจ้าท่านจะเอามือลูบหูลูบหัวก็ได้ จับมือถือแขนท่านก็ได้ อย่างนี้ เขาว่องไวอย่างนี้ อย่างนี้แหละถึงจะอยู่ใกล้พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านนิพพานไปแล้ว เขาเกิดเป็นมนุษย์เช่นนี้เขาก็เหมือนพระพุทธเจ้ามีพระชนม์อยู่ เขาจะเฝ้าพระพุทธเจ้าเวลาใดก็ได้เวลานั้น ให้พระพุทธเจ้ามาสู่หาเวลาใดก็มาสู่หาเขาเวลานั้น ในขณะจิตนั้นไม่คลาดเคลื่อน นี่เขาถึงพร้อมด้วยขณะด้วยสมัยมันเป็นอย่างนี้ ได้ยากนี่ไม่ใช่เป็นของง่าย** ไม่ใช่เป็นของได้ง่าย เป็นของได้ยากนักหนาทีเดียว นี่เรียกว่า ทุลฺลภา ขณสมฺปตฺติถึงพร้อมด้วยขณะด้วยสมัย พระพุทธเจ้าน่ะทรงรับสั่งว่าเป็นของได้ยาก ไม่ใช่เป็นของธรรมดา ธรรมดาสทฺธมฺโม ปรมทุลฺลโภ **สัทธรรมเป็นของได้ยากอย่างยิ่ง** นี่เป็นของพระพุทธเจ้าแท้ ๆ สัทธรรมเป็นของได้ยากอย่างนี้ **สัทธรรมน่ะอะไรเป็นของได้ยากอย่างนี้? สัทธรรมน่ะคือธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า ธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้าน่ะดวงใหญ่อยู่กลางกายพระพุทธเจ้า** สะดือทะลุหลัง ขวาทะลุซ้าย กลางกั๊กนั่นพอดี กลางกายนั่นพอดี วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัว กายละเอียดก็แบบเดียวกัน กายหยาบก็แบบเดียวกัน นี่เป็นองค์สัทธรรมอันถึงได้ยาก ที่จะเข้าถึงได้ยาก ที่จะรู้จักก็ยาก ธรรมดวงนี้น่ะ แล้วก็ดวงสัทธรรมที่ทำให้เป็นพระอนาคา วัดผ่าศูนย์กลาง ๑๕ วากลมรอบตัว พระอนาคาละเอียด ๒๐ วากลมรอบตัวนั่นก็เป็นสัทธรรม นั่นก็เป็นสัทธรรม นั่นเป็นสัทธรรมเหมือนกัน สัทธรรมที่ลดส่วนลงมา ดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระสกิทาคาวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๑๐ วากลมรอบ

* พระพุทธเจ้าจะเอามือลูบศีรษะพระบวชใหม่ คือ **พระวีระ คณฺตฺตโม** (พระภาวนาโกศลเถรองค์ปัจจุบัน) ก็ได้

ตัว ธรรมกายละเอียดของพระสกิทาคาวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๑๕ วากลมรอบตัว นั่นก็เป็นดวงสัทธรรมแท้ ๆ ลดส่วนกว่านั้นลงมา พระโสดา สัทธรรมของพระโสดาวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๕ วากลมรอบตัว กายพระโสดาละเอียดวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๑๐ วากลมรอบตัว นั่นดวงสัทธรรมแท้ ๆ ได้ยาก เข้าถึงยากนัก **เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ทีเดียว** ในกลางดวงนั้น มาถึงโคตรภูบุคคลธรรมกายละเอียดวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๕ วากลมรอบตัว ธรรมกายไม่ละเอียดหย่อนกว่า ๕ วาลงมา กลมรอบตัวเหมือนกัน นั่นก็ดวงสัทธรรมแท้ ๆ **นี่ส่วนธรรมกาย ดวงสัทธรรมที่เป็นธรรมกายนั่นแหละ ดวงนั้นแหละเป็นตัวสัทธรรมแท้ ๆ**

ลดส่วนลงมากกว่านั้นลงมากายอรูปพรหมละเอียด ดวงธรรมที่ทำให้เป็นอรูปพรหมละเอียดวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๘ เท่าฟองไข่แดงของไก่ ๘ ดวง ๘ ฟองเอามารวมกันเข้าเป็นดวงเดียวกัน ลดเล็กลงมาอย่างนั้น เข้ามาถึงในภพเสียแล้วนี่ เล็กลงมานั่นตัวพระสัทธรรมแท้ ๆ มาถึงกายอรูปพรหมหยาบ วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๗ เท่าฟองไข่แดงของไก่ มาถึงกายรูปพรหมละเอียดวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๖ เท่าฟองไข่แดงของไก่ มาถึงกายรูปพรหมหยาบวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๕ เท่าฟองไข่แดงของไก่ มาถึงกายทิพย์ละเอียดวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๔ เท่าฟองไข่แดงของไก่ มาถึงกายทิพย์วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๓ เท่าฟองไข่แดงของไก่ ในกายที่ ๓ มาถึงกายมนุษย์ละเอียดวัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๒ เท่าฟองไข่แดงของไก่ มาถึงกายมนุษย์หยาบนี่เท่าฟองไข่แดงของไก่นั่นแหละ

ดวงนั่นแหละเป็นดวงสัทธรรม ที่จะเป็นพระพุทธเจ้าต้องไปในทางดวงนั้น เดินไปในทางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ กายมนุษย์ละเอียด, กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด, กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด, กายอรูปพรหม อรูปพรหมละเอียด, เดินเข้าไปในกายธรรม กายธรรมละเอียด, กายพระโสดา โสดาละเอียด, พระสกิทาคา สกิทาคาละเอียด, อนาคา อนาคาละเอียด, อรหัต อรหัตละเอียด เดินเข้าไปในนั้น ดวงนั้นแหละเป็นสัทธรรมแท้ ๆ เมื่อใจเข้าไปอยู่กลางดวงนั้นแล้ว "หยุด" ความชั่วไม่ทำเลย ใจหยุดทีเดียว ถ้าไม่หยุดเข้าไปในดวงนั้นไม่ได้ อยู่ข้างนอกเสีย **อยู่ข้างนอกเสียเป็นถิ่นที่ทำเลของมาร มารก็ปั่นหัวเหมือนเด็ก ๆ ยุยงส่งเสริมตามชอบใจ บังคับบัญชาตามชอบใจ** บังคับบัญชาอย่างน่าบัดสีน่าอับอาย มันไม่อายมารมันบังคับเสีย มันไม่อายมันเอาเสียหมด เหมือนจ้าวทรงผีสิงทีเดียว เข้ารบเข้าราน่ะมันอายกันเพียงไรน่ะหน้าด้านน่ะ มันอายเมื่อไรล่ะ ทำหน้าเจี๊ยมเลี่ยมสบายอกสบายใจ ใส่ลูกระเบิดเจ้าเข้าให้ ยิงเจ้าเข้าให้ ขึ้นเครื่องบินนั่งยิ้มแย้มแจ่มใส อ้ายนี่มารมันบังคับทั้งนั้น เหมือนเด็ก ๆ เล็ก ๆ มันอายเขาเมื่อไรเล่านั่น ทำชั่วมันควรจะอายมนุษย์ มันอายได้เมื่อไรเล่านั่น ไปฆ่าเขาไปฟันมันน่าอายเขาเบาไปหรือนี่ เพราะเหตุฉะนั้น สัทธรรมน่ะเป็นดวงใสอย่างนั้น เป็นของได้ยากอย่างยิ่ง

สัทธรรมถ้าว่าจะกล่าวถึงมัน สัทธรรมโดยปริยาย **เมื่อใจหยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ กายมนุษย์มันก็บริสุทธิ์ แม้จะใช้กาย กายก็ไม่กระทบกระเทือนไม่เดือดร้อนใคร** เย็นตา เย็นใจทุกคน เข้าใกล้ใคร กายไม่ให้กระทบกระเทือนใครเลย ไม่กระแทกแดกดันด้วยประการใดประการหนึ่ง ไม่แถกด้วยตาว่าด้วยปากอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่มีเลยทีเดียว ไม่กระทบกระเทือนใครที

เดียว นั่นกายอย่างชนิดนั้นออกจากใจที่หยุด ใจที่เป็นธรรม ใจที่สงบ ออกจากสัทธรรม สงบเงียบเรียบร้อยเป็นอันดี เมื่อกายบริสุทธิ์เสีย กล่าววาจาใด ๆ ก็ไม่กระทบตนและบุคคลผู้อื่น ไม่เดือดร้อนตน ไม่เดือดร้อนบุคคลผู้อื่น กล่าวออกไปแล้วชุ่มชื่นด้วยกันทั้งนั้น ยิ้มแย้มแจ่มใสสบายอกสบายใจทั้งนั้น นี่ออกจากใจที่หยุดออกจากสัทธรรมนั่นทั้งนั้น ไม่ใช่ออกจากอื่น **ส่วนใจจะคิดสิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็คิดแต่สิ่งที่ดีที่ชอบทั้งนั้น** ประกอบแต่สุจริต ทุจริตไม่มีทั้งกาย ทั้งวาจา ทั้งใจ นี่เป็นอาการของสัทธรรมทั้งนั้น

"**สัทธรรม**" แปลว่า "**ธรรมเป็นเครื่องสงบ**"

สงบอย่างไร ? สงบวาจาจากบาปธรรม ไม่มีบาปธรรมเลย เหลือแต่วาจาที่ดี สงบกาย กายก็หมดจากบาปธรรม ไม่มีบาปธรรมเลย มีแต่กายที่บริสุทธิ์ สงบใจ ใจก็ไม่มีพิรุธ มีแต่บริสุทธิ์ฝ่ายเดียว

สงบได้อย่างไร ? กายฆ่าสัตว์ ลักฉ้อ ประพฤติผิดในกาม เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ ลักฉ้อ ประพฤติผิดในกามได้ นี่สงบเสียได้อย่างนี้ วาจาพูดปด ส่อเสียด คำหยาบ โปรยประโยชน์ เมื่อวาจาสงบลงไป วาจาก็พูดจริง พูดสมานไมตรี พูดอ่อนหวาน พูดเป็นหลักเป็นธรรมเป็นวินัย นี่สงบชั่วเสียหมดเหลือแต่ดีอย่างนี้ ใจล่ะ สงบชั่วเสีย เลิกอยากได้ของเขา พยาบาทปองร้ายเขา เห็นผิดจากคลองธรรม ให้ของของเราแก่บุคคลอื่น เหมือนเจ้าของทานอย่างนี้ ให้ของของตัวแก่บุคคลอื่นน่ะแปลกประหลาดไหมล่ะ แล้วยินดีด้วย ชอบอกชอบใจด้วย เสียเงินเป็นก่ายเป็นกองแล้วชอบอกชอบใจด้วย นี่ชอบใจอย่างนี้ เขาเรียกว่าเพราะถูกสัทธรรมนี่ สัทธรรมท่านก็ช่วยน่ะซี ให้ใจผ่องใส เข้าประคองใจให้ใจปลาบปลื้ม ให้บุญไหลมา ใจเอิบอิ่มตื้นเต็มไม่เสียดมเสียดายอะไร ให้อะไรก็ไม่รู้จักหมดจักสิ้น ทาง**หลังฉาก***ก็ไหลมาอีก สัทธรรมท่านก็ช่วยสงเคราะห์อย่างนี้ เมื่อใจสะอาดสะอ้านได้เช่นนี้ เมื่อใจสะอาดสะอ้านจากความโลภที่จะโลภสมบัติของผู้อื่นมาเป็นของของตน กลับให้ของของตนแก่บุคคลอื่นเสียได้ นี่เป็นสัทธรรมอย่างนี้ โกรธ คิดประทุษร้ายเขา กลับเมตตา รักใคร่ ปรารถนาจะให้เขาเป็นสุขเสียอีกแล้ว นี่เป็นสัทธรรมอย่างนี้ เห็นผิดจากคลองธรรม เห็นชอบจะผิดอย่างไรอยู่กับสัทธรรมแล้ว สัทธรรมท่านก็ช่วยพิทักษ์รักษา ใจก็ปลาบปลื้มเอิบอิ่มตื้นเต็มในความดีอยู่เป็นธรรมดา นี่ได้ชื่อว่าเป็น "**สัทธรรม**" **อย่างนี้นี่แหละเป็นของได้ยากหนา** ไม่ใช่ของได้ง่าย

เมื่อได้สัทธรรมของมนุษย์แล้ว สัทธรรมของมนุษย์ละเอียด, สัทธรรมของกายทิพย์ สัทธรรมของกายทิพย์ละเอียด, เป็นลำดับขึ้นไป ฯลฯ สัทธรรมของกายธรรม กายธรรมละเอียด, กายโสดาโสดาละเอียด, สกิทาคา สกิทาคาละเอียด, อนาคา อนาคาละเอียด, กายอรหัต อรหัตละเอียด **ที่นอกทำนองคลองธรรมไม่ไป อยู่ในทำนองคลองธรรมฝ่ายเดียว ก็อยู่ในสัทธรรมทั้งสิ้น** เป็นของได้ยากจริง ๆ สทฺธมฺโม ปรมทุลฺลโภ สัทธรรมเป็นขอได้ยากจริง ๆ อย่างนี้

บัดนี้เจ้าภาพได้สัทธรรมสมมาดปรารถนา ได้บรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ฝ่าย

---

* **หลังฉากหรือฉากหลัง** หมายถึง**ธาตุธรรมของกายในกายที่สุดหยาบ** จากกายมนุษย์ กายมนุษย์ละเอียด... ต่อ ๆ ไปถึงกายธรรม กายธรรมที่ละเอียด ๆ **ไปจนสุดละเอียด พร้อมด้วยภาคผู้เลี้ยง** (จักรพรรดิรัตนะ ๗ และกายสิทธิ์) **ภาคผู้สอด ภาคผู้ส่ง ภาคผู้สั่ง ภาคผู้บังคับ ภาคผู้ปกครอง และพระพุทธเจ้าองค์ต้น ๆ** ฯลฯ *-มงคลบุตร*

มารดา ฝ่ายโยมผู้หญิงนั่นยังไม่ได้เคยบวชเลยลูก ๔ คนด้วยกัน ลูกชายทั้งนั้น คนโตเขาก็ยังไม่ยอมให้บวช คนที่ ๓ ที่ ๔ เขาก็ยังประกอบการงานอยู่ เขายังไม่เข้าถึงสัทธรรม ฝ่ายคนที่ ๒ รองหัวปี* เข้าถึงสัทธรรม เห็นสัทธรรมได้สัทธรรม แต่ว่าตัวอย่างที่เขา** สั่งมาเป็นครูของชาวญี่ปุ่นนา คอยดูไปข้างหน้าซี จะได้พึ่งพาอาศัย จะได้เป็นที่ไหว้ที่บูชาของชาวญี่ปุ่นต่อไป เหตุนี้ท่านผู้มีปัญญา เมื่อมาโมทนาในกอง การกุศลของท่านภิกษุใหม่ที่มาบวชในพระธรรมวินัยนี้ การบวชในพระธรรมวินัยน่ะ ได้ชื่อว่าสนองคุณมารดาบิดาจริง ๆ เชียว มารดาบิดาน่ะ ถ้าว่าเห็นลูกบวชแล้วปลาบปลื้มเอิบอิ่มเต็มตื้นนัก อะไรจะไปเท่าไม่มีล่ะ ร่าเริงบันเทิงใจจะกินข้าวหรือไม่กินก็ไม่รู้ละ อิ่มเอิบไปหมดบอกไม่ถูกทีเดียว ถ้าว่าลูกของใครบวชเข้าไปแล้วไม่ว่าผู้หญิงผู้ชายปลาบปลื้มอิ่มเอิบตื้นเต็มอย่างนั้น บาลีท่านยืนยันในมงคลทีปณีว่า มารดาบิดาไม่มีศรัทธาไม่เชื่อในพระรัตนตรัย เชื่อพระรัตนตรัยขึ้นนี่เป็นแทนคุณข้อที่หนึ่ง มารดาบิดาไม่มีศีล ให้มีศีลขึ้น นี้เป็นแทนคุณข้อที่สอง มารดาไม่มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ให้เลื่อมใสหนักขึ้น นี้เป็นแทนคุณข้อที่สาม มารดาไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษประโยชน์มิใช่ประโยชน์ แก้ไขมารดาบิดาให้รู้จักประโยชน์มิใช่ประโยชน์ขึ้น เหมือนกับตนผู้บวชในวันนี้มารดาบิดาไม่เลื่อมใสทำให้เลื่อมใสหนักขึ้น หรือเลื่อมใสน้อยทำให้เลื่อมใสมากขึ้น มารดาบิดาไม่มีศีลเข้าใกล้พระรับศีล เมื่อเข้าก็รับศีลแล้ว เมื่อตอนก่อนก็รับศีลเหมือนกัน นี่เขาก็เคยรับศีลมาบ้างแล้วรับศีลแน่นหนาหนักขึ้น ให้ทั่วไปกับพระภิกษุอื่น เมื่อลูกบวชเช่นนี้แล้วเห็นพระภิกษุอื่นสามเณรอื่นก็เหมือนอย่างกับลูกเรา รักใคร่พระภิกษุสามเณรขึ้นทีเดียว สมเพชเวทนามีข้าวปลาอาหารก็เอาเลี้ยงดูทีเดียว นี่เป็นต้นเป็นตัวอย่าง เมื่อมารดาบิดาไม่เชื่อแท้แน่นอนลงไปในพุทธศาสนาก็ให้มีธรรมกายเสียเชื่อแท้แน่นอนแล้ว ลูกน่ะแก้ไขให้มีธรรมกายแท้แน่นอนแล้ว มารดาบิดาไม่รู้จักสูงต่ำ เมื่อรู้จักพุทธศาสนาแล้วรู้จักสูงต่ำทีเดียว นี่มันชั้นสูง อ้อ เมื่อก่อนเราเล่นมีลูกมีเต้ามาเดิมน่ะมันเล่นอย่างเด็ก ๆ นี่ นี่พระท่านไม่เล่นด้วย ท่านไปไกลอย่างนี้ มาเป็นธรรมกายพระอรหันต์เข้าแล้วไปไกลหนักขึ้นไป ก็ดีอกดีใจชอบอกชอบใจอย่างนี้ ได้ชื่อว่าได้แทนคุณมารดาบิดาจริง ๆ ทีเดียว ถ้าว่าจะแทนคุณมารดาบิดาน่ะ ให้เอาทองคำมาทั้งแผ่นนั่นแหละ เป็นเจ้าจักรพรรดินิมิตแผ่นปฐพีให้เป็นทองคำทั้งแผ่น มอบให้บิดามารดา มอบให้เป็นสมบัติพัตราธิราช ให้บิดาเป็นเจ้าจักรพัตราธิราช ให้มารดาเป็นพระมเหสีของพระเจ้าจักรพัตราธิราช เป็นแต่กตัญญูต่อมารดาบิดา ไม่ใช่ว่าตอบแทนคุณ แม้ว่าจะเอามารดาบิดาขึ้นนั่ง ให้มารดาขึ้นนั่งบ่าขวา บิดาขึ้นนั่งบ่าซ้าย ถ่ายอุจจาระปัสสาวะบนนั้นเสร็จจนหมดอายุของลูกนั่นแหละ จะชื่อว่าแทนคุณบิดามารดาก็หาไม่ ได้ชื่อว่าเป็นกตัญญูกตเวทีต่อมารดาบิดาเท่านั้น **ชื่อว่าแทนคุณแท้ ๆ** ดังกล่าวแล้ว**มารดาบิดาไม่มีศรัทธาให้มีศรัทธาขึ้น ไม่มีศีลให้มีศีลขึ้น ไม่เลื่อมใสให้เลื่อมใสขึ้น ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษให้รู้จักบาปบุญคุณโทษขึ้น สี่ประการนี่ วางหลักไว้ ผู้หญิงก็แทนคุณบิดามารดาได้ ผู้ชายก็แทนคุณบิดามารดาได้**

ผู้หญิงจะแทนคุณอย่างไร ? แทนคุณบิดามารดา อ้าว มารดาบิดาอยู่บ้านอยู่ช่องตามปรกติของมารดาบิดา ถึงวัน ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำแล้วก็เอาหาข้าวหาของหาเครื่องอุปการของอุบาสกอุบาสิกาเข้า

---

* คือ พระวีระ คณฺตฺตโม (พระภาวนาโกศลเถร องค์ปัจจุบัน)

** พระพุทธเจ้าองค์ต้น ๆ เป็นผู้สั่งให้มาทำหน้าที่เผยแพร่ธรรมแก่ชาวญี่ปุ่น *-มงคลบุตร*

"ไปวัดเถอะแม่ ฉันจะไปด้วย" ท่านั้นท่านี้ แก้ไขแก้เสียจนกระทั่งพ่อแม่แคย จึงต้องไปรักษาศีลให้มีศรัทธาขึ้นแล้ว ให้มีศีลขึ้นแล้ว แล้วก็ให้เลื่อมใสขึ้นแล้ว เมื่อไปรับศีลก็รู้จักบาปบุญคุณโทษขึ้นแล้ว อ้าวให้มีปัญญาขึ้นแล้ว นี่ลูกหญิงก็ดีลูกชายก็ดีถ้าฉลาดเช่นนี้แทนคุณได้ทุกคน ถ้าว่าไม่ฉลาดแทนคุณไม่ได้ นี่เป็นแง่สำคัญนัก เหตุนั้นการที่จะกล่าวอานิสงส์ผลของเจ้าตนผู้บวชของมารดาบิดาของผู้อุปถัมภ์ให้บวชน่ะมากมายนัก ท่านกล่าวว่า มารดาลูกของตัวบวช มารดาบิดาลูกของตัวบวชในพระธรรมวินัยของพระศาสดา **เป็นเจ้าภาพให้ลูกของตัวบวชเป็นเณรในพระธรรมวินัยของพระศาสดาได้อานิสงส์ ๘ กัลป์ การให้บวชเป็นพระภิกษุได้อานิสงส์ ๑๖ กัลป์ ๘ กับ ๑๖ ประสมกันเข้าเป็น ๒๔ กัลป์ เหมือนพระที่บวชใหม่นี้เจ้าภาพก็ได้ฝ่ายมารดาก็ได้อานิสงส์ ๒๔ กัลป์** กัลป์หนึ่งเท่าไรล่ะ ได้เสวยสุขนะไม่รู้จักได้นานเท่าไรเอากัลป์รวมกัน กัลป์น่ะ ภูเขากว้างโยชน์สูงโยชน์หนึ่งร้อยปีเทวดาผู้วิเศษเอาผ้าทิพย์เนื้อละเอียดมาปัดลงไปที่ยอดนั้นครั้งหนึ่ง ก็หยุดไป พอครบร้อยปีแล้วมาปัดอีกครั้งหนึ่ง เพียรปัดไปดังนี้แหละ ภูเขานั่นสึกด้วยผ้าเทวดาปัดนั่นแหละ สึกลงมาเรียบร้อยลงมาถึงพื้นดินตามเดิมไม่รู้ว่าภูเขาอยู่ที่ไหน เป็นพื้นดินไปแล้ว เรียบลงมาถึงขนาดนั้น นั่นเรียกว่าได้กัลป์หนึ่ง ได้กัลป์หนึ่ง โอ มันเหลือลึกอย่างนี้ นั่นภูเขา อีกนัยหนึ่ง สระกว้างโยชน์ลึกโยชน์หนึ่ง สี่เหลี่ยมจัตุรัส ร้อยปีมีเทพยเจ้าผู้วิเศษเอาเมล็ดพันธุ์ผักกาดมาทิ้งลงเมล็ดหนึ่ง เทวดาผู้วิเศษก็ไม่ตายเหมือนกัน ร้อยปีก็เอามาทิ้งไว้เมล็ดหนึ่ง ร้อยปีก็เอามาทิ้งไว้เมล็ดหนึ่ง เอาละ จนกระทั่งเมล็ดพันธุ์ผักกาดนั้นแหละเต็มสระที่ลึกโยชน์กว้างโยชน์นั่นน่ะ สี่เหลี่ยมจัตุรัสนั่นแหละ นี่มันเท่าไรกันล่ะ นับกันไม่ไหวต้องตวงกันด้วยกัลป์อย่างนี้ นี่บุญกุศลน่ะมันมากมายขนาดนี้ เพราะเหตุฉะนี้เมื่อพระเจ้าศรีธรรมาโศกราชสร้างเจดีย์วิหาร ๘๔,๐๐๐ เงินเท่าไรไม่รู้ ๙๖ โกฏิ สร้างเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ วิหารที่ไหนก็เจดีย์องค์หนึ่งที่นั่น ๘๔,๐๐๐ เจดีย์ก็ ๘๔,๐๐๐ วิหารก็ ๘๔,๐๐๐ นับทรัพย์สมบัติเก้าสิบหกโกฏิ พอทำเสร็จแล้วทำการฉลอง พอฉลองเสร็จแล้วพระเจ้าศรีธรรมาโศกราชได้ทูลถามพระสงฆ์ เรียนพระสงฆ์ถามพระสงฆ์ในครั้งนั้น มีพระอรหันต์พระโมคคัลลีบุตรติสสมหาเถระเป็นพระอรหันต์ทีเดียวถามว่าพระสงฆ์เจ้าข้า โยมทำบุญในครั้งนี้น่ะทำเพียงอย่างนี้น่ะเมื่อพระพุทธเจ้ามีพระชนม์น่ะมีใครทำอย่างนี้บ้างไหม ? หรือเมื่อพระศาสดาเสด็จพระปรินิพพานไปแล้วมีใครทำอย่างนี้บ้างไหม ? มีศรัทธามากอย่างนี้ พระโมคคัลลีบุตรติสสมหาเถระตอบ "ถวายพระพร ไม่มี ครั้งพุทธองค์มีพระชนม์อยู่ทำบุญมากอย่างนี้ไม่มี เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้วก็ไม่มี มีมหาบพิตรนี่แหละทำอย่างมากกว่าเขา คนเดียวเท่านี้"

"พระคุณเจ้าข้า กระผมทำบุญอย่างนี้น่ะจะได้เป็นญาติกับพระศาสนาได้แล้วหรือยัง ?" พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระ พระอรหันต์ ตอบ "มหาบพิตรทำบุญทำกุศลอย่างนี้เป็นพุทธศาสนูปถัมภ์อุปการะพระศาสนาเท่านั้นหนา จะได้เป็นญาติกับพระศาสนาก็หาไม่" พระเจ้าศรีธรรมาโศกราชตกใจ "โอ๊ะ ! อย่างนั้นหรือพระคุณเจ้า นี่จะให้โยมทำอย่างไรจึงจะได้เป็นญาติของพระศาสนา" พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระกล่าว "ถวายพระพรมหาบพิตร ถ้ามหาบพิตรจะเป็นญาติของพระศาสนาแล้วละก็ ขอให้ราชกุมาร ราชกุมารีของพระองค์น่ะบวชเป็นภิกษุภิกษุณีเป็นสามเณรสามเณรี เป็นภิกษุภิกษุณีในพระพุทธศาสนา นั่นแหละจะได้เป็นญาติในพระศาสนาละ" "ขอรับ" นี่ได้ฟังเสียงพระโมคคัลลีบุตรติสสเถระตอบเท่านั้นดีอกดีใจดีพระทัยทีเดียว ลาพระสงฆ์กลับไปพระราชวังเรียกมหินท-

กุมาร, สังฆมิตตา พอเรียกเข้ามาสู่ที่เฝ้า "บัดนี้เจ้าทั้งสอง พ่อน่ะปรารถนาเดิมนะให้ลูกทั้งสองครองสมบัติแทนพ่อ บัดนี้พ่อไม่ปรารถนาเสียแล้วสมบัติอย่างนั้น พ่อจะให้ลูกได้กุศลยิ่งใหญ่ไพศาลยิ่งขึ้นไปกว่านั้น พ่ออยากจะให้ลูกทั้งสองน่ะ ฝ่ายมหินทกุมาร สังฆมิตตาน่ะ ให้บวชเป็นภิกษุเป็นสามเณร สามเณรี ในพุทธศาสนา เป็นภิกษุภิกษุณีในพระพุทธศาสนา จะได้เป็นอายุพระศาสนาต่อไป พ่อหวังอย่างนี้เสียแล้ว" ราชกุมารราชกุมารีก็ตามพระทัยปรารถนา พระเจ้าศรีธรรมาโศกราชก็นำราชกุมารราชกุมารีไปฝากพระเถระผู้ใหญ่ให้หัดในเรื่องบวช แล้วก็บวชเป็นสามเณรบวชเป็นภิกษุ ภิกษุณีในพุทธศาสนาทีเดียว แล้วก็พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระก็สมความปรารถนา เผดียงถามพระสงฆ์อีก พระสงฆ์บอกว่ามหาบพิตรได้เป็นญาติกับพระพุทธศาสนาแล้ว นี่เป็นญาติของพระศาสนาแท้ ๆ เหมือนเจ้าภาพวันนี้เป็นโยมของพระก็ได้เป็นญาติของศาสนาแท้ ๆ พร้อมด้วยญาติสาโลหิตาด้วย วิสฺสาส ปรมา ญาติ ญาติสาโลหิตา ญาติเนื่องด้วยสายโลหิต สายโลหิตของตัวเป็นพระป้อล่ออยู่เดี๋ยวนี้ปรากฏอยู่นี่ ฝ่ายมารดาละก็เป็นพืช ให้พืชมาเป็นลูกเป็นมนุษย์เป็นผู้ชาย ก็ได้บวชในพระพุทธศาสนาปรากฏเห็นสภาวะปานฉะนี้ ชั่วว่าเป็นญาติในพระพุทธศาสนาชื่อว่า วิสฺสาสปรมา ญาติ พวกเราเล่าที่พร้อมกันมาโมทนาสาธุด้วย เป็นญาติเหมือนกันไม่เรียกว่า ญาติสาโลหิตา เรียกว่า วิสฺสาสปรมา ญาติ ที่เป็นญาติเนื่องด้วยสายโลหิตเรียกว่าญาติสาโลหิตา เหมือนกัน ดุจสายโลหิตอันเดียวกัน ถ้าว่าไม่เนื่องด้วยสายโลหิตอันเดียวกันเรียกว่า วิสฺสาสปรมา ญาติก็เป็นญาติในพระศาสนาด้วยความคุ้นเคยอย่างนี้ ก็ใช้ได้เหมือนกัน เหตุนั้น ฝ่ายอานิสงส์ของเจ้าภาพน่ะมากมายก่ายกองนับประมาณไม่ได้ ต้องตวงกันด้วยกัปป์ด้วยกัลป์ เล่าให้ฟังแต่เพียงกัปป์เดียวกัลป์เดียวเท่านั้นอเนกอนันต์ นี่มันถึง ๒๔ กัปป์ ๒๔ กัลป์นั่นแน่อานิสงส์น่ะ ก็ส่วนเจ้าตัวผู้บวชล่ะจะมีอานิสังสผลเป็นประมาณใดล่ะ ? นี่เจ้าตัวผู้บวชน่ะพอบวชเข้าเท่านั้น นั่นเห็นไหมล่ะแปลกประหลาด ผลอานิสงส์เกิดปัจจุบัน พวกเราเป็นหญิงเป็นชายต้องไหว้นบเคารพหมดทีเดียว ที่เคยพูดต่ำ ๆ สูง ๆ พูดไม่ได้เสียแล้ว ไหว้นบเคารพเป็นกระถางธูปเสียแล้ว นั่นแน่ะ วิเศษประเสริฐอย่างนี้ ชื่อเสียงเรียงรายก็ปรากฏไปต่าง ๆ มีปรากฏจำเพาะปัจจุบันทีเดียวเข้าแล้ว ที่สุดจนกระทั่งโทษประหารชีวิต เมื่อครั้งพุทธกาลหรือในเมื่อครั้งแผ่นดินต้น ๆ นี่เขาไม่เอาโทษผิดแก่ผู้บวชแล้วเมื่อบวชแล้วก็เป็นแล้วกัน ให้อภัยทีเดียว ให้อภัยเป็นอันขาดนี้ก็ด้วยอานิสังสผล เขาเรียกว่า "**สามัญผล**" ผลบังเกิดปัจจุบันทันตาเห็น **ไม่ใช่แต่เท่านั้น ผู้บวชน่ะถ้าว่ามีธรรมเช่นนี้แล้วละก็ อานิสงส์ชั้นสูงเป็นอายุพระศาสนาต่อไป ก็อานิสงส์ของผู้บวชน่ะอเนกอนันต์นับประมาณไม่ได้** ท่านกล่าวไว้ว่า มหิทฺธิโก มหานุภาโว มีเทพบุตร มีฤทธิ์ศักดานุภาพ มีเดชมาก จะเนรมิตแผ่นดิน ฯลฯ ถ้าจะจารจารึกบันทึกไปจนกระทั่งเขาพระสุเมรุเหี้ยนหดหมดไป ฯลฯ ยังไม่หมด เท่าไรก็ยังไม่หมด อานิสงส์มากมายก่ายกองนักเหลือที่จะคณนา เหตุนี้ที่ได้ชี้พร่ำร่ำพรรณนามาในอานิสังสผลของเจ้าตนผู้บวชน่ะในวันนี้ **ที่ได้บุญวันนี้ก็เป็นอัศจรรย์นัก ในธาตุ ในธรรม* น่ะร่ำลือกันนักว่าเขามีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ ได้บุญยิ่งใหญ่ไพศาลที่จะไปทรมานพวกประเทศญี่ปุ่น ไปพลิกประเทศญี่ปุ่นให้เป็นสัมมา**

---

* พระพุทธเจ้า และพระอรหันต์ขีณาสพเจ้าทั้งหลาย มีองค์ต้นธาตุ กลางธาตุ ฯลฯ เป็นต้น ในอายตนนิพพานสุดหยาบสุดละเอียด *-มงคลบุตร*

ทิฏฐิ ให้เป็นพุทธศาสนิกชนทั่วไปน่ะ ต้นธาตุท่านหลั่งสมบัติมาให้แล้ว ผู้นี้เป็นตัวประกาศศาสนาไม่ช้าหรอกจะได้รู้เรื่องกัน ในประเทศญี่ปุ่นกับไทย ผู้ที่จะเป็นที่พึ่งของเขาได้มาเกิดปรากฏขึ้นแล้ว เป็นภิกษุบวชใหม่นี่แล้ว ต่อไปไม่ช้าก็จะได้ไปสั่งสอนเป็นลำดับไป เหตุนี้ขอให้มารดาและวงศาคณาญาติเลื่อมใสอุปการะเอื้อเฟื้อค้ำจุนอุดหนุนไป จะได้เป็นที่พึ่งของตัวสืบต่อไปในภพนี้และต่อไปในภายหน้า ที่ได้ชี้แจงแสดงมาตามวาระพระบาลี คลี่ความเป็นสยามภาษาตามมัตตยาธิบายพอสมควรแก่เวลา อญฺญํ สรณํ นตฺถิ สิ่งอื่นไม่ใช่ที่พึ่งอันประเสริฐของเราท่านทั้งหลาย สรณํ เม รตนตฺตยํ พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเราท่านทั้งหลาย เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจความสัตย์ที่อ้างธรรมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแก่ท่านเจ้าภาพและสาธุชนทั้งหลายบรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติว่ายุติธรรมิกถาโดยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้ เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้

นิพพาน พระนิพพาน อายตนนิพพาน คืออะไร ?

โดย พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม)**
รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

๑. คำว่า "นิพพาน" คืออะไร ?

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๙๓ แสดงความหมายของคำว่า "**นิพพาน**" ว่า "ความดับกิเลสและกองทุกข์" และมีอธิบายขยายความอยู่ในหนังสือ ประมวลศัพท์ศาสนา โดย พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ฉบับพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ว่า "อ. นิ-สิ้นไป พานะ-กิเลส, นิพพาน คือความสิ้นกิเลส,พระพุทธเจ้าทรงค้นพบว่า จิตของคนเรานี้ถูกห่อหุ้มอยู่ด้วยกิเลสอย่างหนาแน่น คือความโลภ ความโกรธ ความหลง ฯลฯ และได้ทรงพบว่า มีวิธีการอย่างหนึ่งที่จะสำรอกกิเลสออกจากจิตได้ คือ มรรค ๘ ถ้าใครปฏิบัติตามมรรค ๘ ได้ถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว กิเลสจะค่อย ๆ หมดไปจากจิต และจิตก็จะบริสุทธิ์ผุดผ่องขึ้นตามลำดับ จนกระทั่งพ้นจากกิเลสโดยเด็ดขาด ถึงขั้นนั้นแล้วจิตจะเป็นธรรมชาติบริสุทธิ์ล้วน เรียกว่า "นิพพาน".....ฯ"

ความหมายที่แสดงมาทั้งหมดนี้ คำว่า "นิพพาน" นั้นหมายถึงสภาวะ หรือคุณสมบัติของจิตที่บริสุทธิ์จากกิเลสตามระดับคุณธรรมของผู้ที่เจริญหรือปฏิบัติพระอริยมรรคมีองค์แปดประการนั้นเอง หรืออีกนัยหนึ่งคือ สภาวะของจิตที่บริสุทธิ์จากกิเลสของพระอริยเจ้าผู้บรรลุมรรค ผลนิพพาน ได้แก่พระโสดาบันบุคคล, พระสกิทาคามีบุคคล, พระอนาคามีบุคคล และพระอรหันต์ขีณาสพ ซึ่งหมายความถึงตั้งแต่พระอรหันต์สาวกสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นไปถึงพระปัจเจกพุทธเจ้า และสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๒. ใครเป็นผู้บรรลุมรรค ผล นิพพาน และเป็นผู้ทรงสภาวะหรือคุณสมบัติของ "นิพพาน"

"พระนิพพาน" คือ **ธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้วนั้นเองเป็นผู้ทรงสภาวะหรือคุณสมบัติของนิพพาน** เมื่อพิจารณาจากข้อมูลดังต่อไปนี้คือ

๑) ประสบการณ์จากการเจริญมหาสติปัฏฐาน ๔ กล่าวคือ มีสติพิจารณาเห็น กายในกาย, เวทนาในเวทนา, เห็นจิตในจิต และเห็นธรรมในธรรม เป็น ณ ภายในละเอียดเข้าไป (กาย เวทนา จิต และธรรมส่วนหยาบ เป็น ณ ภายนอก) จากกาย เวทนา จิต และธรรมของมนุษย์ มนุษย์ละเอียด, ทิพย์ ทิพย์ละเอียด, พรหม พรหมละเอียด, และอรูปพรหม อรูปพรหมละเอียด เรียกว่าสุดหยาบ สุดละเอียด ของ "รูปกาย" ในภพสาม แล้วก็เข้าถึงกายธรรม หรือ "ธรรมกาย" นี้ประการหนึ่ง

๒) เมื่อเจริญภาวนาเข้าถึงธรรมกายอรหัตที่สุดละเอียด จนจิตละเอียดและตกสูญเข้าไปปรากฏอยู่ในอายตนนิพพาน และได้รู้และเห็นว่าในอายตนนิพพานนั้น มีแต่ธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้ว ซึ่งชื่อว่า "พระนิพพาน" ซึ่งได้เข้าอนุปาทิเสสนิพพานเมื่อขันธ์ ๕ ของท่านแตกทำลายลง (ตาย) แล้ว พระนิพพานที่สุดละเอียดของท่านมาปรากฏอยู่ในอายตนนิพพานประทับเข้านิโรธ สงบ ตลอดกันหมด นี้ประการหนึ่ง

๓) มีพระพุทธดำรัสแก่พระวักกลิ ผู้เฝ้าแต่ติดตามชมพระสิริโฉมพระวรกายเนื้ออันสง่างามของพระพุทธองค์ ว่า "ดูกร วักกลิ ท่านจะมามัวเฝ้าติดตามชมสังขารร่างกายอันมีแต่จะเน่าเปื่อย ผุพัง นี้ใย ผู้ใดแลเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเราตถาคต" และได้แสดงว่า **"เราตถาคต คือธรรมกาย"** นี้อีกประการหนึ่ง

๔) มีปรากฏในปฐมสมโพธิคาถา นิพนธ์ (แปลและเรียบเรียง) โดยสมเด็จพระสังฆราชปุสฺสเทว และทรงชำระโดย สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระญาวชิรญาณวโรรส แสดงไว้ว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโคดมของเราได้อุบัติขึ้นแล้วในโลกด้วย **"รูปกายอุบัติ"** และ **"ธรรมกายอุบัติ"** ทั้งสองประการ "รูปกายอุบัติ" นั้นมีสองครั้ง กล่าวคือ สมัยเมื่อทรงหยั่งลงสู่พระครรภ์ กับ สมัยเมื่อประสูติจากพระครรภ์ ส่วน "ธรรมกายอุบัติ" นั้นคือ สมัยเมื่อตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

๕) และมีมาในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สรภังคเถรคาถา ข้อ ๕๖ ซึ่งได้แสดงไว้ว่า พระพุทธเจ้าในอดีตและในปัจจุบัน (คือพระมหาสมณโคดม) และพระอรหันต์ อันมีท่านสรภังคมหาเถร เป็นต้น ต่างเสด็จอุบัติแท้โดย **"ธรรมกาย"** ด้วยกันทั้งสิ้น และนอกจากนี้ยังมีมาในที่อื่น ๆ อีกเช่น ในมหาปชาบดีโคตมีเถริยาปทาน ก็ได้แสดงถึง "รูปกาย" และ "ธรรมกาย" ที่บรรลุพระอรหัตผลแล้วทั้งของพระพุทธองค์ และของพระแม่น้ำ มหาปชาบดีโคตมีเถรี โดยชัดแจ้งอีกประการหนึ่ง

ก็พอจะสรุปอย่างมั่นใจได้ว่า

(๑) มนุษย์หรือสัตว์โลกทั้งหลายต่างมีกายซ้อนกายและภพซ้อนภพ ฯลฯ ด้วยกันทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ในสุคติหรือทุคติภพ "กายซ้อนกาย" นั้น ณ ที่นี้รวมความถึงทั้ง "รูปกาย"

เวทนา จิต และธรรมที่ทำให้เป็นสัตว์นั้น ๆ ไปจนถึง "ธรรมกาย" ซึ่งเป็นกายในกายที่สุดละเอียด พ้นกายในภพสามนี้ไปแล้ว ส่วน "ภพซ้อนภพ" ณ ที่นี้หมายรวมตั้งแต่กามภพ (ภพต่ำสุด ได้แก่ ภพของสัตว์นรก เปรต อสุรกาย และสัตว์เดรัจฉาน ภพสูงขึ้นมาได้แก่ ภพมนุษย์ และภพทิพย์) ขึ้นไปจนถึงรูปภพ (ภพของรูปพรหม) และอรูปภพ (ภพของอรูปพรหม) ซึ่งจัดเป็นสุคติภพและสูงสุด พ้นภพสามนี้ไปเป็น **"อายตนนิพพาน"** ของธรรมกาย

ภพซ้อนภพ ทั้งกามภพ, รูปภพ, อรูปภพ เหล่านี้จัดเป็น **"ภพเป็น"** ตั้งอยู่ตรงกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็น "รูปกาย" และภพเป็นดังกล่าวนี้ ย่อมปรากฏเป็นขึ้นตามสายปฏิจจสมุปบาทธรรม ในกรณีที่สัตว์ประพฤติปฏิบัติทางกาย ทางวาจา และทางใจ ด้วยอำนาจของอวิชชาเป็นเหตุนำเหตุหนุน

พ้นภพสามนี้ไปเป็น "อายตนนิพพานเป็น" ซึ่งตั้งอยู่ตรงกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายอรหัต อยู่ตรงกลางของกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นเอง สำหรับอายตนนิพพานเป็นนั้นย่อมปรากฏขึ้นในกรณีที่สัตว์มีจิตใจสะอาดบริสุทธิ์จากอวิชชานิวรณ์ แม้เพียงชั่วคราว ชื่อว่า "ตะทังควิมุตติ" หรือด้วยการข่มกิเลส ชื่อว่า "วิกขัมภณวิมุตติ" หรือสะอาดบริสุทธิ์อย่างถาวร ชื่อว่า "สมุจเฉทวิมุตติ" ทันที เป็นปัจจุบันธรรมในขณะที่สัตว์นั้นยังมีชีวิต หรือครองขันธ์ ๕ อยู่

"ภพตาย" คืออย่างไร ?--ก็ตัวอย่างแผ่นดินของโลกมนุษย์และสัตว์เดรัจฉานอยู่นี้ เป็นต้น ชื่อว่า "ภพตาย"

"อายตนนิพพานตาย" มีไหม ?--มี โปรดดูตอนที่ว่าด้วย "อายตนนิพพาน" ต่อไป

(๒) **"ธรรมกาย"** ซึ่งเป็นกายในกายที่สุดละเอียด พ้นจาก "รูปกาย" ในภพสามซึ่งเป็นสังขารขันธ์ไปแล้วนี้เอง ที่เบิกบานขึ้นมาจากธาตุธรรมที่สะอาดบริสุทธิ์ ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม เป็นวิสุทธิขันธ์ ปราศจากตัณหาสมุทัยปรุงแต่ง เป็นวิราคธาตุ วิราคธรรม ล้วน ๆ เป็นวิสังขารธรรม หรือ อสังขตธาตุ อสังขตธรรม คือธาตุธรรมอันไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง จึงไม่ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ และกลับมีสภาวะที่เป็น นิจจัง สุขัง และอัตตา

"ธรรมกาย" นี้เองที่เป็น**พระพุทธรัตนะ ธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย คือพระธรรมรัตนะ และธรรมกายที่ละเอียด คือพระสังฆรัตนะ ผู้ปฏิบัติและรักษาพระธรรมของพระพุทธเจ้าไว้**

"ธรรมกาย" หรือ**กายธรรม**นั้น **กายและหัวใจเป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระวินัยปิฎก** เป็น**ปฐมมรรค, ดวงจิต เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระสุตตันตปิฎก** เป็น**มรรคจิต**, และ**ดวงปัญญา เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระอภิธรรมปิฎก** เป็น**มรรคปัญญา**

(๓) **"ธรรมกาย"** นับตั้งแต่ธรรมกายพระโสดา ธรรมกายพระสกิทาคา ธรรมกายพระอนาคา ถึง ธรรมกายพระอรหัต และธรรมกายอรหัตที่ละเอียด ๆ จนสุดละเอียด นั้นเอง คือผู้ตรัสรู้ ผู้บรรลุมรรค ผล นิพพาน ตามระดับคุณธรรมที่ปฏิบัติได้ กล่าวคือ ถ้าละสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกเบื้องต่ำ ๓ ประการ (ได้แก่สักกายทิฏฐิ, วิจิกิจฉา และสีลพตปรามาส) ได้ ก็บรรลุมรรคผลเป็นพระอริยบุคคลขั้นพระโสดาบัน, ถ้ากิเลสราคะ โทสะ โมหะ เบาบางลงมากแล้ว ก็บรรลุมรรค ผล เป็นพระอริยบุคคลขั้นพระสกิทาคามี, ถ้าละสัญโญชน์เบื้องต่ำได้อีก ๒ ประการคือ ปฏิฆะ และกามราคะ ก็บรรลุมรรคผลขั้นพระอนาคามีบุคคล, ถ้าละสัญโญชน์เบื้องสูง

ได้อีก ๕ ประการคือ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ และอวิชชาได้โดยเด็ดขาด เป็นสมุจเฉทปหาน ก็บรรลุมรรคผลขั้นพระอรหันต์--ธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้วนี้เอง คือ ผู้ทรงสภาวะหรือคุณสมบัติของ "นิพพาน" ชื่อว่า **พระนิพพาน**

(๔) "**ธรรมกาย**" และ "**พระนิพพาน**" นี้เองที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระประสงค์ที่จะให้สัตว์โลกได้ปฏิบัติธรรมเพื่อให้ได้เข้าถึง ได้รู้เห็น และได้เป็น โดยการเจริญภาวนา (สมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน) โดยมีศีลเป็นบาท เพื่อให้มีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เห็นเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิต และเห็นธรรมในธรรม ของ "รูปกาย" ทั้งหลายในภพสามนี้ อันมีมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม เป็นต้น ให้เห็นสภาวะของสังขารธรรมเหล่านี้ว่าประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งอย่างไร และมีสามัญลักษณ์ คือ เป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตาอย่างไร ตามธรรมชาติที่เป็นจริง แล้ววางอุปาทานในสังขารธรรมเหล่านี้ด้วยตัณหาและทิฏฐิเสีย และเมื่อทำใจให้สะอาดบริสุทธิ์หยุดนิ่งถูกส่วนและตรงกลางเอกายนมรรค คือหนทางอันเอกแล้ว ก็จะเข้าถึง ได้รู้เห็นและเป็นธรรมกายและพระนิพพานต่อไปตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

ดังมีบาลีพระพุทธภาษิตในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อุทานวัคค์ นิพพานสูตรที่ ๓ แปลความว่า*

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมชาติไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้ว ปรุงแต่งไม่ได้แล้ว มีอยู่

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าธรรมชาติอันไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้ว ปรุงแต่งไม่ได้แล้ว จักไม่ได้มีแล้วไซร้ การสลัดออกซึ่งธรรมชาติที่เกิดแล้ว เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำแล้ว ปรุงแต่งแล้ว จะไม่พึงปรากฏในโลกนี้เลย

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะธรรมชาติอันไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้ว ปรุงแต่งไม่ได้แล้ว มีอยู่ ฉะนั้น การสลัดออกซึ่งธรรมชาติที่เกิดแล้ว เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำแล้ว ปรุงแต่งแล้ว จึงปรากฏ"

---

*พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พ.ศ. ๒๕๒๑ เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๑๕๙ หน้า ๑๗๖

๓. อายตนนิพพาน คืออะไร

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พ.ศ. ๒๔๙๓) คำว่า "**อายตนะ**" หมายถึง "เครื่องรู้และสิ่งที่รู้" ส่วนตามประมวลศัพท์ศาสนา ของ พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ว่า "อายตนะ" หมายถึง "เครื่องต่อ" ซึ่งหากจะกล่าวในความหมายที่เข้าใจกันโดยธรรมดา คำว่า "**อายตนะ**" ก็คือสิ่งที่เป็นสื่อให้สัมผัสกันได้ ให้รู้ เห็น ได้ยิน หรือได้กลิ่นได้ อย่างเช่นร่างกายของคนหรือสรรพวัตถุสิ่งของที่สามารถรู้ เห็น หรือสัมผัสกันได้ โดยมีเครื่องต่อหรือสื่อสัมผัส คือรูปกายของมนุษย์หรือสัตว์หรือวัตถุสิ่งของ อันชื่อว่า "**อายตนะภายนอก**" กับ กาย ใจ หรือสายตา อันชื่อว่า "**อายตนะภายใน**" เป็นสื่อสัมผัสกันได้--ฉะนั้น รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งที่สัมผัสได้ทางกาย และอารมณ์ต่าง ๆ จึงเป็น "อายตนะภายนอก" และ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ เป็น "อายตนะภายใน" ซึ่งเป็นสื่อสัมผัสกันได้ รู้ เห็น ได้ยิน หรือได้กลิ่นกันได้ ฯลฯ--แต่ทั้งนี้มีข้อควรสังเกต (จากประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม) ว่า ถ้าอายตนะภายนอกนั้นละเอียดมาก อย่างเช่นสัตว์ประเภทอทิสมานกายหรือโอปปาติกะ (ได้แก่เทวดา พรหม อรูปพรหม หรือเปรต สัตว์นรก อสุรกาย) ซึ่งมีรูปกายที่ละเอียด ย่อมไม่อาจสัมผัสให้รู้ เห็น หรือได้ยินเสียงได้ ด้วยตา หู กาย ใจ ซึ่งเป็นอายตนะภายในของกายเนื้อมนุษย์ซึ่งหยาบกว่า

คำว่า "**นิพพาน**" ตามพจนานุกรมฯ ว่า หมายถึง "ความดับกิเลสและกองทุกข์" ส่วนตามประมวลศัพท์ศาสนาฯ ว่า "ความสิ้นกิเลส" (นิ แปลว่า สิ้นไป, พานะ แปลว่า กิเลส) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้น

"**อายตนนิพพาน**" ตามความหมายที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงแก่พระอรหันต์สาวกดังมีปรากฏในนิพพานสูตรที่สามว่า "**อตฺถิ ภิกฺขเว ตทายตนํ...**" ซึ่งแปลความว่า "**ภิกษุทั้งหลาย อายตนะ (นิพพาน) นั้นมีอยู่...**" นั้น หมายถึง สถานที่หรือแดนที่ประทับของ "**พระนิพพาน**" (คือธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้ว) เสมือนหนึ่งโลก หรือภพ เป็นที่สถิตอยู่ของสัตว์โลก อันได้แก่กามภพ (ที่เกิดที่อยู่ของมนุษย์ ของทิพย์ ของเปรต ของสัตว์นรก ของอสุรกาย และของสัตว์เดรัจฉาน) รูปภพ อรูปภพ อันเป็นแดนหรือที่อุบัติและที่สถิตอยู่ของรูปพรหม อรูปพรหมตามลำดับ--แต่เราไม่กล่าวอายตนนิพพานว่าเป็นภพ เพราะภพเป็นที่อุบัติหรือที่สถิตอยู่ของสัตว์โลกซึ่งยังมีอวิชชาเป็นมูลรากฝ่ายเกิด ส่วนอายตนนิพพานนั้นเป็นที่อุบัติและสถิตอยู่ของธรรมกายซึ่งเป็นธรรมขันธ์หรือวิสุทธิขันธ์ เป็นวิราคธาตุ วิราคธรรม เป็นธาตุล้วน ธรรมล้วนอันไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง (อสังขต) กล่าวคือ ปราศจากอวิชชา กิเลส ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายนั้นเอง

อายตนนิพพานนั้นก็มีหยาบ มีละเอียดไปจนสุดละเอียด และไม่อาจจะสัมผัสให้ รู้ เห็น หรือได้ยินเสียงได้ด้วยอายตนภายในที่หยาบ อย่างเช่น ตา หู กาย ใจ ฯลฯ ของสัตว์โลกในภพสามอย่างเช่นของมนุษย์ ทิพย์ พรหม และแม้ของอรูปพรหม **จะสัมผัสให้รู้เห็นหรือได้ยินได้ก็แต่โดยอายตนะภายในของธรรมกาย ซึ่งเป็นกายพ้นโลกที่สุดละเอียดเท่านั้น**

(๑) "**อายตนนิพพานเป็น**" ซึ่งเป็นที่เร้นอยู่เฉพาะพระนิพพาน (ธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้ว) ของพระพุทธเจ้าหรือของพระอรหันต์ขีณาสพแต่ละองค์ ในขณะที่ขันธ์ ๕ ของท่านยังไม่แตกดับ (ตาย) เป็นอายตนะที่อยู่ในศูนย์กลางกายธรรมซึ่งเป็นกายพ้นโลกที่สุดละเอียด

ของท่าน อายตนะนี้เองที่พระอรหันต์ขีณาสพ ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ เจริญฌานสมาบัติจนจิตละเอียด ธรรมกายหยาบของท่านจะตกสูญ แล้วธรรมกายพระนิพพานที่สุดละเอียดของท่านจะเข้ามาปรากฏอยู่ในอายตนะนี้ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ เรียกว่า "เข้า**สอุปาทิเสสนิพพาน**" อายตนนี้จึงชื่อว่า "อายตนนิพพานเป็น"

(๒) "**อายตนนิพพานถอดกาย**", "**อายตนนิพพานตาย**" เป็นที่ประทับรวมของพระนิพพาน (ธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้ว) เมื่อขันธ์ ๕ ของพระอรหันต์ขีณาสพหรือของพระพุทธเจ้าแตกดับ (ตาย) แล้ว พระนิพพานส่วนหยาบของท่านจะตกสูญ แล้วธรรมกายพระนิพพานที่สุดละเอียดของท่านจะไปปรากฏอยู่ในอายตนนิพพานซึ่งอยู่พ้นภพสามนี้ไปเป็นระยะ ๓ เท่าตัวของภพสาม ไปประทับเข้านิโรธ สงบ ตลอดกันหมด อยู่ในอายตนะนี้ เรียกว่าท่าน "เข้า**อนุปาทิเสสนิพพาน**" อายตนะนี้จึงชื่อว่า "อายตนนิพพานถอดกาย" หรือ "อายตนนิพพานตาย" ซึ่งเป็นอายตนนิพพานที่ละเอียดยิ่งไปกว่าอายตนนิพพานเป็นตามข้อ (๑)

พระพุทธเจ้าโคตมะ (โคดม) และสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอดีตถอยหลังไป เช่น **พระพุทธเจ้ากัสสปะ, พระพุทธเจ้าโกนาคม, พระพุทธเจ้ากกุสันโธ, พระพุทธเจ้าเวสภู, พระพุทธเจ้าสิขี, พระพุทธเจ้าวิปัสสี, ...พระพุทธเจ้าทีปังกร (องค์ที่พระมหาโพธิสัตว์ของเราได้รับพุทธพยากรณ์จากท่านองค์แรก ก่อนที่จะได้บำเพ็ญบารมีต่อไปเป็นระยะเวลา ๔ อสงไขยแสนกัปป์ จึงได้บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ) ฯลฯ พร้อมด้วยพระอรหันต์สาวก และทั้ง**พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย ต่างก็ประทับอยู่ในอายตนนิพพานถอดกายนี้ไปจนสุดละเอียด จนนับจำนวนพระนิพพานและอายตนนิพพานไม่ถ้วน

ธรรมกายพระนิพพานในอายตนนิพพานถอดกายนี้ มีพุทธลักษณะเหมือนพระพุทธปฏิมากรเกตุดอกบัวตูม ครองจีวรม้วนลูกบวบเข้าด้านใน หรือ "ม้วนขวา" ขาวใสบริสุทธิ์ และรัศมีสว่างยิ่งนัก อนึ่ง รัศมีจากธรรมกายพระนิพพานของแต่ละองค์ที่ไม่เท่ากันนั้นแสดงถึงพระบารมีที่สร้างสมอบรมมาก่อนแต่จะตรัสรู้ไม่เท่ากัน ธรรมกายพระนิพพานของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอายตนนิพพานถอดกายนี้ เห็นประทับอยู่บนองค์ฌานและมีรัตนบัลลังก์รองรับอยู่อีกทีหนึ่ง ส่วนพระอรหันต์สาวก เห็นประทับอยู่บนองค์ฌานเฉย ๆ และประทับอยู่รอบ ๆ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในลักษณะเวียนขวา อยู่ห่างกันชั่วกึ่งองค์ฌาน (คือ ๑๐ วาพระนิพพาน)

(๓) "**อายตนนิพพานเป็น**" เป็นที่ประทับของพระนิพพานกายเนื้อ ซึ่งบรรลุพระอรหัตผลเป็นพระอรหันต์ขีณาสพ หรือบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า แล้วเสด็จเข้าอายตนนิพพานด้วยพระนิพพานซึ่งเป็นพระวรกายเนื้ออันใสบริสุทธิ์ดั่งแก้วผลึก

อายตนนิพพานนี้ละเอียดยิ่งไปกว่า "อายตนนิพพานถอดกาย" หรือ "อายตนนิพพานตาย" มากนัก พระพุทธลักษณะของพระนิพพาน (พระวรกายเนื้อซึ่งบรรลุพระอรหัตผลแล้ว) ก็เหมือนพระสงฆ์กายเนื้อโดยทั่วไป ครองจีวรม้วนลูกบวบเข้าในหรือม้วนขวา วรรณะขาว ใสบริสุทธิ์ประดุจเพชรน้ำดีเลิศ มีพระรัศมีแผ่ซ่านออกจากพระวรกายสว่างยิ่งนัก ขนาดที่เห็นประทับอยู่ในอายตนนิพพานเป็นนั้น มีขนาดหน้าตัก ความสูง และเส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรม ๒๐ วา ประทับอยู่บนองค์ฌาน เข้านิโรธสงบตลอดกันหมดอีกเช่นกัน และมีข้อสังเกตว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอายตนนิพพานเป็นนี้ ไม่เห็นมีรัตนบัลลังก์รองรับเหมือนอย่างสมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าในอายตนนิพพานถอดกาย

การเจริญพุทธการกธรรม (ธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า) หรือการบำเพ็ญอธิการ (การสร้างบารมี) เพื่อเข้าสู่ "พุทธภูมิ" หรือเพื่อความบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ หรือความบรรลุพระอรหัตผลด้วย พระนิพพานกายเนื้อ และเพื่อเข้าสู่อายตนนิพพานเป็นนั้น จักต้องเจริญพุทธการกธรรมหรือบำเพ็ญอธิการมากกว่าผู้ปรารถนาพุทธภูมิหรือความบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ หรือความบรรลุพระอรหัตผล ด้วยพระนิพพานธรรมกาย เพื่อเข้าสู่ "อายตนนิพพานถอดกาย" หรือ "อายตนนิพพานตาย" มากมายนัก

ในกาลก่อน ก่อนแต่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์เจ้าจะเข้าอนุปาทิเสสนิพพาน ด้วยพระนิพพานถอดกาย มาปรากฏอยู่ในอายตนนิพพานถอดกาย หรืออายตนนิพพานตายนั้น พระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญพุทธการกธรรม หรือผู้บำเพ็ญอธิการ ต่างบำเพ็ญบารมีเพื่อเข้าสู่พุทธภูมิ หรือเพื่อความบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณหรือพระอรหัตผล ด้วยพระนิพพานกายเนื้อเพื่อเข้าสู่อายตนนิพพานเป็น ด้วยกันทั้งสิ้น แต่ในระยะหลัง ๆ ต่อมา "ภาคมาร" หรือธรรมดำ (ฝ่ายบาปอกุศล) เขาสอดละเอียดอวิชชาของภาคเขา เข้ามาเอิบ อาบ ซึม ซาบ ปนเป็น ฯลฯ อยู่ในธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของสัตว์โลกทั้งหลาย เพื่อขัดขวางการบำเพ็ญบารมีมากเข้า ๆ ผู้ปรารถนาพุทธภูมิหรือผู้บำเพ็ญพุทธการกธรรม และผู้บำเพ็ญอธิการ สร้างบารมีในระยะหลัง ๆ จึงได้บำเพ็ญบารมีน้อยลง ๆ จนไม่อาจบำเพ็ญพุทธการกธรรมหรืออธิการ ให้แก่กล้าพอที่จะเข้าอายตนนิพพานเป็นด้วยพระนิพพานกายเนื้อได้ จึงได้แต่เพียงเข้าอายตนนิพพานถอดกายด้วยพระนิพพานธรรมกายเท่านั้น

มีปรากฏหลักฐานในทางพระพุทธศาสนาในที่หลายแห่ง เช่น ในหนังสือชินกาลมาลีปกรณ์ (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ศ.ร.ต.ท.แสง มนวิทูร ณาปนสถานคุรุสภา วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เมื่อ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๗) เป็นต้น ว่า

การบำเพ็ญพุทธการกธรรม หรือบำเพ็ญอธิการ ของพระโพธิสัตว์เพื่อความบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น มีระยะเวลาของการบำเพ็ญต่างกัน กล่าวคือ **วิริยาธิกโพธิสัตว์** บำเพ็ญบารมี ๑๖ อสงไขยแสนกัปป์ แล้วจึงบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เช่น พระพุทธเจ้าทีปังกร, พระพุทธเจ้าพรหมเทวะ, พระพุทธเจ้าตัณหังกร, พระพุทธเจ้าทีปังกร (องค์นี้เป็นพระพุทธเจ้าองค์แรกที่พยากรณ์สุเมธดาบสว่าจะบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้าชื่อว่าโคดม), พระพุทธเจ้าโกณฑัญญะ, พระพุทธเจ้ามังคละ, พระพุทธเจ้าอโนมทัสสี และพระศรีอารยเมตตรัย เป็นต้น, **สัทธาธิกโพธิสัตว์** บำเพ็ญบารมี ๘ อสงไขยแสนกัปป์ แล้วจึงบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณก็มี และ **ปัญญาธิกโพธิสัตว์** บำเพ็ญบารมี ๔ อสงไขยแสนกัปป์ ก็บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณก็มี เช่น พระพุทธเจ้าโสภิตะ, พระพุทธเจ้านารท และพระพุทธเจ้าโคดมของเรานี้ เป็นต้น

พึงเข้าใจว่า **สัตว์โลกทั้งหลาย ทั้งมนุษย์และอมนุษย์ ต่างก็ไม่ปรารถนาความทุกข์ และต่างก็ปรารถนาความสุขอันถาวรด้วยกันทั้งสิ้น** นั่นก็หมายความว่า **สัตว์โลกทั้งหลายเหล่านั้นต่างปรารถนา "นิพพาน" อันเป็นทั้งสภาวะของความสิ้นกิเลสและความทุกข์ทั้งปวง--คือ นิพพานเป็นทั้งเครื่องรองรับสภาวะนั้น-คือ พระนิพพาน และทั้งปรารถนาเข้าสู่แดนหรือสถานที่สถิตอัน**

เป็นที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง--คือ **อายตนนิพพาน ด้วยกันทั้งสิ้น** แต่ความเข้าใจแนวทางปฏิบัติเพื่อความเข้าถึงนิพพาน พระนิพพาน และอายตนนิพพาน และจุดมุ่งหมายที่ตนปรารถนา คือความสิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงจริง ๆ นั้นแหละที่ไม่เท่ากัน เพราะเหตุที่ภาคมาร (ฝ่ายบาปอกุศลอันให้ผลเป็นความทุกข์) หรือธรรมภาคดำเขาสอดละเอียดอวิชชาของเขา เข้ามาเอิบ อาบ ซึม ซาบปนเป็น อยู่ในธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของสัตว์โลกทั้งหลาย ให้รู้ผิด เห็นผิด คิดผิด ๆ พูดผิดประพฤติปฏิบัติตนผิด ๆ และนำทางผู้อื่นผิด ๆ จึงอยู่ห่างจาก "นิพพาน" อันเป็นจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของตนตามส่วนมากน้อยที่ภาคมารเขาจะสอดละเอียดอวิชชาของภาคเขา เข้ามาในธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ ของสัตว์นั้น ๆ มิให้รู้สภาวะที่แท้จริงของพระสัจจธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริงได้และให้รู้ผิด คิดผิด เห็นผิดหรือหลงผิด ให้พูดผิด ประพฤติปฏิบัติตนอย่างผิด ๆ และถึงนำทางผู้อื่นผิด ๆ ให้ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตและอนาคต ไม่รู้อริยสัจจ์ และไม่รู้ปฏิจจสมุปบาทธรรม แม้กระทั่งว่าได้เคยบำเพ็ญอธิการ สร้างสมบารมีมาอย่างไรแล้วหรือไม่เพียงใด ก็ไม่รู้ ไม่เห็น **หากสัตว์ใดปฏิบัติธรรม มีวิชชาของภาคพระหรือธรรมขาว** (ฝ่ายบุญกุศล) **ธรรมปฏิบัติเครื่องกำจัดอวิชชาของภาคมารได้แก่กล้าเพียงใด ก็จะมีโอกาสเจริญปัญญาได้จากการที่ได้ทั้งรู้และเห็นพระสัจจธรรมตามที่เป็นจริงได้มากเพียงนั้น และก็จะมีโอกาสช่วยตนเองและช่วยผู้อื่นปฏิบัติให้ถึงนิพพาน ทั้งในแง่สภาวะ เครื่องรองรับสภาวะนั้น กับทั้งในแง่ที่เป็นอายตนะหรือแดนที่สถิตของพระนิพพานอันเป็นที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง ได้มากเพียงนั้น**

การบำเพ็ญอธิการ สร้างบารมีของพระโพธิสัตว์ผู้ปรารถนาพุทธภูมิ ไม่ว่าจะเป็นวิริยาธิกโพธิสัตว์ สัทธาธิกโพธิสัตว์ หรือปัญญาธิกโพธิสัตว์ก็ดี หรือของผู้ปรารถนาเพียงพระอรหันต์สาวกก็ดี กล่าวโดยย่อก็มีอยู่ ๑๐ ประการด้วยกัน คือ **ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ขันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี** และ**อุเบกขาบารมี** และบารมีทั้งหลายเหล่านี้เมื่อแก่กล้าหนักเข้าก็จะกลั่นตัวเองเป็น**อุปบารมี** และ**ปรมัตถบารมี** ตามลำดับ เมื่อปรมัตถบารมีทั้ง ๑๐ ประการนี้เต็มส่วนของผู้บำเพ็ญอธิการที่ตั้งจิตปรารถนาไว้ (ว่าปรารถนาเป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า หรือปรารถนาเพียงพระอรหันต์สาวก) ก็จะบรรลุมรรคผลนิพพานตามที่ปรารถนานั้น

ปรมัตถบารมีนั้น เมื่อแก่กล้ามากเข้า ก็จะกลั่นตัวเองเป็นรัศมี, กำลังฤทธิ์, อำนาจ, สิทธิ, สิทธิเฉียบขาด (คืออำนาจสิทธิเฉียบขาดในการปกครองธาตุธรรมของสัตว์) **เมื่อสิทธิเฉียบขาดแก่กล้ามากเข้าก็จะกลั่นตัวเองเป็นหัวแก๊ส ซึ่งเป็นธาตุธรรมที่สะอาด บริสุทธิ์ จากอวิชชาของภาคมารมากที่สุด เป็นธรรมชาติที่ละเอียด** ใสบริสุทธิ์ประดุจเพชรน้ำดีเลิศ จนเห็นเป็นประกายระยิบระยับเต็มไปหมด อยู่เต็มธาตุเต็มธรรม ประดุจดาวที่ส่องแสงระยิบระยับเต็มท้องฟ้าฉะนั้น **หัวแก๊สนี้มีอานุภาพมากทั้งในแง่ชำระสะสางธาตุธรรมของสัตว์ให้สะอาดบริสุทธิ์จากอวิชชาของภาคมาร อันมีผลช่วยให้พ้นทุกข์ และช่วยชำระสะสางธาตุธรรมของภาคผู้เลี้ยง** (มีจักรพรรดิรัตนะเจ็ด และกายสิทธิ์ทั้งหลาย เป็นต้น) **ซึ่งทำหน้าที่หล่อเลี้ยง บำรุงสัตว์ให้มีความสุข สมบูรณ์บริบูรณ์ ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ อันมีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ ให้สะอาดบริสุทธิ์จากภาคผู้เลี้ยงของภาคมารซึ่งคอยส่งผลที่เป็นความทุกข์เดือดร้อนมาให้แก่สัตว์**

เมื่อเจริญวิชชาโดยพิสดาร เพื่อชำระสะสางธาตุธรรมให้เข้าถึง รู้เห็น และเป็นหัวแก๊สนี้มากขึ้น ๆ จนปรากฏเห็นและเป็นขึ้นมาเต็มธาตุเต็มธรรมจนมากมายนับประมาณมิได้ ก็ชื่อว่าเซฟทะเลเหตุทะเล (คือหัวแก๊สนั้นมีมากมายจนนับประมาณมิได้) **ก็ยิ่งช่วยชำระสะสางธาตุธรรมให้สะอาดบริสุทธิ์และแก่กล้ายิ่งขึ้น และจะมีผลเป็นธรรมเครื่องช่วย "บำบัดทุกข์" และ "บำรุงสุข" แก่สัตว์โลกได้มาก**

เมื่อธาตุธรรมของสัตว์นั้นสะอาดบริสุทธิ์จากความปรุงแต่ง (สังขาร) **ของภาคมาร ก็จะกลับเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนอันไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง** (อสังขตธาตุ อสังขตธรรม) **ปราศจากตัณหา ราคะ** (วิราคธาตุ วิราคธรรม) **เป็นวิสุทธิขันธ์ จนแม้ธาตุธรรมส่วนหยาบของสัตว์ได้แก่ กาย ใจ จิต วิญญาณ ของมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม ซึ่งขยายส่วนหยาบมาจากเห็น จำ คิด และรู้ ซึ่งขยายส่วนหยาบมาจากธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ ซึ่งตั้งอยู่ ณ ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมของสัตว์นั้น ก็จะถูกกลั่นให้สะอาดบริสุทธิ์จากการปรุงแต่ง** (สังขาร) **ของภาคมาร ธาตุธรรมส่วนหยาบตั้งแต่สุดหยาบ** (คือกายเนื้อมนุษย์) **ต่อไปจนสุดละเอียด** (ทิพย์ พรหม อรูปพรหม ถึงกายธรรม หรือธรรมกาย ฯลฯ) **ก็จะถูกกลั่นจนใสสะอาดบริสุทธิ์ และเชื่อมกายทุกกายสุดหยาบสุดละเอียดนั้นติดต่อกันได้หมด แล้วก็จะบรรลุมรรค ผล นิพพานด้วย พระนิพพานกายเนื้อ และเมื่อสิ้นพุทธกิจในการช่วยรื้อสัตว์ขนสัตว์แล้ว ก็จะเข้า อายตนนิพพานเป็น ด้วยพระนิพพานกายเนื้อนั้นได้เลย**

วิชชาธรรมกาย

วิชชาธรรมกาย เป็นวิชชาอันพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเทศนาสั่งสอนเวไนยสัตว์ในสมัยพุทธกาล ก็แลเรื่องของอายตนนิพพาน และเรื่องของพระธรรมกาย ซึ่งเป็นกายโลกุตตระ และเป็นกายของผู้ตรัสรู้นั้น ได้มีปรากฏชัดแจ้งอยู่ในพระไตรปิฎก หากทว่าปราศจากการอรรถาธิบายถึงนัยยะต่าง ๆ โดยละเอียด ด้วยว่าหลังจากการศึกษาปฏิบัติสืบเนื่องมาหลังพุทธกาลอีกห้าร้อยปี (การปฏิบัติ) วิชชาธรรมกายก็เริ่มลบเลือน และสูญหายไปในที่สุดโดยไม่ทราบสาเหตุแจ้งชัด ตราบจนกระทั่งพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ได้ค้นพบอีกครั้งด้วยการปฏิบัติธรรมขั้นอุกฤษฏ์ นับแต่นั้น "หลวงพ่อสด" ของเหล่าศิษยานุศิษย์ก็ได้ทำการเผยแพร่วิชชานี้โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ด้วยอุตสาหะวิริยะอย่างสุดจะประมาณได้ เพราะท่านได้เล็งเห็นเสียแล้วว่าวิชชาธรรมกายนี้มีความบริสุทธิ์ และความคมกล้ายิ่งนัก จักก่อประโยชน์อันไพศาลแก่ประชาชนทั่วไป ท่านได้เพียรฝึกอบรมเหล่าศิษยานุศิษย์ของท่าน ผู้ซึ่งได้รับหน้าที่เผยแพร่นี้สืบต่อมาภายหลังที่ท่านมรณภาพเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ การเผยแพร่ซึ่งได้กระทำสืบเนื่องกันตลอดมายังผลให้วิชชาธรรมกายขยายกิ่งก้านสาขาจากวัดปากน้ำภาษีเจริญ ไปสู่วัดและชุมชนอื่น ๆ ทั้งในพระนครและต่างจังหวัด และเริ่มกระจายออกสู่ต่างประเทศ ผู้ฝึกปฏิบัติด้วยอิทธิบาทธรรมต่างก็ได้รับผลดีจากการปฏิบัติโดยทั่วกัน

ก็ธรรมกายนี้เป็นฉันใดเล่า ? มนุษย์ทุกรูปทุกนามต่างก็มีกายในกายซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ เข้าไปข้างใน กายที่สุดละเอียดนับเป็นกายที่เก้ามีลักษณะเป็นพระพุทธรูปเกตุดอกบัวตูม ขาวใสบริสุทธิ์ มีรัศมีโชติช่วงสว่างไสวแต่เยือกเย็น เรียกว่า **พระธรรมกาย** ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าถึงได้โดยการรักษาศีลให้บริสุทธิ์ อย่างน้อยศีล ๕ แล้วกระทำใจให้หยุดให้นิ่งเป็นสมาธิ กิเลสต่าง ๆ ที่หุ้มใจอยู่ก็จะอ่อนกำลังลงชั่วคราว กายต่าง ๆ ที่อยู่ ณ ภายใน ก็จักเบิกบานออกมาทีละกาย ๆ จนถึงพระธรรมกาย ครั้นผู้ปฏิบัติอาศัยญาณของพระธรรมกาย พิจารณาสภาวธรรมต่าง ๆ ก็จะทำให้รู้และเห็นสภาวธรรมตามที่เป็นจริง เรียกว่าเกิด **วิปัสสนาญาณ** เป็นเหตุให้มีกาย วาจา ใจ บริสุทธิ์ สำรวมในศีลและอินทรีย์ สามารถกำจัดรากเหง้าของกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ให้หมดไป ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ จิตใจของผู้ปฏิบัติจะเปลี่ยนระดับจากปุถุชน ไปเป็นพระอริยบุคคลได้โดยง่าย เป็นทางมรรคผลนิพพาน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายอันสำคัญที่สุดของการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระพุทธศาสนา ธรรมกายนี้เองเป็นกายที่จะเข้านิพพาน ธรรมกายที่ได้บรรลุพระอรหัตตผลแล้วเรียกว่า **พระนิพพาน** ซึ่งไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง จึงเป็นอสังขตธาตุ อสังขตธรรม วิราคธาตุ วิราคธรรมล้วน ๆ จึงไม่ตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์และเป็นกาย นิจจัง สุขัง และอัตตาที่แท้จริง พระพุทธเจ้าและพระอรหันตขีณาสพทั้งหลายย่อมเข้า **สอุปาทิเสสนิพพาน** ในขณะที่ยังดำรงชีพอยู่ด้วยกายพระนิพพานนี้ และเมื่อดับขันธ์แล้วจึงเข้า **อนุปาทิเสสนิพพาน** โดยกายพระนิพพานไปปรากฏอยู่ในอายตนนิพพาน ประทับเข้านิโรธสงบทั่วกันหมด ไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพสามอีกต่อไป พระพุทธองค์จึงตรัสไว้ว่า **นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ** ซึ่งแปลความว่า นิพพาน เป็นบรมสุขยิ่งนัก

ธรรมกายนี้เองที่พระพุทธองค์ได้ตรัสแก่พระวักกลิ ซึ่งเฝ้าแต่คอยติดตามชมพระสิริโฉมอันสง่างามของพระองค์ว่า "ดูกรวักกลิ ท่านจะมามัวเฝ้าชมสังขารร่างกายอันมีแต่จะเน่าเปื่อยผุพังนี้ไย ผู้ใดแลเห็นธรรม ผู้นั้นย่อมเห็นเราตถาคต" และได้มีบาลีพระพุทธภาษิตรับรองต่อไปอีกว่า "ธมฺมกาโย อหํ อิติปิ" แปลความว่า "**เราตถาคต คือธรรมกาย**"

ธรรมกายนี้เองคือ **กายตรัสรู้พระอริยสัจจ์** หรือสูงขึ้นไปเป็น **กายตรัสรู้ พระสัพพัญญุตตญาณ** หรือ **พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ** ดังมีปรากฏในพระนิพนธ์ของ สมเด็จพระสังฆราชปุสฺสเทว และทรงชำระโดย สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๘/๒๔๘๒ หน้า ๑๑ และหน้า ๕๗ ว่า

"แม้องค์พระตถาคตอังคีรสศักยมุนีโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ซึ่งมีความปรากฏในโลกอันสัตว์ได้ด้วยยาก ดังนี้ พระองค์ก็ได้อุบัติเกิดขึ้นแล้วในโลก ด้วย**รูปกายอุบัติ** และ**ธรรมกายอุบัติ**ทั้ง ๒ ประการ พร้อมด้วยอัจฉริยอัพภูตธรรมตามธรรมดานิยมโดยพุทธธรรมดา

ความบังเกิดขึ้นด้วย**รูปกาย**นั้น จัดเป็น ๒ คือ **โอกกันติสมัยลงสู่พระครรภ์** และ**นิขมนสมัยประสูติจากพระครรภ์**

ส่วนความบังเกิดขึ้นด้วย**ธรรมกาย**นั้น คือ **(อภิสัมโพธิสมัย) ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ**

ครั้งนั้น หมื่นโลกธาตุนี้ ก็หวั่นไหวสะเทือน~~สะท้าน ทั้งแสงสว่างยิ่งไม่มีประมาณ~~ ก็ได้ปรากฏเกิดมีในโลก ล่วงเทวานุภาพของเทพดาทั้งหลาย ก็แลอัศจรรย์ทั้งหลายซึ่งสำเร็จโดยธรรมดานิยมเห็นปานใดได้ปรากฏเกิดมีแล้วในโลก เมื่อครั้งพระองค์ประสูติ เป็นกาลเกิดด้วย**รูปกาย**อัน

บริบูรณ์ฉันใด แม้ถึงเมื่ออภิสัมโพธิสมัยตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นกาลเกิดด้วย **ธรรมกาย**นั้นเล่า สรรพอัศจรรย์ทั้งปวงเห็นปานนั้นก็ได้ปรากฏเกิดมีแล้ว ฉันนั้น"

"ความตรัสรู้" อันเป็นความรู้แจ้งเห็นแจ้งในสภาวธรรมและสัจจธรรมด้วยพระองค์เองนั้นมีมากมาย กว้างขวาง และละเอียด ประณีต ลึกซึ้งนัก แต่เฉพาะที่สำคัญและที่จะนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้ก็คือพระองค์ได้ทรงตรัสรู้

(๑) **ในพระปรมัตถธรรมที่ควรรู้** กล่าวคือ เห็นแจ้ง รู้แจ้งในสภาวะของธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งตามที่เป็นจริง ว่า ไม่เที่ยง-จะต้องเปลี่ยนแปลงแปรผันไปตามเหตุปัจจัย ที่เรียกว่า อนิจจัง ๑, ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ ถ้าผู้ใดยึดมั่นถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิแล้วย่อมเป็นทุกข์ตามส่วน-เรียกว่า ทุกขัง ๑, และในที่สุดก็จะเสื่อมสลายหมดสิ้นไปจากสภาพเดิม เรียกว่าเป็น อนัตตา อีก ๑ รวมเรียกว่า พระไตรลักษณ์ หรือ สามัญญลักษณะ กับ ความเห็นแจ้ง–เห็นวิเศษ และรู้แจ้งในสภาวะของธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง อย่างเช่น ธรรมกาย พระนิพพาน และอายตนนิพพาน ว่ามีสภาพตรงกันข้าม กล่าวคือมีความเป็น นิจจัง สุขัง และอัตตา อย่างไร และ

(๒) **ในพระอริยสัจจธรรม** ได้แก่ ความเห็นแจ้ง รู้แจ้ง ในทุกขสัจจ์ที่ควรรู้, ในสมุทัย-เหตุแห่งทุกข์ ที่ควรปหาณ, ในนิโรธ-สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ ที่ควรทำให้แจ้ง และในมรรคสัจจ์-หนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์อันถาวร ที่ควรเจริญ อันเป็นไปในญาณ ๓ คือ สัจจญาณ กิจจญาณ และกตญาณ เป็นต้น

ความเห็นแจ้ง-เห็นวิเศษ และความ (หยั่ง) รู้แจ้งดังที่กล่าวนี้ เป็นความเห็นแจ้ง-เห็นวิเศษด้วยพุทธจักษุ และเป็นความหยั่งรู้แจ้งด้วยพระญาณของพระธรรมกาย อันรวมเรียกว่าเป็น **ความตรัสรู้** ด้วยตนเอง

ความตรัสรู้ดังกล่าวนี้ ถ้าเป็นกรณีของพระอรหันตสาวกของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ปฏิบัติพระสัทธรรมตามพระพุทธองค์ แล้วก็ตรัสรู้ตามพระพุทธองค์

แปลว่า **ต้องเห็นก่อนจึงรู้แจ้ง** พระพุทธองค์จึงได้ทรงแสดงไว้ในธัมมจักกัปปวัตนสูตร ปางปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ว่า จกฺขุํ อุทปาทิ ญาณํ อุทปาทิ ปญฺญา อุทปาทิ วิชฺชา อุทปาทิ อาโลโก อุทปาทิ ซึ่งแปลความว่า "จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว และแสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา"

คำว่า จักษุ คือความเห็นแจ้ง ได้เกิดขึ้นแล้วนั้น เห็นด้วยอะไร ?

เห็นด้วยจักษุของมนุษย์ ของทิพย์ ของพรหมหรือ ?

ไม่มีทางเป็นเช่นนั้นไปได้ เพราะว่าธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง อย่างเช่น ธรรมกาย พระนิพพาน หรืออายตนนิพพานนั้น ละเอียดเกินกว่าจักษุของกายในภพสามนี้จะสามารถเห็นได้ มังสะจักษุ ทิพยจักษุ และสมันตจักษุ นั้นสามารถรู้เห็นได้แต่เพียงธรรมชาติในภพสามนี้เท่านั้น ต่อเมื่อพระพุทธองค์ได้เจริญภาวนาถึงธรรมกาย ซึ่งเป็นกายที่ ๙ ขึ้นไปจนถึงธรรมกายพระอรหัต อันเป็นกายที่พ้นภพสามนี้ไปแล้ว จึงสามารถเห็นอายตนะที่ละเอียดเสมอกัน อย่างเช่นพระนิพพานหรืออายตนนิพพานได้ ดังที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้ว่า "อตฺถิ ภิกฺขเว อชาตํ อภูตํ อกตํ อสงฺขตํ" ซึ่งแปลความว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมชาติอันไม่เกิดแล้ว

ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้ว ไม่ปรุงแต่งแล้ว มีอยู่ และว่า "คมฺภีโร จายํ ธมฺโม ทุทฺทโส ทุรานุโพโธ สนฺโต ปณีโต อตกฺกาวจโร นิปุโร ปณฺฑิตเวทนิโย" ซึ่งแปลความว่า ธรรมนี้เป็นสภาพลึก เห็นได้ยาก ตรัสรู้ได้ยาก เป็นธรรมสงบ ประณีต คิดเดาไม่ได้ เป็นธรรมละเอียด เป็นวิสัยที่บัณฑิตพึงรู้

และประการที่สำคัญก็คือว่า **พระพุทธองค์นั้นได้เสด็จอุบัติแท้โดย "ธรรมกาย"** ซึ่งเป็นกายพระพุทธรัตนะดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้ว **ความเห็นแจ้งของพระพุทธองค์จึงเป็นความเห็นแจ้งด้วยตาธรรมกาย ซึ่งเป็นพุทธจักษุ** จึงจัดเป็นความเห็นแจ้ง-เห็นวิเศษอย่างแท้จริง หาใช่เพียงแต่เห็นด้วยจักษุของกายในภพสาม อันได้แก่ของมนุษย์ ของทิพย์ และของพรหม-อรูปพรหมไม่

ความ (หยั่ง) รู้แจ้งก็เช่นกัน หาใช่ความหยั่งรู้ด้วยวิญญาณของกายในภพสามอันยังมีอวิชชานุสัยห่อหุ้มอยู่ไม่ หากแต่เป็นความหยั่งรู้ด้วยพระญาณของพระธรรมกายที่บริสุทธิ์ผ่องใสจากอวิชชา และที่เบิกบานแล้ว เต็มธาตุเต็มธรรมของพระธรรมกายนั้นเอง

ผู้ที่เจริญภาวนาได้ถึงธรรมกายที่ละเอียด ๆ และเจริญภาวนานำไปในแนวทางที่ถูกต้องและตรงประเด็นแล้ว ย่อมประจักษ์ในความข้อนี้ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ย่อมเห็นชัดแจ้งว่า ธรรมชาติใดควรละ ธรรมชาติใดควรเจริญ ควรทำให้แจ้ง ควรเข้าถึงและควรเป็น พร้อมทั้งเหตุและผลอย่างสมบูรณ์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอรหันต์ขีณาสพทั้งหลายต่างเสด็จอุบัติแท้โดยธรรมกายด้วยกันทั้งนั้น

ดังมีมาในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สรภังคเถรคาถา ข้อ ๓๖๕ (พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พ.ศ. ๒๕๑๔ เล่มที่ ๒๖ หน้า ๓๓๔) แปลความว่า

....เมื่อก่อน เราผู้ชื่อว่าสรภังคะ ไม่เคยได้เห็นโรคคืออุปาทาน ขันธ์ ๕ ครบบริบูรณ์ทั้งสิ้น โรคนั้น อันเราผู้ทำตามพระดำรัสของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ได้เห็นแล้ว **พระสัมมาสัมพุทธเจ้า** พระนามว่า พระวิปัสสี พระสิขี พระเวสสภู พระกกุสันโธ พระโกนาคม พระกัสสป ได้เสด็จไปแล้วโดยทางใดแล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่าโคดม ก็ได้เสด็จไปแล้วโดยทางนั้น พระพุทธเจ้า ๗ พระองค์นี้ ทรงปราศจากตัณหา ไม่ทรงถือมั่น ทรงหยั่งถึงความสิ้นกิเลส **เสด็จอุบัติแท้โดยธรรมกาย ผู้คงที่** ทรงเอ็นดูอนุเคราะห์สัตว์ทั้งหลาย ได้ทรงแสดงธรรม คือ อริยสัจ ๔ อันได้แก่ ทุกข์ เหตุเกิดทุกข์ ความดับทุกข์ ทางเป็นที่สิ้นทุกข์ เป็นทางไม่เป็นไปแห่งทุกข์ อันไม่มีที่สุดในสงสาร เพราะกายนี้แตกและเพราะความสิ้นชีวิตนี้ การเกิดในภพใหม่อย่างอื่นมิได้มี เราเป็นผู้หลุดพ้นแล้วจากสรรพกิเลสและภพทั้งปวงฯ

และมีมาในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทานเอกุโปสถวรรค มหาปชาบดีโคตมีเถริยาปทาน พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ ๓๓ หน้า ๒๑๕ แปลความว่า

....ข้าแต่พระโลกนาถ พระองค์เป็นผู้ประทานความสุขอันเกิดจากพระสัทธรรมให้หม่อมฉัน ข้าแต่พระโคดม หม่อมฉันเป็นผู้อันพระองค์ให้เกิด ข้าแต่พระสุคตเจ้า **รูปกาย**ของพระองค์นี้ อันหม่อมฉันทำให้เจริญเติบโต **ธรรมกาย**อันน่าเพลิดเพลินของหม่อมฉัน อันพระองค์ทำให้เจริญเติบโตแล้ว หม่อมฉันให้พระองค์ดูดดื่มน้ำนมอันระงับเสียได้ซึ่งความอยากชั่วครู่ **แม้น้ำนม คือพระสัทธรรมอันสงบระงับล่วงส่วนพระองค์ก็ให้หม่อมฉันดูดดื่มแล้ว** ข้าแต่พระมหามุนี ในการผูกมัดและรักษา พระองค์ชื่อว่ามิได้เป็นหนี้หม่อมฉัน....

ดังมีมาใน **ปฐมสมโพธิกถา มารพันธปริวัตต์** ปริเฉทที่ ๒๘ พระนิพนธ์ **สมเด็จกรมพระปรมานุชิตชิโนรส** ความว่า

เมื่อก่อนที่จะได้ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณที่ใต้ควงไม้พระศรีมหาโพธินั้น พระมหาโพธิสัตว์เจ้าได้เคยถูก พระยามาราธิราช (พระยาวัสสวดีมาร) ผจญด้วยประการต่าง ๆ แต่ก็ต้องพ่ายแพ้แก่บารมีแห่งพระมหาโพธิสัตว์เจ้า

เมื่อพระพุทธองค์ได้ทรงบรรลุพระอนุตตตรสัมมาสัมโพธิญาณ และประกาศพระพุทธศาสนาจวบจนกระทั่งเสร็จดับขันธ์ปรินิพพานด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุไปแล้ว ก็ได้มีพระมหาเถระองค์หนึ่ง ชื่อพระอุปคุตต์มหาเถระ ได้มีโอกาสทรมานพระยามารจนสิ้นพยศ กลับเป็นสัมมาทิฏฐิ และมีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย แล้วเปล่งวาจาปรารถนาพุทธภูมิตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงพยากรณ์ไว้

พระอุปคุตต์มหาเถระนั้นมิได้เคยเห็นพระวรกายเนื้อของสมเด็จพระสัพพัญญูพุทธเจ้ามาก่อน และประสงค์จะได้เห็น จึงขอร้องให้พระยามารซึ่งได้เคยเห็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก่อนให้นิรมิตพระวรกายเนื้อแห่งสมเด็จพระสัพพัญญูพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระอัครสาวกให้ดูว่า

".....อนึ่ง ท่านจะได้อนุเคราะห์แก่อาตมา ด้วยสมเด็จพระศาสดาบังเกิดในโลกเสด็จเข้าสู่ปรินิพพานเสียแล้ว เราได้เห็นแต่ **พระธรรมกาย** มิได้ทันเห็นซึ่ง**พระสรีรกาย** ท่านจงสงเคราะห์นิรมิตพระรูปกายแห่งพระศาสดาจารย์ พร้อมทั้งอาการทั้งปวงสำแดงแก่เราให้เห็นประจักษ์กับทั้งพระอัครสาวกทั้งคู่ ให้ปรากฏด้วยฤทธิ์แห่งท่านกาลบัดนี้....."

พระยามารก็นิรมิตพระวรกาย แห่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมด้วยพระอัครสาวกและพระมหาอสีติมหาสาวก ให้เห็น

อนึ่ง ในกาลนั้น พระเจ้าธรรมาโศกราช ก็ได้เสด็จมาทอดพระเนตรพร้อมข้าราชบริพารด้วย พระองค์มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ใคร่จะกระทำสักการะบูชาพระสถูปด้วยพระสรีรรูปแห่งพระองค์เองมีกำหนด ๗ วัน จึงให้เอาปุยสำลีชุบด้วยน้ำมันหอมถึง ๕๐๐ หม้อ มาพันพระกายตั้งแต่พระศอตลอดลงไปตราบเท่าถึงพระบาท แล้วเสด็จไปยืนประดิษฐานอยู่ที่หน้าพระเจดีย์ ยกพระหัตถ์อัญชุลีเหนืออุตตมังคศิโรตม์ ทรงพระระลึกถึงพระพุทธคุณแล้วให้จุดเพลิงเข้าทั่วพระสีรรรูปกาย ๆ มิได้หวั่นไหวตามบูชาดุจประทีป และเปลวเพลิงนั้นก็พลุ่งโพลงขึ้นไปบนอากาศสูงประมาณ ๒ ชั่วบุรุษ แล้วออกพระวาจาตรัสสรรเสริญพระพุทธคุณว่า **นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส อิติปิ โส ภควา ฯลฯ พุทฺโธ ภควาติ สฺวากฺขาโต ฯลฯ สุปฏิปนฺโน** จนจบตรัสสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย.....ฯลฯ

แม้เพียงได้อ่าน
หรือฟังคำบอกเล่า
หากมิได้ลงมือปฏิบัติเอง
ไฉนจะรู้ได้ว่า
วิชชาธรรมกายนี้
เป็นจริง ดีจริง
สมดังกิตติศัพท์
ที่เขาร่ำลือกันเล่า?

วิธีปฏิบัติภาวนา ให้ได้ถึงธรรมกาย

เริ่มด้วยการสมาทานศีล เพื่อให้กาย วาจา สงบและบริสุทธิ์แล้ว ให้ผู้ปฏิบัติตั้งใจชำระจิตใจให้สะอาด ด้วยการเจริญภาวนาธรรมดังจะกล่าวต่อไป

การเจริญภาวนาธรรมนี้ แบ่งออกเป็นสองขั้น คือ **สมถะ** กับ **วิปัสสนา** หรือที่เรียกว่า **สมาธิ** กับ **ปัญญา** นั่นเอง สมถะหรือสมาธิเพื่อทำใจให้หยุดให้นิ่ง เมื่อใจหยุดใจนิ่ง นิวรณูปกิเลสอันได้แก่ กามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุทธัจจะ กุกกุจจะ และวิจิกิจฉา ก็หมดไป ใจก็ใสสะอาดบริสุทธิ์ ควรแก่งานวิปัสสนาให้เกิดวิชชาและปัญญารู้แจ้งในสัจจธรรม สามารถกำจัดอวิชชาอันเป็นมูลรากฝ่ายเกิดหรือรากเหง้าแห่งตัณหาอุปาทานและทุกข์ให้หมดสิ้นไป นี้เป็นทางมรรค ผล นิพพาน อันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา

วิธีปฏิบัติ เบื้องต้นก็ต้องวางภารกิจทางกายให้หมดเสียก่อนแล้วก็นั่งขัดสมาธิ เอาเท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาวางอยู่บนมือซ้าย ให้นิ้วชี้ขวาจรดหัวแม่มือซ้ายพอดี ตั้งกายให้ตรง สูดลมหายใจยาว ๆ แล้วปล่อยกายตามสบาย อย่าเกร็ง เพราะจะทำให้เมื่อยเร็ว

เมื่อกายพร้อมแล้ว ก็ตั้งใจวางภารกิจทางใจเสียทั้งหมดอีกเหมือนกัน โดยตั้งจิตอธิษฐานลงไปที่ศูนย์กลางกายว่า ณ บัดนี้เราจะตั้งใจเจริญภาวนาธรรมอย่างเต็มที่ เพื่อความหลุดพ้นจากอาสวกิเลส ตัณหา อุปาทาน และเพื่อมรรค ผล นิพพาน จะขอเสียสละเวลาเพียงชั่วครู่นี้เพื่อปฏิบัติกิจอันมีค่าสูงที่สุดในชีวิต ไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวเรา ไม่ว่าจะร้ายแรงเพียงใด เราก็จะไม่สนใจ หวั่นไหวหรือยินดียินร้ายใด ๆ ทั้งสิ้น จะยอมเสียสละแม้แต่ชีวิต เพื่อพระธรรมอันวิเศษสุดนี้ทีเดียว

เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมมีศีลสังวร และหมั่นระลึกถึงความบริสุทธิ์กาย วาจา อยู่เสมอ แล้วก็เพียรพยายามทำให้ "ใจ" อันประกอบด้วยดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ให้หยุด ให้นิ่ง เป็นจุดเดียวกัน โดยหมั่นตรึกนึกให้เห็นเครื่องหมาย เป็นภาพดวงแก้วกลมใส ขนาดประมาณเท่าดวงตาขึ้น ณ ที่ปากช่องจมูก (หญิงให้กำหนดใจให้เห็นที่ตรงปากช่องจมูกซ้าย ชายให้เห็นตรงปากช่องจมูกขวา) พร้อมด้วยนึกท่องในใจเพื่อประคองเครื่องหมายที่ใสสะอาดนั้นว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ" และให้ใจอยู่ในกลางดวงแก้วกลมใสนั้นให้ใจจดนิ่งที่ตรงกลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงกลมใสนั่นไว้เรื่อยพยายามตรึกนึกให้เห็นดวงแก้วกลมใสใจจดอยู่ในกลางดวงที่ใส คือให้เห็นจุดเล็กใสที่กลางดวงใส ให้เห็นกลางของกลาง ๆ ๆ ๆ จุดเล็กใสนั่นไว้เรื่อย นี้เป็น**ฐานที่ ๑**

แล้วจึงให้นึกเลื่อนภาพดวงแก้วกลมใสนั้นช้า ๆ เข้าไปหยุดนิ่งตรงเพลาตาหรือหัวตาด้านใน (หญิงให้เห็นอยู่ตรงหัวตาด้านซ้าย ชายให้เห็นอยู่ทางหัวตาด้านขวา) ถึงแล้วก็ให้หยุดเครื่องหมายไว้ที่นั่น พร้อมด้วยนึกว่าในใจ "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ" พร้อมด้วยตรึกนึกให้เห็นดวงที่ใส ใจอยู่ในกลางดวงที่ใส คือให้เห็นกลางของกลาง ๆ ๆ จุดเล็กใสตรงศูนย์กลางดวงกลมใสนั่นไว้เรื่อย นี่เป็นฐานที่ ๒

แล้วก็ค่อย ๆ นึกเลื่อนเครื่องหมายดวงแก้วกลมใสที่เห็นนั้นเข้าไปตรง ๆ ช้า ๆ และไปหยุดนิ่งตรงกลางกั๊กศีรษะพอดี พร้อมด้วยบริกรรมภาวนา คือนึกว่าในใจว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ" ตรึกนึกให้เห็นดวงที่ใส ใจอยู่ในกลางดวงที่ใสนั่นไว้เรื่อยต่อไปอีก นี่เป็นฐานที่ตั้งของใจ ฐานที่ ๓

แล้วค่อย ๆ เลื่อนเครื่องหมายดวงแก้วกลมใสนั้นลงไปตรง ๆ ช้า ๆ ไปหยุดอยู่ที่เพดานปาก นี่เป็นฐานที่ ๔ ตรึกนึกให้เห็นดวงแก้วกลมใส ใจอยู่ในกลางดวงที่ใส พร้อมกับบริกรรมภาวนานึกว่าในใจว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ"

แล้วค่อย ๆ เลื่อนเครื่องหมายดวงแก้วกลมใสนั้น ไปหยุดที่ปากช่องลำคอ นี่เป็นฐานที่ ๕ หยุดนิ่งอยู่ที่นั่น ตรึกนึกให้เห็นดวงที่ใส ใจอยู่ในกลางดวงที่ใสนั่นไว้เรื่อย พร้อมด้วยบริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ" เพื่อประคองเครื่องหมายนั่นไว้

แล้วค่อย ๆ นึกเลื่อนเครื่องหมายดวงแก้วกลมใสนั้นลงไปช้า ๆ ตามเส้นทางลมหายใจเข้าออก ลงไปตรง ๆ ไปหยุดนิ่งตรงศูนย์กลางกาย ตรงที่สุดลมหายใจเข้าออก ตรงระดับสะดือพอดี นี่เป็นฐานที่ ๖ ให้เครื่องหมายดวงแก้วกลมใสนั้นหยุดนิ่งลงที่นั่น พร้อมด้วยบริกรรมภาวนาเพื่อประคองนิมิตนั่นไว้ว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ" ตรึกนึกให้เห็นดวงแก้วกลมใส ใจอยู่ในกลางดวงที่ใส คือให้เห็นจุดเล็กใสที่กลางของกลางดวงใสนั่นไว้เรื่อย,

แล้วจึงค่อย ๆ เลื่อนเครื่องหมายดวงแก้วกลมใสนั้นกลับขึ้นมาตรง ๆ มาหยุดอยู่ตรงเหนือระดับราวสะดือประมาณ ๒ นิ้วมือ นี่เป็นที่ตั้งของใจ ฐานที่ ๗ ให้ดวงแก้วกลมใสหยุดนิ่งลงที่นั่น พร้อมด้วยบริกรรมภาวนานึกว่าในใจว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ" ไปเรื่อย ๆ พร้อมด้วยตรึกนึกให้เห็นดวงที่ใส ใจอยู่ในกลางดวงที่ใส คือให้เห็นกลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงใสนั่นไว้เรื่อย (มีที่หมายเป็นจุดเล็กใสประมาณเท่าปลายเข็มหรือเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทร) ให้กำหนดบริกรรมนิมิตและบริกรรมภาวนาอยู่ตรงนั้น มิให้คลาดจากกัน คือพยายามตรึกนึกให้เห็นดวงแก้วกลมใสไว้เรื่อยอย่าให้ขาดตอน และให้เห็นกลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงใสเข้าไว้เรื่อย ให้จดใจแต่เพียงแผ่วเบาลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงแก้วกลมใสนั้น พร้อมด้วยนึกว่าในใจว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ" ไปเรื่อย ร้อยครั้ง พันครั้ง ไม่ว่ามดจะไต่ หรือยุงจะตอม ก็อย่าได้สนใจ แม้แต่ลมหายใจเข้าออกก็อย่าได้ไปตาม เพียงแต่ให้มีสติรู้อยู่ ณ ที่กลางของกลางจุดเล็กใสนั่นไว้ก็พอ

เมื่อ "ใจ" อันประกอบด้วยดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ค่อย ๆ มารวมหยุดเป็นจุดเดียวกัน นิ่งสนิทยิ่งขึ้น ก็จะตกสูญลงไปยังศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ เอง ในกรณีเช่นนี้ ผู้ปฏิบัติภาวนาจะค่อย ๆ รู้สึกเหมือนตัวเบา หวิว ความรู้สึกภายนอกน้อยลง ๆ จนบางรายลืมบริกรรมภาวนาไปเลยก็มี หรือบางรายรู้สึกเหมือนกับไม่ได้หายใจ เพราะใจมารวมจดนิ่ง หยุดในหยุดอยู่กับบริกรรมนิมิต คือภาพที่นึกให้เห็นด้วยใจเป็นดวงแก้วกลมใส และจดใจเข้าไปเห็นกลางของกลางจุดเล็กใสนั้นไว้เรื่อย ใจจึงเริ่มขาดจากความสัมผัสกับอารมณ์ภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

เสียง หรือแม้แต่มดจะไต่หรือยุงจะตอมก็ไม่รู้สึก แต่กลับจะไปเห็นสว่าง ณ ภายในกลางของกลางเครื่องหมายดวงแก้วกลมใสนั่นแหละ พอใจหยุดนิ่งได้ถูกส่วนและตกสูญแล้ว ก็จะปรากฏเห็นดวงกลมใสแจ่มบังเกิดขึ้น คือดวงปฐมมรรค หรือดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นั่นเอง เมื่อเห็นแล้ว ก็อย่ายินดียินร้าย และไม่ต้องบริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง" อีก คงให้จดใจลงเบา ๆ ลง ณ ที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงใสนั่นไว้ ก็จะเห็นภายในดวงธรรมนั้นมีศูนย์อยู่ ๕ ศูนย์ คือศูนย์กลาง หน้า ขวา หลัง ซ้าย ซึ่งเป็นธาตุละเอียดที่มาประชุมกัน ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

เมื่อเห็น ดวงปฐมมรรค แล้ว ก็ให้ผู้ปฏิบัติภาวนาหยุดบริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง" นั้นเสีย คงปล่อยใจให้ดิ่งลงไป ๆ รวมใจหยุดในหยุดลงไปเบา ๆ ที่ตรงกลางดวงปฐมมรรคนั้น มีที่หมายเป็นจุดเล็กใสประมาณเท่าปลายเข็มหรือเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทร ให้ใจอันประกอบด้วยดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ จนนิ่งรวมหยุดเป็นจุดเดียวกันที่นั่น ให้เห็นกลางของกลาง ๆ ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงใสแต่เพียงแผ่วเบา เมื่อใจหยุดนิ่งถูกส่วนเข้า ก็จะตกสูญ จะเห็นศูนย์กลางนั้นขยายตัวว่างออกไป แล้วจะปรากฏดวงกลมใสแจ่มดวงใหม่เกิดขึ้นมาอีกคือ ดวงศีล หรืออธิศีล ดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้ว ใสละเอียดยิ่งไปกว่าดวงธรรมอีก

ทีนี้ก็ให้จดใจหยุดในหยุด กลางของหยุดในหยุด ลงไปที่กลางดวงศีลนั้น ให้เห็นกลางของกลาง ๆ ๆ ๆ จุดเล็กใสประมาณเท่าปลายเข็มที่ตรงศูนย์กลางดวงศีลนั้นต่อไปอีก พอใจหยุดถูกส่วนเข้า ก็จะเห็นศูนย์กลางนั้นขยายตัวว่างออกไป แล้วจะเห็นดวงสมาธิใสสว่างยิ่งกว่าดวงศีลปรากฏขึ้นมาอีก ก็ให้จดใจลงไปในกลางของกลางดวงสมาธินั้น ให้เห็นกลางของกลางกลางของกลางจุดเล็กใสประมาณเท่าปลายเข็มตรงศูนย์กลางดวงสมาธินั้นอีก พอใจหยุดถูกส่วนเข้า ก็จะเห็นศูนย์กลางนั้นขยายตัวว่างออกไป แล้วจะเห็นดวงปัญญาใสสว่างยิ่งกว่าดวงสมาธิปรากฏขึ้นมาอีก ก็ให้จดใจลงไปในกลางของกลางดวงปัญญานั้นต่อไปอีก ให้เห็นกลางของกลาง ๆ ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงปัญญานั้นต่อไปอีก พอใจหยุดนิ่งได้ถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางนั้นก็จะขยายตัวว่างออกไปอีก ก็จะเห็นดวงวิมุตติปรากฏขึ้นมาอีก ใสละเอียดยิ่งไปกว่าดวงเดิม ก็ให้จดใจหยุดในหยุดลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุติต่อไปอีก ให้เห็นกลางของกลาง ๆๆๆ จุดเล็กใสนั้น พอใจหยุดนิ่งถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางดวงวิมุติก็จะขยายตัวว่างออกไปอีก ก็จะเห็นดวงวิมุตติญาณทัศนะ เป็นดวงกลมใสละเอียด ปรากฏขึ้นมาตรงนั้นอีก

ก็ให้จดใจลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุตติญาณทัศนะนั้น มีที่หมายเป็นจุดเล็กใสเท่าปลายเข็ม ให้เห็นกลางของกลาง ๆ ๆ จุดเล็กใสนั้นแต่เพียงแผ่วเบา พอใจหยุดถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางนั้นก็จะขยายตัวว่างออกไปอีก ทีนี้ก็จะเห็นกายมนุษย์ละเอียด มีลักษณะหน้าตาเหมือนผู้ปฏิบัติภาวนาเองทุกประการ แต่ใสละเอียด ประณีตยิ่งกว่ากายมนุษย์หยาบหรือกายเนื้อ หรือบางรายก็จะเห็นกายพระพุทธรูป ขาว ใสบริสุทธิ์เหมือนแก้วเจียระไน อย่างเล็กประมาณคืบหนึ่ง ขนาดมาตรฐานปานกลางถึง ๕ วา หรืออาจจะโตกว่านั้น นั่งในท่าขัดสมาธิหันหน้าไปทางเดียวกับเรา

ไม่ว่าท่านจะเห็นกายละเอียดกายใดก็ตาม ให้ผู้ปฏิบัติภาวนารวมใจหยุดในหยุด นิ่ง ลงไปที่ศูนย์กลางกายละเอียดที่เห็นปรากฏขึ้นมานั้น โดยค่อย ๆ สวมความรู้สึก เป็นกายละเอียดนั้นไปเลย เสมือนหนึ่งเราเป็นกายนั้น เพื่อรวมใจของกายมนุษย์ละเอียดหรือกายธรรมที่ปรากฏขึ้นมานั้น

ให้ไปหยุดที่ศูนย์กลางกายละเอียดนั้นได้ถูกส่วน อย่าสนใจใยดีกับกายมนุษย์หยาบหรือกายเนื้อ ถ้าใจยังยึดติดอยู่กับกายเนื้อ หรืออีกนัยหนึ่งอุปาทานยังไม่ขาดจากกายเนื้อ ก็จะเห็นกายละเอียดไม่ชัด และไม่สามารถเข้ากลางของกลาง ๆ ๆ เข้าไปถึงดวงธรรมและกายที่ละเอียด ๆ ต่อไปได้อีก การเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และเห็นธรรมในธรรม เป็น ณ ภายในเข้าไป ก็จะไม่ก้าวหน้า จึงให้ค่อย ๆ นึกสวมความรู้สึกเป็นกายละเอียดที่เกิดขึ้นใหม่เรื่อยไป ค่อย ๆ นึกเข้าไปแต่เพียงแผ่วเบา อาจจะรู้สึกขัด ๆ หน่อยในตอนแรก ต่อ ๆ ไปก็จะค่อย ๆ ชำนาญไปเอง และจะเจริญภาวนาก้าวหน้าและได้ผลมาก นี้เป็นเคล็ดลับสำคัญของการเจริญภาวนาผ่านกาย เวทนา จิต และธรรมเข้าไปยังสุดละเอียดอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลให้ "ใจ" อันประกอบด้วยดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ซึ่งขยายส่วนหยาบเจริญเติบโตออกมาเป็นกาย ใจ จิต และวิญญาณนั้น หลุดจากอุปาทานในขันธ์ ๕ (คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ) ของกายหยาบ ต่อ ๆ ไป จนสุดละเอียดของกายในภพสาม คือของมนุษย์ ทิพย์ พรหมและอรูปพรหม แล้วจึงจะหลุดจากอุปาทานในขันธ์ของกายในภพสามนี้ เข้าสู่ธรรมขันธ์ของกายธรรมหรือธรรมกายซึ่งเป็นกายนอกภพ อันเป็นวัตถุประสงค์ของการเจริญมหาสติปัฏฐาน ๔ เพื่อละอุปาทานในสังขารขันธ์อันประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง เข้าสู่ธรรมขันธ์อันไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งนั่นเอง

ดังมีบาลีพระพุทธภาษิต ในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อุทานวัคค์ นิพพานสูตรที่ ๓ แปลความว่า

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมชาติไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้ว ปรุงแต่งไม่ได้แล้ว มีอยู่

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าธรรมชาติอันไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้ว ปรุงแต่งไม่ได้แล้ว จักไม่ได้มีแล้วไซร้ การสลัดออกซึ่งธรรมชาติที่เกิดแล้ว เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำแล้ว ปรุงแต่งแล้ว จะไม่พึงปรากฏในโลกนี้เลย

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะธรรมชาติอันไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้ว ปรุงแต่งไม่ได้แล้ว มีอยู่ ฉะนั้น การสลัดออกซึ่งธรรมชาติที่เกิดแล้ว เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำแล้ว ปรุงแต่งแล้วจึงปรากฏ"

ทีนี้ก็ให้ใจของกายมนุษย์ละเอียดจดลงไปที่ศูนย์กลางกาย มีที่หมายเป็นจุดเล็กใสเท่าปลายเข็ม ให้เห็นกลางของกลางจุดเล็กใสนั้นแหละ ก็จะเห็นดวงธรรมเป็นดวงกลมใสละเอียดยิ่งขึ้นไปอีก ตรึกนึกให้เห็นใสละเอียดทั้งดวงและกาย พอใจหยุดนิ่งถูกส่วนเข้าก็จะเห็นดวงศีล ก็ให้ดำเนินไปในแบบเดิม คือจดใจลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงศีล ก็จะเห็นดวงสมาธิ, จดใจลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสของดวงสมาธิ ก็จะเห็นดวงปัญญา, จดใจลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสกลางดวงปัญญา ก็จะเห็นดวงวิมุตติ, จดใจลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุติ ก็จะเห็นดวงวิมุตติญาณทัศนะ ซึ่งเป็นดวงที่ใสละเอียดที่สุด พอจดใจลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุตติญาณทัศนะ นิ่งถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางนั้นก็จะขยายตัวว่างออกไป แล้วก็จะเห็นกายทิพย์ปรากฏขึ้นมาอีก ใส ละเอียด ประณีต และมีเครื่องประดับประดาที่สวยงามยิ่งกว่ากายมนุษย์ มีขนาดโตใหญ่ยิ่งกว่ากายมนุษย์ ก็ให้สวมความรู้สึกเป็นกายทิพย์นั้นต่อไปอีก

ก็ให้ดำเนินไปในแบบเดิมต่อไปอีก คือจดใจของกายทิพย์ลงไปที่ศูนย์กลางกาย ก็จะเห็นดวงธรรม ตรึกนึกให้เห็นใสละเอียดทั้งดวงและกาย จดใจลงไปที่กลางของกลางดวงธรรม ก็จะเห็นดวงศีล เมื่อจดใจลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางของดวงศีล ก็จะเห็นดวงปัญญา จดใจลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ ต่อ ๆ ไป ผ่านดวงปัญญาก็จะถึงและเห็นดวงวิมุตติและดวงวิมุตติญาณทัศนะ พยายามตรึกนึกให้เห็นใสละเอียดทั้งดวงและกายไปเรื่อย ๆ จดใจเข้าไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุตติญาณทัศนะต่อไปอีก ถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางนั้นก็จะขยายตัวว่างออกไป ก็จะเห็นกายทิพย์ละเอียดปรากฏขึ้นมาอีก ใสละเอียด ประณีต สวยงาม และมีรัศมียิ่งไปกว่าเดิม--ก็ให้สวมความรู้สึกเป็นกายทิพย์ละเอียดต่อไปอีก

ก็ให้ใจของกายทิพย์ละเอียดจดลงไปที่กลางจุดเล็กใสที่ศูนย์กลางกายต่อไปอีก ก็จะเห็นดวงธรรม จดใจลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงในดวงที่ใสละเอียดต่อ ๆ ไปอีก ก็จะเห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัศนะ ต่อ ๆ ไปอีก ก็จะถึงกายพรหมและกายพรหมละเอียด สวย ละเอียด ประณีต มีขนาดโตใหญ่ขึ้น และมีรัศมีสว่างยิ่งไปกว่ากายเดิม--ก็ให้ดำเนินไปแบบเดิมต่อไปอีก จดใจของกายละเอียดที่เข้าถึงลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงในดวงต่อ ๆ ไปอีก ก็จะถึงกายอรูปพรหมหยาบ แล้วก็กายอรูปพรหมละเอียด ต่อไปตามลำดับ สวย ละเอียด ประณีต มีขนาดโตใหญ่ และรัศมีสว่างยิ่งกว่าเดิม ก็ให้สวมความรู้สึกเป็นกายอรูปพรหมละเอียดนั้นต่อไปอีก

ให้ใจกายอรูปพรหมละเอียดจดลงที่กลางจุดเล็กใสที่กลางกายอรูปพรหมละเอียดนั้น ก็จะเห็นดวงธรรม ขนาดประมาณเท่าดวงจันทร์หรือดวงอาทิตย์ จดใจหยุดในหยุดกลางของหยุดในหยุดลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงธรรมต่อไปอีก ก็จะเห็นดวงศีล ก็ให้ดำเนินไปในแบบเดิม คือจดใจลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงในดวงเรื่อยไป ผ่านดวงศีลก็จะถึงและเห็นดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัศนะต่อไปตามลำดับ จดใจหยุดในหยุดลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุตติญาณทัศนะต่อไปอีก พอใจหยุดนิ่งได้ถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางดวงนั้นก็จะขยายตัวว่างออกไป ทีนี้ก็จะเห็นกายพระพุทธปฏิมากรเกตุดอกบัวตูม ขาว ใส บริสุทธิ์ ปรากฏขึ้นมานั่งขัดสมาธิหันหน้าไปในทางเดียวกันกับเรา มีรัศมีปรากฏใสสว่างยิ่งนัก ขนาดมาตรฐานปานกลาง หน้าตักและความสูงเกือบ ๕ วา ก็ให้สวมความรู้สึกเป็นกายธรรมนั้น

แล้วให้ใจของกายธรรมจดลงที่ศูนย์กลางกายนั้น พอใจหยุดนิ่งถูกส่วนเข้า ก็จะเห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายปรากฏขึ้น ใส ละเอียด และขยายโตเต็มหน้าตักและความสูงของพระธรรมกายนั้น จดใจลงไปที่กลางของกลางดวงธรรมนั้นต่อไปอีก ให้เห็นใสละเอียดทั้งดวงและกาย ใจหยุดนิ่งถูกส่วนเข้าก็จะเห็นดวงศีล หรือศีลยิ่งแท้ ๆ ก็ให้จดใจลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงในดวงต่อ ๆ ไปอีก พอใจหยุดนิ่งถูกส่วนเข้า ก็จะถึงและเห็นดวงสมาธิ ดวงปัญญา แล้วก็ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัศนะต่อไปตามลำดับ มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเท่ากับหน้าตักและความสูงของธรรมกายนั้น

เมื่อจดใจลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุตติญาณทัศนะต่อไปอีก ถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางนั้นก็จะขยายตัวว่างออกไป แล้วจะถึงและเห็นกายธรรมละเอียดปรากฏขึ้น

มาอีก ใส ละเอียด และมีรัศมีสว่างยิ่งกว่าเดิม ก็ให้สวมความรู้เป็นกายธรรมละเอียดนั้น

ให้ดำเนินไปในแบบเดิมอีก คือให้ใจของกายธรรมละเอียดจดลงที่กลางของกลางกาย ก็จะถึงและเห็นดวงธรรม แล้วก็ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัศนะต่อไปอีก มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางดวงเท่ากับหน้าตักและความสูงของธรรมกายละเอียดนั้น ก็ให้จดใจลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงใสละเอียด ๆ นั้นต่อไปอีก พอถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางนั้นจะขยายตัวว่างออกไป แล้วจะเห็นกายธรรมพระโสดาปรากฏขึ้นมาอีก ใส ละเอียด มีรัศมีสว่างยิ่งขึ้นไปกว่ากายธรรมละเอียด มีขนาดหน้าตักและความสูง ๕ วาเต็ม ก็ให้ดำเนินไปในแบบเดิม คือให้สวมความรู้สึกเป็นกายธรรมพระโสดานั้น

แล้วจดใจธรรมกายพระโสดาลงไปที่กลางของกลางกาย พอใจหยุดนิ่งถูกส่วนเข้า ก็จะถึงและเห็นดวงธรรม ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัศนะ ซึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเท่ากับหน้าตัก และความสูงของกายธรรมพระโสดานั้น เมื่อจดใจกายธรรมพระโสดาหยุดในหยุด กลางของหยุดในหยุด ลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุตติญาณทัศนะ พอใจหยุดนิ่งถูกส่วนเข้า ก็จะถึงและเห็นกายธรรมพระโสดาละเอียด ก็ให้สวมความรู้สึกเป็นธรรมกายนั้น

ให้ใจของกายธรรมพระโสดาละเอียดหยุดในหยุดลงไปที่ศูนย์กลางกายธรรมพระโสดาละเอียดนั้น ก็จะเห็นดวงธรรมปรากฏขึ้น ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรมเท่าหน้าตักและความสูงของกายธรรมนั้น ตรึกนึกให้เห็นใสละเอียดทั้งดวงและกาย แล้วก็จดใจลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงธรรมต่อไป ก็จะถึงและเห็นดวงศีล แล้วต่อไปก็จะถึงและเห็นดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัศนะ ก็ให้จดใจลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุตติญาณทัศนะ พอใจหยุดนิ่งถูกส่วนเข้าก็จะถึง กายธรรมพระสกิทาคามีซึ่งมีขนาดหน้าตักและความสูงถึง ๑๐ วา

ก็ให้ดำเนินไปในแบบเดิม ก็จะถึงและเห็นกายธรรมพระสกิทาคามีละเอียด, แล้วก็จะถึงกายธรรมพระอนาคามี และพระอนาคามีละเอียด ซึ่งมีขนาดหน้าตัก ความสูง และเส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรม ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัศนะ ๑๕ วาเท่ากัน

ให้ใจกายธรรมพระอนาคามีละเอียดจดลงที่กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงธรรม ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัศนะของกายธรรมพระอนาคามีละเอียด พอใจหยุดนิ่ง ถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางนั้นก็จะว่างออกไป แล้วก็เห็นธรรมกายพระอรหัตปรากฏขึ้น มีขนาดหน้าตักและความสูง ๒๐ วา เส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรมเท่ากัน ก็ให้ใจของธรรมกายพระอรหัตจดลงที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่กลางดวงธรรมของกายพระอรหัตนั้น พอถูกส่วนเข้าก็จะถึงและเห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัศนะต่อไปอีก ใส ละเอียดยิ่งขึ้นไปอีก ผู้ปฏิบัติธรรมพึงตรึกนึกให้เห็นใสละเอียดหมดทั้งดวงและกาย พอจดใจลงไปที่กลางดวงวิมุตติญาณทัศนะของธรรมกายพระอรหัตถูกส่วนเข้าศูนย์กลางนั้นก็จะขยายตัวว่างออกไปอีก ทีนี้ก็จะเห็นธรรมกายพระอรหัตละเอียดปรากฏขึ้นมาอีก ใส ละเอียด และรัศมีสว่างยิ่งไปกว่าเดิมอีก

ก็ให้ดำเนินไปในแบบเดิม คือจดใจธรรมกายพระอรหัตละเอียดลงไปที่กลางของกลางจุด

เล็กใสที่ศูนย์กลางกายก็จะถึงดวงธรรม ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัศนะ ซึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางดวง ๒๐ วาเท่ากัน เมื่อจดใจลงไปที่กลางของกลาง ๆ ๆ จุดเล็กใสที่กลางดวงวิมุตติญาณทัศนะ พอถูกส่วนเข้า ศูนย์กลางนั้นก็จะขยายตัวว่างออกไป แล้วก็จะเห็นกายธรรมพระอรหัตละเอียดในอรหัตละเอียด ปรากฏขึ้นมาอีก ก็ให้สวมความรู้สึกเป็นกายธรรมที่ละเอียด ๆ ต่อ ๆ ไปอีก

จดใจลงไปที่กลางของกลางจุดเล็กใสที่ศูนย์กลางกายธรรมพระอรหัตที่ละเอียด ๆ ต่อไปอีก เมื่อชำนาญยิ่งขึ้นก็อาจไม่ทันเห็นครบหมดทั้ง ๖ ดวง ศูนย์กลางดวงที่สุดละเอียดนั้นก็จะพลันขยายตัวว่างออกไป แล้วก็จะเห็นกายธรรมพระอรหัตที่ละเอียด ๆ ปรากฏขึ้นมาอีก เรื่อย ๆ ต่อ ๆ ไปจนสุดละเอียด

ก็ให้ดำเนินไปในแบบเดิม คือสวมความรู้สึกเป็นธรรมกายพระอรหัตที่ละเอียด ๆ ต่อ ๆ ไป เพื่อดับ เห็น จำ คิด รู้ ส่วนหยาบเข้าไปใน เห็น จำ คิด รู้ ส่วนละเอียดของกายธรรมที่ละเอียด ๆ ต่อ ๆ ไปจนสุดละเอียด และในขณะเจริญภาวนา ถ้าเหลือบตากลับพร้อมด้วยจดใจลงที่กลางของกลางศูนย์กลางกายพระอรหัตไว้เสมอแล้ว ก็จะเห็นธรรมกายพระอรหัตในพระอรหัตปรากฏขึ้นมาอีก เป็นเถา เป็นชุด เป็นชั้น เป็นตอน เป็นภาค เป็นพืด พืดในพืด ๆ ๆ ต่อไปทีเดียว ก็ให้สวมความรู้สึกเป็นธรรมกายที่ละเอียด ๆ ที่ปรากฏขึ้นมานั้นเรื่อย ๆ ไป ดับเห็น จำ คิด รู้ ส่วนหยาบเข้าไปในเห็น จำ คิด รู้ ส่วนกายละเอียดของกายธรรมพระอรหัตในอรหัตที่ละเอียด ๆ เรื่อยไป ไม่มีถอยหลังกลับ--แม้จะหยุดพัก ก็ให้รวมใจอยู่ใน เห็น จำ คิด รู้ ของกายธรรมพระอรหัตที่สุดละเอียดนั้นไว้เรื่อย แล้วจะเห็นผลดีด้วยตัวของท่านเอง

กายธรรมนี้ มีกายกับหัวใจซึ่งเป็นเนื้อหนังที่แท้จริงรวบยอดกลั่นออกมาจากพระวินัยปิฎกเป็น "ปฐมมรรค" มีดวงจิตซึ่งเป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระสุตตันตปิฎกเป็น "มรรคจิต" มีวิญญาณซึ่งเป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระอภิธรรมปิฎกเป็น "มรรคปัญญา"

กายธรรม ตั้งแต่กายที่ ๙ นี้เองที่เป็นกายนอกภพ เป็นกายโลกุตตรหรือกายที่พ้นโลก เรียกว่า **พระพุทธรัตนะ** ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายเรียกว่า **พระธรรมรัตนะ** และธรรมกายที่ละเอียด ๆ ที่ปรากฏขึ้นนั้นคือ **พระสังฆรัตนะ** ผู้ทรงและผู้รักษาพระธรรมรัตนะนั้นไว้

การเจริญภาวนาผ่านกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็น ณ ภายในละเอียดเข้าไปจากกาย เวทนา จิต และธรรม ของกายมนุษย์ละเอียด ไปจนถึงกายทิพย์หยาบ ทิพย์ละเอียด, พรหมหยาบ พรหมละเอียด และกายอรูปพรหมหยาบ อรูปพรหมละเอียดนั้น จัดอยู่ในขั้นสมถกัมมัฏฐาน เพราะการรู้เห็นด้วยวิญญาณของกายในภพสามนั้นยังมีอวิชชาหุ้มอยู่ จึงเพียงสามารถรู้เห็นความเป็นไปและสภาวะของธรรมชาติเฉพาะที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งในภพสามนี้เท่านั้น แต่จะไม่สามารถรู้เห็นสภาวะจริงของธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระนิพพาน และอายตนนิพพาน ตามที่เป็นจริงได้เลย

ต่อเมื่อผู้เจริญภาวนาได้ถึงธรรมกายแล้ว ดวงรู้จึงพ้นจากการห่อหุ้มของอวิชชา ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ของธรรมกายจึงเบิกบานขยายโตเต็มส่วน เต็มธาตุ เต็มธรรม มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเท่าหน้าตักและความสูงของธรรมกายนั้น จึงจะสามารถเข้าถึงและเห็นสภาวะ

ของอายตนนิพพาน ซึ่งเป็นที่ประทับของพระนิพพาน (คือธรรมกายที่ได้บรรลุพระอรหัตตผลแล้ว) ที่เข้าอนุปาทิเสสนิพพาน เมื่อกายเนื้อแตกทำลาย คือตายลงแล้ว มาประทับเข้านิโรธสงบตลอดทั่วไปหมดในอายตนนิพพานนั้นเอง

จึงเห็นแจ้งว่า พระนิพพาน และอายตนนิพพาน อันเป็นที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงนี้เอง ที่ไม่มีการเกิด ไม่มีการแก่ ไม่มีการเจ็บและตาย ต่อไปอีก เป็นธรรมขันธ์หรือวิสุทธิขันธ์ที่ปัจจัยปรุงแต่งไม่ได้อีก เรียกว่า อสังขตธาตุ อสังขตธรรม และเป็นวิราคธาตุ วิราคธรรม คือธาตุธรรมที่ปราศจากตัณหาราคะใด ๆ ทั้งสิ้น และพ้นจากอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ คือความเป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา ซึ่งเป็นสามัญญลักษณะของสังขารธรรมที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งทั้งหลายในภพสาม พระนิพพานจึงกลับมีสภาวะที่เป็นตรงกันข้าม กล่าวคือ กลับมีสภาพที่เป็น นิจจัง สุขัง อัตตา ดังบาลีพระพุทธภาษิตที่ว่า นิพฺพานํ ปรมํสุขํ ซึ่งแปลความว่า "นิพพาน เป็นบรมสุขอย่างยิ่ง"

การรู้เห็นด้วยตา หรือ ญาณพระธรรมกายนี้ ยังเห็นแจ้งในสภาวะจริงของธรรมชาติตามที่เป็นจริงอย่างแน่ชัดอีกว่า เฉพาะแต่สังขารธรรมที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ที่จัดเป็นสังขตธาตุ สังขตธรรม เท่านั้นที่เป็นอนัตตา ตามพระบาลีรับรองว่า สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา ซึ่งแปลความว่า สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง, และว่า ยทนิจฺจํ ตํ ทุกฺขํ แปลความว่า สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์, ยํ ทุกฺขํ ตํ อนตฺตา แปลความว่า สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นแหละเป็นอนัตตา

หรือหากจะสาวจากปลายกลับไปยังต้นก็จะพบว่า สิ่งที่เป็นอนัตตา ก็คือธาตุธรรมที่เป็นสังขาร อันประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง หรือที่จัดว่าเป็นสังขตธาตุ สังขตธรรมทั้งหลายนั้นเอง ส่วนธาตุธรรมที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง อย่างเช่น พระนิพพาน หรืออายตนนิพพาน ที่จัดเป็นอสังขตธาตุ อสังขตธรรมนั้น หาได้ตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ไม่ แม้จะมีพระบาลีพระพุทธภาษิตที่ว่า สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา, สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขา, สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ก็เป็นความต่อเนื่องจากเรื่องธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งที่เรียกว่าสังขารเท่านั้นเอง **หาได้ครอบคลุมถึงธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง** ที่เรียกว่า **วิสังขาร** หรือที่จัดเป็น **อสังขตธาตุ อสังขตธรรม** ไม่

เมื่อผู้เจริญภาวนาได้ถึงธรรมกาย (นับตั้งแต่กายที่ ๕ ขึ้นไปจนสุดละเอียด) จึงจัดว่าเป็นการเจริญภาวนาในขั้นวิปัสสนากัมมัฏฐานอย่างแท้จริง เพราะสามารถรู้เห็นสภาวะจริงของธรรมชาติทั้งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งและทั้งที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง และสามารถพิจารณาเห็นอริยสัจจ์ในกายมนุษย์ กายทิพย์ กายพรหม และในกายอรูปพรหม ได้ตามธรรมชาติที่เป็นจริงด้วยการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็น (โปรดดูรายละเอียดของการพิจารณาสภาวธรรมและพระอริยสัจจ์ในตอนที่ว่าด้วยสติปัฏฐาน ๔ ในหนังสือ "ทางมรรค ผล นิพพาน--รวมธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย")

การที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็นพระสัจจธรรมตามที่เป็นจริงนี้เอง ที่เรียกว่า "ตรัสรู้" พระอริยสัจจธรรม ซึ่งเป็นการตรัสรู้ในขั้นพื้นฐานของพระอรหันตสาวก และพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

การรู้แจ้งด้วยญาณหรือตาของพระธรรมกายนี้ จึงมีอุปมาดั่งลูกไก่ได้กระเทาะเปลือกไข่ออกมาเห็นโลกภายนอกตามที่เป็นจริงแล้ว

บทความต่อไปนี้

สำคัญยิ่ง

สำหรับผู้ปฏิบัติธรรม และผู้สนใจ

พึงทำความเข้าใจให้ถ่องแท้

ผู้ปฏิบัติภาวนาที่ได้ถึงธรรมกายแล้ว จัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรม ได้ถึงที่สุด (บรรลุ มรรค ผล นิพพาน) แล้วหรือ ?

โดย พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑตฺโม)**
รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่ได้ถึงธรรมกายแล้ว ตราบใดที่ยังไม่สามารถละสัญโญชน์ (กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลก) เบื้องต่ำอย่างน้อย ๓ ประการ (คือสักกายะทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลพตปรามาส) ได้โดยเด็ดขาด ตราบนั้น ก็ยังมิได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน เป็นพระอริยบุคคล จึงยังมิใช่ผู้ปฏิบัติธรรมที่ได้ (บรรลุ) ถึงที่สุดแล้ว

พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ **พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) ผู้สอนภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ได้กล่าวถึงผู้ปฏิบัติธรรมที่ได้ถึงธรรมกาย แต่ยังไม่สามารถละสัญโญชน์เบื้องต่ำอย่างน้อย ๓ ประการได้ดังกล่าวแล้วว่า "ยังจัดเป็นแต่เพียง**โคตรภูบุคคล**" ซึ่งท่านอุปมาไว้ว่า

เสมือนหนึ่งว่า ผู้ปฏิบัติธรรมนั้นได้ก้าวขาข้างหนึ่งขึ้นไปอยู่บนพระนิพพาน ส่วนขาอีกข้างหนึ่งยังยืนอยู่ในภพสาม กล่าวคือ หากผู้ปฏิบัติธรรมที่ถึงธรรมกายแล้วนั้นก้าวหน้าต่อไปคือปฏิบัติภาวนาต่อไปอีกจนสามารถละสัญโญชน์เบื้องต่ำอย่างน้อย ๓ ประการนั้นได้โดยเด็ดขาด ก็ได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน เป็นพระอริยบุคคลตามภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ **แต่ถ้าหากว่าผู้ที่เคยปฏิบัติได้ถึงธรรมกายแล้ว ได้ประพฤติปฏิบัติตนในลักษณะของการก้าวถอยหลัง กลับคืนมาสู่โลก (ภพสาม) ด้วยอำนาจของกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน เป็นเหตุนำ เหตุหนุน จนธรรมสัญญาขาดจากใจและธรรมกายดับลงเมื่อใด บุคคลผู้นั้นก็กลับเป็นปุถุชนธรรมดาที่หนาไปด้วยกิเลสและมีสิทธิ์ถึงทุคติได้เมื่อนั้น**

ผู้ปฏิบัติธรรมจนได้ถึงธรรมกาย และยังทรงอยู่เสมอนั้น ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ได้บวชภายในไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย คือแปลว่าใจนั้นบวชอยู่ และถ้าหากได้บรรพชาอุปสมบทอีกด้วย (ในกรณีที่เป็นชาย) ก็ได้ชื่อว่า**เป็นผู้บวชทั้งภายในและภายนอก**

สำหรับผู้ปฏิบัติภาวนาที่ได้ถึงธรรมกายแล้ว ไม่ว่าจะได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน เป็นพระอริยบุคคลแล้วหรือไม่ หากได้เจริญภาวนาพิสดารกาย ดับเห็น จำ คิด รู้ส่วนหยาบไปสู่สุดละเอียดจนจิตละเอียดมากถึงวางอุปาทานในขันธ์ ๕ ของกายในภพสามได้ แม้เพียงชั่วคราว (วิกขัมภณวิมุติ) และปล่อยความยินดีในฌานสมาบัติ เมื่อได้ปล่อยขาดพร้อมกันแล้ว ธรรมกายหยาบ (พร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย) จะตกสู่ฐานที่ ๗ ลงไปยังศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ แล้วธรรมกายที่สุดละเอียดพร้อมด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายซึ่งเบิกบานขึ้นมาจากธาตุธรรมที่บริสุทธิ์ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้น จะลอยขึ้นมายังศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ แล้วตกสู่ลงไปยังศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ (ซึ่งขณะนั้นศูนย์กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมกำลังเกาะอยู่ขอบบนสุดของเนวสัญญานาสัญญายตนะ) แล้วผ่านไปยังฐานที่ ๕, ที่ ๔, ที่ ๓, ที่ ๒, และที่ ๑ พ้นจากอายตนภพสาม ไปปรากฏอยู่ใน**อายตนนิพพาน** ซึ่งมีผลให้

๑. สามารถรู้ เห็น ได้ยิน (ตรัสรู้ ตรัสเห็น ตรัสยิน) สภาวะและความเป็นไปในอายตนนิพพานได้ และย่อมเข้าใจซึ้งในบาลีพระพุทธภาษิต ในนิพพานสูตรที่ ๓ ที่แสดงว่า

อตฺถิ ภิกฺขเว ตทายตนํ, ซึ่งแปลความว่า **ดูกร ภิกษุทั้งหลาย อายตนะนั้น (นิพพาน) มีอยู่**

ยตฺถ เนว ปฐวี น อาโป น เตโช น วาโย, แปลความว่า **ที่ดิน น้ำ ลม ไฟ ไม่มีแล**

น อากาสานญฺจายตนํ น วิญฺญานญฺจายตนํ แปลความว่า **อากาสานัญจายตนะ วิญญานัญจายตนะ**

น อากิญฺจญฺญายตนํ น เนวสญฺญานาสญฺญายตนํ, **อากิญจัญญายตนะ และเนวสัญญานาสัญญายตนะก็มิใช่**

นายํ โลโก น ปรโลโก น อุโภจนฺทิมาสุริยา, แปลความว่า **โลกนี้ก็มิใช่ โลกอื่นก็มิใช่ ดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ทั้งสองก็มิใช่**

ตมหํ ภิกฺขเว เนวาคตึ น ฐิตึ น จุตึ น อุปฺปตฺตึ แปลความว่า **อนึ่ง ภิกษุทั้งหลาย เราไม่กล่าวเลยว่าเป็นการมา เป็นการไป เป็นการตั้งอยู่ เป็นการจุติ เป็นการเกิด**

อปฺปติฏฺฐํ อปฺปวตฺตํ อนารมฺมณเมว ตํ เอเสวนฺโต ทุกฺขสฺสํ แปลความว่า **อายตนะนั้นหาที่ตั้งมิได้ มิได้เป็นไป หาอารมณ์มิได้ นั่นแล ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์***

และยังมีบาลีพระพุทธภาษิต ในพระวินัยปิฎก เล่มที่ ๔ ข้อที่ ๗ และมัชฌิมนิกาย มูลปัณณาสก์ เล่มที่ ๑๒ ข้อ ๓๒๑ อีกว่า

คมฺภีโร จายํ ธมฺโม ทุทฺทโส ทุรานุโพโธ สนฺโต ปณีโต อตกฺกาวจโร นิปุโณ ปณฺฑิตเวทนิโย ซึ่งแปลความว่า **ธรรมนี้เป็นสภาพลึก เห็นได้ยาก ตรัสรู้ได้ยาก เป็นธรรมสงบ ประณีต คิดเดาไม่ได้ เป็นธรรมละเอียด เป็นวิสัยที่บัณฑิตพึงรู้****

๒. ได้สัมผัสอารมณ์พระนิพพาน (ที่ว่า "หาอารมณ์มิได้" นั่นแหละ) ตามที่เป็นจริงแม้เพียงชั่วขณะ (วิกขัมภณวิมุติ) และถ้าได้บรรลุมรรคผลเป็นพระโสดาบันบุคคล ก็ชื่อว่าเป็นผู้ "ตกกระแสพระนิพพาน" (เป็นประจำ) ไม่มีตกต่ำอีก

๓. ผู้ถึงธรรมกายและได้เจริญภาวนาเข้าถึงธรรมกายที่ละเอียด ๆ จนสุดละเอียด แล้วรวมใจของทุกกายให้อยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุดนั้น ย่อมสามารถใช้อายตนะภายในส่องดูความเป็นไปในภพสาม (กามภพ รูปภพ อรูปภพ) หรือนรก สวรรค์ ตลอดถึงอายตนะโลกันต์ ให้ได้ทั้งรู้ ทั้งเห็น ทั้งได้ยิน และแม้ได้กลิ่น ฯลฯ โดยชัดแจ้งตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

และเมื่อเจริญฌานสมาบัติจนจิตสงัดจากกิเลสนิวรณ์ แล้วน้อมเข้าสู่ "ปุพเพนิวาสานุสติญาณ" (ญาณระลึกชาติของตนเองและของผู้อื่นได้) "จุตูปปาตญาณ" (ญาณหยั่งรู้ว่าสัตว์ทำกรรมอย่างนั้น ๆ จะได้รับผลกรรมอย่างไรต่อไปในอนาคต) ให้รู้เห็นทุกขสัจจ์ สมุทัยสัจจ์ ทั้ง

ขุททกนิกาย อุทาน (ปาฏลิคามิยวรรคที่ ๘) พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๑๕๘ หน้า ๒๐๖--โปรดดูคำแปลใน พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พ.ศ. ๒๕๒๑ เล่มที่ ๒๕ หน้า ๑๗๕ ประกอบ

***โปรดดูคำแปลใน พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พ.ศ. ๒๕๒๑ เล่มที่ ๔ หน้า ๑๐ และเล่มที่ ๑๒ ข้อ ๓๒๐-๓๒๑ หน้า ๒๖๖ ประกอบ*

เปิดเผยเห็นได้ง่าย และทั้งปกปิดที่เห็นได้ยากสำหรับปุถุชนที่ยังมิได้ปฏิบัติในศีล สมาธิ และปัญญา อันเป็นพื้นฐานของการพิจารณาปฏิจจสมุปบาทธรรม (พิจารณาเห็นเหตุในเหตุ ไปจนถึงต้น ๆ เหตุ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กัน อันเป็นผลให้เกิดทุกข์) ซึ่งจัดเป็นสมุทัยส่วนละเอียด และเกี่ยวโยงไปถึงการพิจารณาเห็น นิโรธสัจจ์ (เห็นสภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ) และเห็นมรรคสัจจ์ (ทางปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์อันถาวร) และให้บรรลุ "อาสวักขยญาณ" (ญาณหยั่งรู้การกระทำอาสวะกิเลสให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เป็นพระอรหันต์ขีณาสพต่อไป)

๔. เป็นพื้นฐานของการเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง ชื่อว่า "มรรคผลพิสดาร" หรือ "อาสวักขยญาณชั้นสูง" หรือ "วิชชาสะสางธาตุธรรม" เข้าถึงอายตนนิพพานเป็น เพื่อเพิ่มพูนบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี-อุปบารมี-ปรมัตถบารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ สิทธิเฉียบขาด (อำนาจในการปกครองธาตุธรรม) เข้าถึงหัวแก๊ส (ธาตุธรรมที่บริสุทธิ์ที่สุด เป็นกายละเอียดของพระพุทธเจ้า ละเอียดที่สุด ขาว ใส บริสุทธิ์ประดุจเพชร จนเห็นเป็นประกายยิบ ๆ เต็มธาตุ เต็มธรรม หัวแก๊สนี้จึงมีอานุภาพมาก) และเซฟทะเลเหตุทะเล คือธาตุธรรมที่ละเอียดและบริสุทธิ์ (หัวแก๊ส) ที่มีมากมายจนนับประมาณมิได้ และยิ่งมีอานุภาพมากทั้งในส่วนกำจัดเหตุแห่งทุกข์ และบำรุงสุขด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ

พระพุทธภาษิต มีมาในฉักกนิบาต อังคุตตรนิกาย พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๒ หน้า ๔๗๑ ข้อ ๓๓๙

แปลความว่า

"ภิกษุทั้งหลาย! ภิกษุผู้ที่พอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ยินดีในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ตามประกอบในความพอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ เป็นผู้พอใจในหมู่ ยินดีในหมู่ ตามประกอบความพอใจในหมู่ อยู่แล้วหนอ, เธอนั้น จักมาเป็นผู้โดดเดี่ยว ยินดีในความสงัดเงียบนั้น ข้อนี้ไม่เป็นฐานะที่มีได้

เมื่อไม่เป็นผู้โดดเดี่ยว ยินดียิ่งในความสงัดเงียบแล้ว จักถือเอา**นิมิตแห่งสมาธิจิตวิปัสสนาจิต**ได้นั้น ข้อนี้ไม่เป็นฐานะที่มีได้

เมื่อไม่ได้ถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิตวิปัสสนาจิตแล้ว จักยังสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์นั้น ข้อนี้ไม่เป็นฐานะที่มีได้

เมื่อไม่ทำสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์แล้ว จักยัง**สัมมาสมาธิแห่งมรรคและผล**ให้บริบูรณ์นั้น ข้อนี้ไม่เป็นฐานะที่มีได้

เมื่อไม่ทำสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์แล้ว จักละ**สังโยชน์**ทั้งหลายนั้น ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้

เมื่อไม่ละสังโยชน์ทั้งหลายแล้ว **จักทำนิพพานให้แจ้งนั้น** ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้เลย

ภิกษุทั้งหลาย! ภิกษุที่ไม่พอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ไม่ยินดีในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ไม่ตามประกอบความพอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ไม่เป็นผู้พอใจในหมู่ ไม่ยินดีในหมู่ ไม่ตามประกอบความพอใจในหมู่ อยู่แล้วหนอ, เธอนั้น จักมาเป็นผู้โดดเดี่ยว ยินดียิ่งในความสงัดเงียบนั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้

เมื่อเป็นผู้โดดเดี่ยว ยินดียิ่งในความสงัดเงียบแล้ว จักถือเอา**นิมิตแห่งสมาธิจิตวิปัสสนาจิต**ได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้

เมื่อถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิตวิปัสสนาจิตได้แล้ว จักยังสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์ได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้

เมื่อทำสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์ได้แล้ว จักยัง**สัมมาสมาธิแห่งมรรคและผล**ให้บริบูรณ์ได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้

เมื่อทำสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์ได้แล้ว จักละ**สังโยชน์**ทั้งหลายได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้

เมื่อละสังโยชน์ทั้งหลายได้แล้ว **จักทำนิพพานให้แจ้ง**ได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้แล"

ประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติธรรม

อานุภาพ
พระสมเด็จพระธรรมกายหยก

ประสบการณ์และเล่าโดย **ประภัสสร อาชวานนท์**
ผู้พิพากษาสมทบ ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง กระทรวงยุติธรรม

เมื่อต้นเดือนกรกฎาคม ศกนี้ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ข้าพเจ้าพร้อมด้วยคณะรวมด้วยกัน ๗ คน ได้เดินทางท่องเที่ยวไปจังหวัดเพชรบูรณ์ และกลับจากจังหวัดเพชรบูรณ์โดยรถทัวร์

โดยปกติ ทุกครั้งที่จะออกเดินทาง ข้าพเจ้าจะนึกอาราธนาพระ **"สมเด็จพระธรรมกายหยก"*** ที่ข้าพเจ้าสวมติดตัวไว้เป็นประจำ พร้อมกับรำลึกถึงพระเดชพระคุณ**หลวงพ่อพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** หรือ **หลวงพ่อวัดปากน้ำฯ** กับ **หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร** พระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ องค์ปัจจุบัน เพื่อขอความคุ้มครองจากคุณพระศรีรัตนตรัยอยู่เสมอ

ในคืนที่จะเดินทางกลับจากเพชรบูรณ์นั้น ก็ได้อาราธนาพระเพื่อขอความคุ้มครองและความเป็นสิริมงคลจากคุณพระศรีรัตนตรัยเช่นนั้นตามปกติที่ได้เคยปฏิบัติมา รถทัวร์ที่ข้าพเจ้าและคณะได้โดยสารกลับมานั้นได้ออกจากอำเภอหล่มสักประมาณเวลา ๒๓.๐๐ น. ข้าพเจ้าได้จองที่นั่งด้านหน้าริมหน้าต่างทางซ้ายมือ เมื่อรถออกแล่นไปตามทางข้าพเจ้าก็เจริญภาวนา **"สัมมาอะระหัง"**ๆๆๆ ตรึกนึกถึงองค์พระสมเด็จพระธรรมกาย จนกระทั่งเคลิ้มหลับไป มารู้สึกตัวเมื่อได้ยินเสียงแว่วก้องหูว่า **"มีรถสวนทางมา ไม่ได้เปิดไฟ และขับมาทางขวาด้วย เดี๋ยวรถจะชนกัน!"** ขณะนั้นข้าพเจ้ายังหลับตาอยู่ แต่มีความรู้สึกว่าสองมือรีบคว้าพระสมเด็จพระธรรมกายหยกทั้งสององค์ที่สวมอยู่พร้อมด้วยพนมมือรำลึกว่า **"หลวงพ่อวัดปากน้ำช่วยด้วย!"** ไม่ถึงครึ่งนาทีรถก็ชนกันดังสนั่น ข้าพเจ้านั่งอยู่ข้างริมหน้าต่างทางซ้ายมือ ถึงกับหล่นลงจากที่นั่งมากองอยู่บนพื้นรถ ในใจคิดว่าคงมีคนตายหลายศพ ทั้ง ๆ ที่ตกใจมากแต่ก็ได้พยายามระงับความตกใจเอาไว้ แล้วรีบลุกขึ้น แต่ไม่กล้าหันไปดูด้านหลัง เพราะเกรงว่าจะต้องพบกับภาพที่น่าหวาดเสียว.....ทุกอย่างเงียบลงสักพักหนึ่ง ก็ได้ยินเสียงคนโดยสารข้างหลังพากันทะยอยเดินลงมาจากรถ เห็นมีคนบาดเจ็บเพียงกระจกบาดเล็กน้อยสองสามคน ตัวข้าพเจ้าและคนอื่นนอกนั้นปลอดภัยหมด

***พระสมเด็จพระธรรมกายหยก ๒ องค์** ที่คุณประภัสสรสวมอยู่เป็นประจำนั้น องค์หนึ่งเป็น**พระพุทธรูปจำลองพระธรรมกายขนาดเล็ก** อีกองค์หนึ่งเป็น**เหรียญกลม** (ด้านหน้าแกะเป็นรูปพระธรรมกาย ด้านหลังแกะเป็นธาตุทั้ง ๖ มีอักขระขอมว่า "สัมมาอะระหัง") **แกะด้วยหยกพม่า**

ผู้โดยสารที่อยู่ใกล้ข้าพเจ้าคนหนึ่งได้กล่าวว่า **"ฉันเชื่อแน่ว่าจะต้องมีคนที่นั่งด้านหน้ารถคันนี้มีของดีคุ้มครองแน่ ๆ เพราะฉันเดินทางสายนี้เป็นประจำ รถชนกันในลักษณะนี้จะไม่เป็นอย่างนี้ คนนั่งด้านหน้าแบบนี้ทางรอดมีน้อย"**

เมื่อพิจารณาตามสภาพแวดล้อมแล้ว น่าที่จะมีทางรอดได้น้อยจริง ๆ กล่าวคือ ขณะที่รถโดยสารที่ข้าพเจ้าโดยสารกลับกรุงเทพฯ แล่นอยู่ทางซ้าย ก็เผอิญมีรถดั๊มป์ (ซึ่งทราบภายหลังว่าคนขับเมาเหล้า) ซึ่งไม่เปิดไฟและคนขับได้ขับสวนมาทางเดียวกันกับที่รถโดยสารของเรากำลังแล่นไป (คือขับชิดขวา) ต่างคนต่างขับรถสวนกันด้วยความเร็วสูง เพราะรถโดยสารของเรากำลังแล่นลงจากไหล่เขา ส่วนรถของเขา (รถดั๊มป์) ก็กำลังแล่นพุ่งขึ้นไหล่เขา แต่เดชะบุญที่คนขับของเราเห็นท่าไม่ดีก็รีบหักพวงมาลัยรถหลบไปทางขวา รถดั๊มป์ที่สวนมาจึงชนที่ห้องน้ำด้านซ้ายรถที่เราโดยสารอย่างจัง แล้วรถดั๊มป์ก็พุ่งลงไปข้างถนน จอดจมน้ำซึ่งค่อนข้างลึก ส่วนรถที่ข้าพเจ้าโดยสารมานั้นไปหยุดจอดอยู่บนไหล่ทางเข้าวัดทางด้านขวามือ และหน้ารถหันเข้ากรุงเทพฯพอดี ทั้ง ๆ ที่ นอกจากที่ตรงหน้าวัดนั้นแล้ว ไม่มีไหล่ทาง! และข้างถนนเป็นบึงใหญ่และน้ำลึก!! ซึ่งถ้ารถพุ่งไปหยุดพลาดจากจุดนี้ ก็อันตรายอย่างใหญ่หลวงอีกทีเดียว

ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า รอดปลอดภัยมาได้นี้ก็ด้วย "อานุภาพของสมเด็จพระธรรมกายหยก" อันเป็นที่รวมพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ ในจิตใจของผู้ปฏิบัติธรรมอย่างแน่นอน

เห็นพระธรรมกายเมื่อวัยเด็ก

โดย **รศ.สุกัญญา ตีระวนิช**
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรรมการและวิทยากร มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อผู้เล่ามีอายุประมาณ ๕-๗ ขวบ จำไม่ได้ถนัด เพราะนานมาแล้วเวลานั้นยังเด็กมาก และติดจะขี้กลัวผีด้วย แม้เมื่อเห็นพระธรรมกายยังคลางแคลงใจว่าจะเป็นพระหรืออย่างอื่น กว่าจะได้คำตอบก็อีกประมาณ ๒๕ ปีต่อมา

ปกติ เมื่อตอนเด็ก ๆ ผู้เล่านอนกับพี่สาวคนโต รู้สึกอุ่นใจและไม่กลัวผีหลอกเลย (ที่บ้านเดิมของผู้เล่าที่นางเลิ้ง เขาว่าศาลพระภูมิและผีบ้านผีเรือนแรง แขกที่มาพักเห็นกันบ่อย ๆ แต่ผู้เล่าและคนในครอบครัวไม่เคยเห็น) อยู่มาวันหนึ่ง พี่สาวคนโตเดินทางไปจังหวัดสุโขทัยกับเพื่อน ๆ นิสิตคณะอักษรศาสตร์ เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณคดี ผู้เล่าเลยต้องนอนคนเดียว รู้สึกกลัว ๆ ยังไงบอกไม่ถูก

พอตกค่ำก็เข้านอน ก่อนจะนอนก็สวดมนต์ไหว้พระตามปกติ คุณพ่อคุณแม่สอนให้สวดมนต์ตั้งแต่เมื่อไรก็ไม่ทราบ ทราบแต่ว่าเมื่อเริ่มจำความได้ก็เริ่มสวดมนต์แล้ว บทสวดก็ง่าย ๆ คือ อรหังสัมมาสัมพุทโธ------ หรือ นโมตัสสะ----- ผิด ๆ ถูก ๆ ไปตามเรื่องและมีนิสัยแปลกคือชอบไปดูพระปางต่าง ๆ ในห้องพระ ที่นับถือมากคือพระพุทธรูปยืน เป็นพระโบราณ เข้าใจว่าสร้างตั้งแต่สมัยอยุธยา เวลาไปยืนใกล้ ๆ มีความรู้สึกว่าท่านจะรักษาเราตลอดไป

คืนนั้นนอนไม่หลับเพราะกลัว ตอนสักสี่ทุ่มมีความรู้สึกว่าจะต้องลืมตาขึ้นมาดูอะไรสักอย่าง ก็ลืมตาทั้งที่กลัวว่าจะเจอ**อะไร** และก็เจอ**อะไร**เข้าจริง ๆ คือ**พระพุทธรูปในลักษณะขัดสมาธิ สีทองอร่ามสุกใสสวยงามมาก ประทับเด่นอยู่ที่ฝามุ้ง องค์ท่านจะขนาดสักเท่าใดจำไม่ได้แน่ แต่รู้สึกจะขยายใหญ่และเล็กลงได้ และมีการเปลี่ยนทิศที่ประทับด้วย** น่าเสียดายที่เวลานั้นกลัวมาก หลับตาเสียไม่ยอมมองหลายครั้ง จึงมิได้เห็นเหตุการณ์ (ที่ควรจะเห็น) โดยตลอด ท่านปรากฏอยู่เป็นเวลานานมาก เพราะหลับตาท่องอิติปิโส---อยู่หลายจบ ลืมตาขึ้นก็ยังเห็นท่าน และเห็นท่านโดยตลอดจนสะกดใจหลับไป

เช้าวันรุ่งขึ้นก็นั่งคิดทบทวนเหตุการณ์เมื่อคืน รัศมีแพรวพรายขององค์พระยังเจิดจ้าอยู่ในอนุสสติ เริ่มสงสัยว่าท่านเป็นใคร และมาทำไม แล้วก็สรุปเอาเองว่าเมื่อวันวานทะเลาะกับพี่ (เป็นพี่สาวคนถัดไปของผู้เล่า ปัจจุบันอยู่อเมริกา) และกล่าววาจาที่ไม่สมควรออกไป พระท่านคงจะมาเตือน คิดไปคิดมาก็เข้าไปสำรวจหิ้งพระของคุณพ่อ เพื่อจะหาว่าพระองค์ใดที่มาเตือน ก็ไม่พบว่ามีองค์ใดที่มีลักษณะเหมือนพระที่เห็นเมื่อตอนกลางคืนเลย มีองค์หนึ่งคล้าย ๆ องค์เป็นสีทองเหมือนกัน แต่ไม่สุกใสและสว่างเท่า ความงดงามในพุทธลักษณะก็ด้อยกว่า และที่เศียรประดับเทริด จึงลงความเห็นว่าไม่ใช่ ก็เลยโมเมเอาว่าอาจจะเป็นพระพุทธรูปยืนท่านมาปรากฏให้เห็นในท่านั่ง เรื่องนี้ไม่ได้เล่าให้ใครฟังเลย เพราะกลัวเขาจะไม่เชื่อ แต่ทว่ามันยังฝังอยู่ในจิตใจอย่างประหลาด ไม่เคยลืมเลยแม้กระทั่งทุกวันนี้

หลังจากนั้น คิดว่าได้เห็นพระมาปรากฏที่ฝามุ้งอีกประมาณ ๒-๓ ครั้ง แต่ไม่นานและรัศมีไม่เจิดจ้าเท่าที่เห็นครั้งแรก ทุกครั้งที่เห็น มักจะเป็นเมื่อตอนทำผิดอะไรสักอย่าง จนเกิดความกลัวไม่ค่อยกล้าทำผิด แต่เกิดความเชื่อมั่นว่าตนนั้นมีพระรักษา เลยกลายเป็นคนไม่กลัวใคร เห็นใครทำอะไรไม่ถูกต้องเป็นฟันยับ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความสนใจในพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ได้เริ่มอ่านหนังสือเกี่ยวกับศาสนาตั้งแต่อายุสิบขวบ และที่ค้นคว้าก็คือห้องสมุดของคุณพ่อนั่นเอง

ครั้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เริ่มปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนววิชาธรรมกายได้ไปที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรมหลายครั้ง ได้เห็นพระพุทธปฏิมากรเกศดอกบัวตูมก็ไม่รู้สึกสะกิดใจ เพราะส่วนมากองค์ใหญ่หรือเป็นพระแก้วใส **มาสะดุดใจนิด ๆ ตอนได้เห็นพระธรรมกายทองคำที่วัดปากน้ำ แต่นึกไม่ออกว่าเคยเห็นที่ไหนมาก่อน จนเมื่อได้ไปเช่าพระธรรมกายกาหลั่ยทองให้คุณพ่อเมื่อวันเกิด ได้เห็นพระพุทธลักษณะโดยใกล้ชิด และดูนาน ๆ จนนึกขึ้นมาได้ว่าองค์นี้เองที่เราเคยเห็นเมื่อ ๒๐ กว่าปีที่แล้ว เพราะจำได้แน่ชัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนเกศ** ซึ่งไม่ใช่เปลวเพลิงหรือสรวมเทริด แต่เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่เขาเรียกกันว่า **เกศดอกบัวตูม***

เมื่ออายุมากขึ้น มิได้เห็นพระธรรมกายด้วยตาเนื้ออีกเลย แม้กระทั่งเมื่อได้นั่งสมาธิในแนววิชชาธรรมกายแล้ว เคยเห็นแต่ในความฝัน และมักจะฝันเห็นเมื่อทำบุญใหญ่เป็นบางครั้งเท่านั้น

---

*คือ**พระธรรมกาย** (พระพุทธปฏิมากรปางสมาธิ เกตุดอกบัวตูม) ซึ่งข้าพเจ้าได้ร่วมกับสหธรรมิก โดยการสนับสนุนของ พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระกับพระอาจารย์ ณัฐนันท์ กุลสิริ วัดปากน้ำภาษีเจริญได้สร้างขึ้นเมื่อวันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันเสาร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ ด้วยโลหะทองคำ ๑ องค์ และโลหะเงินอีก ๑ องค์ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๒ ข้าพเจ้าและเพื่อนสหธรรมิกก็ได้ร่วมกันสร้างพระธรรมกายด้วยโลหะนากอีก ๑ องค์ รวมเป็น ๓ องค์ พระธรรมกายทั้งสามองค์นี้ มีขนาดหน้าตัก ๕ นิ้ว เท่ากันทุกองค์ ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และจารึกวิชชาธรรมกายด้วยแผ่นโลหะทองคำ นาค เงิน ไว้ภายในองค์พระแต่ละองค์ด้วย แล้วได้ถวายให้วัดปากน้ำภาษีเจริญ ไว้เป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา และสังฆบูชา ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ในบุษบก บนตึกวิเศษธรรมกาย (ชั้นที่ ๒) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

ภายหลังจากที่ได้สร้างพระธรรมกายทองคำ นาก และเงิน ถวายให้แก่วัดปากน้ำภาษีเจริญแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้จัดหาทุนเพื่อสร้างพระธรรมกายด้วยโลหะทองเหลือง กะไหล่ทอง นาก เงิน ขนาดหน้าตัก ๕ นิ้ว อีกเป็นมูลค่าในการสร้างพระดังกล่าว ๑๐๐ องค์ เพื่อเป็นทุนเบื้องต้นถวายให้แก่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ สำหรับใช้สร้างพระดังกล่าวโดยไม่ต้องใช้เงินทุนของวัด เพื่อให้สาธุชนบูชาหารายได้สมทบทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการบำรุงวัดปากน้ำภาษีเจริญตลอดไป

อนึ่ง รศ.สุกัญญา ตีระวนิช ผู้เล่าเรื่องนี้ ภายหลังต่อมาก็เจริญภาวนาได้ถึงธรรมกาย และปัจจุบันเป็นกรรมการบริหารมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย และเป็นวิทยากรช่วยแนะนำการเจริญภาวนาในโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศฯ และโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

- เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์

ความฝันของผู้ปฏิบัติธรรม

ตามคัมภีร์สารสังคหะ ได้แสดงไว้ว่า

จตู การเณหิ สุปินํ ปสฺสติ	แปลความว่า	**อันบุคคลย่อมประสบความฝันเพราะเหตุ ๔ ประการ**
ธาตุโขภโตวา	แปลความว่า	**ฝันเห็นด้วยเหตุจากธาตุกำเริบ** ประการหนึ่ง (ธาตุในกายอันใดอันหนึ่งกำเริบ กระทำกายและจิตใจมิให้สบาย ครั้นหลับลงจึงฝันวิกลไปต่าง ๆ ให้สะดุ้งตกใจ)
อนุภูตปุพฺพโตวา	แปลความว่า	**ฝันเห็นด้วยเคยเป็นมา** ประการหนึ่ง (เคยได้เสวยอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งมาก่อน ขณะนอนหลับจิตประหวัดถึงอารมณ์นั้น จึงเกิดฝันขึ้น)
เทวโตปสงฺหรโตวา	แปลความว่า	**ฝันเห็นด้วยเหตุเทวดาสังหรณ์** ประการหนึ่ง (เทวดาดลใจ)
ปุพฺพนิมิตฺตโตวา	แปลความว่า	**ฝันเห็นด้วยเหตุบุพพนิมิต** อีกประการหนึ่ง (นิมิตบอกเหตุล่วงหน้า)

ในกรณีของผู้ปฏิบัติธรรม กล่าวคือผู้รักษาศีลและเจริญภาวนา เพื่อชำระกาย วาจาและใจอยู่เสมอนั้น (เว้นแต่พระอรหันต์บุคคลซึ่งไม่ฝันอีกแล้ว เพราะท่านมีสติสัมปัชชัญญะครบทุกอิริยาบถ) ขณะที่นอนหลับ กายมนุษย์ละเอียดหรือกายฝันอาจจะได้รับทราบจากเทพยดามาดลใจให้รู้เรื่องราวบางประการ (เทวโตปสงฺหรโตวา) หรืออาจได้ไปรู้หรือไปเห็นเหตุการณ์ใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นในกาลข้างหน้า (ปุพฺพนิมิตฺตโตวา) "ใจ" ของกายมนุษย์ละเอียดนั้นก็จะถ่ายทอดเรื่องราวที่ได้รู้เห็นมานั้นให้แก่ "ใจ" (เห็น จำ คิด รู้) ของกายมนุษย์หยาบได้ทราบค่อนข้างจะแม่นยำตามระดับจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ของผู้นั้น

แต่อย่างไรก็ตาม **บัณฑิตพึงรับฟัง รับรู้ด้วยดี** โดยอาการที่ไม่เข้าไปยึดมั่นถือมั่น "ความฝัน" ทั้งหลายด้วยตัณหาและทิฏฐิให้เป็นทุกข์

ฝันเห็นพระพุทธรูปทองคำ ๒ องค์

โดย **นายประพันธ์ ศิริบัณฑิตย์กุล**
นิเทศศาสตร์บัณฑิต (จุฬาฯ),
ปริญญาโททางการบริหารธุรกิจ (นิด้า)

เมื่อเช้าตรู่ของวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๒๐.....

ในฝันนั้นได้ฝันว่าเดินไปบนถนนในละแวกบ้านแห่งหนึ่ง ถนนนี้มุ่งตัดตรงไปสู่วัดที่ทราบว่าเป็นวัดเพราะเมื่อมองไปตามถนนสายนั้น ก็เห็นหลังคาโบสถ์ขวางหน้าอยู่ แต่ที่แปลกก็คือถัดจากโบสถ์ไปมองเห็นพระพุทธรูป ๒ องค์ นั่งเรียงลำดับกัน คือองค์เล็กอยู่หน้า องค์ใหญ่อยู่หลัง เหมือนการจัดเรียงพระในโบสถ์ พระพุทธรูปทั้งสององค์นี้เด่นกว่าโบสถ์มากเพราะมีขนาดใหญ่มาก คือมีความสูงประมาณตึก ๗ ชั้น **พระพุทธรูปทั้งสององค์นี้สร้างด้วยทองคำ** อยู่ในท่านั่ง แต่ไม่ทราบว่าปางไหน เพราะหลังคาโบสถ์บังอยู่ มองเห็นตั้งแต่ระดับเอวขึ้นมา ที่ว่าเด่นมากเพราะสีทองของพระพุทธรูปทั้งสององค์นี้ส่องประกายออกมาเหมือนรัศมีตัดกับท้องฟ้าซึ่งอยู่ในเวลาเย็น เหมือนมีคนเอาสปอตไลท์หลาย ๆ ดวงมาส่องจนเห็นเป็นรัศมีสีทองเปล่งออกมาสวยงามมาก ในฝันจึงได้จ้องไปที่พระพุทธรูปทั้ง ๒ องค์นั้น แต่ไม่ทราบอย่างไรใจนั้นกลับไปสนใจอยู่แต่พระพุทธรูปองค์หน้า ซึ่งเป็นองค์ที่เล็กกว่า ส่วนพระองค์หลังก็ทราบอยู่ว่าเป็นพระพุทธรูปทองคำ มองเห็นใบหน้าของพระพุทธรูปองค์หน้าชัดมาก **เหมือนกับตาเห็นจริง ๆ** พระพุทธรูปองค์นี้ทำให้เกิดความแปลกใจมาก ไม่เหมือนกับพระพุทธรูปที่เคยเห็นมาก่อนเลยในชีวิต **เพราะใบหน้าของท่านเหมือนราวกับมีชีวิต เป็นหน้าของคนจริง ๆ ไม่ใช่วัตถุ** นั่งนิ่งไม่กระดุกกระดิก สีทองบนใบหน้านั้นก็นวลเปล่งปลั่งมาก มีใบหน้างดงามศีรษะก็แปลกมาก คือศีรษะโกนผมเรียบเช่นเดียวกับพระภิกษุทั่วไป ไม่มีลักษณะเหมือนศีรษะของพระพุทธรูปธรรมดา มองตะลึงความแปลกและความงดงามในใบหน้าของท่านอยู่นานจนกระทั่งจำได้ติดตา

ความฝันครั้งนี้เกิดขึ้นใกล้กับระยะที่พบกับ "ป๋า" แต่จำไม่ได้ว่าก่อนหรือหลัง และได้เคยเล่าความฝันนี้ให้บุคคลใกล้ชิดฟังหลายคน แต่ในระยะหลังไม่ได้เล่าให้ใครฟังเลย ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖ พ.ค. ๒๕๒๑ ได้เล่าให้ป๋าฟัง **จึงได้นึกขึ้นมาได้ว่า พระพุทธรูปองค์หน้าในความฝันนั้นคือป๋านั่นเอง** (ใบหน้าของป๋าเหมือนกับพระพุทธรูปในความฝัน)

** ความจริงผู้เล่าได้ระบุชื่อจริงของบุคคลที่อ้างถึงนี้ แต่ผู้จัดทำหนังสือได้เปลี่ยนเอาสมญานามอันเป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีในหมู่ผู้ปฏิบัติธรรมด้วยกัน ทั้งนี้ด้วยเหตุผลจำเป็นบางประการ จึงใคร่ขออภัยต่อทั้งสองท่านมา ณ ที่นี้ด้วย --ผู้จัดทำ*

ประสบการณ์ 'อานุภาพธรรมกาย' เกี่ยวกับลมฟ้าอากาศและอุณหภูมิ

เล่าโดย **ประพันธ์ ศิริบัณฑิตย์กุล**
นิเทศศาสตร์บัณฑิต (จุฬาฯ),
ปริญญาโททางการบริหารธุรกิจ (นิด้า)
Media Director, AMEX & GREY Advertising Ltd.
ชั้น ๑๖ อาคารโชคชัย ถนนสุขุมวิท กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

ข้าพเจ้านับว่าเป็นผู้โชคดีผู้หนึ่งที่มีโอกาสได้มีส่วนรู้เห็นและได้อยู่ในเหตุการณ์ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เหนือปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นตามปกติ หรือที่เรานิยมเรียกกันว่า "อิทธิปาฏิหาริย์" ปรากฏการณ์ที่ว่านี้ ข้าพเจ้าได้ประสบพบเห็นด้วยตนเองหลายต่อหลายครั้ง จนเกิดความเชื่อมั่นว่าพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และ พระสังฆคุณ นั้นมีได้เป็นได้จริง

เฉพาะในส่วนตัวของข้าพเจ้าเองนั้น ใคร่จะขอออกตัวเสียก่อนว่า แม้ข้าพเจ้าจะเป็นผู้สนใจในธรรมปฏิบัติ และก็ได้ฝึกปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายมานานถึง ๖-๗ ปีแล้วก็ตาม ผลของการปฏิบัติยังจัดอยู่ในขั้นปฐมเท่านั้น แม้แต่ดวงปฐมมรรคก็ยังมิได้เข้าถึงหรือได้เห็นเหมือนอย่างผู้ปฏิบัติธรรมคนอื่น ๆ เขาแต่ประการใด ทั้งนี้ ข้าพเจ้ารู้ตัวเองดีว่า เป็นเพราะความไม่เอาจริงเอาจังของข้าพเจ้าเอง แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าก็ยังอดที่จะภูมิใจมิได้ว่า ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติธรรมที่ได้ถึงธรรมกายแล้ว และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับท่านที่เจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูง ที่สามารถอาศัย "**อานุภาพพระธรรมกาย**" ซึ่งเป็นศูนย์รวมของพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ ที่ท่านปฏิบัติเข้าถึงได้ ดลบันดาลให้เกิดปรากฏการณ์**ที่เหนือ**ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ

ท่านผู้ที่ข้าพเจ้ามีความเคารพนับถือและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมจนเรียกท่านอย่างสนิทใจว่า "ป๋า" เป็นผู้หนึ่งที่ข้าพเจ้าได้มีประสบการณ์ด้วยตนเองว่า ท่านสามารถกำหนดเมฆ ฝน ลม ฟ้า อากาศ และอุณหภูมิ ได้ค่อนข้างจะแน่นอนหรือมีเปอร์เซนต์ค่อนข้างสูง ด้วย "อานุภาพพระธรรมกาย" ซึ่งเรื่องนี้ "ป๋า" ได้เคยบอกแก่ข้าพเจ้าว่า "**ในวิชชาธรรมกายเป็นเรื่องที่ไม่ยาก ถ้าใจบริสุทธิ์พอและประกอบธาตุธรรมได้ถูกส่วน** และอีกประการหนึ่ง **ถ้าหากวิบากอกุศลหรือผลกรรมจากการกระทำชั่วของผู้ที่จะได้รับผลร่วมกันนั้น ไม่หนักจนเกินกำลัง**"

ดังเช่นเรื่องที่ข้าพเจ้าจะได้เล่าสู่ท่านผู้ฟังต่อไปนี้ เป็นเพียงตัวอย่างบางเรื่องในหลาย ๆ เรื่องที่ข้าพเจ้าได้ประสบพบเห็นมาด้วยตนเอง จนเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา ท่านผู้อ่านมีสิทธิ์ที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อแล้วแต่วิจารณญาณของท่านเอง

ตัวอย่างแรก

เมื่อระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕ นี้ เป็นช่วงระยะเวลาที่ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย กำลังขะมักเขม้นในการขุดคลองรอบ ๆ พื้นที่ ขุดแอ่งน้ำภายในพื้นที่และปรับที่ดิน อันเป็นที่ตั้ง สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ในท้องที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เพื่อเตรียมการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๒ และเพื่อเตรียมการรับเสด็จ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาฯ ซึ่งมูลนิธิฯ ได้ทูลเชิญเสด็จไปทรงเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์ ในวันที่ ๑๙ ธันวาคม อีกด้วย ตลอดระยะเวลาของการเตรียมงานดังกล่าวนั้นเป็นช่วงระยะเวลาที่มีฝนตกชุกโดยทั่วไปในภาคกลาง เราคงจะพอจำกันได้ว่าในช่วงระยะเวลานั้นฝนตกชุกมากเพียงใด เฉพาะในกรุงเทพมหานครนั้นปรากฏว่าฝนตกเป็นประจำแทบจะวันเว้นวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะกลางเดือนพฤศจิกายน ท่านผู้อ่านคงจะพอนึกวาดภาพถึงงานดิน ซึ่งมีการขุดดินด้วยรถขุดเพื่อตักดินที่ขุดขึ้นมานั้น นำไปถมยังที่ที่กำหนดไว้ แล้วรถเกรดดินจึงจะเกลี่ยปรับพื้นดินให้ราบอีกด้วย ถ้าหากฝนเทลงเมื่อใด ดินก็จะกลายเป็นเลน เละ เหลวไปทันที รถดั๊มป์ก็จะทำงานไม่ได้เพราะติดหล่ม รถเกรดก็ทำงานไม่ได้ และเมื่องานดินต้องหยุดชะงักบ่อย ๆ ครั้งละหลาย ๆ วัน การเตรียมงานก็จะไม่เสร็จทันเวลา ซึ่งจะเป็นเรื่องที่เสียหายมากทีเดียว แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าในบริเวณที่ตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายของพวกเรา (ที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี) แทบจะไม่มีฝนตกเลย มีบ้างก็น้อยมาก ส่วนบริเวณรอบนอกที่ตั้งสถาบันออกไป ปรากฏว่ามีฝนตกอยู่โดยทั่วไป

ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีว่า "ป๋า" ได้พาผู้ที่ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายทำวิชชา "เก็บฝน" ในบริเวณนั้นนั่นเอง

อยู่มาวันหนึ่ง ข้าพเจ้าก็ได้ประสบเหตุการณ์ด้วยสายตาของตนเอง เมื่อป๋าได้ขอให้ข้าพเจ้าขับรถไปตรวจงานขุดดินที่สถาบันฯ วันนั้นเป็นวันเสาร์หนึ่งของเดือนพฤศจิกายน ในวันนั้นมีคณะกรรมการของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายไปด้วยกันหลายคน เท่าที่ข้าพเจ้าจำได้มี รศ.ดร. ธีระ เกรอต, คุณปู่วิรุฬ เกรอต, คุณป้าวีรวรรณ โรจนวานิช (ภรรยาท่านอาจารย์ไพจิตร โรจนวานิช รองปลัดกระทรวงการคลัง), คุณวิสาข์ โรจนวานิช (บุตรสาว ผู้เป็นกรรมการและ

ผู้ช่วยเหรัญญิกมูลนิธิฯ) ส่วนคุณสโรช ลิวติวงศ์ และคุณโต๊ะเม้ง แซ่ตั้ง ถึงกับไปอยู่ประจำเพื่อคุมงานทีเดียว ขณะที่ข้าพเจ้าได้ขับรถพาป๋าไปถึงบริเวณที่ตั้งสถาบันฯนั้นเป็นเวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. เมื่อได้พบกับพรรคพวกที่นั่นแล้ว เราต่างก็ปรารภกันว่า สงสัยฝนจะตกแน่แล้ว เพราะเห็นเมฆฝนครึ้มอยู่เบื้องหน้าเป็นเมฆก้อนใหญ่ ๆ ติด ๆ กันจนทำให้ท้องฟ้าด้านนั้นมืดครึ้มไปหมด

ขณะที่พวกเราคุยกันด้วยความเป็นห่วงเกรงว่าฝนจะตกนั้น ป๋าก็ขอแยกตัว เดินไปตรวจงานแต่เพียงลำพัง ซึ่งเป็นที่รู้กันในหมู่พวกเราว่าป๋าคงจะเดินออกไปเพื่อทำวิชชาเก็บฝน จึงไม่มีใครขอติดตามไปด้วย เห็นป๋าเดินออกไปสักพัก พวกเราก็คอยดูด้วยใจระทึกว่าเมฆฝนก้อนใหญ่เบื้องหน้าพวกเรานั้นจะผ่านเข้ามาในเขตที่ตั้งสถาบันฯหรือไม่ ทั้งนี้เพราะในขณะนั้นลมกำลังพัดจากทิศทางที่ก้อนเมฆนั้นตั้งอยู่เข้ามาหาพวกเรา พากันรอคอยพักใหญ่เมฆก็ยังคงอยู่ในลักษณะเดิมแต่ค่อย ๆ ลอยต่ำลง ๆ จนมองดูคล้ายเป็นม่านสีเทาอยู่เต็มท้องฟ้าด้านนั้นคะเนว่าฝนคงกำลังตกหนักบริเวณนั้นอย่างแน่นอน เมฆเหล่านั้นลอยต่ำอยู่ห่างจากที่พวกเราอยู่สัก ๑ กิโลเมตรเห็นจะได้อยู่ใกล้จนกระทั่งรู้สึกว่ามีละอองฝนลอยมากระทบตัวพวกเรา ซึ่งพากันนั่งคอยหลบฝนอยู่ในเพิงเล็ก ๆ

แต่พวกเราต่างอดระทึกใจต่อเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นมิได้ จึงพากันออกมายืนดูอยู่ที่นอกเพิง "เปียกก็เปียกกันหละ" เพื่อจะได้ดูให้เห็นชัด ๆ กันว่า พลังสมาธิภาวนาและวิชชาธรรมกายนั้นจะสามารถที่จะทัดทานพลังธรรมชาติได้หรือไม่ สมกับที่โบราณเคยเล่าลือกันถึงวิชชาเรียกลมเรียกฝนหยุดลมหยุดฝนนั้นเป็นจริงแค่ไหน

ละอองฝนทำให้ทั่วบริเวณที่ตั้งสถาบันเย็นลงจนเรียกได้ว่าชื้น ผิดกับตอนที่มาถึงใหม่ ๆ ซึ่งอากาศร้อนอบอ้าวมาก

รอดูกันอยู่พักใหญ่ฝนก็ยังไม่ตก **เราต่างหันหน้ายิ้มแย้มให้กันและกัน เสมือนหนึ่งได้ชัยชนะจากการรบในครั้งนี้ด้วย** เมฆฝนทั้งพืดนั้นลอยอ้อมเขตที่ตั้งสถาบันของพวกเรา จากทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปยังทิศเหนือ นอกเขตที่ตั้งสถาบันฯ ไกลออกไป ๆ

ครั้นป๋าเดินออกไปตรวจงานเสร็จ พวกเราก็พากันเดินทางกลับ โดยเดินทางย้อนกลับไปตามเส้นทางเดิม คือผ่านไปทางตลาดอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสมุทรสงคราม มาตามทางสายธนบุรี-ปากท่อ แต่พอขับรถผ่านออกจากที่ตั้งสถาบันฯ มาได้ประมาณ ๑ กิโลเมตรก็เห็นแอ่งน้ำตามพื้นถนนและพื้นดินมีน้ำขังอยู่ทั่วไปหมด ซึ่งแสดงว่าฝนเพิ่งจะตกข้างนอกที่ตั้งสถาบันนี้อย่างหนักมาแล้วนั่นเอง และเห็นน้ำขังตามถนนมาตลอดจนเกือบถึงกรุงเทพฯ

ขณะขับรถพาป๋ากลับกรุงเทพฯ ก็ได้สนทนากันถึง "**อานุภาพพระธรรมกาย**" ป๋าก็บอกว่า "**จำเป็นต้องทำ**" ซึ่งหมายถึงว่าฤทธิ์นั้นพึงทำแต่เฉพาะในยามจำเป็นเท่านั้น

ตัวอย่างที่ ๒

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่ข้าพเจ้าอยากจะเล่าสู่เพื่อนสหธรรมมิกได้ทราบ เป็นเครื่องพิสูจน์"อานุภาพพระธรรมกาย" ว่ามีมากเพียงใด กล่าวคือ ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ ข้าพเจ้าพร้อมด้วยครอบครัวป๋า มีป๋า แม่ พี่อ้อย นิด และข้าพเจ้าซึ่งทำหน้าที่ขับรถ พาครอบครัวป๋าไปงานฌาปนกิจศพคุณย่า (คุณแม่ของป๋า) ในวันที่ ๕ เมษายน ขากลับเข้ากรุงเทพฯ ซึ่งตรงกับวันที่ ๖ เมษายนนั้น พวกเราออกเดินทางกันแต่เช้า และมีของบรรทุกมาในรถกันจนเพียบ แถมรถของข้าพเจ้า

ที่ขับพาครอบครัวป๋ากลับมานั้น ขาคอมเปรสเซอร์ของเครื่องปรับอากาศเกิดหักขึ้นมา จึงเปิดแอร์ในรถไม่ได้ ต้องขับรถเปิดกระจกเพื่อรับลมมาตลอดทาง ช่วงเวลาเช้าอากาศก็ยังเย็นสบายดี แต่พอตกบ่าย ซึ่งเป็นฤดูร้อน อากาศร้อนมาก ครั้นข้าพเจ้าขับรถมาถึงเขื่อนลำตะคอง ซึ่งเป็นเวลาประมาณบ่าย ๓ โมง ท้องฟ้าโปร่ง แดดจัดและส่องเข้าทางหน้ารถมาตลอด แอร์ก็เสีย กอปรกับเมื่อคืนที่ผ่านมานั้นข้าพเจ้าต้องอยู่ช่วยงานฌาปน กิจศพคุณย่าจนดึก จึงทำให้รู้สึกอ่อนเพลียมาก เหงื่อออกจนท่วมตัว เหมือนกำลังเป็นไข้ และพาลจะเป็นลมเอาด้วย

ข้าพเจ้ากัดฟันทนขับรถมาได้พักหนึ่งก็เห็นท่าจะไม่ไหว เพราะแดดส่องหน้าแรงเหลือเกิน จึงแกล้งพูดเปรย ๆ ให้ป๋าได้ยินว่า

"ป๋าครับ ถ้าแดดยังส่องเข้าหน้ารถแบบนี้ ผมเห็นจะขับต่อไปไม่ไหวแล้ว ถ้ามีเมฆมาบังแดดให้สักหน่อยท่าจะดีนะครับ"

ไม่มีเสียงตอบใด ๆ จากป๋า ซึ่งนั่งอยู่กับข้าพเจ้าตอนหน้า แต่ข้าพเจ้าทราบดีว่าป๋าต้องช่วยแน่นอน ขับรถไปพลาง ข้าพเจ้าก็คอยชะโงกหน้าออกไปดูท้องฟ้า และวันนี้ก็ช่างเป็นวันที่ท้องฟ้าโปร่งจริง ๆ ไม่มีเมฆเลยแม้สักก้อนหนึ่ง

ข้าพเจ้าขับรถไปได้สักประมาณ ๕ นาที ก็รู้สึกว่าแสงแดดที่ส่องหน้าอยู่นั้นหายไป จึงก้มตัวลงมองลอดกระจกหน้ารถออกไป ก็**เห็นมีเมฆอยู่ก้อนหนึ่งบดบังดวงอาทิตย์ไว้** ขนาดก้อนไม่เล็กไม่ใหญ่ แต่ก็พอบังรถได้ตลอดคัน **เป็นที่อัศจรรย์ใจมาก** ทั้งนี้ ไม่ทราบว่าก้อนเมฆเคลื่อนเข้ามาปิดบังดวงอาทิตย์จากทิศทางใด เพราะข้าพเจ้าก็คอยมองอยู่แล้วว่าป๋าจะเอาเมฆมาจากไหนอยู่ ๆ เมฆก็เกิดขึ้นมาเลยก้อนหนึ่ง **แถมเมฆก้อนนั้นยังวิ่งตามรถได้ซะอีกด้วย**

ข้าพเจ้าหันไปยิ้มกับป๋าทำนองขอบคุณ แล้วถามป๋าว่า "ป๋าครับ ผมขับรถเร็วขนาดนี้ เมฆมันจะวิ่งตามผมทันหรือครับ"

ป๋ายิ้ม แล้วบอกว่า "ป๋ากำลังพยายามอยู่ แต่ลมข้างบนแรงเหมือนกัน"

ปรากฏว่าเมฆก้อนนั้นเคลื่อนตามเป็นเงาบังรถของเรามาจนถึงสระบุรี จึงอันตรธานหายไปและเปลี่ยนเหตุการณ์เป็นมีม่านฝนตกอยู่ ณ เบื้องหน้าไกลออกไปมาก จนไม่มีแสงแดดส่องหน้าข้าพเจ้าอีก และอากาศก็เย็นสบาย ส่วนอาการไข้ของข้าพเจ้านั้นได้หายไปแต่ตอนไหนไม่ทราบ เพราะมัวแต่ตื่นตาตื่นใจกับเมฆก้อนนั้นจนเพลินไปนั่นเอง

ท่านผู้อ่านครับ นี่เป็นเพียงตัวอย่างเหตุการณ์ที่ข้าพเจ้าได้ประสบมาด้วยสายตาตนเอง จึงประจักษ์ใน "**อานุภาพพระธรรมกาย**" ว่ามีจริง และศักดิ์สิทธิ์จริงแค่ไหน

พระพุทธภาษิต : อาการตรัสรู้ ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ปรากฏตามบาลี พระพุทธภาษิต มีมาในโพธิราชกุมารสูตร ราชวรรค ม.ม. ๑๓/๔๕๙/๕๐๕, สคารวสูตร พราหมณ์วรรค ม.ม. ๓/๖๘๖/๗๕๕ แปลความว่า

ราชกุมาร! ครั้นเรากลืนกินอาหารหยาบทำกายให้มีกำลังได้แล้ว, เพราะสงัดจากกามและอกุศลกรรมทั้งหลาย จึงบรรลุ **ฌานที่ ๑** มีวิตกวิจาร มีปีติและสุขอันเกิดแต่วิเวกแล้วแลอยู่. เพราะสงบวิตกวิจารเสียได้ จึงบรรลุ **ฌานที่ ๒** เป็นเครื่องผ่องใสในภายใน เป็นที่เกิดสมาธิแห่งใจ ไม่มีวิตกวิจาร มีแต่ปีติและสุขอันเกิดแต่สมาธิแล้วแลอยู่. เพราะความจางไปแห่งปีติ ย่อมอยู่อุเบกขา มีสติสัมปชัญญะเสวยสุขด้วยนามกาย บรรลุ **ฌานที่ ๓** อันเป็นฌานที่พระอริยเจ้ากล่าวว่า ผู้ได้ฌานนี้ เป็นผู้อยู่อุเบกขา มีสติอยู่เป็นสุข. และเพราะละสุขและทุกข์เสียได้ เพราะความดับหายไปแห่งโสมนัสและโทมนัสในกาลก่อน จึงได้บรรลุ **ฌานที่ ๔** อันไม่ทุกข์ไม่สุข มีแต่ความที่สติเป็นธรรมชาติบริสุทธิ์เพราะอุเบกขาแล้วแลอยู่.

เรานั้น ครั้นเมื่อจิตตั้งมั่นบริสุทธิ์ผ่องใสไม่มีกิเลส ปราศจากกิเลสเป็นธรรมชาติอ่อนโยนควรแก่การงาน ถึงความไม่หวั่นไหวตั้งอยู่เช่นนี้แล้ว ได้น้อมจิตไปเฉพาะต่อปุพเพนิวาสานุสติญาณ. เรานั้นระลึกถึงขันธ์ที่เคยอยู่อาศัยในภพก่อนได้หลายประการ คือระลึกได้ชาติหนึ่งบ้าง สองชาติ สามชาติ สี่ชาติ ห้าชาติ, สิบชาติ ยี่สิบชาติ สามสิบชาติ สี่สิบชาติ ห้าสิบชาติ, ร้อยชาติ พันชาติ แสนชาติบ้าง, ตลอดหลายสังวัฏฏกัปป์ หลายวิวัฏฏกัปป์ หลายสังวัฏฏกัปป์ และวิวัฏฏกัปป์บ้าง, ว่าเมื่อเราอยู่ในภพโน้น มีชื่ออย่างนั้น มีโคตร มีวรรณะ มีอาหาร อย่างนั้น ๆ, เสวยสุขและทุกข์เช่นนั้น ๆ มีอายุสุดลงเท่านั้น ๆ, ครั้นจุติจากภพนั้นแล้ว ได้เกิดในภพโน้น มีชื่อ โคตร วรรณะ อาหาร อย่างนั้น ๆ, ได้เสวยสุขและทุกข์เช่นนั้น มีอายุสุดลงเท่านั้น, ครั้นจุติจากภพนั้น ๆ ๆ ๆ แล้วมาเกิดในภพนี้.ฯ เรานั้นระลึกถึงขันธ์ที่เคยอยู่อาศัยในภพก่อนได้หลายประการ พร้อมทั้งอาการและลักษณะดังนี้,ฯ ราชกุมาร! นี่เป็น **วิชชาที่ ๑** ที่เราได้บรรลุแล้วในยามแรกแห่งราตรี. อวิชชาถูกทำลายแล้ว วิชชาเกิดขึ้นแล้ว, ความมืดถูกทำลายแล้ว ความสว่างเกิดขึ้นแทนแล้ว เช่นเดียวกับที่เกิดแก่ผู้ไม่ประมาท มีเพียรเผาบาป มีตนส่งไปแล้วแลอยู่, โดยควร.ฯ

เรานั้น ครั้นเมื่อจิตตั้งมั่นบริสุทธิ์ผ่องใสไม่มีกิเลส ปราศจากกิเลสเป็นธรรมชาติอ่อนโยนควรแก่การงาน ถึงความไม่หวั่นไหวตั้งอยู่เช่นนี้แล้ว ได้น้อมจิตไปเฉพาะต่อ**จุตูปปาตญาณ** เรามีจักขุทิพย์บริสุทธิ์กว่าจักขุของสามัญมนุษย์, ย่อมแลเห็นสัตว์ทั้งหลายจุติอยู่ บังเกิดอยู่, เลวทรามประณีต, มีวรรณะดี มีวรรณะเลว, มีทุกข์ มีสุข, เรารู้แจ้งชัดหมู่สัตว์ผู้เข้าถึงตามกรรมว่า "ผู้เจริญทั้งหลาย! สัตว์เหล่านี้หนอ ประกอบกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต พูดติเตียนพระอริยเจ้าทั้งหลาย เป็นมิจฉาทิฏฐิ ประกอบการงาน ด้วยอำนาจมิจฉาทิฏฐิ, เบื้องหน้าแต่กายแตกตายไปล้วนพากันเข้าสู่อบายทุคติวินิบาตนรก.ฯ ท่านผู้เจริญทั้งหลาย! ส่วนสัตว์เหล่านี้หนอ ประกอบกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต ไม่มีติเตียนพระอริยเจ้า, เป็นสัมมาทิฏฐิ ประกอบการงานด้วยอำนาจสัมมาทิฏฐิ, เบื้องหน้าแต่กายแตกตายไป ย่อมพากันเข้าสู่สุคติโลกสวรรค์, เราจักมีจักขุทิพย์บริสุทธิ์ล่วงจักขุสามัญมนุษย์เห็นเหล่าสัตว์ผู้จุติอยู่ บังเกิดอยู่ เลว ประณีต มีวรรณะดี วรรณะทราม มีทุกข์ มีสุข, รู้ชัดหมู่สัตว์ผู้เข้าถึงตามกรรมได้ฉะนี้.ฯ ราชกุมาร! นี่เป็น **วิชชาที่ ๒** ที่เราได้บรรลุแล้วในยามกลางแห่งราตรี, อวิชชาถูกทำลายแล้ว, วิชชาเกิดขึ้นแล้ว, ความมืดถูกทำลายแล้ว ความสว่างเกิดขึ้นแทนแล้ว เช่นเดียวกับที่เกิดแก่ผู้ไม่ประมาท มีเพียรเผาบาป มีตนส่งไปแล้วแลอยู่, โดยควร,ฯ

เรานั้น ครั้นจิตตั้งมั่นบริสุทธิ์ผ่องใสไม่มีกิเลส ปราศจากกิเลส เป็นธรรมชาติอ่อนโยนควรแก่การงาน ถึงความไม่หวั่นไหวตั้งอยู่เช่นนี้แล้ว ก็น้อมจิตไปเฉพาะต่ออาสวักขยญาณ, เราย่อมรู้ชัดตามความเป็นจริงว่า นี่ทุกข์, นี่เหตุแห่งทุกข์, นี่ความดับไม่เหลือแห่งทุกข์, นี่ทางให้ถึงความดับไม่มีเหลือแห่งทุกข์ ; และเหล่านี้เป็นอาสวะทั้งหลาย นี้เหตุแห่งอาสวะทั้งหลาย ความดับไม่มีเหลือแห่งอาสวะทั้งหลาย นี้เป็นทางให้ถึงความดับไม่มีเหลือแห่งอาสวะทั้งหลาย. เมื่อเรารู้อยู่อย่างนี้ เห็นอยู่อย่างนี้ จิตก็พ้นจากกามาสวะ ภวาสวะ และอวิชชาสวะ ครั้นจิตพ้นวิเศษแล้ว ก็เกิดญาณหยั่งรู้ว่าจิตพ้นแล้ว. เรารู้ชัดว่าชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์จบแล้ว กิจที่ต้องทำได้ทำสำเร็จแล้ว กิจอื่นที่จะต้องทำเพื่อความ (หลุดพ้น) เป็นอย่างนี้ มิได้มีอีก.ฯ ราชกุมาร! นี่เป็น **วิชชาที่ ๓** ที่เราได้บรรลุแล้วในยามปลายแห่งราตรี. อวิชชาถูกทำลายแล้ว. วิชชาเกิดขึ้นแล้ว, ความมืดถูกทำลายแล้ว ความสว่างเกิดขึ้นแทนแล้ว, เช่นเดียวกับที่เกิดแก่บุคคลผู้ไม่ประมาท มีเพียรเผาบาป มีตนส่งไปแล้วแลอยู่, โดยควร.ฯ

.....ฝนที่หากเราจะถามว่ามาจากไหน เราก็คงตอบได้ว่ามาจากก้อนเมฆดำ ๆ บนท้องฟ้านั่นที่อื่นก็ไม่เห็นมี ไม่เข้าใจ ไม่เห็น

แท้จริง ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณธาตุมีอยู่ ถ้าผู้มีปัญญา ในอากาศว่าง ๆ นี้แหละเขาสามารถใช้เครื่องดักเอาไอน้ำในอากาศก็ได้ ในศาลานี้ก็มีธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ เต็มไปหมด แต่ผู้ใดจะให้ฝนตก ผู้นั้นต้องทำฝนเป็น เรียกฝนเป็น แก้ไขทำฝนขึ้นได้ ทำน้ำขึ้นได้ ผู้เทศน์นี้ได้เคยแก้ไขมาแล้ว จะแก้ไขเกณฑ์ฝนได้เหมือนกัน

เมื่อรู้จักหลักและที่มาของฝนแล้ว ก็จะรู้ได้ด้วยว่า บุญที่มนุษย์ทำมาจากไหน ก็มาจากในกลางกายนี้ ตรงกลางของใจนั้น.....ฯลฯ

ความตอนหนึ่ง คัดจากพระธรรมเทศนา เรื่อง "ภัตตานุโมทนากถา"
ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ พระมงคลเทพมุนี
แสดงเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๗

'อิทธิปาฏิหาริย์' มีจริงหรือ ?

โดย **เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร)**
Research Specialist, U.S. Information Service
อาจารย์พิเศษ วิชาระเบียบวิธีการวิจัย แก่นักศึกษาชั้นปริญญาโท
คณะวารสารและสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

"**อิทธิปาฏิหาริย์**" นั้นมีได้ เป็นได้จริง ถ้าหากผู้กระทำสามารถประกอบเหตุปัจจัยให้เป็น"**วิชชา**" (ความรู้พิเศษ) หรือ "**อภิญญา**" (ความสามารถพิเศษ) อันให้เกิด "อิทธิปาฏิหาริย์" นั้นได้สำเร็จ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคยแสดงไว้ว่า "เกวัฏฏะ นี่ปาฏิหาริย์สามอย่างที่เราได้ทำให้แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่งเอง แล้วประกาศให้ผู้อื่นรู้ได้ สามอย่างอะไรเล่า? สามอย่างคือ "อิทธิปาฏิหาริย์" "อาเทสนาปาฏิหาริย์" และ "อนุสาสนีปาฏิหาริย์" .....ฯลฯ

และพระพุทธองค์ได้เคยตรัสแก่สังคารวพราหมณ์ ณ ที่แห่งหนึ่งอีกว่า

"พราหมณ์ ปาฏิหาริย์ ๓ อย่างมีอยู่ ๓ อย่างคืออะไรบ้าง? คือ อิทธิปาฏิหาริย์ อาเทสนาปาฏิหาริย์ อนุสาสนีปาฏิหาริย์.....ฯ"

พราหมณ์ทูลถามต่อไปว่า "ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ เว้นพระโคดมเสีย ภิกษุอื่นสักรูปหนึ่งซึ่งเป็นผู้ประกอบด้วยปาฏิหาริย์ ๓ นี้ มีอยู่หรือ?"

พระพุทธองค์ได้ทรงตอบว่า "พราหมณ์ มี มิใช่ร้อยเดียว มิใช่สองร้อย มิใช่สามร้อย มิใช่สี่ร้อย มิใช้ห้าร้อย มีมากกว่านั้นอีกที่ประกอบด้วยปาฏิหาริย์สามอย่างนี้"

พราหมณ์ทูลถามต่อไปว่า "ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ ก็เดี๋ยวนี้ ภิกษุเหล่านี้อยู่ที่ไหนเล่า?"

พระพุทธองค์ได้ทรงตอบว่า "พราหมณ์! อยู่ในหมู่ภิกษุสงฆ์นี้เอง"[๒]

"อิทธิปาฏิหาริย์" นี้เป็นพระพุทธภาษิตจากพระโอษฐ์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

---

๑ บาลีพระพุทธภาษิต ในสีลขันธวรรค ทีฆนิกาย พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับสยามรัฐ เล่มที่ ๑ หน้า ๒๗๓ ข้อ ๓๓๙ ตรัสแก่เกวัฏฏคหบดี ที่ปาวาริกัมพวัน เมืองนาลันทา

๒ บาลี ติกนิบาต อังคุตตรนิกาย พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ เล่มที่ ๒๐ หน้า ๑๗๑ ข้อ ๒๔๕

มีได้ เป็นได้ แต่เพื่อความเข้าใจดี จึงใคร่ขอนำท่านผู้อ่านมาทำความเข้าใจในความหมายของคำว่า "อิทธิปาฏิหาริย์" และคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกันหรือคล้ายกัน แล้วจึงมาทำความเข้าใจในเหตุให้เกิดปาฏิหาริย์ และผลของปาฏิหาริย์ ทั้งที่เป็นคุณและเป็นโทษ ซึ่งพระพุทธองค์ ได้ทรงแสดงไว้ว่าปาฏิหาริย์นี้ทรงยกย่อง ปาฏิหาริย์นี้ไม่ทรงโปรดต่อไป

๑. ความหมายของ "อิทธิปาฏิหาริย์" และคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่คล้ายกัน

๑.๑ "**อิทธิปาฏิหาริย์**" ปาฏิหาริย์ คือ การแสดงอิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ

คำว่า "ปาฏิหาริย์" หมายถึงปรากฏการณ์ที่น่าอัศจรรย์ ส่วนคำว่า "อิทธิ" หรือ "ฤทธิ์" นั้นหมายความถึง ความสำเร็จ ความเจริญงอกงาม หรืออำนาจศักดิ์สิทธิ์

"อิทธิปาฏิหาริย์" จัดเป็น ๑ ใน "วิชชา" (คือความรู้พิเศษ) ๘ ประการ และ "อภิญญา" (คือความสามารถพิเศษ) ๖ ประการ---วิชชา ๘ ประการนั้น ครอบคลุมถึงอภิญญา ๖ ประการด้วย กล่าวคือ

(๑) วิปัสสนาวิชชา หรือ ญาณอันนับเนื่องเข้าในวิปัสสนา (ปัญญารู้แจ้งในสภาวะของธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งว่าเป็น อนิจจัง ทุกขัง และ อนัตตา อย่างไร)

(๒) มโนมยิทธิ ฤทธิ์ คือความสำเร็จทางใจ

(๓) อิทธิวิธี การแสดงฤทธิ์ได้ --- "อิทธิปาฏิหาริย์" สงเคราะห์เข้าอยู่ในวิชชานี้

(๔) ทิพพโสต หูทิพย์

(๕) เจโตปริยญาณ รู้กำหนดใจผู้อื่น คือรู้ใจผู้อื่น ---"อาเทสนาปาฏิหาริย์" สงเคราะห์เข้าในวิชชานี้

(๖) ปุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกชาติได้

(๗) ทิพพจักขุ ตาทิพย์

(๘) อาสวักขยญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้การทำอาสวะกิเลสให้สิ้นไป

ในวิชชาทั้ง ๘ ประการนี้ ตั้งแต่ข้อ (๓) ถึง (๘) ชื่อว่า "อภิญญา ๖"

ตั้งแต่ข้อ (๑) ถึง (๗) จัดเป็นโลกียวิชชา ซึ่งเป็นอุปการะต่อโลกุตตรวิชชา (ความรู้พิเศษให้พ้นโลกก็ได้) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "วิปัสสนาวิชชา" คือญาณอันนับเนื่องในวิปัสสนานั้น เป็นโลกียวิชชาขั้นพื้นฐานของ "โลกุตตรวิปัสสนา" อันให้ "โลกุตตรปัญญา" คือ ปัญญารู้แจ้งในพระอริยสัจจธรรม (ทุกขสัจจ์ สมุทัยสัจจ์ นิโรธสัจจ์ และมรรคสัจจ์) เจริญ และให้ผลให้สามารถปหานสัญโญชน์ (กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลก) สิ้นไป และได้บรรลุ มรรค ผล นิพพานตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

เฉพาะวิชชาที่ (๘) จัดเป็นโลกุตตรวิชชา หรือ โลกุตตรอภิญญา กล่าวคือเป็นความรู้พิเศษ (ปรีชาญาณหยั่งรู้) หรือ ความสามารถพิเศษ (อภิญญา) ในการทำอาสวะกิเลสให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เป็นพระอรหันตขีณาสพต่อไป

วิชชา ๘ หรือ อภิญญา ๖ นี้ ต่างเป็นเหตุปัจจัยและอุปการะเกื้อหนุนกันและกันอีกด้วยอย่างเช่น[๓]

พระมหาโพธิสัตว์เจ้าเมื่อก่อนแต่จะตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น---ในคืนวันที่จะตรัสรู้นั้น พระโพธิสัตว์เจ้าได้ทรงเจริญสมถภาวนาถึงจตุตถฌาน จนพระทัยสงัดจากกิเลสนิวรณ์ อ่อนโยนควรแก่งานแล้ว จึงน้อมไปเพื่อ "ปุพเพนิวาสานุสติญาณ" ระลึกชาติของพระองค์เองและของผู้อื่น หรือสัตว์อื่นถอยหลังออกไปนับภพนับชาติไม่ถ้วน ก็ได้ทรงพบว่า พระองค์เองก็ดี สัตว์โลกอื่น ๆ ก็ดี ตราบใดที่ยังไม่บรรลุพระอรหัตผลต่างก็ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพน้อยภพใหญ่ทั้งหลาย เป็นสุขบ้าง เป็นทุกข์บ้างหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามเครื่องล่อเครื่องหลง ไม่มีที่สิ้นสุด---นี้จัดเป็นการบรรลุ "วิชชาที่หนึ่ง" ในยามต้นแห่งราตรี ครั้นถึงยามกลางแห่งราตรี พระโพธิสัตว์เจ้าก็บรรลุ "วิชชาที่สอง" กล่าวคือเมื่อทรงเจริญสมถภาวนาถึงจตุตถฌานอันให้จิตสงัดจากกิเลสนิวรณ์ เป็นจิตที่อ่อนโยนแก่งานแล้ว ก็น้อมไปเพื่อ "จุตูปปาตญาณ" (ด้วยทิพโสต และทิพจักขุอภิญญา) ตรวจดูบุพกรรมของสัตว์โลกทั้งหลายที่เป็นไปตามกรรม สุขบ้าง ทุกข์บ้าง และได้ทรงเห็นว่า ทรงหยั่งรู้สัตว์ทำกรรมดีบ้างชั่วบ้างอย่างนั้น ๆ จะได้รับผลกรรมอย่างนั้น ๆ----จึงทรงเกิดธรรมสังเวช สลดจิตคิดเบื่อหน่ายในการครองขันธ์ (๕) เพราะทรงเห็นโทษภัยของสังสารจักรอันไม่มีที่สิ้นสุดนี้ จึงได้ทรงพิจารณาสาวไปเห็นเหตุในเหตุต่าง ๆ ไปจนถึงต้น ๆ เหตุของความทุกข์ของสัตว์โลกทั้งหลายว่ามีความสัมพันธ์ต่อกันให้เกิดความทุกข์อย่างไร ชื่อว่าพิจารณาเป็น "ปฏิจจสมุปบาทธรรม" และเห็นแจ้งใน "อริยสัจจ์ ๔" แล้วทรงน้อมไปเพื่อ "อาสวักขยญาณ" คือปรีชาญาณหยั่งรู้วิธีทำอาสวะกิเลสให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ คือ ทั้งเห็นและทั้งรู้แจ้งในพระอริยสัจจ์ ๔ และธรรมอย่างอื่น (ทั้ง สังขตธาตุ สังขตธรรม และอสังขตธาตุ อสังขตธรรม) อย่างทะลุปรุโปร่ง พร้อมด้วยวิชชา อภิญญาและญาณอันเป็นธรรมเครื่องโปรดสัตว์อย่างบริสุทธิ์และสมบูรณ์ทุกอย่าง นับว่าพระพุทธองค์ได้ทรงบรรลุ "พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ" ในยามปลายแห่งราตรีนั้นเอง---- "อาสวักขยญาณ" นั้นจึงจัดเป็น "วิชชาที่สาม"

ปุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ และอาสวักขยญาณ จึงชื่อว่า "วิชชาสาม"

๑.๒ "**อาเทสนาปาฏิหาริย์**" ปาฏิหาริย์คือ การรู้วาระจิตของผู้อื่น หรือทายใจผู้อื่นได้

๑.๓ "**อนุสาสนีปาฏิหาริย์**" ปาฏิหาริย์ คือ คำสอนที่เป็นสัจจธรรม อันให้ผู้อื่นรู้แจ้งเห็นจริงในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ หรือให้นำไปปฏิบัติได้ผลสมจริง ซึ่งจัดเป็นความสามารถพิเศษ (อภิญญา) หรือความหยั่งรู้พิเศษ (วิชชา) ที่สำคัญอันช่วยในการชี้แนะ สั่งสอนอบรมกล่อมเกลาจิตใจทั้งของตนเองและผู้อื่นให้เข้าถึงพระรัตนตรัย ให้รู้แจ้งในพระสัจจธรรม

---

๓ โปรดดูอาการตรัสรู้ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในโพธิราชกุมารสูตร ราชวรรค พระไตรปิฎก ภาษาบาลี ฉบับสยามรัฐ เล่มที่ ๑๓ หน้า ๔๕๙ ข้อ ๕๐๕ และในสคารวสูตรพราหมณวรรค พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ หน้า ๖๘๖ ข้อ ๗๕๕

เพื่อกำจัดกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน เหตุแห่งทุกข์ทั้งหลาย และได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง

"อนุสาสนีปาฏิหาริย์" นี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงแสดงไว้ว่า

"บางท่านย่อมพร่ำสอนอย่างนี้ว่า จงตรึกอย่างนี้ อย่าตรึกอย่างนี้ จงมนสิการ (ทำไว้ในใจ) อย่างนี้ อย่ามนสิการอย่างนี้ จงละสิ่งนี้ จงเข้าถึงสิ่งนี้อยู่เถิด" (เฉพาะในเกวัฏฏสูตรในทีฆนิกาย อธิบายเพิ่มเติมโดยยกเอาการที่พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติในโลก แล้วทรงสั่งสอนธรรมทำให้คนมีศรัทธาออกบวช บำเพ็ญศีล สำรวมอินทรีย์ มีสติสัมปชัญญะ สันโดษ เจริญฌาน บรรลุอภิญญาทั้ง ๖ และจบลงด้วยอาสวักขยญาณ เป็นพระอรหันตขีณาสพ ว่าการสอนได้สำเร็จผลอย่างนั้น ๆ ล้วนแต่เป็น "อนุสาสนีปาฏิหาริย์")[๔]

อภิญญา หรือ วิชชาเช่นนี้ ทำได้ มีได้ เป็นได้หลายระดับคุณธรรม ผู้ที่ประกอบเหตุปัจจัยเป็นวิชชาหรืออภิญญาได้หลายอย่างและยิ่งบริสุทธิ์ก็ยิ่งช่วยส่งเสริม "อนุสาสนีปาฏิหาริย์" ให้สูงขึ้น แก่กล้าขึ้นได้มาก

ในระดับปุถุชนผู้ตั้งใจปฏิบัติธรรมด้วยอิทธิบาทธรรม ขึ้นไปถึงพระอริยบุคคลในชั้นต้น ๆ ก็อาจจะทรงอภิญญาหรือวิชชาได้หลายอย่าง เช่น ทิพพโสต ทิพพจักขุ มโนมยิทธิ อาเทสนาปาฏิหาริย์ หรือสูงขึ้นไปเป็น เจโตปริยญาณ แต่มีมาก มีน้อย มีหยาบ มีละเอียด ยิ่งกว่ากันตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้---อนุสาสนีปาฏิหาริย์ก็มีมากน้อย หยาบละเอียด ต่างกันตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

พระอริยเจ้าตั้งแต่ชั้นพระอนาคามีขึ้นไป (ยกเว้นพระอริยเจ้าที่ปฏิบัติธรรมเพื่อความบรรลุพระปัจเจกพุทธเจ้า หรือ พระอรหันต์ประเภทสุกขวิปัสสก) ส่วนมากจะถึงพร้อมด้วยวิชชาและอภิญญาหลายอย่างประกอบกันยิ่งกว่า และบริสุทธิ์กว่า ในระดับต้น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความบรรลุ "จตุปฏิสัมภิทาญาณ" อันได้แก่ (๑) อัตถะปฏิสัมภิทาญาณ คือปัญญาแตกฉานในผลอันเกิดแต่เหตุ, (๒) ธรรมปฏิสัมภิทาญาณ คือปัญญาแตกฉานในเหตุที่ให้เกิดผล, (๓) นิรุติปฏิสัมภิทาญาณ คือปัญญาแตกฉานในภาษาอันเป็นบัญญัติแห่งปฏิสัมภิทาทั้งสอง, และ (๔) ปฏิภาณปฏิสัมภิทาญาณ คือปัญญาแตกฉานในปฏิภาณ กล่าวคือ มีปัญญาว่องไว เฉียบแหลมคมไหวพริบดีในการโต้ตอบปฏิสัมภิทาทั้งสามได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว และชัดแจ้ง-----อนุสาสนีปาฏิหาริย์ของท่านก็ยิ่งบริสุทธิ์และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

พระอรหันตสัมมาพุทธเจ้า เป็นผู้ทรงอภิญญาใหญ่ และวิชชาที่บริสุทธิ์ครบถ้วนทุกประการ พร้อมด้วยญาณอันเป็นธรรมเครื่องช่วยโปรดสัตว์ ได้แก่ "อาสยานุสยญาณ" คือปรีชาญาณหยั่งรู้อัธยาศัยของสัตว์ทั้งหลาย (ทั้งมนุษย์และอมนุษย์) โดยตลอด ว่ามีอัธยาศัย ดี เลว ประณีต หยาบ ละเอียดต่างกันอย่างไร และ "อินทรียปโรปริยัตติญาณ" คือปรีชาญาณหยั่งรู้อินทรีย์ (ความเป็น

---

๔ โปรดดูในบาลี สีลักขันธวัคค์ ทีฆนิกายพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐเล่มที่ ๙ หน้า ๒๗๓ ข้อ ๓๓๙ ตรัสแก่เกวัฏฏคหบดีที่ปาวาริกัมพวัน เมืองนาลันทา

ใหญ่) ของสัตว์ทั้งหลาย ได้แก่ ศรัทธินทรีย์, วิริยินทรีย์, สตินทรีย์, สมาธินทรีย์และปัญญินทรีย์ เป็นต้น ว่าแก่กล้าหรือยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงใด----จึงยิ่งเป็นผู้ทรง "อนุสาสนีปาฏิหาริย์" อย่างบริสุทธิ์และสมบูรณ์ที่สุด เต็มฐานะบรมครูของเหล่ามนุษย์และเทวดา ฯลฯ ทั้งหลาย

ส่วนพระโพธิสัตว์ผู้ปรารถนาพุทธภูมิ ซึ่งกำลังบำเพ็ญพุทธการกธรรม (ธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า) หรือกำลังบำเพ็ญอธิการ (คือการบำเพ็ญบารมีต่าง ๆ) ย่อมเจริญอนุสาสนีปาฏิหาริย์ได้ ตามระดับภูมิธรรมที่ท่านปฏิบัติได้อันเทียบกับภูมิธรรมของพระอริยเจ้าในระดับต่าง ๆ นั้นเอง และบางท่านที่ทำบำเพ็ญอธิการมาแก่กล้ามากแล้ว ก็ยิ่งทรง "อนุสาสนีปาฏิหาริย์" มากสมควรแก่ภูมิธรรมและบารมีของท่านเหมือนกัน

"อนุสาสนีปาฏิหาริย์" นี้เองที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงยกย่องว่า ประเสริฐกว่า ประณีตกว่า ทรงคุณค่ากว่า "ปาฏิหาริย์" อื่นทั้งสองที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เพราะอนุสาสนีปาฏิหาริย์เป็นธรรมเครื่องช่วยทั้งตนเองและผู้อื่นให้รู้จัก "กระทำตนให้เป็นที่พึ่งแห่งตน" เพื่อความเป็นอิสระจากสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลก และให้สามารถพ้นทุกข์ได้จริง

ยังมีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายคล้ายหรือเกี่ยวเนื่องกันกับ "อิทธิปาฏิหาริย์" อีกเช่น

๑.๔. **"มโนมยิทธิ"** ฤทธิ์ คืออำนาจศักดิ์สิทธิ์ หรือความสำเร็จทางใจ

ข้อแตกต่างระหว่าง "อิทธิปาฏิหาริย์" กับ "มโนมยิทธิ" ก็คือ อิทธิปาฏิหาริย์นั้น เป็นปรากฏการณ์อันน่าอัศจรรย์ที่ปรากฏออกมา ณ ภายนอก ให้ผู้อื่นรู้เห็นได้ด้วย อย่างเช่น การเกณฑ์เมฆหมอก ลมพายุ ฝนหรือลูกเห็บ และหิมะ (รวมความถึงการเก็บธรรมชาติเหล่านี้ด้วย)การทำฟ้าคะนอง, การเหาะเหิน เดินอากาศหรือเดินบนผิวน้ำ (ถ้าให้ผู้อื่นเห็นด้วย) หรือการปาฏิหาริย์กายหลาย ๆ กายให้ผู้อื่นเห็นได้ ฯลฯ เป็นต้น ส่วน "มโนมยิทธิ" เป็นปรากฏการณ์อันน่าอัศจรรย์ที่ปรากฏขึ้นเฉพาะ ณ ภายใน กล่าวคือ ผู้ทำเป็นผู้รู้เองเห็นเอง หรือมีแต่เฉพาะผู้ทรงคุณธรรมระดับเดียวกันหรือเหนือกว่าเห็นได้ ณ ภายในหรือด้วยใจ เช่น การใช้ทิพจักขุตรวจดูวาระจิตของผู้อื่น, หรืออธิษฐานจิตไปดูนรก สวรรค์ ซึ่งเป็นการรู้เอง เห็นเอง เป็นต้น

ปรากฏการณ์บางอย่างก็เป็นทั้ง "อิทธิปาฏิหาริย์" และ "มโนมยิทธิ" เช่นการใช้วลาหกเทพหรือพิรุณเทพ หรือนาคให้ช่วยเกณฑ์เมฆ หรือช่วยทำฟ้าคะนอง การไต่ถามข่าวทางไกลจากเทพยดา หรือการทำวิชชา "เก็บ" เหตุวิบัติ ภัยพิบัติ ภัยสงคราม ภัยธรรมชาติ หรือแก้โรคต่าง ๆ เป็นต้น[๕]

ข้อที่คล้ายกันของ "อิทธิปาฏิหาริย์" กับ "มโนมยิทธิ" ก็มีเช่น

(๑) ต่างก็เป็นวิชชาหรืออภิญญาในระดับ "โลกีย" ด้วยกัน ซึ่งอาจเกิดมีได้ ทำได้ เป็นได้ ถ้าผู้ประกอบเหตุปัจจัยเป็นวิชชานั้นประกอบเหตุปัจจัยได้ถูกส่วนเป็นวิชชาหรืออภิญญาที่จะให้เกิด

---

๕ การใช้พุทธจักษุไปรู้เห็นสภาวะความเป็นไปในอายตนนิพพาน ไม่จัดเป็น "มโนมยิทธิ" โดยนัยนี้ เพราะพุทธจักษุเป็นเรื่องโลกุตตระ คือเรื่องเหนือโลกหรือพ้นโลก (แม้เพียงชั่วคราวเป็นวิขัมภณวิมุติ) นับเป็นผลญาณของผู้ปฏิบัติธรรมที่ได้ถึงโคตรภูญาณ หรือผ่านโคตรภูญาณด้วยมรรคจิตและมรรคปัญญาเป็นพระอริยบุคคล หรือในกรณีที่พระอริยเจ้ามีพระนิพพานเป็นอารมณ์หรือกำลังเจริญวิชชาชั้นสูงในอายตนนิพพานอยู่

"อิทธิปาฏิหาริย์" หรือ "มโนมยิทธิ" นั้นได้สำเร็จ

--กล่าวคือประกอบเหตุปัจจัยได้คุณภาพและมีกำลังพอให้เกิดได้ ปาฏิหาริย์ก็เกิด ถ้าเหตุปัจจัยที่ประกอบขึ้นเป็นวิชชาหรืออภิญญานั้นผิดสูตร ไม่ถูกส่วน ไม่ได้คุณภาพ หรือมีกำลังไม่พอที่จะเกิดอิทธิปาฏิหาริย์ได้ ปาฏิหาริย์นั้นก็ไม่เกิด

---คุณธรรมในระดับโลกียธรรมเช่นนี้ เกิดขึ้นไม่แน่นอน ทั้งนี้เป็นไปตามระดับภูมิธรรมและวิชชา หรืออภิญญาที่ปฏิบัติได้ คุณธรรมดังกล่าวนี้จึงมีได้ และก็เสื่อมได้ เช่นในยามที่เจ็บไข้ได้ป่วย หรือมีธุรกิจการงานมากอันทำให้ระดับสมาธิเสื่อมลง หรือปล่อยให้กิเลสฟุ้งมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับปุถุชนผู้ยังขาดสติปัญญา และความสังวรระวังเป็นเครื่องรักษากาย วาจา และใจ

(๒) ทั้ง "อิทธิปาฏิหาริย์" และ "มโนมยิทธิ" ต่างก็ต้องกระทำที่ "ใจ" ด้วยกันทั้งนั้น

(๓) ผู้ทำได้แสดงได้ มีตั้งแต่ระดับพระอริยเจ้าลงไปจนถึงปุถุชน และแม้คนนอกพระพุทธศาสนาอย่างเช่น โยคี ฤาษี ชีไพร ก็มีทำได้แสดงได้ และมีทำได้แสดงได้ตั้งแต่ก่อนพุทธกาลเสียด้วยซ้ำไป

(๔) ความจริงทั้งสองอย่างนี้ ต่างก็เป็นธรรมเครื่องส่งเสริมคุณสมบัติของผู้ทรงคุณธรรมนี้เช่นเดียวกันกับทรัพย์สิน เงินทอง เข้าของเครื่องใช้สอย หรือเครื่องอำนวยความสะดวกทั้งหลายให้เป็นผู้มีคุณสมบัติดีเหนือผู้อื่น แต่ก็เป็นคุณสมบัติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ซึ่งต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ คือ ความเป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา เช่นเดียวกันกับโลกียทรัพย์อื่นทั้งหลาย ผู้ใดหลงยึดมั่น ถือมั่นด้วย ตัณหา และ ทิฏฐิ (ความเห็นผิด) แล้วย่อมเกิดทุกข์ตามส่วนจึงจัดเป็นพวก "อภิสังขารมาร" ซึ่งอาจจะเป็นโทษภัยแก่ผู้หลงผิดทั้งผู้ทำ "อิทธิปาฏิหาริย์" นั้นและผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องได้เสมอ ถ้าหากประมาทขาดสติปัญญาเครื่องรักษาตน

พระอรหันตขีณาสพ แม้ท่านจะทำได้ มีได้ และทรงคุณธรรมนั้นอย่างสูงอยู่ แต่ท่านได้วิมุติหลุดพ้นจากความยึดมั่นถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิเสียแล้ว ท่านจึงมีคุณธรรมนั้นอยู่โดยสักแต่ว่ามีท่านแสดงออกก็สักแต่ว่าแสดงเมื่อเห็นจำเป็นเพื่ออนุเคราะห์ผู้อื่น หรือเพื่อประกอบ "อนุสาสนี-ปาฏิหาริย์" มิใช่แสดงด้วยความปรารถนาลามก หรือเพื่อลาภ สักการะ สรรเสริญ สุขส่วนตัวหรือเพื่อสนองกิเลสตัณหาของผู้ใดทั้งสิ้น ----แม้สัตบุรุษ ผู้ทรงสติปัญญาเครื่องรักษาตน ก็ย่อมจะดำเนินรอยตามพระอรหันตขีณาสพหรือพระอริยเจ้าทั้งหลายโดยทางนั้นเหมือนกัน แม้จะไม่ได้คุณภาพที่สมบูรณ์นัก ก็ปฏิบัติส่งไปในแนวนั้นแหละ

๑.๕ "บุญฤทธิ์" หรือ "บุญญาภินิหาร"

คำว่า "บุญ" หมายถึง คุณความดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมายถึงอาการของจิตใจที่ดีขึ้น เจริญขึ้น สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสเครื่องเศร้าหมองยิ่งขึ้น ได้แก่ความดีจาก

(๑) การบริจาคทาน นับตั้งแต่ "อามิสทาน" (การให้ด้วยวัตถุสิ่งของ) สูงขึ้นไปเป็น "ธรรมทาน" ได้แก่ อภัยทาน และการปฏิบัติธรรมเพื่อกำจัดกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน เหตุแห่งทุกข์ทั้งหลาย และการให้ธรรมเป็นทาน เช่น การแสดงธรรม เป็นต้น

(๒) การรักษาศีล คือเจตนางดเว้นจากความประพฤติปฏิบัติทางกาย ทางวาจา ที่เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

(๓) การออกบวช หรือการประพฤติพรหมจรรย์ ซึ่งตามความหมายอย่างแคบได้แก่การงดเว้นจากการเสพเมถุน แต่ความหมายอย่างกว้าง ได้แก่ การเจริญอริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ

(๔) การเจริญปัญญารู้แจ้งในพระสัจจธรรม นับตั้งแต่ระดับ "วิปัสสนาปัญญา" คือปัญญารู้แจ้งในสภาวะของธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งว่ามีสามัญลักษณะ (คือเป็นอย่างเดียวกันหมด) ที่เป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา สูงขึ้นไปถึง "โลกุตตรปัญญา" คือปัญญารู้แจ้งในทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ ในสภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ และหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ตามที่เป็นจริง และเห็นแจ้งในสภาวะของธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ได้แก่ พระนิพพาน และอายตนนิพพานว่ามีอย่างไรและไม่ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์อย่างไร

(๕) การประกอบความเพียรชอบในสี่สถาน คือ เพียรละบาปอกุศลที่เกิดขึ้นในสันดาน เพียรระวังมิให้บาปอกุศลเกิดขึ้นในสันดานอีก, เพียรยังกุศลให้เกิดขึ้นในสันดานและเพียรรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้วมิให้เสื่อม

(๖) ความอดทนต่อความยากลำบากในการมุ่งมั่นประกอบกรรมดีโดยสัมมาทิฏฐิอดทนต่อความทุกข์ยากลำบากกาย และอดกลั้นต่อการละความชั่ว อดกลั้นต่ออารมณ์ที่ไม่ดี ไม่งาม ที่ไม่ชอบใจ ซึ่งผ่านมากระทบทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ เป็นต้น

(๗) ความมีสัจจะ หรือความตั้งใจจริงที่จะประกอบกรรมดี ละเว้นความชั่วชำระจิตใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์เพื่อความบรรลุมรรค ผล นิพพาน ด้วยสัมมาทิฏฐิอย่างไร ก็มุ่งมั่นดำเนินต่อไป ไม่ย่อท้อ ถอยหลัง หรือไม่ทอดทิ้ง วางธุระกลางคัน

(๘) ความตั้งใจ มุ่งมั่นใจที่จะประกอบกรรมดี ละเว้นความชั่ว ทำใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์จากเครื่องเศร้าหมอง และความมุ่งมั่นบำเพ็ญบารมี เพื่อความบรรลุมรรค ผล นิพพาน โดยสัมมาทิฏฐิอย่างไร ก็มุ่งมั่นดำเนินต่อไปให้สำเร็จมรรค ผล นิพพาน ตามที่มุ่งหมายไว้นั้น

(๙) ความปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมโลกทั้งหลาย ให้อยู่ดีมีสุขด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ ดังเช่นที่เรามี หรือ ที่ยิ่ง ๆ กว่าเรา และความสงสารเพื่อนร่วมโลกอื่นทั้งหลาย ปรารถนาที่จะให้เขาพ้นทุกข์เหมือนอย่างเรา หรือยิ่งกว่าเรา

(๑๐) เมื่อเห็นเพื่อนร่วมโลกทั้งหลายกำลังประสบความทุกข์เดือดร้อน อันเราเองช่วยเหลืออะไรอีกต่อไปไม่ได้แล้ว ก็ทำใจมัธยัสถ์เป็นกลาง วางเฉยไม่ยินดี ยินร้ายได้

รวมเป็นคุณความดี ๑๐ ประการใหญ่ ๆ ด้วยกัน บุญหรือคุณความดีนี้ปรากฏขึ้นที่ "ใจ" ณ ตรงศูนย์กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมซึ่งตั้งอยู่ตรงศูนย์กลางกาย อาจรู้เห็นได้ด้วย "ตา" หรือ "ญาณ" ธรรมกาย

บุญแต่ละอย่างเหล่านี้มีอุปการะและสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน และเมื่อแก่กล้าหนักขึ้นก็จะปรากฏเห็นเป็นดวงกลมใสและขยายส่วนโตขึ้น ๆ เรื่อย ๆ เต็มส่วน ขนาดมาตรฐานปานกลางประมาณเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ คืบของผู้เป็นเจ้าของที่อธิษฐานสร้างบารมีเพื่อความบรรลุมรรค ผล นิพพานในระดับปรกติสาวก และจะโตยิ่งกว่านี้สำหรับผู้ปรารถนาความบรรลุพระอรหันตผลในระดับที่

สูงยิ่งไปกว่า เช่น ในระดับอิสีติมหาสาวก พุทธอุปัฏฐาก อัครสาวก หรือสูงขึ้นไปเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า และสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นต้น

บุญแต่ละอย่างเหล่านี้เมื่อแก่กล้ายิ่งขึ้น และขยายส่วนโตขึ้นได้ประมาณ ๑ คืบแล้วนั้นก็จะกลั่นตัวเองเป็น "บารมี" (ที่ใสละเอียดยิ่งขึ้นไปกว่าดวงบุญอีก) ได้ประมาณเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ องคุลีมือ ซ้อนอยู่ที่ตรงกลางดวงบุญนั้นเอง ชื่อว่า บารมี ๑๐ ทัศ คือ ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ขันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี และอุเบกขาบารมี

บารมีที่ยิ่งแก่กล้าหนักขึ้นและขยายโตได้ขนาดประมาณ ๑ คืบ ก็จะกลั่นตัวเองเป็น "อุปบารมี" (ที่ใสละเอียดยิ่งกว่าดวง "บารมี") ได้ประมาณ ๑ องคุลีมือ ซ้อนอยู่ตรงกลางดวงบารมีนั้นเอง ชื่อว่า ทานอุปบารมี ศีลอุปบารมี เนกขัมมอุปบารมี ปัญญาอุปบารมี วิริยอุปบารมี ขันติอุปบารมี สัจจอุปบารมี อธิษฐานอุปบารมี เมตตาอุปบารมี และอุเบกขาอุปบารมี ฯลฯ

อุปบารมีเมื่อแก่กล้ายิ่งขึ้นไปและขยายโตขึ้นได้ประมาณ ๑ คืบ ก็จะกลั่นตัวเองเป็น "ปรมัตถบารมี" (ที่ใสละเอียดขึ้นไปกว่า "อุปบารมี") ได้ขนาดประมาณ ๑ องคุลีมือ ซ้อนอยู่ตรงกลางดวงอุปบารมีนั้นเอง ชื่อว่า ทานปรมัตถบารมี ศีลปรมัตถบารมี เนกขัมมปรมัตถบารมี ปัญญาปรมัตถบารมี วิริยปรมัตถบารมี ขันติปรมัตถบารมี สัจจปรมัตถบารมี อธิษฐานปรมัตถบารมี เมตตาปรมัตถบารมี และอุเบกขาปรมัตถบารมี ฯลฯ

เมื่อปรมัตถบารมีเต็มส่วนได้ขนาดประมาณ ๑ คืบ หมดทั้ง ๑๐ ประการนั้นแล้ว สำหรับผู้ปรารถนาความบรรลุมรรคผลในระดับปรกติสาวก ก็จะสามารถบรรลุพระอรหัตผลได้ แต่ถ้าเป็นผู้บำเพ็ญอธิการ (บารมี) ด้วยความปรารถนาที่สูงกว่านี้ ก็จะต้องสร้างบารมีที่มีขนาดโตใหญ่ยิ่งกว่านี้ไปอีกให้แก่กล้าและเต็มส่วน เมื่อปรมัตถบารมีแก่กล้าเต็มส่วนแล้วจึงจะบรรลุพระอรหัตผลในระดับที่ตั้งความปรารถนาไว้ได้

ปรมัตถบารมีที่แก่กล้าประมาณ ๑ คืบนั้น ก็จะกลั่นตัวเองไปในลักษณะเดียวกันเป็น "รัศมี" "กำลังฤทธิ์" "อำนาจ" "สิทธิ" "สิทธิเฉียบขาด" (ในการปกครองธาตุธรรมสำหรับผู้ปรารถนาเข้า "นิพพานเป็น" ด้วยพระนิพพานกายเนื้อ) และ "หัวแก๊ส" "เซฟทะเลเหตุทะเล" ฯลฯ ต่อ ๆ ไปตามลำดับ[๖]

อนึ่ง เมื่อเจริญภาวนาวิชชาธรรมกาย ทำนิโรธละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียดนั้นก็จะรู้จะเห็นในกลางของกลางธาตุธรรม เห็นจำคิดรู้ของทุกกายสุดหยาบสุดละเอียดว่า ยังมีจักรพรรดิ์รัตนเจ็ด และกายสิทธิ์ ซึ่งเป็น "ภาคผู้เลี้ยง" และกลางภาคผู้เลี้ยงเป็น "ภาคผู้สอด" วิชชาเข้ามาในธาตุธรรม เห็นจำคิดรู้ของสัตว์ทั้งหลาย กลางของกลางภาคผู้สอด ก็จะเป็น "ภาคผู้ส่ง" และ "ภาคผู้

---

๖ นับตั้งแต่เรื่องการกลั่นตัวเองของบุญ เป็นบารมี.....เป็นต้นไป **ไม่มีในตำรา** จะรู้เห็นได้ด้วยญาณธรรมกาย เมื่อเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง (วิชชาการสะสางธาตุธรรม หรืออาสวักขยญาณชั้นสูง) ละเอียดเข้าไปในอายตนนิพพาน ผ่านศูนย์กลางพระพุทธเจ้าในอายตนนิพพานถอดกาย สุดละเอียดเข้าไปในองค์ต้นธาตุต้นธรรมในอายตนนิพพานเป็นเข้าไปจนสุดละเอียด จึงจะสามารถรู้เห็นและเข้าใจวิชชาดังกล่าวนี้ได้ชัดแจ้ง

สั่ง" วิชชาเข้ามาในธาตุธรรม เห็นจำคิดรู้ของสัตว์ทั้งหลาย และกลางของกลางต่อไปก็จะมี "ภาคผู้บังคับ" และ "ภาคผู้ปกครอง" ธาตุธรรมของสัตว์ทั้งหลาย และกลางของกลางภาคผู้ปกครองต่อไปจนสุดละเอียด ก็จะมี "องค์ต้นธาตุต้นธรรม" ต้นในต้น ๆ ๆ ๆ ๆ ต่อ ๆ ไปจนสุดละเอียด ฯลฯ[๗]

จิตของผู้ที่เข้าถึงและเป็นธาตุธรรมฝ่ายบุญกุศลเพียงนี้ ย่อมเกิดวิชชาและอภิญญาได้ดีโดยธรรมชาติ และเมื่อกระดิกจิตหรืออธิษฐานเพื่อสิ่งใด ๆ ในทางที่ชอบ ย่อมเกิดขึ้นได้อย่างน่าอัศจรรย์ด้วยบุญนั้น จึงชื่อว่า "บุญฤทธิ์"

ผู้ที่ตั้งใจประกอบแต่ความดี ด้วยสัมมาทิฏฐิ และแก่กล้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปเป็นบารมี อุปบารมี และปรมัตถบารมี จนเต็มส่วนที่ตั้งความปรารถนาบรรลุมรรค ผล นิพพาน ไว้ในระดับใด ก็ยิ่งสามารถประกอบเหตุปัจจัยเป็น "วิชชา" เป็น "บุญฤทธิ์" คือความสำเร็จด้วยอำนาจของบุญให้ปรากฏผลสำเร็จเป็นที่น่าอัศจรรย์ อันปราศจากโทษ ได้มากเพียงนั้น

และยิ่งบำเพ็ญอธิการ คือบารมีแก่กล้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เป็นรัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ สิทธิเฉียบขาด และถึงหัวแก๊สเซฟทะเลเหตุทะเล ฯลฯ ซึ่งเป็นธาตุล้วนธรรมล้วน ที่ปราศจากตัณหาราคะใด ๆ (วิราคธาตุวิราคธรรม) อันมีผลถึงจักรพรรดิ์ รัตนเจ็ด และกายสิทธิ์ซึ่งเป็นภาคผู้เลี้ยง และต่อ ๆ ไปถึงภาคผู้สอด ภาคผู้ส่ง ภาคผู้สั่ง ภาคผู้บังคับ ภาคผู้ปกครอง และองค์ต้นธาตุต้นธรรมให้สะอาดบริสุทธิ์ เป็นธาตุล้วนธรรมล้วน และวิราคธาตุวิราคธรรมไปเพียงใดก็ยิ่งสามารถประกอบเหตุปัจจัยเป็นวิชชาและอภิญญาที่มีอานุภาพด้วย "บุญฤทธิ์"-----อันให้ผลที่เป็น "อามิสฤทธิ์" (คือความสำเร็จ หรือความเจริญรุ่งเรืองด้วยมนุษย์สมบัติ และสวรรค์สมบัติ) และเป็น "ธรรมฤทธิ์" และนิพพานสมบัติ อันมีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ โดยสัมมาทิฏฐิแต่ส่วนเดียว เพียงนั้น)

และเมื่อประกอบแต่กรรมที่เป็นคุณความดีที่เป็นมหากุศลยิ่ง ๆ ขึ้นไป จนถึงระดับโลกุตตระ

---

๗. **ภาคผู้เลี้ยง ภาคผู้สอด ภาคผู้ส่ง ภาคผู้สั่ง ภาคผู้บังคับ ภาคผู้ปกครอง** และ**องค์ต้นธาตุต้นธรรม**นี้มีอยู่ทั้ง ๓ ฝ่าย ที่คอยประมูลฤทธิ์กันในที่สุดละเอียด เพื่อแย่งกันปกครองธาตุธรรมเห็นจำคิดรู้ ของสัตว์โลกทั้งหลาย เหมือนคนสามคนแย่งกันนั่งบนเก้าอี้ตัวเดียว กล่าวคือ----

ฝ่ายที่เป็น "**บุญกุศล** (กุสลาธัมมา) **ธรรมขาว** หรือ **ภาคพระ**" ซึ่งมีวรรณขาวใสบริสุทธิ์จริง ๆ คอยสอดละเอียด "วิชชา" ที่เป็นบุญกุศล ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา, ศีล สมาธิ ปัญญา, อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา, ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา, ธรรมโคตรภู,โสดา สกิทาคา อนาคา และอรหัต ถึงตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าเข้ามาในธาตุธรรม เห็นจำคิดรู้ของสัตว์ทั้งหลาย ให้รู้ถูก เห็นถูก คิดถูก พูดถูก ประพฤติปฏิบัติถูก อันให้ผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไปถึงมรรค ผล นิพพาน นี้ภาคหนึ่ง

ฝ่ายที่เป็น "**บาปอกุศล**" (อกุสลาธัมมา) **ธรรมดำ** หรือ**ฝ่ายมาร**" ซึ่งมีวรรณดำจริง ๆ หรือสีขุ่นมัว ก็คอยสอดละเอียด "อวิชชา" ที่เป็นบาปอกุศล ได้แก่ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ, โลภะ โทสะ โมหะ, ราคะ โทสะ โมหะ, ปฏิฆะ กามราคะ อวิชชา เข้ามาในธาตุธรรม เห็นจำคิดรู้ ของสัตว์โลกทั้งหลาย ให้รู้ผิด เห็นผิด คิดผิด ๆ พูดผิด ๆ ทำผิด ๆ อันให้ผลเป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อน ถึงไปสู่อบายภูมิและสุดชั่ว สุดทุกข์ถึงอายตนโลกันต์ซึ่งอยู่นอกภพสามออกไป (อยู่ตรงกันข้ามกับอายตนนิพพาน) นี้ภาคหนึ่ง

กับอีกภาคหนึ่ง คือ "**ธรรมกลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว** (อัพยากตธัมมา)" วรรณสีขาวเหมือนสีตะกั่วตัด ไม่ใส ก็คอยสอดละเอียด "อวิชชา" ประเภทไม่ดี ไม่ชั่ว เข้ามาในธาตุธรรม เห็นจำคิดรู้ของสัตว์ แต่ธรรมภาคกลางนี้มักจะถูกภาคพระหรือภาคมารครอบครองปนเป็นอยู่ในธาตุธรรมเห็นจำคิดรู้ของสัตว์นั้น

ที่แก่กล้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปมากเข้า ๆ แม้ไม่ต้องประกอบเหตุปัจจัยอย่างผู้กระทำ "อิทธิปาฏิหาริย์" ในระดับโลกียวิชชาหรืออภิญญา แต่ด้วย "บุญฤทธิ์" และ "ธรรมฤทธิ์" ที่แก่กล้านั้น ก็จะปรากฏเป็น "อภินิหาร" ขึ้นมาได้เอง ชื่อว่า "**บุญญาภินิหาร**"

๒. การเกิดของอิทธิปาฏิหาริย์

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว "อิทธิปาฏิหาริย์" ก็จัดเป็นวิชชา หรืออภิญญาหนึ่งในวิชชา ๘ หรืออภิญญา ๖ ซึ่งย่อมทำได้ มีได้ หรือพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ด้วยตนเอง ถ้าผู้นั้นสามารถประกอบเหตุปัจจัยให้เกิดวิชชาหรืออภิญญาให้เกิดเป็น "อิทธิปาฏิหาริย์" ขึ้นได้สำเร็จ-------การประกอบเหตุปัจจัยเป็นวิชชาหรืออภิญญาให้เกิด "อิทธิปาฏิหาริย์" ได้นั้น มีรายละเอียดมากในทางปฏิบัติและมีหลายระดับคุณธรรม แต่ ณ ที่นี้จะกล่าวแต่พอเข้าใจว่ามีอะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิด "อิทธิปาฏิหาริย์" ให้โทษอย่างไรเท่านั้น ดังต่อไปนี้

๒.๑ เหตุปัจจัยให้เกิดวิชชาและอภิญญาอันปรากฏเป็น "อิทธิปาฏิหาริย์"

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ศีลและสมาธิ หรือการเจริญสมถภาวนา เป็นเหตุเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดวิชชาและอภิญญาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "อิทธิปาฏิหาริย์" ได้ ส่วนปัญญานั้นช่วยชำระจิตใจผู้ทำ "อิทธิปาฏิหาริย์" นั้นเองให้บริสุทธิ์ยิ่งขึ้นตามระดับภูมิธรรมและภูมิปัญญาที่ปฏิบัติได้ กล่าวคือ

(๑) ผู้ทำ "อิทธิปาฏิหาริย์" ได้ ต้องเป็นผู้มีศีลมีสัจจ์ อย่างน้อยศีล ๕ ขึ้นไป ถ้าหากรักษาศีลมากข้อขึ้นไปได้เป็นปกติก็ยิ่งดี กล่าวคือเป็นศีล ๘ (สำหรับอุบาสกอุบาสิกา) ศีล ๑๐ สำหรับสามเณร หรือสูงขึ้นไปถึง ศีล ๒๒๗ สำหรับพระสงฆ์-----ผู้มีศีล บริสุทธิ์ สมบูรณ์ ละเอียด ประณีตขึ้นไปเป็น "อธิศีล" คือมีปาฏิโมกข์สังวรเป็นปกติ เป็นอริยกันตศีล คือ ศีลของพระอริยเจ้าซึ่งมีความบริสุทธิ์และสมบูรณ์อยู่เสมอ เป็นสีลานุสติ คือ เป็นไปเพื่อสมาธิยิ่งหรือจิตยิ่ง และสูงสุดเป็นวิมุติศีลของพระอรหันตขีณาสพ ก็ยิ่งเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้สามารถเจริญสมถภาวนา เข้าถึงสมาธิยิ่งหรือจิตอันยิ่ง (อธิจิต) อันมีผลให้เกิดเป็นวิชชาและอภิญญาที่แก่กล้าและให้สามารถทำ "อิทธิปาฏิหาริย์" ได้สำเร็จแน่นอน ยิ่งขึ้นเพียงนั้น

(๒) เหตุปัจจัยขั้นต่อไปที่จะทำ "อิทธิปาฏิหาริย์" ได้ ก็คือการเจริญสมาธิหรือสมถภาวนาโดยฝึกฝนอบรมจิตใจให้หยุดให้นิ่งอยู่ในอารมณ์เดียวได้แนบสนิท อย่างน้อยให้ได้ถึงระดับ "ปฐมฌาน" อันประกอบด้วยอารมณ์วิตกวิจารณ์ (ความตรึกตรองประคองนิมิตอยู่ได้ในระดับ "ปฏิภาคนิมิต" คือ ให้เกิดนิมิตติดตา เห็นอยู่ได้นานตามต้องการ และสามารถนึกย่อหรือขยายได้ตามปรารถนา), ปีติ, สุข, เอกัคคตารมณ์ (คือมีอารมณ์เป็นหนึ่ง) ซึ่งจะมีผลให้จิตใจใสสะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสนิวรณ์ ได้แก่ กามฉันทะ พยาบาท วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัยในการปฏิบัติธรรม) ถีนมิทธะ (ความง่วงเหงา ซึมเซา ไม่กระปรี้กระเปร่าแห่งจิต) และอุทธัจจะ กุกุจจะ (ความฟุ้งซ่านแห่งจิตใจ)-----ถ้าสามารถเจริญสมถภาวนา หรือสมาธิให้สูงยิ่งขึ้นไปอีกเป็น "ทุติยฌาน" "ตติยฌาน" และสูงขึ้นไปเป็น "จตุตถฌาน" ซึ่งเป็นระดับสมาธิที่จิตใจใสสะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสนิวรณ์ที่สุด เป็นจิตใจที่อ่อนโยนควรแก่งานมากที่สุดก็ยิ่งให้สามารถเจริญ "วิชชา" และ "อภิญญา" ได้แก่กล้าและให้เกิด "อิทธิปาฏิหาริย์" ได้ผลแน่นอนและชัดแจ้งมาก

ยิ่งขึ้นเพียงนั้น----จิตใจในระดับนี้นี่เอง ที่เมื่อน้อมไปเพื่อวิชชาใด หรือที่จะให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์ใด ก็จะเกิดขึ้นได้ โดยเพียงแต่อธิษฐานจิตให้เกิด ก็เกิด แต่ทั้งนี้ยังมีรายละเอียดทางเทคนิคในทางปฏิบัติจากประสบการณ์ของผู้ที่ได้ฝึกฝนอบรมวิธีแสดง "อิทธิปาฏิหาริย์" มาหลายอย่างต่าง ๆ กันอีกมาก

ความแน่นอนที่ "อิทธิปาฏิหาริย์" จะเกิดขึ้นได้ดีเพียงใดนั้น ยังขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการ ตัวอย่างเช่น

(๑) คุณธรรมและบุญบารมีที่ได้เคยสร้างสมอบรมมา (ปุพฺเพ กตปุญฺญตา) ก็เป็นเหตุเป็นปัจจัยที่สำคัญที่บุคคลแต่ละคน (แม้จะได้รับคำแนะนำสั่งสอนวิธีทำวิชชาให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์มาเท่าเทียมกันในปัจจุบัน) ทำให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์ได้ดีไม่เท่ากัน----บางท่านมีความชำนาญในการทำวิชชาแก้โรคได้ดีกว่าผู้อื่น ที่ต่างก็ได้เรียนรู้วิธีทำวิชชาแก้โรคมาจากสำนักเดียวกัน, บางท่านชำนาญในการทำวิชชาเกณฑ์เมฆ หมอก ลม ฝน หรือเก็บธรรมชาติดังกล่าว ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น และบางท่านกลับมีความชำนาญในการทำ "ปาฏิหาริย์" อื่น เช่น "อาเทสนาปาฏิหาริย์" รู้วิธีกำหนดวาระจิตผู้อื่นได้ดี, บางท่านมีความชำนาญในการสั่งสอนผู้อื่นให้รู้แจ้งเห็นจริงในพระสัทธรรมได้ดี สามารถชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติภาวนาเข้าถึง พระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ คือให้เข้าถึง "ธรรมกาย" และเข้ามรรค ผล นิพพานได้ดี ชื่อว่า "อนุสาสนีปาฏิหาริย์"----และบางท่านก็ทำได้ดีทั้ง "อิทธิปาฏิหาริย์", "อาเทสนาปาฏิหาริย์" และทั้ง "อนุสาสนีปาฏิหาริย์" ก็มี

แต่ถ้าจะกล่าวโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว

----สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือพระอรหันต์บุคคล ย่อมทรงวิชชาและอภิญญาที่บริสุทธิ์และแก่กล้าอันทำให้เกิด "อิทธิปาฏิหาริย์" ได้ผลดีที่สุด รองลงไปก็ได้แก่ พระอริยเจ้าซึ่งย่อมสามารถทำวิชชาหรือมีอภิญญาให้แสดง "อิทธิปาฏิหาริย์" ได้ดีกว่าปุถุชน **แต่พึงสังเกตุว่าพระอริยเจ้าขึ้นไปย่อมไม่โอ้อวดในคุณธรรมของตนอย่างปุถุชน ทั้ง ๆ ที่ท่านทำ "ปาฏิหาริย์" ได้หลายอย่างและทำได้ดีกว่าปุถุชน เว้นแต่จะกล่าวแสดงออกมาเพื่อเป็นธรรมทานหรือเพื่อความรู้แจ้งเห็นแจ้งในสภาวะของธรรมชาติให้ผู้อื่นได้เข้าใจตามที่เป็นจริง จะได้ไม่หลงผิดเท่านั้นเอง**

----ผู้บำเพ็ญบารมี (อธิการ) ในระดับสูงเช่น พระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญพุทธการกธรรม (คุณธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า) ซึ่งสร้างสมอบรมบารมีนั้นมาแก่กล้าแล้ว ย่อมสามารถทำวิชชาและมีอภิญญาที่บริสุทธิ์ ทำให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์ได้ผลดีกว่าผู้ที่กำลังบำเพ็ญบารมีในระดับที่รอง ๆ ลงมาเช่น ในระดับอัครสาวก อสีติมหาสาวก พุทธอุปปัฏฐาก และปรกติสาวก ฯลฯ และที่บำเพ็ญบารมีมาอ่อนกว่า---หมายความว่า แม้ผู้ปรารถนาพุทธภูมิด้วยกัน หรือผู้ปรารถนาความบรรลุอรหัตผลในระดับเดียวกัน แต่ได้บำเพ็ญบารมีมาแก่กล้าไม่เท่ากัน วิชชาและอภิญญาที่จะทำให้เกิด "อิทธิปาฏหาริย์" ก็ได้ผลดีไม่เท่ากัน

----ผู้ปฏิบัติในศีลอันยิ่ง ในจิต (สมาธิ) อันยิ่ง ในปัญญาอันยิ่ง และถึงวิมุติ วิมุตติญาณทัศนะ ย่อมทำวิชชาหรือมีอภิญญาที่บริสุทธิ์กว่า และทำ "อิทธิปาฏิหาริย์" ได้ผลดีกว่าผู้ปฏิบัติธรรมในระดับที่รองลงมา ถึงผู้ที่ยังมีกิเลสอวิชชาห่อหุ้มจิตใจอยู่หนาแน่นกว่า เป็นต้นว่า

ผู้ที่ทำวิชชาให้เป็น "อิทธิปาฏิหาริย์" เพื่ออนุเคราะห์ผู้อื่นในลักษณะ "ปิดทองฐานพระ"

ย่อมทำได้ผลดีกว่าผู้ที่ทำ "อิทธิปาฏิหาริย์" เพื่อความโอ้อวดในคุณธรรมของตน หรือเพื่อการท้าทายด้วยทิฏฐิมานะ หรือเพื่อลาภ ยศ สักการะ สรรเสริญ สุขส่วนตนอย่างชาวโลก

(๒) กำลังฤทธิ์จากความแก่กล้าของวิชชาและอภิญญา ที่จะให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์เมื่อเทียบกับเหตุปัจจัยภายนอกที่เป็นตัวแปรสำคัญให้อิทธิปาฏิหาริย์เกิดขึ้นได้หรือไม่ เพียงใด กล่าวคือ

ถ้าวิชชาหรืออภิญญามีความแก่กล้ามาก ให้กำลังฤทธิ์สูงกว่าเหตุปัจจัยภายนอกมาก ๆ อิทธิปาฏิหาริย์ก็เกิดขึ้นได้โดยง่ายและสมบูรณ์ และเห็นผลปรากฏอย่างชัดแจ้งเด็ดขาด

ถ้าวิชชาหรืออภิญญามีความแก่กล้าอันให้กำลังฤทธิ์พอประมาณ เมื่อเทียบกับเหตุปัจจัยภายนอก อิทธิปาฏิหาริย์ก็เกิดขึ้นได้ แต่อาจไม่สมบูรณ์ หรืออาจไม่เห็นผลปรากฏโดยชัดแจ้ง

ถ้าวิชชาหรืออภิญญาไม่แก่กล้าพอ ให้กำลังฤทธิ์ไม่พอกับเหตุปัจจัยภายนอกที่เป็นตัวแปรสำคัญให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์ได้ อิทธิปาฏิหาริย์ที่ทำนั้นก็ไม่ปรากฏ อุปมาดั่ง "น้ำน้อยย่อมแพ้ไฟ" หรือดั่งนายแพทย์บำบัด (รักษา) โรค ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพของยาและวิธีการรักษา (บำบัดโรค) นั้นกับอาการและสมุฏฐานของโรค ว่าโรคบางอย่างรักษาจึงหาย ถ้าไม่รักษาก็ไม่หาย โรคบางอย่างไม่ต้องรักษาก็หายได้เอง แต่อาจจะช้าหน่อย ถ้ารักษาก็จะหายเร็วขึ้น, โรคบางอย่างถึงจะรักษาก็ตาย ไม่รักษาก็ตาย โรคบางอย่างรักษาก็เพียงบรรเทา แต่ไม่หายขาด เหล่านี้เป็นต้น

ตัวอย่างกำลังฤทธิ์จากความแก่กล้าของวิชชาหรืออภิญญาที่จะทำให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์เมื่อเทียบกับเหตุปัจจัยภายนอกที่เป็นตัวแปรสำคัญให้อิทธิปาฏิหาริย์เกิดขึ้นได้ หรือไม่เพียงใด เช่น

----การทำวิชชาไปในแนวเดียวกันและในขณะเดียวกันของผู้ทรงวิชชาและอภิญญาที่แก่กล้าร่วมกันหลายคนเป็นทีม ให้กำลังฤทธิ์สูงกว่า การทำวิชชาโดยบุคคลคนเดียว หรือจำนวนน้อยคนหรือที่ต่างคนต่างทำ ต่างวิธี และต่างเวลากัน (ทั้งนี้อยู่ภายใต้ข้อสมมติฐานว่า ผู้ทำวิชชามีระดับภูมิธรรมเสมอกันหรือพอ ๆ กัน)----แต่โดยความเป็นจริงนั้น ผู้ทำวิชชามักมีกำลังฤทธิ์จากวิชชาที่แก่กล้าไม่เสมอกัน และอาจแตกต่างกันมาก ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่าง "ครู" กับ "ศิษย์" หรือระหว่าง "พระสงฆ์" กับ "ฆราวาส" (แต่ก็ไม่เสมอไป)----บางท่านมีวิชชาและอภิญญาแก่กล้ามาก เพียงคนเดียวอาจมีกำลังฤทธิ์สูงกว่าผู้อื่นตั้ง ๑๐ หรือ ๑๐๐ คนก็ได้

มีข้อสังเกตอีกด้วยว่าผู้มีภูมิธรรมและความแก่กล้าของวิชชาและอภิญญาในระดับสูง ๆ เมื่อเวลาร่วมทำวิชชากับผู้ที่ทำวิชชาในระดับที่ต่ำกว่ากันมาก ๆ หรือกับผู้ที่ยังไม่เป็นวิชชาเลย กลับทำวิชชาไม่ได้แรงและเร็วพอที่จะเก็บอวิชชาของภาคมารเขาได้ทัน เพราะต้องมัวเสียเวลา (แม้เพียง ๑-๒ วินาที) ช่วยแก้ช่วยพยุงการทำวิชชาของผู้ที่ทำวิชชาได้อ่อนกว่านั้น จึงกลายเป็นการถ่วงให้วิชชาของผู้ทำวิชชาชั้นสูงนั้นอ่อนกำลังลง ไม่เร็วและแรงพอที่จะตามเก็บอวิชชาของภาคมารเขาได้ทัน จึงเก็บอวิชชาของเขาให้ "สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ" ไม่ได้สำเร็จโดยเด็ดขาด----แต่ปัญหาข้อนี้ก็พอแก้ไขได้ โดยเมื่อทำวิชชาร่วมกับผู้ที่ทำวิชชาอ่อนกว่า หรือผู้ที่ไม่เป็นวิชชานั้น พึงรีบทำวิชชาล่วงหน้าไปก่อนสุดหยาบสุดละเอียด และคำนวณวิชชาให้เร็วนับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนเป็น ๑, เป็น ๒, เป็น ๓, ... เป็นอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ๆ ๆ ๆ ฯลฯ จนหมดกลางดำ เป็นสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษแล้วตั้งวิชชาเป็นไว้ แล้วจึงค่อยช่วยแก้ช่วยพยุงผู้อื่นทีหลังได้

อนึ่ง ยังมีเรื่องที่สำคัญอีก คือ **ในการทำวิชชาร่วมกับผู้ที่ธาตุธรรมไม่สะอาด โดยเฉพาะผู้ที่ถูกภาคมารทำอวิชชายึดธาตุธรรมในสุดละเอียดไว้ได้แล้วนั้น ในสมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ ยังมีชีวิตอยู่ จะไม่ให้ทำวิชชาร่วมด้วยเลยเป็นอันขาด จึงเป็นเรื่องที่ต้องระวังกันมากในหมู่ผู้ทำวิชชาที่สูง ๆ** เพราะในกรณีเช่นนั้น ถ้าหากยอมให้ทำวิชชาร่วมกันไปแล้วภาคมารเขาจะสืบรู้วิชชาของภาคพระได้มากหรือได้หมด เขาก็จะทำอวิชชาแก้วิชชาของเรา โดยทำกายอธิษฐานปาฏิหาริย์ไว้มาก ๆ ให้เราเห็นเหมือนวิชชา (ธาตุธรรมและกาย) ของภาคพระกล่าวคือเห็นขาวใสดี ก็จะชะล่าใจนึกว่าหมดกลางดำแล้ว เมื่อทำวิชชามาถึงกายปาฏิหาริย์ของเขาก็หยุดทำวิชชาต่อไป แต่แท้ที่จริงเขาซ่อนธาตุซ่อนธรรมของเขาไว้ในไส้กลางนิโรธอยู่และจะทำอวิชชาของเขาล่วงหน้าไปเป็นยืด ใย ยนต์ วิทยุ อายตนะ.....ฯ ไปจนสุดละเอียด ก็แปลว่าเราทำวิชชาเก็บอวิชชาของเขาไม่ทัน เขาก็ยึดสุดละเอียดในธาตุธรรมของเราได้ และมีผลให้ส่วนหยาบเสียหายไปด้วย---จึงเป็นเรื่องที่ต้องระวังให้จงหนัก

----การทำวิชชาแก้หรือเก็บเหตุวิบัติ ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ ภัยสงครามและการแก้โรคต่าง ๆ เป็นต้นเหล่านี้ของบุคคลคนเดียวหรือบุคคลกลุ่มน้อย ย่อมพอที่จะมีกำลังฤทธิ์แก้หรือเก็บเหตุแห่งความทุกข์เดือดร้อนดังที่กล่าวนี้ได้ง่ายกว่า หรือได้ผลสมบูรณ์กว่า การทำวิชชาแก้หรือเก็บเหตุแห่งความทุกข์เดือดร้อนเช่นนั้นของบุคคลกลุ่มใหญ่ทั้งเมือง ทั้งประเทศหรือทั้งโลก

----การทำวิชชาแก้หรือเก็บเหตุแห่งความทุกข์เดือดร้อนดังกล่าวอันเนื่องมาแต่อกุศลเวรกรรมที่เบา ๆ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้เคยประกอบกรรมที่เป็นบาปอกุศลด้วยกิเลสอันเป็นเหตุนำเหตุหนุนที่เบาบาง หรือของบุคคลที่กำลังเสวยเพียงเศษของกรรมอยู่ย่อมง่ายกว่าหรือพอมีกำลังฤทธิ์แก้หรือเก็บเหตุแห่งความทุกข์เดือดร้อนเหล่านั้นได้ผลสมบูรณ์กว่าการแก้หรือเก็บเหตุแห่งความทุกข์เดือดร้อนของผู้ที่กำลังได้รับวิบาก (ผล) จากอกุศลกรรมที่หนัก ๆ

ดังเช่น เมื่ออุทกภัย (ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ) ซึ่งเกิดแก่ประชาชนในประเทศของเราหลายจังหวัดเมื่อระหว่างเดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๖ นี้ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายอย่างหนักแก่ทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสียหายแก่ถนนหนทาง บ้านช่อง ไร่นา ฯลฯ ให้กระทบกระเทือน เดือดร้อนกันไปทั่วทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล เหล่านี้เป็นวิบากจากอกุศลกรรมร่วมที่หนัก ซึ่งอาจจะเนื่องมาจาก

*เวรกรรมจากการประกอบอทินนาทานร่วมกัน ดังเช่น ในอดีตได้เคยร่วมกันกวาดต้อนผู้คน ข้าทาสบริวาร หรือปล้นสะดมภ์เอาทรัพย์สินต่าง ๆ ของผู้อื่นมาเป็นของพวกตน แล้วมาในปัจจุบันนี้ ยังร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบอทินนาทานอีกทั้งในภาคเอกชนและภาครัฐบาล เช่น มีทั้งการลักลอบโค่นไม้ทำลายป่า, การฉ้อราษฎร์บังหลวง, หรือฉ้อโกงกันด้วยประการต่าง ๆ ตลอดทั้งยังมีแหล่งอบายมุข แหล่งการพนันทั้งของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งเป็นกรรมร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นรัฐบาลมีรายได้จากแหล่งการพนัน รัฐสภาเป็นผู้อนุมัติให้ทำ (ออกกฎหมายมาใช้บังคับ) ประชาชนเป็นผู้เลือกสมาชิกสภาให้ไปทำหน้าที่แทนตน ฯลฯ เข้าสมทบหนุนเนื่องให้เวรจากอกุศลกรรมเหล่านี้ให้ผลที่รุนแรงหนักหน่วงและต่อเนื่อง ผู้คนทั้งหลายที่เคยประกอบอกุศลกรรมร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในอดีตและปัจจุบัน จึงได้รับความเดือดร้อนจาก

ความเสียหายในทรัพย์สินของตนเองโดยตรง และทั้งโดยทางอ้อม ได้แก่ สาธารณสมบัติเสียหาย และต้องเสียภาษีไปเพื่อปรับปรุงสาธารณสมบัติที่วิบัติเสียหายเหล่านี้ด้วย

*เวรกรรมจากการประกอบกาเมสุมิจฉาจารร่วมกันมา ทั้งโดยตรงและทางอ้อม เช่น ในอดีตได้เคยร่วมกันกวาดต้อนบุตร ภรรยาของผู้อื่นมาเป็นของตน หรือบังคับขืนใจหญิงที่มีเจ้าของ หรือการมั่วโลกีย์ แม้ในปัจจุบันก็มีการประพฤติผิดศีลข้อกาเมสุมิจฉาจารนี้มาก มีแหล่งเริงรมย์หรือแหล่งมั่วโลกีย์เช่นนั้นมาก ด้วยตัณหาราคะและความโลภเป็นเหตุนำเหตุหนุนมา ทั้งภาคเอกชนและข้าราชการ ทั้งรัฐบาลและรัฐสภาในทำนองเดียวกันกับที่กล่าวข้างต้นด้วย เข้าไปสมทบให้เวรกาเมสุมิจฉาจารส่งผลเป็นอุทกภัย (ฝนตก) รุนแรงและหนักหน่วงและต่อเนื่องมาก

*และเวรกรรมจากการประพฤติผิดศีลข้ออื่น ๆ เช่น ปาณาติบาต และสุราเมรัย ก็มีส่วนกระตุ้นให้เกิดภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ คืออุทกภัยเช่นนี้ รุนแรงและต่อเนื่อง ฯลฯ ดั่งนี้ เป็นต้น

การทำวิชชาเพื่อแก้และเก็บอวิชชาของภาคมารที่เขาส่งเข้ามาเป็น "....ส่ง เสริม เติมต่อ...." ฯ ที่หนักหน่วง รุนแรง และต่อเนื่อง ในธาตุธรรมของสัตว์โลกทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ที่บาปอกุศลธรรมร่วมกำลังให้ผลเช่นนี้ จึงเป็นเรื่องที่ยากมาก จักต้องอาศัยผู้มีคุณธรรมสูง ผู้ทรงวิชชาและอภิญญาที่แก่กล้าหลาย ๆ คน ร่วมกันทำวิชชาในแนวเดียวกัน พร้อม ๆ กัน และต่อเนื่อง จึงจะมีกำลังฤทธิ์พอที่จะแก้หรือเก็บเหตุอวิชชาของภาคมารเขาได้สำเร็จ เป็น "สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ" โดยเด็ดขาด

เมื่อไม่สามารถจะมีได้ ทำได้เช่นว่านั้น การที่จะทำวิชชาแก้หรือเก็บเหตุวิบัติ ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ เช่นนั้นก็ไม่สำเร็จ หรือเป็นผลสำเร็จบ้างก็น้อย ตามกำลังฤทธิ์ที่พอจะมีได้เป็นได้ จากการทำวิชชาของผู้มีวิชชาหรืออภิญญาพอประมาณเท่านั้น

ความเป็นจริงก็คือว่า แม้จะมีผู้ทรงคุณวุฒิอยู่บ้าง ก็ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างมีภาระกิจการงานในหน้าที่รับผิดชอบของตัว ไม่สามารถจะรวมพลังประสานงานการทำวิชชาให้ได้ผลสูงได้ จึงต่างคนต่างทำกันไปตามมีตามเกิด ต่างเวลา ต่างวิธี และไม่ต่อเนื่องจึงได้ผลบ้าง ไม่ได้ผลบ้าง และแม้จะมีผู้ทำวิชชาได้ผลบ้างในบางโอกาส ก็ไม่ปรากฏผลออกมาชัดแจ้งแก่ประชาชนโดยทั่วไป เพราะเมื่อแก้หรือเก็บเหตุวิบัติเช่นนั้นได้สำเร็จ หรือผ่อนหนักเป็นเบาได้แล้ว ก็เงียบไป แต่ที่เก็บไม่ได้ หรือที่ไม่ได้เก็บนั้นแหละ จะปรากฏเป็นเหตุวิบัติ ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ แก่ผู้ที่กำลังประสบอยู่ให้เห็นโดยชัดแจ้ง

ในสมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ ยังมีชีวิตอยู่นั้น ท่านทำวิชชาแก้หรือเก็บเหตุวิบัติ ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ หรือโรคภัยไข้เจ็บ ฯลฯ ได้ผลมาก เพราะมีผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในปกครองของท่านหลายคน ทั้งพระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ฯลฯ ซึ่งหลวงพ่อท่านได้ให้เข้าเวรกันทำวิชชาเก็บเหตุอวิชชาของภาคมารเช่นนี้โดยต่อเนื่องตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง----และโดยเหตุที่ว่านี้จึงเป็น **วัตถุประสงค์ของโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กับ โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหารที่กำลังจัดตั้ง สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ในท้องที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีขึ้น เพื่อให้เป็นสถานที่ถาวรและศูนย์กลางของการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พุทธบริษัทโดยทั่วไปเพื่อสร้างพระในใจคน และ**

สร้างวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ช่วยกันเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายของจริงในพระพุทธศาสนา เพื่อช่วยกันสืบบวรพระพุทธศาสนาที่บริสุทธิ์นี้ให้ยืนยาวสืบต่อไป และเพื่อให้เป็นสถานที่ทำวิชชาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมงตามที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้เคยทำมาแล้ว เพื่อช่วย "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" แก่สาธุชนทั้งหลายร่วมกัน

----การทำวิชชาเพื่ออนุเคราะห์แก่ผู้ที่มีจิตใจเป็นบุญ เป็นกุศล ด้วยทาน ศีล และภาวนาธรรมสำเร็จได้ง่ายกว่า สมบูรณ์กว่า การทำวิชชาเพื่อช่วยอนุเคราะห์แก่ผู้มีจิตใจที่เป็นบาปอกุศลด้วยกิเลส ตัณหา อุปาทานมาก ๆ เช่น

*การทำวิชชาเก็บเมฆฝน (แม้ในฤดูฝน) ในอาณาบริเวณที่มีการปฏิบัติธรรมเพื่อชำระกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน ให้หมดสิ้นไปจากกมลสันดานนั้น ย่อมเป็นผลสำเร็จและสมบูรณ์กว่าการเก็บเมฆฝนในอาณาบริเวณที่ประชาชนเต็มไปด้วยกิเลส ตัณหา อุปาทานมาก ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่กำลังเสวยวิบากจากบาปอกุศลอยู่เป็นจำนวนมาก

*การเกณฑ์ฝนก็เป็นไปในทำนองเช่นว่านี้เหมือนกัน

ด้วยเหตุนี้ ในสมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ ยังมีชีวิตอยู่ เวลาที่ประชาชนในท้องที่ต่าง ๆ ที่มีความแห้งแล้ง ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำนาไม่ได้ผล และได้มาขอบารมีของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ท่านก็จะสอนให้ผู้ที่มาขอบารมีนั้นตั้งใจรับศีล และฝึกเจริญภาวนาด้วยเสียก่อน แล้วก็สอนให้ประกอบสัมมาอาชีวะและให้ไปแนะนำชาวบ้านในท้องที่เดียวกันนั้นให้ทำเช่นนั้นด้วย พอผู้ที่มาขอบารมีจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อกลับไปและพากันปฏิบัติเช่นนั้น ไม่ช้าฝนฟ้าก็ตกต้องตามฤดูกาล มีน้ำเพียงพอที่จะทำนาทำสวนโดยทั่วหน้ากัน พอถึงหน้าเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว ก็พากันนำข้าวปลาอาหารมาเลี้ยงพระวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ มิได้ขาด จนตราบเท่าทุกวันนี้ แม้จะเป็นเวลาหลังจากที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้มรณภาพไปหลายปีแล้ว (ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒)

----เฉพาะเรื่องการทำวิชชาเกณฑ์ฝน เก็บฝน ฯลฯ ก็ขึ้นอยู่ที่เหตุปัจจัยภายนอกอื่น ๆ อีกด้วย เช่น

*การเกณฑ์ฝนในฤดูฝน ซึ่งมีเหตุปัจจัยภายนอก (คือความชื้นและเมฆ) เอื้ออำนวยอยู่ด้วยแล้วนั้น ย่อมทำได้สำเร็จเร็วกว่า สมบูรณ์กว่า การทำวิชชาเกณฑ์ฝนในฤดูแล้ง

*การทำวิชชาเก็บเมฆฝนในฤดูแล้ง ย่อมทำได้สำเร็จง่ายกว่า การทำวิชชาเก็บเมฆฝนในฤดูฝน โดยเฉพาะในขณะที่กำลังมีลมมรสุมพัดผ่านมาก ๆ

*การทำวิชชาเก็บฝน หรือเหตุวิบัติ ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ ที่เพิ่งเริ่มจะตั้งเค้า ย่อมทำได้สำเร็จง่ายกว่า การทำวิชชาเก็บฝนหรือเหตุวิบัติเช่นว่านั้นที่เกิดขึ้นแล้วอย่างหนักและต่อเนื่อง

ทั้งหลายเหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างของกำลังฤทธิ์อันเกิดแต่การทำวิชชาหรืออภิญญา ที่จะสามารถทำให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์ขึ้นได้หรือไม่ เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยภายนอกที่เป็นตัวแปรสำคัญอันกระทบกระเทือนถึงการเกิดอิทธิปาฏิหาริย์นั้นด้วย

(๓) วิธีการทำวิชชา ก็เป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญที่จะให้มีกำลังฤทธิ์ที่มีอานุภาพมาก ให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์ได้ดี คือสำเร็จได้แน่นอน เด็ดขาด เพียงใด อีกเช่นกัน

กล่าวคือ ถ้าผู้ทรงวิชชานั้น มีวิธีประกอบเหตุสังเกตผลที่ดี ก็สามารถประกอบเหตุปัจจัยให้เกิดกำลังฤทธิ์ที่มีอานุภาพสูง ให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์ได้ดี แน่นอน และเด็ดขาด เพราะวิธีการทำวิชชาที่ให้สามารถประกอบเหตุสังเกตผลได้ดีนั้น ย่อมสามารถเก็บเหตุในเหตุไปจนถึงต้น ๆ เหตุแห่งความทุกข์เดือดร้อนนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือสามารถเจริญวิชชาเข้าถึงเหตุในเหตุ ไปจนถึงต้น ๆ เหตุแห่งบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ สิทธิเฉียบขาด และถึงหัวแก๊ส เซฟทะเลเหตุทะเล ซึ่งเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนที่บริสุทธิ์ ที่สุดละเอียดอันให้ผลเป็นความสุขสมบูรณ์ บริบูรณ์ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติได้เป็นอย่างดี

ก็เห็นมีแต่ **"วิชชาธรรมกาย"** เท่านั้นที่มีวิธีประกอบเหตุสังเกตผลได้ดี มีกำลังฤทธิ์ที่มีอานุภาพสูงเช่นนี้

๓. ปาฏิหาริย์/บุญฤทธิ์ ด้วย "อานุภาพธรรมกาย"

๓.๑ ความหมายของอานุภาพธรรมกาย

"อานุภาพ" หมายถึงฤทธิ์เดช

ฤทธิ์ หรือ อิทธิ หมายถึงความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ (อันจัดเป็นอามิสฤทธิ์) และด้วยนิพพานสมบัติ อันมีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ (อันจัดเป็นธรรมฤทธิ์)

เดช หมายถึง อำนาจ สิทธิ สิทธิเฉียบขาด ในการปกครองบังคับบัญชา และ ณ ที่นี้หมายความไปถึงอำนาจ สิทธิ สิทธิเฉียบขาด ฯลฯ ในการปกครองธาตุธรรม ของพระพุทธเจ้าองค์ต้นธาตุต้นธรรม และกลางธาตุ ฯลฯ

"ธรรมกาย" คือ กายในกาย ณ ภายใน ที่สุดละเอียด ซึ่งเป็นกายโลกุตตระ เป็นกายที่ ๙ พ้นกายในภพสาม (กายมนุษย์ มนุษย์ละเอียด, ทิพย์ ทิพย์ละเอียด, พรหม พรหมละเอียด, อรูปพรหม อรูปพรหมละเอียด) ขึ้นไปจนสุดละเอียด ซึ่งเป็นธาตุล้วน ธรรมล้วน และเป็นวิราคธาตุ วิราคธรรม อันประมวลความบริสุทธิ์จากธรรมปฏิบัติส่วนสำคัญ ๓ ประการ คือ

องค์ธรรมกาย เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระวินัยปิฎก เป็นปฐมมรรค

ดวงจิต เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระสุตตันตปิฎก เป็นมรรคจิต

ดวงปัญญา เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระอภิธรรมปิฎก เป็นมรรคปัญญา

ธรรมกาย เป็น "ธาตุธรรมเป็น" (มีชีวิต เป็นวิสุทธิสัตว์ หรือวิสุทธิขันธ์) ปราศจากอวิชชาตัณหา อุปาทาน เครื่องปรุงแต่งทั้งปวง เป็น**กายตรัสรู้** และเป็นพระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ และพระสังฆรัตนะ (ดังที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้บรรยายไว้ในหัวข้อเรื่อง "ธรรมกาย" คืออะไร? ในหนังสือเล่มนี้แล้ว) จึงทรงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ อันบริสุทธิ์ ตามระดับภูมิธรรมและบุญบารมีของผู้ปฏิบัติได้ กล่าวคือ

๓.๒ พระพุทธคุณ

(๑) อรหํ ทรงไกลจากกิเลส

(๒) สมฺมา สมฺพุทฺโธ ทรงตรัสรู้ (ทั้งรู้ทั้งเห็นเอง) พระอริยสัจจ์ ทรงตรัสรู้เหตุในเหตุไปจนถึงต้นในต้นเหตุ มีปฏิจจสมุปบาทธรรม ฯลฯ เป็นต้น และทรงรู้แจ้งแทงตลอดในธรรมชาติทั้งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง (สังขตธาตุ สังขตธรรม) และทั้งที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง (อสังขตธาตุ อสังขตธรรม) ตามธรรมชาติที่เป็นจริงอย่างถูกต้อง

(๓) วิชฺชา จรณสมฺปนฺโน ผู้ทรงวิชชา ๓ วิชชา ๘ และ จรณะ ๑๕ (ศีล อินทรีย์สังวร โภชเนมัตตัญญุตา วิริยะ สติ ปัญญา หิริ โอตัปปะ พาหุสัจจะ ชาคริยานุโยค ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน)

(๔) สุคโต เสด็จไปดีแล้ว ไปที่ใด มีอยู่ที่ใด เป็นปฏิรูปเทศที่นั่น

(๕) โลกวิทู ทรงรู้แจ้งโลก (อากาศโลก ขันธโลก สัตว์โลก ภพ ๓ โลกันต์) และพ้นโลกไปถึงอายตนนิพพาน (ทั้งนิพพานถอดกายและนิพพานเป็น)

(๖) อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ ทรงสามารถฝึกคนได้ยอดเยี่ยม

(๗) สตฺถา เทวมนุสฺสานํ ทรงเป็นครูของเหล่ามนุษย์และเทพยดาทั้งหลาย

(๘) พุทฺโธ ทรงเป็นผู้ตื่น ผู้เบิกบาน จากธาตุธรรมอันบริสุทธิ์ (เสด็จอุบัติแท้โดย "ธรรมกาย")

(๙) ภควา ทรงเป็นผู้จำแนกธรรมให้บุคคลได้อย่างถูกจริตอัธยาศรัย ด้วยอินทรียปโรปริยัติญาณ อาสยานุสยญาณ และจตุปฏิสัมภิทาญาณ เป็นต้น

๓.๓ อานุภาพพิเศษของวิชชาธรรมกาย (ทั้งที่ปรากฏและไม่ปรากฏในพระไตรปิฎก) เป็นธรรมเครื่อง "บำบัดทุกข์" "บำรุงสุข" แก่สัตว์

(๑) เจริญยิ่งด้วยบุญศักดิ์สิทธิ์, บารมี, อุปบารมี (ในกรณีเสขะบุคคล), ปรมัตถบารมี, รัศมี, กำลังฤทธิ์, อำนาจ, สิทธิ์ สิทธิเฉียบขาด, หัวแก๊ส, เซฟทะเลเหตุทะเล ฯลฯ (ในการปกครองธาตุธรรม ในกรณีผู้เป็นต้นธาตุ ต้นธรรม และกลางธาตุกายมนุษย์ในอายตนนิพพาน และในภพสาม ซึ่งกำลังสร้างบารมีอยู่) จึงทรง "ปาฏิหาริย์" และ "บุญฤทธิ์" ที่มีอานุภาพสูงยิ่ง

(๒) รู้แจ้งและเจริญยิ่งด้วยวิชชาของภาคพระ (ธรรมฝ่ายบุญกุศล) อวิชชาของภาคมาร (ธรรมฝ่ายบาปอกุศล) และของภาคกลาง (อัพยากตาธรรม) อย่างละเอียดลึกซึ้ง จากเหตุในเหตุไปถึงต้น ๆ เหตุ ซึ่งต่างประมูลฤทธิ์กันเพื่อปกครองธาตุธรรมของสัตว์ในที่สุดละเอียด แล้วส่งสายเข้ามาปกครองในธาตุธรรมของสัตว์ จากกายในกายสุดหยาบเข้าไปจนสุดละเอียด เป็น **"ภาคผู้เลี้ยง"** ได้แก่ จักรพรรดิ รัตนะ 7 และกายสิทธิ์ หล่อเลี้ยงอยู่ในธาตุธรรมของสัตว์

-- ภาคพระก็หล่อเลี้ยงด้วยพระปิฎกฝ่ายบุญกุศล ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา สำหรับมนุษย์, ศีล สมาธิ ปัญญา สำหรับทิพย์, อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา สำหรับพรหม, และปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา สำหรับอรูปพรหม สูงต่อไปเป็นธรรมโคตรภูหยาบ-ละเอียด, โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล, สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล, อนาคามิมรรค อนาคามิผล, อรหัตมรรค อรหัตผล และพระนิพพาน เพื่อบังคับกาย วาจา และใจ องสัตว์ให้รู้ถูก เห็นถูก คิดถูก พูดถูก ทำถูก และกลั่นกรองกายวาจาใจของสัตว์ให้บริสุทธิ์ แล้วให้ผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ อันมีมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑

-- ภาคมารก็หล่อเลี้ยงด้วยปิฎกฝ่ายบาปอกุศล ได้แก่ อภิฌชา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ แก่มนุษย์, โลภะ โทสะ โมหะ แก่ทิพย์, ราคะ โทสะ โมหะ แก่พรหม และปฏิฆะ กามราคะ และอวิชชา แก่อรูปพรหม เพื่อบังคับกาย วาจา ใจ ของสัตว์ให้รู้ผิด คิดผิด เห็นผิด กระทำผิด ๆ แล้วให้ผลเป็นความทุกข์เดือดเนื้อร้อนใจในภูมิของเปรต อสุรกาย สัตว์นรก (ภพสามส่วนล่าง) สัตว์โลกันต์ (อยู่ขอบจักรวาลเบื้องล่างภพสาม) สัตว์เดรัจฉาน และต่ำสุดถึงเป็นเชื้อโรคต่าง ๆ

ถัดจาก "ภาคผู้เลี้ยง" ซึ่งอยู่ ณ ศูนย์กลางธาตุธรรมของสัตว์ทั้งหลาย กลางของกลางละเอียดเข้าไปก็จะเป็น "**ภาคผู้สอด**", "**ภาคผู้ส่ง**" (ส่งวิชชา-กรณีเป็นภาคพระ, ส่งอวิชชา-กรณีภาคมาร), "**ภาคผู้สั่ง**", "**ภาคผู้บังคับ**", "**ภาคผู้ปกครอง**" (ผู้ปกครองย่อยของแต่ละกายในกายไปจนสุดละเอียดถึงภาคผู้ปกครองใหญ่ประจำภพแต่ละภพ มีกามภพ รูปภพ อรูปภพ ถึงรวมใหญ่) และในที่สุดละเอียดเป็น "**องค์ต้นธาตุ ต้นธรรม**" --ภาคพระชื่อว่า "**พระพุทธเจ้าองค์ต้นธาตุต้นธรรม**" --ภาคมารและภาคต่าง ๆ ไม่ทราบจะเรียกต้นธาตุต้นธรรมของเขาว่าอย่างไรดี จึงเรียกสั้น ๆ ว่า "**ต้นธาตุ-ต้นธรรมภาคดำหรือภาคมาร**" และ "**ต้นธาตุต้นธรรมภาคกลาง ๆ**"

ผู้ปฏิบัติสมถะและวิปัสสนาภาวนาคู่กันตามแนววิชชาธรรมกายซึ่งถูกทางสายกลางอย่างแท้จริง ผ่านกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม โดยใช้ตาและญาณของพระธรรมกายพิจารณาอริยสัจจ์ทั้ง ๔ อันเป็นไปในญาณ ๓ (สัจจญาณ กิจญาณ และกตญาณ) อันครอบคลุมถึงการพิจารณาปฏิจจสมุปบาทธรรมของสัตว์ในภพสาม ได้แก่ มนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม เป็นต้นแล้ว ทำนิโรธ[๘] ให้ละเอียดเข้าไปจนสามารถปล่อยวางอุปาทานในขันธ์ ๕ ของกายในภพ ๓ และปล่อยความยินดีในฌานสมาบัติ จนธรรมกายที่สุดละเอียดตกสูญเข้าสู่อายตนนิพพาน เข้าซ้อนสับทับทวีกับพระพุทธเจ้า แล้วทำนิโรธผ่านพระพุทธเจ้าในอายตนนิพพานถอดกายไปจนนับไม่ถ้วน แล้วตกสูญเข้าสู่อายตนิพพานเป็น เข้ากลางของกลางพระพุทธเจ้าต่อ ๆ ไปจนสุดละเอียดผ่านจักรพรรดิซึ่งเป็นภาคผู้เลี้ยง ภาคผู้สอด ภาคผู้ส่ง ภาคผู้สั่ง ภาคผู้บังคับ ภาคผู้ปกครอง ไปจนถึงพระพุทธเจ้าองค์ต้น ๆ ในอายตนนิพพานเป็น ต้นในต้น ๆ ต่อ ๆ ไปจนสุดละเอียด **จนถึงให้ทั้งรู้ทั้งเห็นและเป็นธาตุล้วนธรรมล้วน**ขององค์ต้น ๆ ในอายตนนิพพานที่สุดละเอียดเข้าไปเพียงใด ก็จะ**เข้าถึง ได้รู้เห็น และเป็น**ธาตุธรรมของพระพุทธเจ้าองค์ต้นธาตุต้นธรรมที่สะอาดบริสุทธิ์ในที่สุดละเอียดมากยิ่งขึ้นเพียงนั้น และมีผลให้ได้และเพิ่มพูนบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ สิทธิเฉียบขาด หัวแก๊ส และเป็นเซฟทะเลเหตุทะเล ฯลฯ อันมีอานุภาพสูงในการกำจัดอวิชชา (ซึ่งภาคมารเขาสอดละเอียดเข้ามาในธาตุธรรมของสัตว์ โดยภาคผู้

---

๘ นิโรธนี้หมายถึงดับสมุทัยจากส่วนหยาบไปจนสุดละเอียด หรือกล่าวสั้น ๆ ว่า "**ดับหยาบไปหาละเอียด**" และบางทีในหมู่ผู้ปฏิบัติภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูงเรียกว่า "**พิสดารกาย**" เพื่อดับสมุทัยจากระดับ "**ขิกขัมภณนิโรธ**" ด้วยการข่มกิเลส สูงขึ้นไปเป็น "**ตทังคนิโรธ**" ด้วยวิปัสสนาปัญญา และเป็น "**สมุจเฉทนิโรธ**" เมื่อมรรคจิตเกิดขึ้นปหานสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลก ได้บรรลุความเป็นพระอริยบุคคลตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ เช่น พระโสดาปัตติมรรค พระสกิทาคามิมรรค พระอนาคามิมรรค พระอรหัตมรรค และเป็น "**ปัสสัทธินิโรธ**" เมื่อเข้าสู่ผลสมาบัติเป็นพระอริยบุคคล ได้แก่ พระโสดาปัตติผล พระสกิทาคามิผล พระอนาคามิผล หรือพระอรหัตผล อนึ่ง นิโรธตามความหมายนี้มิใช่ "นิโรธสมาบัติ" หรือ "สัญญาเวธยิตนิโรธ"

เลี้ยง ภาคผู้สอด ภาคผู้ส่ง ภาคผู้สั่ง ภาคผู้บังคับ ภาคผู้ปกครอง และต้นธาตุต้นธรรม (อวิชชาหรือธรรมดำ) ของภาคมาร และของภาคกลาง ๆ) ให้ธาตุธรรมเห็นจำคิดรู้ (ซึ่งขยายส่วนหยาบออกมาเป็นกาย ใจ จิต วิญญาณ) ของสัตว์สะอาดบริสุทธิ์ และให้ภาคพระหรือฝ่ายบุญสามารถทำหน้าที่ปกครองธาตุธรรมของสัตว์แต่ส่วนเดียว

ด้วยอานุภาพธรรมกายดังกล่าวนี้ จึงมีผลเป็นธรรมเครื่อง "บำบัดทุกข์" และ "บำรุงสุข" แก่สัตว์ทั้งหลาย และนับเป็นธรรมาวุธอันคมกล้ายิ่งนัก อันไม่ควรที่ผู้ไม่รู้จะพึงวิพากษ์วิจารณ์โดยความรู้เท่าไม่ถึงการ เพราะจะมีผลดุจเดียวกับ "เด็กทารกลูบใบมีดอันคมกริบเล่น" หรือเข้าทำนอง "เด็กกำถ่านไฟ"

เพราะภาคมารนั้นเขาสอดละเอียดเข้ามาในธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ ของสัตว์ ทั้ง**ฝ่ายที่เห็นเหตุในเหตุ** ได้แก่ "**อวิชชา**" ปิดหู ปิดตา ปิดใจสัตว์มิให้รู้เห็นนรก สวรรค์ นิพพาน ตามที่เป็นจริง ไม่รู้จัก บาป บุญ คุณ โทษ ทั้งลับและเปิดเผย ก็หลงคิดผิด เห็นผิด รับรู้ผิด ๆ จึงพูดผิด ๆ กระทำผิด เขา (ภาคมาร) ก็เก็บเหตุนั้นส่งไปปรุงเป็นวิบากที่ให้ผล (ผลอกุศลกรรม) ส่งกลับเข้ามาทำหน้าที่ในธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ ซึ่งขยายส่วนหยาบออกมาเป็นกาย ใจ จิต วิญญาณของสัตว์ให้เป็นความทุกข์ ความเดือดเนื้อร้อนใจ ทั้งภพปัจจุบันและในภพหน้า (ทีเป็นทุคติ) ตามสายปฏิจจสมุปบาทธรรม

เหตุวิบัติ บาปศักดิ์สิทธิ์ (บาปอกุศลที่ให้ผลอย่างรุนแรงและฉับพลันทันตาเห็น) ภัยพิบัติ ภัยสงคราม (การทะเลาะเบาะแว้งและรบราฆ่าฟันกัน) ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วมหรือฝนฟ้าแห้งแล้ง ข้าวยากหมากแพง เป็นต้น) โรคภัยไข้เจ็บทั้งหลาย ตลอดทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกทั้งหลาย ฯลฯ ก็เป็นฝีมือของภาคมารเขาทั้งสิ้น

ส่วนภาคพระนั้นก็พยายามประมูลฤทธิ์ในธาตุธรรมที่สุดละเอียดของสัตว์ เพื่อสอด "**วิชชา**" เปิดหู เปิดตา เปิดใจสัตว์ให้รู้เห็นนรก สวรรค์ นิพพาน ตามที่เป็นจริง ให้รู้จักบาป บุญ คุณ โทษ ทั้งลับและเปิดเผยเพื่อให้สัตว์ได้รู้ถูก คิดถูก เห็นถูก พูดถูก และทำถูก จะได้รับผลที่เป็นความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ อันมีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑

เมื่อเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงสุดละเอียดเข้าไป จึงพบความจริงข้อหนึ่งที่ว่า สัตว์โลกทั้งหลายมีธาตุธรรมที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน**สายธาตุธรรมเดียวกัน** (สายขาว สายกลาง ๆ หรือสายดำ) เพราะมาจากธาตุธรรม (ต้นธาตุ ต้นธรรม) เดียวกัน โดยเหตุนี้เมื่อผู้ถึงธรรมกายเจริญภาวนาวิชชาชั้นสูง ซึ่งเป็นการสะสางธาตุธรรมของตนเองจึงมีผลถึงธาตุธรรมของสัตว์อื่นในสายธาตุธรรมเดียวกันด้วยเป็นอัตโนมัติ (มากน้อยตามส่วน)

หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า (ภายหลังพุทธกาลที่ไม่มีผู้ปฏิบัติสืบต่อมา) จึงได้กล่าวเสมอว่า "**ธรรมกายนั้นแหละคือที่พึ่งของสัตว์โลก**" และว่า "**ธรรมกายคนหนึ่งช่วยคนได้ครึ่งเมือง**" วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ จึงสามารถเลี้ยงพระสงฆ์ สามเณร ร่วมกันโดยไม่ต้องออกบิณฑบาตโดยเหตุผลนี้มาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ผู้ขัดขวางหรือเหยียบย่ำวิชชาธรรมกายอันบริสุทธิ์ของพระพุทธเจ้าด้วยทิฏฐิชั่ว จึงเท่ากับทำลายที่พึ่งของตนเอง มิให้เข้าถึงนิพพานอันแท้จริงได้ และย่อมประสบความทุกข์เดือดร้อนประดุจซัดทุลีทวนลม หรือ "เด็กกำถ่านไฟ" ดังกล่าวแล้ว

ส่วนผู้มีปัญญาและใจบุญกุศล เข้าศึกษาปฏิบัติเพื่อความเข้าถึง ให้ได้รู้เห็นและเป็นธรรมกายและสูงสุดขึ้นไปถึงเป็นนิพพาน (คือธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้ว) และสนับสนุนค้ำจุนการเผยแพร่พระสัทธรรมนี้ตามกำลังศรัทธา สติปัญญา ความสามารถ ย่อมได้ที่พึ่งอันประเสริฐดังที่ผู้ที่ได้เข้าถึง รู้เห็น และเป็น หรือได้มีประสบการณ์ที่ดี ๆ มาแล้ว

๔. สรุป

๔.๑ ปาฏิหาริย์ทั้ง ๓ คือ อิทธิปาฏิหาริย์ (การแสดงอิทธิฤทธิ์) **อาเทสนาปาฏิหาริย์** (การทายใจผู้อื่นได้) **และอนุสาสนีปาฏิหาริย์** (ความสามารถพิเศษของผู้ทรงคุณธรรม และ/หรือผู้ถึงมรรคผล นิพพานแล้ว ในฐานะเครื่องช่วยในการสั่งสอนแนะนำผู้อื่นให้เข้าถึงพระรัตนตรัยพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ) **นั้น จัดเป็นวิชชาในระดับโลกียะ ซึ่งผู้ปฏิบัติในศีลอันยิ่ง ในจิตหรือสมาธิอันยิ่ง และในปัญญาอันยิ่ง ย่อมทำได้ แสดงได้ ถ้าหากผู้กระทำนั้นสามารถประกอบเหตุปัจจัยให้เป็นวิชชา** (ความรู้พิเศษ) **หรืออภิญญา** (ความสามารถพิเศษ) **อันให้เกิดปาฏิหาริย์เหล่านั้นได้สำเร็จ**

เฉพาะอิทธิปาฏิหาริย์และอาเทสนาปาฏิหาริย์นั้น แม้คนนอกพระพุทธศาสนาก็มีผู้แสดงได้ และเคยมีมาก่อนพุทธกาลเสียด้วยซ้ำไป

ในปาฏิหาริย์ทั้ง ๓ นี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงยกย่องอนุสาสนีปาฏิหาริย์ แต่ไม่ทรงยกย่องและกลับทรงรังเกียจการแสดงอิทธิปาฏิหาริย์และอาเทสนาปาฏิหาริย์ (เว้นแต่ละเป็นไปเพื่อเกื้อกูลอนุสาสนีปาฏิหาริย์ หรือเพื่ออนุเคราะห์สงเคราะห์ผู้อื่น โดยมิใช่มุ่งหวังในลาภ ยศ สักการะ สรรเสริญ สุข อย่างชาวโลก) เพราะปาฏิหาริย์ทั้ง ๒ คือ อิทธิปาฏิหาริย์และอาเทสนาปาฏิหาริย์เป็นทางให้เกิดกิเลส แล้วหลงเข้าไปยึดมั่นถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิในปาฏิหาริย์เหล่านั้นและในโลกธรรมทั้ง ๘ อันเป็นทางให้เกิดความทุกข์เดือดร้อนแก่ผู้แสดงได้ และผู้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย และทั้งไม่ใช่เป็นทางให้พ้นจากความทุกข์ได้อย่างแท้จริง

๔.๒ ปาฏิหาริย์ทั้งหลาย แม้จะเป็นธรรมที่มีได้ เป็นได้ แต่ก็เสื่อมได้ หรืออาจไม่เกิดขึ้นได้อีก ถ้าเหตุปัจจัยอันประกอบขึ้นนั้นขาดคุณสมบัติ หรือมีกำลังฤทธิ์ไม่พอ หรือมีเหตุปัจจัยภายนอกอย่างอื่นเข้ามาแทรกแซงตัดรอน ผู้ทรงคุณธรรมที่เป็นปาฏิหาริย์จึงพึงสำเหนียกและแทงตลอดว่า

"ปาฏิหาริย์ทั้งหลายเป็นโลกียวิชชา ประกอบด้วยเหตุปัจจัยปรุงแต่ง (สังขาร) **แม้จะเป็นธรรมเครื่องเสริมคุณสมบัติของผู้ทรงคุณธรรมนี้ ก็อยู่ในฐานะ "อภิสังขาร"** คือคุณความดีที่เหนือผู้อื่น (ที่ทำไม่ได้) **ซึ่งยังตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์** กล่าวคือ มีสภาวะที่ไม่แน่นอน ย่อมเปลี่ยนแปลงแปรผันไปตามเหตุปัจจัยได้ (เกิดได้ เสื่อมได้ หรืออาจไม่เกิดขึ้นได้อีก) **ถ้าผู้ใด (ผู้ทรงคุณธรรมนี้ หรือผู้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย) หลงยึดมั่นถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิคือความเห็นผิดแล้ว ย่อมเป็นทุกข์เดือดร้อนได้** และธรรมทั้งหลายเหล่านี้เป็นธรรมชาติที่มิใช่ตัวตนให้ยึดถือได้ตลอดไป"

จึงพึงมีสักแต่มี และพึงให้เป็นไปเพื่ออนุสาสนีปาฏิหาริย์หรือเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก โดยมิได้มุ่งหวังลาภ สักการะ สรรเสริญ สุขอย่างชาวโลก และพึงมุ่งปฏิบัติธรรมต่อไปเพื่อความรู้ยิ่งในธรรมทั้งหลาย เพื่อความรู้แจ้งในทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ และทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์อันถาวร มุ่งตรงต่อมรรค ผล นิพพาน แดนเกษมที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงเถิด ธรรมที่เป็นเหตุปัจจัยให้เกิดปาฏิหาริย์ทั้งหลายก็จะแก่กล้าและกลั่นตัวเองเป็น "บุญฤทธิ์" และ "บุญญาภินิหาร" ไปเอง

๔.๓ ผู้ปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย เมื่อถึงธรรมกายแล้วได้ปฏิบัติตรงตามทางสายเอก (เอกายนมรรค) **หรือทางสายกลาง** (มัชฌิมาปฏิปทา) **ผ่านกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็นทั้ง ณ ภายนอกและภายใน ละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียดได้ถูกวิธี แล้วกระทำนิโรธให้แจ้งต่อไปจนสุดละเอียด เข้าถึงอายตนนิพพาน ซ้อนสับทับทวีกับพระพุทธเจ้าทั้งในอายตนนิพพานถอดกายและสุดละเอียดเข้าไปในพระพุทธเจ้าในอายตนนิพพานเป็น ก็จะมีสภาวะที่เป็นการสะสางธาตุธรรมของตนเองให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน เหตุแห่งทุกข์ทั้งหลาย และให้ได้เข้าถึง รู้เห็น และเป็นธาตุล้วนธรรมล้วน** (วิราคธาตุ วิราคธรรม) **อันไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง** (อสังขตธาตุ อสังขตธรรม) **จึงจะจัดเป็นธรรมปฏิบัติเครื่อง "บำบัดทุกข์" ได้อย่างมีประสิทธิภาพ**

อนึ่ง ด้วยธรรมปฏิบัติทั้งสมถะและวิปัสสนาคู่กันโดยนัยดังกล่าวนี้ ช่วยให้วิชชา (ความรู้พิเศษ) **อันประดับด้วยอภิญญา** (ความสามารถพิเศษ) **เจริญขึ้น และถูกชำระให้บริสุทธิ์ขึ้นจากธรรมของภาคมารหรือฝ่ายบาปอกุศลและฝ่ายกลาง ๆ ด้วยพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ แห่งธรรมกายที่ปฏิบัติ เข้าถึง รู้เห็น และเป็นได้ในที่สุดละเอียด และพลอยให้เจริญยิ่งด้วยบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ สิทธิเฉียบขาด หัวแก๊ส เซฟทะเล เหตุทะเล ฯลฯ ในการปกครองธาตุธรรมของสัตว์ตามกำลังแห่งบารมีและภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้**

ธรรมกายในระดับนี้จึงทรงอนุภาพสูงยิ่ง และมีสภาวะที่เป็นธรรมปฏิบัติเครื่อง "บำบัดทุกข์" และ "บำรุงสุข" แก่ทั้งตนเองและผู้อื่นในสายธาตุธรรมเดียวกันอีกด้วย

"ปาฏิหาริย์และบุญฤทธิ์" ด้วย "อานุภาพธรรมกาย" จึงสูงสุดกว่าปาฏิหาริย์อื่นใดทั้งสิ้น เพราะเป็นปาฏิหาริย์และบุญฤทธิ์ที่รวมพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ อยู่ในตัวพร้อมเสร็จ

ผู้ตั้งใจศึกษาและปฏิบัติภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกายด้วยอิทธิบาทธรรมและโดยสัมมาทิฏฐิย่อมได้รับผลดีทั้งในทางโลกและทางธรรม ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้โดยเหตุนี้ด้วยกันทุกคน

จึงกล่าวได้ว่า "ธรรมกายนั้นแลคือที่พึ่งอันแท้จริงของสัตว์โลก"

ถึงจะเจริญภาวนายังไม่ได้ถึงธรรมกาย หรือดวงปฐมมรรค ก็อย่าได้ท้อใจว่าปฏิบัติไม่ได้ผล **หากท่านได้ตั้งใจฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอด้วยอิทธิบาทธรรม** และหมั่นดูที่เหตุ สังเกตดูที่ผลแล้ว จะพบว่า **มีผลได้ทุกครั้งที่จิตของท่านได้รับการฝึกฝนให้หยุดให้นิ่ง** อย่างน้อยท่านจะพบว่า

* ความฟุ้งซ่านแห่งจิตของท่านลดลง ทำให้จิตใจมีความสงบเยือกเย็นดีขึ้น

* กิเลส ตัณหา อันเป็นอกุศลธรรมเครื่องยังจิตให้เศร้าหมองและเร่าร้อนทะยานอยากในสิ่งที่ไร้สาระ หรือที่เกินความจำเป็นต่าง ๆ เบาบางลง

* มีสติสัมปชัญญะและปัญญา รู้ทางเจริญ-ควรดำเนิน, รู้ทางเสื่อม-ไม่ควรดำเนิน ดีขึ้นด้วยตัวเอง

* จิตใจสงบ เป็นสมาธิดีขึ้น ทำให้การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาใด ๆ สามารถกระทำได้ถูกต้อง ตรงประเด็นดีขึ้น

* เมื่อสุขภาพจิตดี ก็พลอยให้สุขภาพกายดีขึ้นด้วย ผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิดก็ไม่ต้องพลอยเดือดร้อนเพราะเรา (ซึ่งมีสุขภาพจิตไม่ดี) เป็นเหตุ ครอบครัว สังคม และประเทศชาติก็จะพลอยสันติสุข เพราะมีสมาชิกผู้มีกาย วาจา และใจอันสงบเพิ่มมากขึ้น

* การเจริญภาวนาโดยมีศีลเป็นบาท จัดเป็นอานิสงส์รวบยอด เป็นทางมรรคผล นิพพาน จึงเป็นมหากุศลแก่ผู้บำเพ็ญ, เมื่อบุญกุศลเพิ่มขึ้น บาปอกุศลลดน้อยลง จนบุญนำหน้าบาป บุญกุศลย่อมให้ผลก่อนบาปอกุศล เพราะฉะนั้น ผู้เจริญภาวนารักษาศีลเป็นประจำจึงมีชีวิตที่ดีขึ้น เจริญรุ่งเรืองและสันติสุขขึ้น ทั้งในทางโลกและทางธรรม เป็นธรรมดา

ธรรมนิทัศน์ '๒๖

๒๒-๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๖

ณ ธนาคารศรีนคร สำนักงานใหญ่ (สวนมะลิ)

๑

๒

๓

๔

เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. **พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา** ได้เสด็จไปทรงเป็นประธานในพิธีเปิดงาน "**ธรรมนิทัศน์ ๒๖**" ณ ห้องนิทรรศการ ชั้น ๑๑ อาคารสำนักงานใหญ่ ธนาคารศรีนคร จำกัด สวนมะลิ

งาน "**ธรรมนิทัศน์ ๒๖**" นี้ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายได้จัดขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายไปสู่มหาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งนี้ได้รับความเอื้อเฟื้อจาก**ธนาคารศรีนคร จำกัด** ในด้านสถานที่จัดงาน และให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่ง

๑ **ฯพณฯ ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ** ประธานมูลนิธิ และ**คุณประธาน ดวงรัตน์** ประธานจัดหาทุนของงานนิทรรศการครั้งนี้ กำลังหารือกันเพื่อเตรียมการรับเสด็จ

๒-๔ แขกผู้มีเกียรติและผู้มีอุปการคุณต่อมูลนิธิเข้าประจำ ที่นั่งรอรับเสด็จ

ภาพที่ ๒ (แถวหน้าจากซ้าย) **คุณสุธาร สุขยางค์** และ**คุณแม่สุรีย์ เดชอุดม** คุณสุธาร เป็นกรรมการบริหารมูลนิธิและเป็นสถาปนิก ซึ่งเป็นผู้อำนวยการจัดงานครั้งนี้ รวมทั้งรับผิดชอบในการออกแบบและตกแต่งสถานที่ด้วย ถัดจากคุณแม่สุรีย์คือ **คุณแสงจันทร์ ศิริมงคล** ภริยาท่านอดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงนิวเดลฮี ประเทศอินเดีย

๕

๖

๗

๘

ภาพที่ ๓ (แถวหน้าจากซ้าย) **คุณลิขิต อาชวานนท์** ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด กรรมการกิติมศักดิ์ของมูลนิธิฯ, **Mr. John Cullen** - Office of Orderly Department สถานทูตอเมริกัน ประจำประเทศไทย, **คุณปิยบุตร ชลวิจารณ์** รองประธานธนาคารสหธนาคาร จำกัด กรรมการอุปถัมภ์มูลนิธิ, **คุณดอลลี่ พุกกะณะสุต** กงสุลกิตติมศักดิ์เปรู ประจำประเทศไทย

ภาพที่ ๔ (แถวที่ ๒ จากซ้าย) **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา เถาทอง** หัวหน้าภาควิชาศิลปกรรมไทย คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ**คุณไมตรี จันทรูปมัย** เจ้าของ เอ็ม.ที.แกลเลอรี่ สองศิลปินเอกที่นำผลงานจิตรกรรมไทยของคณะศิลปินฝีมือเยี่ยมมาร่วมแสดงในงาน เป็นการเพิ่มสีสรรและสาระให้แก่นิทรรศการนี้อย่างดียิ่ง ทั้งยังร่วมบริจาครายได้ส่วนหนึ่งจากการจำหน่ายภาพเขียนให้แก่มูลนิธิด้วย

๕ ส่วนหนึ่งของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิรอรับเสด็จหน้าห้องนิทรรศการ

๖ **ฯพณฯ ศาสตราจารย์บัญญัติ-คุณหญิงสุมน สุชีวะ, คุณอุเทน-คุณจำเรียง เตชะไพบูลย์, คุณหญิงสวลี ชลวิจารณ์, คุณประธาน-คุณผ่องศรี ดวงรัตน์** พร้อมด้วยคณะกรรมการมูลนิธิ ตั้งแถวรอรับเสด็จหน้าอาคาร

๗ **พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา** เสด็จพระดำเนินถึงบริเวณงาน ทรงมีพระปฏิสันถารกับประธานมูลนิธิ

๘ **คุณหญิงสุมน สุชีวะ** และท่านผู้มีเกียรติฝ่ายหญิง ถวายพวงมาลัย

๙

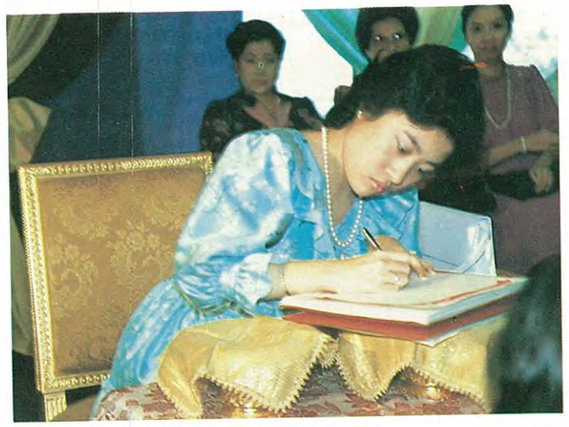

๑๐

๑๑

๑๒

๙ **พระวรชายา** ทรงรับของที่ระลึกจากพระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร**

๑๐ พระวรชายา ทรงลงพระนามในสมุดเยี่ยม

๑๑ ประธานมูลนิธิกราบทูลถวายรายงาน

๑๒ **คุณประธาน ดวงรัตน์** ประธานจัดหาทุน กราบทูลเบิกตัวผู้มีอุปการคุณเข้ารับประทานของที่ระลึก

๑๓

๑๔

๑๕

๑๖

๑๓ พระวรชายาประทานของที่ระลึกแก่ผู้มีอุปการคุณต่อมูลนิธิ ในภาพคือ **คุณอุเทน เตชะไพบูลย์** ประธานธนาคารศรีนคร จำกัด

๑๔ พระวรชายาทรงเปิดงาน แล้วเสด็จพระดำเนินทอดพระเนตรนิทรรศการ โดยมี**หม่อมเจ้าหญิงพันธุ์สวลี กิติยากร** (ท่านแม่), พร้อมด้วยคณะกรรมการและแขกผู้มีเกียรติตามเสด็จ

๑๕-๑๖ พระวรชายาทอดพระเนตรพระปฏิมากรที่แกะจากหินรัตนชาติ องค์สำคัญ ๆ ที่มูลนิธินำออกแสดงในงานนี้ ด้วยความสนพระทัย โดยมี**อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์** คอยถวายคำอธิบาย

๑๗

๑๘

๑๙

๒๐

๑๗ **คุณสุธาร สุขยางค์** สถาปนิกผู้ออกแบบศาลาอเนกประสงค์ของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย กำลังกราบทูลถวายคำอธิบายหุ่นจำลองของศาลาฯ

๑๘ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา เถาทอง** กราบทูลถวายคำอธิบายภาพจิตรกรรมไทยที่คณะศิลปิน ได้นำมาร่วมแสดงในงานนี้

๑๙ ทัศนียภาพมุมหนึ่งของงานธรรมนิทัศน์ ความสำเร็จของการจัดงานครั้งนี้กล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งเป็นผลจากการออกแบบตกแต่งสถานที่ของกลุ่มสถาปนิกที่เป็นมิตรสหายของ**คุณสุธาร สุขยางค์** อาทิเช่น **คุณนิธิ สถาปิตานนท์, คุณขวัญใจ ชัยเสรี** และ**คุณวิสุทธิ์ สุทธิวาส** ซึ่งกรุณาเสียสละเวลาและแรงกาย ลงมือตกแต่งสถานที่ด้วยตนเอง เป็นน้ำใจเอื้อเฟื้อที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง

๒๐-๒๑ ส่วนหนึ่งของพระพุทธปฏิมากรหินรัตนชาติที่นำออกแสดง

๒๑

๒๒

๒๓

๒๔

๒๒ โปสเตอร์บรรยายหลักธรรมและการปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย โดยฝีมือเขียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

๒๓-๒๔ ส่วนหนึ่งของภาพเขียนฝีมือเยี่ยมที่คณะศิลปินนำมาร่วมแสดงด้วย

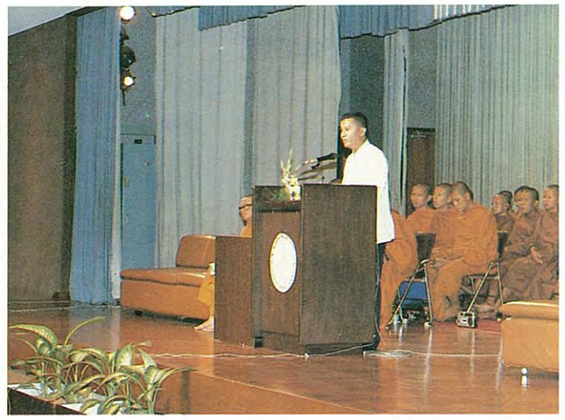

๒๕

๒๖

๒๗

๒๘

๒๕-๒๘ นอกจากการแสดงนิทรรศการแล้ว ยังมีการจัดธรรมบรรยายพิเศษขึ้น ๒ หัวข้อคือ **"ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าในนิพพานได้จริงหรือ"** ในวันเสาร์ที่ ๒๔ และ **"อานุภาพธรรมกาย"** ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ บรรยายโดย **อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร)** โดยได้อาราธนา**พระอาจารย์มหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ** รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี และผู้อำนวยการอบรมพระกัมมัฏฐานของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย มาสรุปการบรรยายแต่ละครั้ง

ธรรมบรรยายที่จัดขึ้นนี้ได้รับความสนใจจากพระสงฆ์และสาธุชนทั่วไป ซึ่งมาฟังการบรรยายจนล้นห้อง ทางมูลนิธิจึงได้จัดทำเทปบันทึกเสียงไว้ด้วย ท่านที่สนใจติดต่อสอบถามได้ที่ ท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ หรือที่**สำนักงานธุรการมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ ได้ทุกวัน

กิจกรรมประจำ

๑

๒

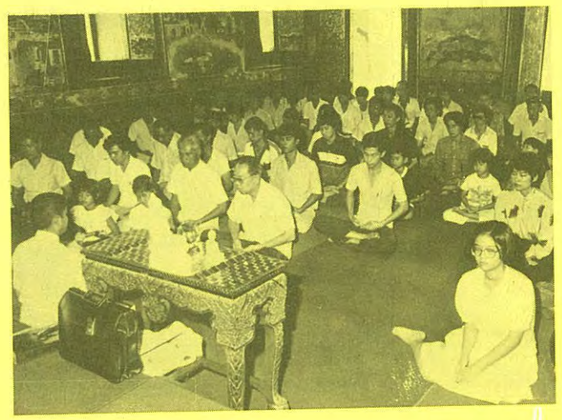

๓

๔

ทุกเช้าวันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๓๐ น. จะมีพระสงฆ์ สามเณร และอุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั้งหลายมาฝึกปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายร่วมกัน โดยมี **พระอาจารย์สังเวียน อธิวฑฺโฒ** จากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และพระอาจารย์บุญเลิศ วลฺลโภ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร และ**อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร)** พร้อมด้วยวิทยากรทั้งฝ่ายพระสงฆ์และอุบาสก อุบาสิกา ร่วมควบคุมพระกัมมัฏฐาน ทั้งนี้อยู่ภายใต้ความควบคุมของ **พระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระพรหมคุณาภรณ์** เจ้าอาวาสวัดสระเกศฯ และ**พระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระภาวนาโกศลเถระ** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

๑ ทั้งพระสงฆ์และฆราวาสเต็มพระอุโบสถส่วนหน้า

๒ พระสงฆ์จากวัดอื่น ๆ ทั้งใกล้และไกลก็มาร่วมฝึกปฏิบัติธรรมด้วย

๓-๔ ฆราวาสส่วนหนึ่งในพระอุโบสถ

๕

๖

๗

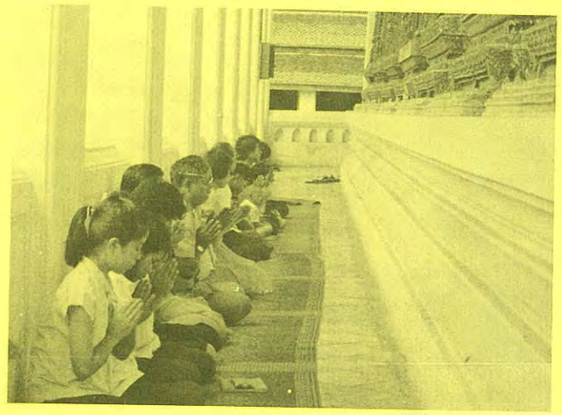

๘

๕-๖ ตามระเบียงหน้าพระอุโบสถส่วนหนึ่ง

๗-๘ ตามระเบียงรอบ ๆ พระอุโบสถ

๙

๑๐

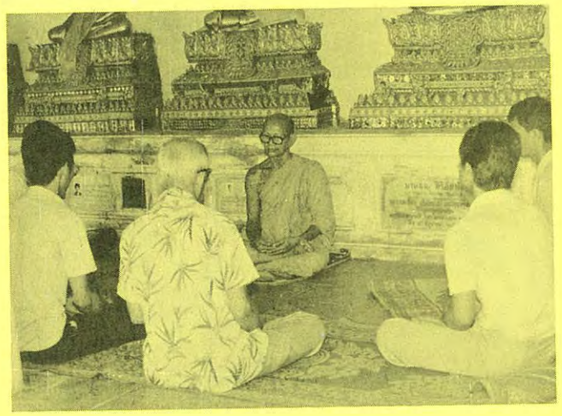

๑๑

๑๒

การฝึกปฏิบัติภาวนาในบ่ายอาทิตย์---มีการแบ่งกลุ่มผู้ปฏิบัติภาวนาธรรมออกเป็นกลุ่มย่อย โดยให้พระวิทยากร หรือวิทยากรฆราวาสที่ปฏิบัติได้ผลดี (ถึงธรรมกายแล้ว) หรือผู้ที่ได้รับการฝึกปฏิบัติได้ผลดีพอสมควรแล้ว (ถึงดวงปฐมมรรค หรือถึงกายละเอียด ๆ แล้ว) เป็นผู้ให้คำแนะนำและควบคุมเป็นกลุ่ม ๆ ไป อาทิเช่น (ที่มีลูกศรชี้ในแต่ละภาพ)

๙ พระอาจารย์ **พระมหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ** (ป.ธ.๗) รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี เจ้าอาวาสวัดเชียงงา อำเภอบ้านหมี่ ลพบุรี

๑๐ พระอาจารย์ **พระมหาไพโรจน์ ภทฺทโก** (ป.ธ.๗) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

๑๑ **พระอาจารย์สังเวียน อธิวฑฺโต** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ พระวิปัสสนาจารย์ ประจำสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก ราชบุรี

๑๒ **พระอาจารย์บุญเลิศ วลฺลโภ** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ ประจำสถาบันฯ

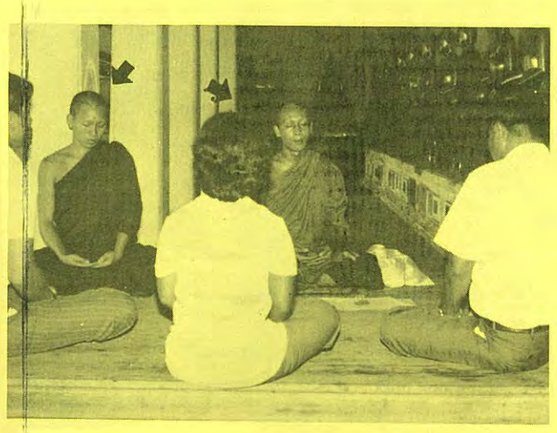

๑๓

๑๔

๑๕

๑๖

๑๓ **พระพินิจ ฉนฺทธมฺโม** (ขวา) จากวัดธรรมจริยาภิรมย์ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร และ**พระบรรจบ ฉนฺทธมฺโม** (ซ้าย) จากวัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี

๑๔ **พระสุรพล ธมฺมวฑฺฒโณ** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ ประจำสถาบันฯ

๑๕ **พระวิบูลย์ วิปุลธมฺโม** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ ประจำสถาบันฯ

๑๖ **พระพงษ์พล พลวํโส** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ ประจำสถาบันฯ

๑๗

๑๘

๑๙

๒๐

๑๗ **แม่ชีอภิญญา นาคทรงแก้ว** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

๑๘ **อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร)** กำลังอบรมซักซ้อมกับวิทยากรก่อนแบ่งกลุ่มควบคุมพระกัมมัฏฐาน

๑๙ **รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ เกรอต** คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๐ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรรศนีย์ อัศเวศน์** คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

๒๑

๒๒

๒๓

๒๔

๒๑ **คุณอุบล แตงฉาย** แม่บ้าน

๒๒ **คุณประพาฬ ภวนารถนฤบาล** กองธุรการที่ประทับ สำนักพระราชวัง

๒๓ **คุณรัชนา มีสังข์** หัวหน้างานคลัง กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

๒๔ **คุณวุฒินันท์ นิธิปกรณ์** ประกอบธุรกิจการค้า (หจก.มณีนันท์)

๒๕

๒๖

๒๗

๒๘

๒๕-๒๖ **คุณพิชัย-คุณพิมพา รุ่งสัทธรรม** เจ้าของร้านรีกัลเจมส์ ในโรงแรมแอมบาสซาเดอร์

๒๗ **คุณอนันต์ ตปนียสร** บริษัท อ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด

๒๘ **คุณวิชชา ผาสุขธรรม** นักธุรกิจ

๒๙

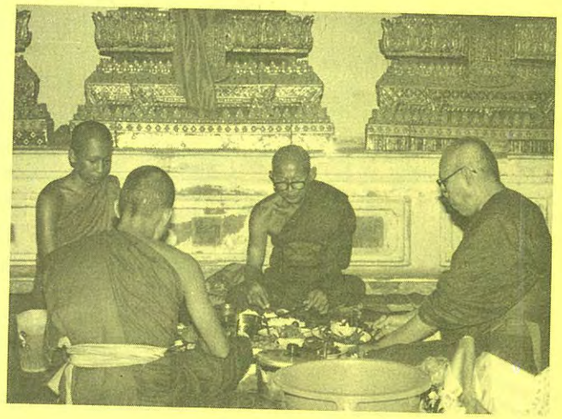

๓๐

๓๑

๓๒

๒๙-๓๒ ทุกวันอาทิตย์ต้นเดือน สหธรรมิกที่มาปฏิบัติภาวนาธรรมจะร่วมกันถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ โดยมูลนิธิรับหน้าที่จัดภัตตาหารร่วมกับท่านผู้มีจิตศรัทธาที่จัดมาสมทบด้วย เสร็จแล้วก็มีการปล่อยนกและเต่าปลา ร่วมกัน

๓๓

๓๔

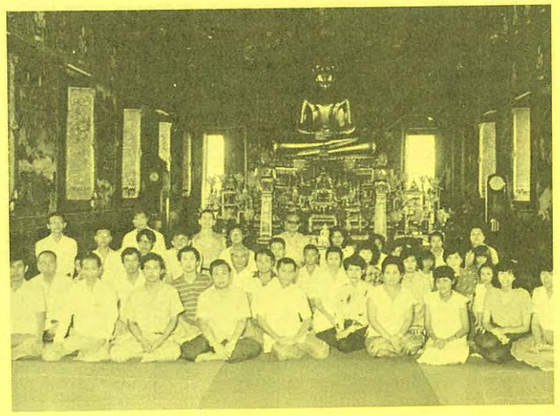

๓๕

๓๖

๓๓ ที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งตั้งอยู่หลังตึกเลขาธิการ ก็มีการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายเป็นประจำทุกเที่ยงวันอังคารและวันพฤหัสบดี

๓๔ นอกจากนี้ ยังมีการจัดรายการ "**ธรรมปฏิบัติ**" ออกอากาศเผยแพร่สถานีโทรทัศน์สีช่อง ๙ อสมท. ทุกเช้าวันอาทิตย์ เวลา ๘.๐๐ น. เป็นประจำ รายการนี้ได้ออกแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ต่างจังหวัดด้วย อาทิเช่น ช่อง ๘ ลำปาง ทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๑๖.๐๐ น., ช่อง ๔ ขอนแก่น, ช่อง ๗ สุราษฎร์ธานี และช่อง ๑๐ หาดใหญ่ และรายการวิทยุอีก ๒ รายการคือ "**ธรรมสู่สันติ**" ออกอากาศทางสถานีวิทยุยานเกราะ ๗๙๒ ทุกวันอังคาร, พฤหัสฯ เสาร์ และอาทิตย์ เวลา ๑๕.๓๐ น. และสถานีวิทยุ ททท. ภาคเอเอ็ม ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๘.๓๐ น. กับรายการ "**ธรรมก่อนนอน**" ออกอากาศทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืนวันอาทิตย์ ก่อนปิดสถานี

๓๕ ส่วนหนึ่งของวิทยากรผู้ถึงธรรมกายแล้ว และผู้ปฏิบัติได้ผลดีพอสมควร

๓๖ ส่วนหนึ่งของเจ้าหน้าที่มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

ครอบครัว และบุคคลตัวอย่าง

ครอบครัวตัวอย่าง

๑

๒

๓

๔

๕

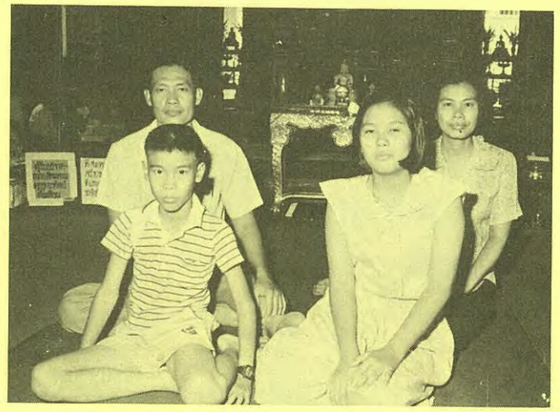

๖

๗

ภาพต่อไปนี้เป็นเพียงบางส่วนของครอบครัวตัวอย่างที่มารักษาศีลและฝึกปฏิบัติภาวนาธรรมร่วมกัน จนมีสมาชิกในครอบครัวถึงธรรมกาย หรือปฏิบัติได้ผลดีพอสมควร (เห็นดวงปฐมมรรค หรือถึงกายละเอียด ๆ หรือถึงธรรมกายแต่ไม่ชัด)

๑ ครอบครัว**คุณบรรเจิด-คุณหญิงสวลี ชลวิจารณ์** (นั่งกลาง) ซึ่งเป็นครอบครัวผู้ประกอบกิจการธนาคาร (ธ.สหธนาคาร) ก็ฝึกปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายเมื่อโอกาสอำนวย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **คุณสุจินตนา** (สะใภ้) เหรัญญิกของมูลนิธิ กับคุณลัคคยช (หลานชาย) ปฏิบัติได้ถึงธรรมกาย ส่วน**คุณปิยบุตร** (บุตรชาย) ซึ่งเป็นรองประธานธนาคาร ปฏิบัติได้ผลดีพอสมควร--ในภาพทางขวามือคือ **คุณปิยบุตร** และ**คุณสุจินตนา ชลวิจารณ์**

๒ ครอบครัว**คุณจรินทร์-คุณสุรีย์ เดชอุดม** (บรรยายภาพจากซ้ายไปขวา)

แถวยืน --**คุณอิฐสุขยางค์, คุณนริสรา เมอร์เร่ย์, คุณสุกัญญา เดชอุดม, อเส สุขยางค์, คุณพงษ์ศักดิ์ เดชอุดม**

แถวนั่ง --**คุณสุธาร สุขยางค์, คุณสุรีย์ เดชอุดม, คุณสุชาติ มิลสเตท, คุณเจอรี่ มิลสเตท, คุณสุรางค์รัตน์ วรรธนะภูติ, พ.ญ.สวรรยา เดชอุดม**

แถวหน้า--**กษมพร สุขยางค์, ศรวรรณ เมอร์เร่ย์**

๓ ครอบครัวของ**อาจารย์ไพจิตร โรจนวานิช** รองปลัดกระทรวงการคลัง ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายทุกคนคือ **คุณวีรวรรณ โรจนวานิช** (ภรรยา--นั่งกลาง), **คุณนพ** (บุตรชาย--นั่งหน้าซ้าย), **คุณวิภาดา** (สะใภ้--นั่งหลังขวา), **คุณวิสาข์** (บุตรสาว-นั่งหน้าขวา) และ**คุณสุวิชญ์** (บุตรชาย-นั่งหลังซ้าย)

๔ ครอบครัว **Mr. Harry Gardiner คุณออมสิน** (เกรอต) และลูก ๆ ซึ่งต่างก็ปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย และ ๓ คนปฏิบัติได้ถึงธรรมกายคือ (ขวาสุดของภาพ) **Alisa, Alan** และ **Alexina**

๕ ครอบครัว**รองศาสตราจารย์ดร.พัฒนะ ภวะนันท์** คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ และบุตรสาว ๒ คนคือ **พรทิพย์** และ**เพ็ญสุข** ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายทุกคน

๖ ครอบครัว**รองศาสตราจารย์ดร.ธีระ-คุณพวงน้อย เกรอต** สองสามี-ภรรยา ปฏิบัติได้ผลดี ส่วนบุตรถึงธรรมกายทั้งสองคนคือ **สุธิดา** และ**นราธร**

๗ ครอบครัว**คุณส่วน-คุณสมศรี พนมวัฒนากุล** เจ้าของโรงงานเครื่องหนัง พร้อมด้วยบุตรชาย-**ทวีศักดิ์** และบุตรสาว-**จิราพร** ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายทุกคน

๘

๙

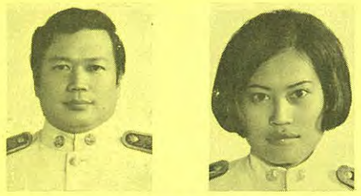

๑๐

๑๑

๘ ครอบครัว **พ.อ.ฉลอง-คุณจิตรา สังขวรรณ** ต่างปฏิบัติได้ผลดีพอสมควร

๙ ครอบครัว**รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตีระวนิช** คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ และบุตรชาย-**ชญานนท์** กับบุตรสาว-**ติรกัญญา** ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายทุกคน

๑๐ ครอบครัว **ดร.กิตต์-** (คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ) และ **ดร.พรสวรรค์ วิสุทธิวิเศษ** (คณะวิทยาศาสตร์ ม.มหิดล) และบุตรสาว-**วัสภา** กับ**วาสินี** ปฏิบัติได้ถึงธรรมกาย ส่วนคนเล็ก-**ศรีกนก** วัย **๕** ขวบ ก็ปฏิบัติภาวนาธรรมด้วย

๑๑ ครอบครัว**คุณพิชัย-คุณพิมพา รุ่งสัทธรรม** เจ้าของร้านรีกัลเจมส์ ในโรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กับน้องชาย-**คุณฮิม** (แถวหลังซ้าย) ปฏิบัติได้ผลดี ส่วนบุตรสาว-**อาวิษฎา** (แถวหน้าซ้าย) กับน้องสาว-**ยุวดี** (ไม่มีในภาพ) ปฏิบัติได้ถึงธรรมกาย

๑๒

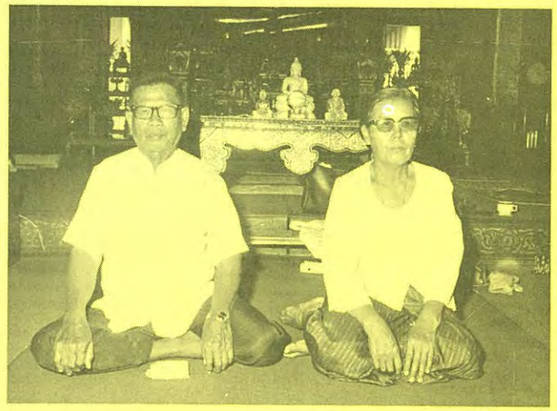

๑๓

๑๔

๑๕

๑๒ ครอบครัว **พ.อ.นันทศักดิ์-คุณนงเยาว์ บุญล้อม** (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร) สองสามี-ภรรยาปฏิบัติได้ผลดี ส่วนบุตร-**เนติรัฐ** (ขวา) และ**ภัทรชนม์** (ซ้าย) ปฏิบัติได้ถึงธรรมกาย

๑๓ ครอบครัว**คุณเวก-คุณซ่อนกลิ่น ศิริยิ่ง** สองตายายจากอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ปฏิบัติได้ถึงธรรมกาย

๑๔ ครอบครัว**คุณวุฒินันท์-คุณสุภี นิธิปกรณ์** ประกอบธุรกิจการค้า (หจก.มณีนันท์) คุณวุฒินันท์ ปฏิบัติได้ถึงธรรมกาย

๑๕ ครอบครัว**คุณวิชชา-คุณพรเพ็ญ ผาสุขธรรม** พร้อมด้วยบุตรชาย-**อรรณพ** และบุตรสาว-**อารีรัตน์** ปฏิบัติภาวนาธรรมได้ถึงธรรมกายทุกคน

บุคคลตัวอย่าง

๑

๒

๓

๔

บุคคลตัวอย่าง--ผู้ได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมได้ผลดีพอสมควรหรือได้ถึงธรรมกายแล้ว

๑ คนแก่ก็มีใจสู้ ตั้งใจปฏิบัติธรรมไม่ท้อถอยจนได้ถึงธรรมกายหลายคน นอกจากในภาพนี้แล้วยังมีอีกหลายท่าน (แถวหน้าจากซ้าย) **คุณเฉลียว ชื่นบุญ, คุณหยุนจี้ แซ่ปัง, คุณสุวรัตน์ พูลบำเพ็ญ, คุณพรรณี สร้อยคำ** (แถวหลังจากซ้าย) **พ.อ.ศุภชัย เพียรพิทักษ์, คุณสุนทร ไชยสุนทร**

๒ **รองศาสตราจารย์ ถาวร สุทธิพงศ์** คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ

๓ **คุณสุพรรณี (กิมเจ็ง) ศรีวิกรัยกร** ร้านซุ่นเฮงฮวด อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

๔ **คุณพจวรรณ ศิริรัตน์** เจ้าของตลาดน้ำ ดำเนินสะดวก ราชบุรี

ฯลฯ

รายนามพระวิทยากร

๑. **พระครูอุดมปัญญาภรณ์** เจ้าคณะอำเภอหนองกี่ เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๒. **พระครูสิริมงคลวัฒน์** เจ้าคณะตำบลสะเมิง วัดบ่อแก้ววนาราม อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๓. **พระมหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ** รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี วัดเชียงงา อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี
๔. **พระมหาปรีชา ปิยวุโส** วัดกระจับพินิจ อ.คลองสาน กทม.
๕. **พระครูสมุห์สุเทพ ฐิตสุทฺธิ** วัดโพธาราม อ.เมือง จ.นครสวรรค์
๖. **พระปลัดจำนงค์ สุวโจ** เลขานุการ เจ้าคณะอำเภอบ้านแพ้ว วัดธรรมจริยาภิรมย์ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๗. **พระโอภาส กิตฺติวโร** วัดเจษฎาราม อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๘. **พระอธิการสุนทร สุนทโร** เจ้าอาวาสวัดแหลมยาง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๙. **พระบุญมี ยุตฺตธมฺโม** วัดแหลมยาง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๑๐. **พระสำราญ นภสโภ** วัดชัยมงคล อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๑๑. **พระศรีสุมังคล์ ชินวํโส** เจ้าอาวาส วัดศรีสุมังคล์ อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น
๑๒. **พระจรินทร์ ธมฺมินฺโท** วัดภาวนาราม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
๑๓. **พระเย็น มุทุจิตฺโต** วัดอัฏฐวนาราม อ.บางเลน จ.นครปฐม
๑๔. **พระสมศักดิ์ ปญฺญาวฑฺโฒโณ** วัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๕. **พระพินิจ ฉนฺทธมฺโม** วัดธรรมจริยาภิรมย์ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๖. **พระอภินพ ธมฺมวฑฺฒโณ** วัดพรหมบุรี ต.พรหมบุรี อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี
๑๗. **พระน้อย คุณวโร** วัดหนองบอน อ.บ้านค่าย จ.ระยอง
๑๘. **พระทองสุข ธมฺมวิสุทฺโร** วัดโคกราษฎร์บำรุง อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
๑๙. **พระจันที จนฺธโชโต** วัดศรีอัมพร อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๒๐. **พระมายล ธีรพโร** วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๒๑. **พระบรรจบ ฉนฺทธมฺโม** วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๒๒. **พระมหาสุเนตร สุรธมฺโม** วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๒๓. **พระเนือง เมธิโน** เจ้าอาวาส วัดสะแก อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๒๔. **พระอาจารย์สังเวียน อธิวฑฺโต** วัดปากน้ำภาษีเจริญ กทม. ประจำสถาบันพุทธภาวนาฯ
๒๕. **พระบุญเลิศ วลฺลโภ** วัดสระเกศฯ กทม. ประจำสถาบันพุทธภาวนา
๒๖. **พระสุรพล ธมฺมวฑฺฒโณ** วัดสะเกศฯ กทม. ประจำสถาบันพุทธภาวนาฯ
๒๗. **พระวิบูลย์ วิปุลธมฺโม** วัดสระเกศฯ กทม. ประจำสถาบันพุทธภาวนาฯ
๒๘. **พระพงษ์พล พลวํโส** วัดสระเกศฯ กทม. ประจำสถาบันพุทธภาวนาฯ
๒๙. **พระจรัญ อตฺถจารี** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม.

รายนามวิทยากรและผู้ช่วย

๑. **รศ.สุกัญญา ตีระวนิช**
คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. **พญ.สวรรยา เดชอุดม**
ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงพยาบาลกรุงเทพ
และแพทย์พิเศษโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์

๓. **คุณมนัส พันธุวงศ์ราช**
การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
วิภาวดีรังสิต กทม. ๑๐๙๐๐

๔. **คุณประพาฬ ภูวนารถนฤบาล**
งานช่างฯ กองธุรการที่ประทับ

๕. **คุณวิฑูรย์ ธนัพประภัศร์**
Book Department
ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้
ถนนสีลม กทม. ๑๐๕๐๐

๖. **ผศ.ทรรศนีย์ อัศเวศน์**
คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

๗. **คุณวีระ ตระกูลวีระ**
๔๕๗/๓๕ ถ.เจริญกรุง บางรัก
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๘. **คุณวิชชา (เฉลิม) ผาสุขธรรม**
๓๐๖/๖๕ ถนนอโศก-ดินแดง
ดินแดง ห้วงขวาง กทม. ๑๐๔๐๐

๙. **คุณอนันต์ ตปนียสร**
บริษัท อ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด
๑๖๒๔-๑๖๓๐ (ชั้น ๓) ถ.กรุงเกษม
กทม. ๑๐๑๐๐

๑๐. **อาจารย์นารี เทวรักษ์กุล**
ร.ร.เบญจมราชรังสฤษฎิ์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๑๑. **รศ.ดร.ธีระ เกรอต**
คณะวิศวกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๒. **รศ.ถาวร สุทธิพงศ์**
ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๓. **คุณนพ โรจนวานิช**
กรมโยธาธิการ
กระทรวงมหาดไทย

๑๔. **คุณวิภาดา โรจนวานิช**
๒๒๔ ถนนอิสสระภาพ ต.วัดกัลยาณ์
ธนบุรี กทม. ๑๐๖๐๐

๑๕. **คุณเจียร หรพงษ์**
รองผู้จัดการ ฝ่ายบัญชี
หจก.บี กริม แอนโก

๑๖. **ผศ.ศิริพร สิทธิประณีต**
แผนกชีวเคมี คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

๑๗. **คุณวิสาข์ โรจนวานิช**
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (สนญ.)
ถนนสีลม กทม. ๑๐๕๐๐

๑๘. **คุณพจน์ นิวาตวงศ์**
กรมอัยการ
กระทรวงมหาดไทย

๑๙. **คุณรังสรรค์ เทียมเมฆ**
A.T.M. Department
ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้
ถนนสีลม กทม. ๑๐๕๐๐

๒๐. **คุณภูยศ สุดแก้ว**
ส่วนบริการสินเชื่อการคลังสินค้า
ธนาคารกรุงเทพ (สนญ.) สีลม กทม. ๑๐๕๐๐

๒๑. **คุณรัชนา มีสังข์**
หัวหน้างานคลัง
กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

๒๒. **คุณอุบล แตงฉาย**
๓๙๗ ถนนริมคลองประปาฝั่งซ้าย
บางซื่อ ดุสิต กทม. ๑๐๘๐๐

๒๓. **คุณโสภณ จิระภาพันธ์**
๒๒๐/๑ ถนนเจริญกรุง กทม. ๑๐๑๐๐

๒๔. **รศ.วีรวรรณ ปัทมาภิรัต**
ภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล
คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

๒๕. **คุณวุฒินันท์ นิธิปกรณ์**
หจก.มณีนันท์
๔๗ ซ.ประเสริฐดี เอกมัย กทม. ๑๐๑๑๐

๒๖. **คุณสุจินตนา ชลวิจารณ์**
มัณฑนากร บ.ไอทีอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
๒๐๑ ซ.พานิชอนันต์ สุขุมวิท ๗๑ กทม. ๑๐๑๑๐

๒๗. **คุณมนัสสวาสดิ์ สุรีย์พงษ์**
๒๖ หมู่ ๘ ต.มีนบุรี
อ.มีนบุรี กทม. ๑๐๕๑๐

๒๘. **คุณกำพล ธนะภิญโญรักษ์**
๑๕๐๗/๔ พหลโยธิน สามเสนใน
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๒๙. **คุณสมศรี พนมวัฒนากุล**
๖๐/๑๒ ซ.อมรพันธ์ ๔
วิภาวดีรังสิต กทม. ๑๐๙๐๐

๓๐. **รศ.ดร.พัฒนะ ภวะนันท์**
ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๑. **คุณวัฒนา ปัทมาภิรัต**
๒๑/๖ ถนนพญาไท ต.พญาไท
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๓๒. **คุณประพนธ์ แซ่ตัน**
๔๖๓/๑ ถ.ลูกหลวง สี่แยกมหานาค
ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๓. **คุณส่วน พนมวัฒนากุล**
๖๐/๑๒ ซ.อมรพันธ์ ๔
วิภาวดีรังสิต กทม. ๑๐๙๐๐

๓๔. **คุณเฉลิมพงษ์ คุณทรัพย์เฟื่อง**
นิสิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๕. **คุณสุวิชญ์ โรจนวานิช**
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค)
กระทรวงการคลัง

๓๖. **คุณเนตรนภิส ธีระวัลย์ชัย**
คณะวิทยาศาสตร์ ม.มหิดล
บ้าน ๕๘/๒ สุขุมวิท ม. ๑๑ ต.สวนหลวง
พระโขนง กทม. ๑๐๒๕๐

๓๗. **พ.อ.(พิเศษ) ชาญ ดิษยเดช**
ข้าราชการบำนาญ
กองทัพบก

๓๘. **คุณสุธาร สุขยางค์**
กรรมการผู้จัดการและสถาปนิก
บ.ไอทีอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

๓๙. **คุณพิมพา รุ่งสัทธรรม**
ร้านรีกัลเจมส์ สุขุมวิท ๑๑
โรงแรมแอมบาสเดอร์ กทม.

๔๐. **ภก.สุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์**
บ.จอห์นสันแอนด์จอห์นสัน (ประเทศไทย)
ถนนสุขุมวิท กทม.

๔๑. **คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ**
กรรมการผู้จัดการสำนักงาน
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

๔๒. **คุณสุรพล มงคลวรกิจชัย**
๕๕๙/๔ ถ.บำรุงเมือง มหานาค
ป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

๔๓. **พ.อ.ศุภชัย เพียรพิทักษ์**
๕๔๙ ถ.กรุงเทพ-นนทบุรี บางซื่อ
ดุสิต กทม. ๑๐๘๐๐

๔๔. **คุณศุภชัย แซ่เอี้ยว**
๗๔ ถ.วรจักร ต.เทพศิรินทร์
ป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

๔๕. **คุณพิชัย รุ่งสัทธรรม**
ร้านรีกัลเจมส์ สุขุมวิท ๑๑
โรงแรมแอมบาสเดอร์ กทม.

๔๖. **คุณคงศักดิ์ วรรธนะศักดิ์**
๑๘๑๔/๑๒๔ ถ.จรัลสนิทวงศ์ ต.บางบำหรุ
บางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐

๔๗. **คุณอัจฉรีย์ อารัทธกานนท์**
นักเรียนชั้น ม. ๖
โรงเรียนอัมพรไพศาล นนทบุรี

๔๘. **คุณชวนะ (พรชัย) สงวนหล่อสิทธิ์**
๒๑/๒ ถ.ชินเขต หมู่ ๖ ต.ทุ่งสองห้อง
บางเขน กทม. ๑๐๒๑๐

๔๙. **คุณจุลวัฒน์ ปัทมาภิรัต**
๒๑/๖ ถ.พญาไท ต.พญาไท
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๕๐. **คุณลำพูน ศุภชุติกุล**
โรงเรียนวัดโพธาราม บางพระ
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๕๑. **คุณวริษฐ์ มงคลศรี**
บ.มงคลนิธิ จำกัด
๙๗/๑๐ ถ.ราชดำริ ปทุมวัน กทม. ๑๐๕๐๐

๕๒. **คุณพิพัฒน์ ชื่นชมชาติ**
คณะวิศวกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕๓. **คุณทัศนีย์ แซ่เตีย**
คณะวิศวกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕๔. **คุณสมจิต ภู่ตระกูล**

รายนามผู้ปฏิบัติได้ผลดี

๑. **คุณจิตรา สังขวรรณ**
๑๖ ถนนพระราม ๖ หมู่ ๑๖ สามเสนใน
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๒. **คุณอุษณีย์ ทรัพย์เจริญ**
๑๖๔ ถนนเย็นอากาศ ต.ช่องนนทรีย์
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๓. **คุณวิจักษณ์ ทรัพย์เจริญ**
๑๖๔ ถนนเย็นอากาศ ต.ช่องนนทรีย์
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๔. **คุณสุจิตรา ชื่นชมชาติ**
๓๗ สุขุมวิท ๗๑
พระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

๕. **คุณจิราภรณ์ กาญจนไพบูลย์กุล**
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
กทม. ๑๐๔๐๐

๖. **คุณปิยะดา เกิดลาภผล**
๑๑ อินทามระ ๓ ถ.สุทธิสาร สามเสนใน
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๗. **คุณอรพิน แซ่ทอ**
๙๒ ชั้น ๓ ถนนมิตรพันธ์
ป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

๘. **คุณทิพวรรณ ตั้งวัฒนกฤช**
หอพักสตรีสุโขทัย ซ.รามคำแหง ๒๙
หัวหมาก บางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐

๙. **คุณพึงพิศ คอทอง**
โรงกลั่นน้ำมันทหาร (บางจาก) พท.
ซ. ๖๔ สุขุมวิท พระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐

๑๐. **คุณเฉลียว ชื่นบุญ**
กองบริการ การท่าเรือแห่งประเทศไทย
จ.สมุทรปราการ ๑๐๒๗๐

๑๑. **คุณวิสันต์ เตชะพูลผล**
๒๓๕ ศูนย์การค้าสยาม
ปทุมวัน กทม. ๑๐๕๐๐

๑๒. **คุณยุกต์ โอสถากุล**
หจก.แกรนด์สกายไทยไมนิ่ง
อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี ๗๑๑๒๐

๑๓. **คุณผ่อน จระเทศ**
ร้านนำเจริญการช่าง ถ.อุณากรรณ
ต.ราชบพิธ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๔. **คุณช่งเอ็ง แซ่เฮ้ง**
บริษัท รวมไทยอาหารทะเล จำกัด
ถนนคลองสาน กทม. ๑๐๖๐๐

๑๕. **คุณสุรินทร์ คันตะปุระ**
๓๒๗/๑ ถ.อิสระภาพตัดใหม่
บางกอกใหญ่ กทม. ๑๐๖๐๐

๑๖. **คุณละเอียด บุญนำ**
๑๘๓/๕ ถ.พระราม ๑ ต.วัดบรมนิวาส
ปทุมวัน กทม. ๑๐๕๐๐

๑๗. **คุณภิญญรัชฎ์ ผลประไพ**
๑๗๐๐ บางลำภูล่าง คลองสาน
กทม. ๑๐๖๐๐

๑๘. **คุณพีระ ขุนสุวรรณ**
สนง.ประปาสาขาบางพลัด ถ.จรัลสนิทวงศ์
(ส่วนตรวจสอบรายได้ประปาสาขาบางพลัด)

๑๙. **คุณพจนา บัวระหงษ์**
๓๒๕/๒ ถ.เจริญกรุง ต.วัดพระยาไกร
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๒๐. **คุณพรรณี สร้อยคำ**
๗๓-๒๒ หมู่ ๖ ตลาดขวัญ
อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๑. **คุณสมวงศ์ ฉอตระการกิจ**
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒. **คุณสมชาติ วงศ์มณี**
๘๒ หมู่ ๑๒ ต.บางพึ่ง
พระประแดง สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐

๒๓. **คุณมงคล แสงเรือง**
บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด
๒๘๔ กม. ๗.๕ ถ.สุขสวัสดิ์ ต.บางปลากด
อ.เมือง สมุทรปราการ ๑๐๒๙๐

๒๔. **คุณอรวรรณ จิตระวัง**
๒๐๐๕/๖๔-๖๕ ซอยรามคำแหง ๒๙
บางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐

๒๕. **คุณรัตติกรณ์ สหชาตภากร**
๒๒๓-๑ ต.ปากคลอง
อ.เมือง สมุทรปราการ ๑๐๒๙๐

๒๖. **คุณอภิชาติ ศักดิ์ศิริ**
บริษัท เซ็นทรัลดีพาร์ทเมนต์สโตร์ จำกัด
๓๐๖ ถ.สีลม บางรัก กทม. ๑๐๕๐๐

๒๗. **คุณสอิ้ง ฉ้วนประเสริฐ**
๔๘/๑ หมู่ ๑ บ้านแพ้ว
จ.สมุทรสาคร ๗๔๑๒๐

๒๘. **คุณศุภณีญา จันทเขตร**
๕๖/๒ หมู่ ๙ ถนนลาดพร้าว วังทองหลาง
บางกะปิ กทม. ๑๐๓๑๐

๒๙. **คุณสุภาพร โรจน์พลากร**
๕๒๗/๒ หมู่ ๑๑ ถนนราษฎร์บูรณะ
บางปะกอก กทม. ๑๐๑๔๐

๓๐. **คุณลื่อมรมณ์ ดิษรัฐกิจ**
ธนาคารกสิกรไทย จำกัด สำนักงานใหญ่
๔๐๐ ถ.พหลโยธิน พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๓๑. **คุณคำพันธ์ ปัสสุวรรณ**
๖๘/๒๔๑ พหลโยธิน สามเสนใน
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๓๒. **คุณรพี บุญช่วย**
บริษัท เอ.อี.ซี. จำกัด
ชั้น ๖ อาคารสุริโยทัย พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๓๓. **คุณทิพวรรณ บุญช่วย**
สนง.คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ
ถนนสุโขทัย กทม. ๑๐๓๐๐

๓๔. **คุณเย็นฤดี วิชุภากรณ์กุล**
๕/๓๑ ตากสิน ๑ ธนบุรี
กทม. ๑๐๖๐๐

๓๕. **คุณปิยะกุล โรจน์พลากร**
๕๒๗/๒ หมู่ ๑๑ ถนนราษฎร์บูรณะ
บางปะกอก กทม. ๑๐๑๔๐

๓๖. **พ.อ.อ.พิทักษ์ เพียรพิทักษ์**
กรมกำลังพลทหารอากาศ
ดอนเมือง กทม. ๑๐๒๑๐

๓๗. **คุณประไพ สุขจุล**
๗๒/๒๒๑ ถนนพหลโยธิน สามเสนใน
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๓๘. **คุณอุดมพล อินทชาติ**
กองช่างกล กรมทางหลวง
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๓๙. **คุณวรรณี วิสุทธิไพบูลย์**
๗๒/๒๐๐ ถนนพหลโยธิน สามเสนใน
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๔๐. **คุณเสมา ลีสุวรรณ์**
๔๕๓ หมู่ ๖ ต.ศาลเจ้า
อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่างทอง ๑๔๑๑๐

๔๑. **คุณอำพัน กุมภาพงษ์**
หอพักหญิงสยาม ๘๐/๑-๘ ซ.รามคำแหง ๒๔
หัวหมาก บางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐

๔๒. **คุณบุญมี คำสุวรรณ**
๕๙/๔-๕ ถ.พระราม ๑ ต.วังใหม่
ปทุมวัน กทม. ๑๐๕๐๐

๔๓. **คุณทวีป สงวนศรี**
๕๐๘ ถ.ตากสิน ๑ บางยี่เรือ
ธนบุรี กทม. ๑๐๖๐๐

๔๔. **คุณรณชิต มหัทธนะพฤทธิ์**
โรงแรมแอร์พอร์ท
ดอนเมือง กทม. ๑๐๒๑๐

๔๕. **คุณนุสรา ธนากลาง**
๑๔๙/๑๘๔ ถนนพระราม ๕
ต.ถนนนครไชยศรี ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๔๖. **คุณประมุข ม่วงนุ่ม**
๓๐๓ ถ.สุขสวัสดิ์ หมู่ ๙ ต.บางปะกอก
ราษฎร์บูรณะ กทม. ๑๐๑๔๐

๔๗. **คุณชนันท์ อินทรสุระ**
๗๖๔/๗ ถนนริมทางรถไฟสายแปดริ้ว
บางกะปิ พญาไท กทม. ๑๐๓๑๐

๔๘. **คุณอุษา สุทธินาค**
โรงเรียนเบญจมราชาลัย

๔๙. **คุณนฤมล ฉิมพิบูลย์**
๔๐๔ อาคารผาสุก
เชิงสะพานหัวช้าง กทม. ๑๐๔๐๐

๕๐. **คุณสวิณา ศรีทองรุ่ง**
แผนกโรงเรียน กองศูนย์พัฒนาบุคคล
ฝ่ายการบุคคล การท่าเรือแห่งประเทศไทย
กทม. ๑๐๑๑๐

๕๑. **คุณดิเรก ศรีสุชาติ**
บ.สยามมาร์เร็กซ์ จก. ห้อง ๖๐๘ เอ
อาคารสีดา ถ.มเหสักข์ บางรัก กทม. ๑๐๕๐๐

๕๒. **คุณนิวัต แพรชื่น**
โรงแรมอิมพีเรียล
ซอยร่วมฤดี ถนนวิทยุ กทม. ๑๐๕๐๐

๕๓. **คุณทรงศรี ไตรทิพย์**
๓๗๔ ถนนนครสวรรค์ ต.วัดโสมนัส
ป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

๕๔. **คุณสุนทร ไชยสุนทร**
๔๗ หมู่ ๔ ต.บางชัน
มีนบุรี กทม. ๑๐๕๑๐

๕๕. **คุณเชิดศรี ชูลิกรณ์**
บ้านพักกรมยุทธโยธาทหารบก
ลาดยาว บางเขน กทม. ๑๐๙๐๐

๕๖. **คุณบุญนาค มณีอินทร์**
๒๒๑ หมู่ ๔ ถนนแจ้งวัฒนะ ปากเกร็ด
นนทบุรี ๑๑๑๒๐

๕๗. **คุณพรเพ็ญ ผาสุขธรรม**
๓๐๖/๖๕ ซอยสุทธิพร ๓ ถนนอโศก-ดินแดง
ห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๐๐

๕๘. **คุณปลื้ม สงวนศิษย์**
๑๖ ถนนกรุงเทพฯ-ปทุมธานี หมู่ ๙
ต.บางคูวัด อ.เมือง ปทุมธานี ๑๒๐๐๐

๕๙. **คุณอรุณ นาครอด**
๑๓๑ หมู่ ๔ ถนนบางนา-ตราด
อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๖๐

๖๐. **Miss Alisa Gardiner**
Box 21 B. Garvin Heights
Winona, MN 55987, U.S.A.

๖๑. **Miss Alexina**
Box 21 B. Garvin Heights
Winona, MN 55987, U.S.A.

๖๒. **Mr. Alan Gardiner**
Box 21 B. Garvin Heights
Winona, MN 55987, U.S.A.

๖๓. **Miss Narisara Merray**
วอชิงตัน ดี.ซี.
สหรัฐอเมริกา

๖๔. **Mrs. Rosy Maanen**
เนเธอร์แลนด์

๖๕. **คุณยุวดี รุ่งสัทธรรม**
นักเรียน ม.๖ โรงเรียนเบญจมราชาลัย

๖๖. **คุณโอภาส เครือวัลย์**
แผนกศิลป์ ห้างเซ็นทรัล ลาดหญ้า
เขตคลองสาน กทม. ๑๐๖๐๐

๖๗. **คุณณรงค์ จันทรวัต**
กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
ปทุมวัน กทม. ๑๐๕๐๐

๖๘. **คุณวีรวรรณ โรจนวานิช**
ซอยสมาหาร นานาใต้
สุขุมวิท กทม. ๑๐๕๐๐

๖๙. **คุณบัณฑิต จุณณะปิยะ**
๒๐๕/๒๐๐ ถนนพัฒนาการ หมู่ ๖
ต.ประเวศ พระโขนง กทม. ๑๐๒๕๐

๗๐. **คุณทศพร จิตรพรหมมา**
๙๐/๗๒ ซอยภาวนา ถนนลาดพร้าว
บางเขน กทม. ๑๐๓๑๐

๗๑. **คุณสุนันทา อยู่ยงเวชช์**
ที่ว่าการเขตยานนาวา
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๗๒. **คุณนวลฉาย มณีปุระ**
๑๐๙ ถนนประดิพัทธ์ สามเสนใน
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๗๓. **ส.ต.ต.บันพจน์ เลิศยันตมุนี**
แฟลต ๖๖๕ ถนนกรุงเทพฯ-นนท์
บางซื่อ ดุสิต กทม. ๑๐๘๐๐

๗๔. **คุณเจา แซ่ลี้**
๑๒๐/๒๘ ถนนประชาสงเคราะห์
ห้วยขวาง ดินแดง กทม. ๑๐๔๐๐

๗๕. **ดช.วิโรจน์ บุญชู**
นักเรียนโรงเรียนไทยประสิทธิ์ศาสตร์ ชั้น ป.๕
กรุงเทพฯ

๗๖. **ดญ.กัญญา เลียบจันทร์**
นักเรียนโรงเรียนไทยประสิทธิ์ศาสตร์ ชั้น ป.๕
กรุงเทพฯ

๗๗. **ดช.ดัสสพล จันทรทัต**
นักเรียนโรงเรียนไทยประสิทธิ์ศาสตร์ ชั้น ป.๕
กรุงเทพฯ

๗๘. **ดญ.เสาวณีย์ รุ่งนิมิตพรขจร**
นักเรียนโรงเรียนสีบำรุง
กรุงเทพฯ

๗๙. **ดญ.แขนภา พานทอง**
๘๑๗/๑๒ ถนนสามเสน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๘๐. **ดญ.ดารุณี รุ่งเรือง**
๖๑๔๕๗ ถนนอาจณรงค์ หมู่ ๔ คลองเตย
พระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

๘๑. **ดญ.อุไรวรรณ โกษีย์**
๑๘๗๕ ถนนพระราม ๔ ต.ลุมพินี
ปทุมวัน กทม. ๑๐๕๐๐

๘๒. **ดช.ทวีศักดิ์ ลีลาวุฒิประเสริฐ**
๗๒/๘ ถนนประชาสงเคราะห์ ดินแดง
ห้วยขวาง กทม. ๑๐๔๐๐

๘๓. **ดญ.เพ็ญรุ่ง ทรัพย์อุไรรัตน์**
๕ หมู่ ๔ ต.สามง่าม อ.ดอนตูม
จ.นครปฐม ๗๓๑๕๐

๘๔. **ดช.ดำรงศักดิ์ บุญนอก**
๙๖๓/๙ ถนนสุขุมวิท หมู่ ๑๒ บางนา
พระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐

๘๕. **ดญ.เบญจรัตน์ จรุงกลิ่น**
๑๐๐๒/๒ ซ.วัดจันทร์ใน บางโพงพาง
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๘๖. **ดญ.วิภาภรณ์ ทินประภา**
๑๐๒๘/๓๒ ถนนสาธุประดิษฐ์ บางโพงพาง
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๘๗. **ดช.ธนารักษ์ บรรจงเก็บ**
๑๓๕/๙๗ ถนนอาจณรงค์ คลองเตย
พระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

๘๘. **ดช.เกษม สุขทอง**
๑๒๓๑ ถนนนานาพรรณ หมู่ ๗ บางยอ
พระประแดง สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐

๘๙. **ดญ.กัลยาพร ขจรบุญ**
๑๒๕/๑ ถนนอ่อนนุช หมู่ ๗
ลาดกระบัง กทม. ๑๐๕๒๐

๙๐. **ดญ.สุนีย์ ตามธรรม**
๑๓๔๐ ถนนสาธุประดิษฐ์ บางโพงพาง
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๙๑. **ดช.สมชาย ทวีสุข**
ลาดกระบัง กทม. ๑๐๕๒๐

๙๒. **ดญ.จุฬาภรณ์ ทินประภา**
๑๐๒๘/๓๒ ถนนสาธุประดิษฐ์ บางโพงพาง
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๙๓. **ดญ.กมลทิพย์ รักษ์กุล**
๘๘๐/๕๑ ซ.สารภี ๓ ถ.เจริญนคร
บางลำภูล่าง คลองสาน กทม. ๑๐๖๐๐

๙๔. **ดช.มณเฑียร เพียรจรรยาวัฒน์**
๒๗๗/๔ ถนนนครสวรรค์ ต.โสมนัส
ป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

๙๕. **ดช.สมบัติ สมบูรณ์พงษ์**
๑๓๕/๒๒๖ ถนนอาจณรงค์ คลองเตย
พระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

๙๖. **ดญ.สุธิดา เกรอต**
นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๙๗. **ดช.นราธร เกรอต**
นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๙๘. **ดญ.พรทิพย์ (Marianne) ภวะนันท์**
นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๙๙. **ดญ.เพ็ญสุข (Anglene) ภวะนันท์**
นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๐๐. **ดช.อเส สุขยางค์**
นักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการ
กรุงเทพฯ

๑๐๑. **ดญ.กษมพร สุขยางค์**
นักเรียนชั้น ป.๕ รร.มาแตร์เดอีวิทยาลัย
กรุงเทพฯ

๑๐๒. **ดช.บุญอุดม แตงฉาย**
๓๙๗ ถนนริมคลองประปาฝั่งซ้าย
บางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐

๑๐๓. **ดญ.อาวิษฎา รุ่งสัทธรรม**
ร้านรีกัลเจมส์ โรงแรมแอมบาสเดอร์
ถนนสุขุมวิท ๑๑ กทม. ๑๐๑๑๐

๑๐๔. **ดช.เชิงชัยชาญ มีสังข์**
นักเรียนชั้น ม.๒ โรงเรียนบางกะปิ
กทม. ๑๐๒๔๐

๑๐๕. **ดญ.จันทิมา แก้วเกตุ**
๑๐๒๘/๑๐ ถนนสาธุประดิษฐ์ บางโพงพาง
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๑๐๖. **ดญ.กันทิมา มณีปุระ**
๑๘๖ ถนนกรุงเทพฯ-นนท์ หมู่ที่ ๘
บางซื่อ ดุสิต กทม. ๑๐๘๐๐

๑๐๗. **ดช.บัญชา เสาธงไชย**
๑๕/๖๓ ถนนสุขาภิบาล ๑ คลองกุ่ม
บางกะปิ กทม. ๑๐๒๓๐

๑๐๘. **ดญ.เพ็ญศรี กรุงเกษม**
๑๓๕/๒๐๑ ถนนอาจณรงค์ คลองเตย
พระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

๑๐๙. **ดญ.วราภรณ์ คำสด**
๑๒๔ ถนนอ่อนนุช หมู่ที่ ๗
ลาดกระบัง กทม. ๑๐๕๒๐

๑๑๐. **คุณกฤษณา กลิ่นคง**
แผนก แอโรว์ บ.อินเตอร์เนชั่นแนลคอสเมติกส์
๗๕๗/๑๐ ซ.ประดู่ ๑ ถ.สาธุประดิษฐ์
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๑๑๑. **คุณสุพรรณี (กิมเจ็ง) ศรีวิกรัยกร**
ร้านซุ่นเฮงฮวด ๖๔/๙ ต.ดำเนินสะดวก
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ๗๐๑๓๐

๑๑๒. **คุณขวัญชัย เพกานนท์**
บ.โอกิลวี่แอนด์เมเธอร์ (ประเทศไทย) จก.
๒๘๕ ชั้น ๔ อาคารเอชแอลอาร์
ถ.สีลม กทม. ๑๐๕๐๐

๑๑๓. **คุณกมล วราเวทยาภรณ์**
ร้านเคหะภัณฑ์ เลขที่ ๕๓๒ ถ.พลับพลาไชย
ป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

๑๑๔. **คุณนงลักษณ์ กุลชูมิตร**
๔๖ ซอย ๕๒ ถนนสุขาภิบาล ๑
คลองจั่น บางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐

๑๑๕. **คุณวัชรา อินทุลักษณ์**
นิสิตปริญญาโท เคมีเทคนิค
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๑๖. **คุณจินดา สวนทวี**
โรงแรมดุสิตธานี ถนนสีลม
กทม. ๑๐๕๐๐

๑๑๗. **คุณวิทยา ตรงวานิชนาม**
บริษัท ราโด (ประเทศไทย) จำกัด
๙๓๔/๔-๖ ถนนสุขุมวิท ๗๑ คลองตัน
พระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

๑๑๘. **คุณธารทิพย์ สุวรรณสินธุ์**
๒๘/๑๖๓ ถนนสุขาภิบาล ๒ คลองจั่น
บางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐

๑๑๙. **คุณเพี้ยน ฉิมบ้านไร่**
๕๕ ถนนบางนา-ตราด หมู่ ๗
บางเสาธง บางพลี สมุทรปราการ ๑๐๕๔๐

๑๒๐. **คุณยุทธนา รุ่งนิมิตพรขจร**
๔๐๐/๙๐ หมู่ ๑๘ ถ.ประชาชื่น
ลาดยาว บางเขน กทม. ๑๐๙๐๐

๑๒๑. **คุณบุญเสริม ประภานุวัฒน์**
๑๘๒๑๘ ถนนจารุเมือง
ปทุมวัน กทม. ๑๐๕๐๐

๑๒๒. **คุณฉัตรชัย เหมวงศ์วิทยา**
๓๓/๒ ถ.จรัลสนิทวงศ์ วัดท่าพระ
บางกอกใหญ่ กทม. ๑๐๖๐๐

๑๒๓. **คุณสมหมาย มุสิกูล**
๓/๗ ถนนสุขุมวิท คลองเตย
พระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

๑๒๔. **คุณสมถวิล ประเสริฐประศาสน์**
๒๗๘/๕ บางยี่ขัน บางกอกน้อย
กทม. ๑๐๗๐๐

๑๒๕. **คุณอิศรา อารัทธกานนท์**
๓๐ หมู่ ๒ ต.บางขุนเทียน
บางขุนเทียน กทม. ๑๐๑๕๐

๑๒๖. **คุณบุญกิจ จินดาลักษณเลิศ**
๒๒๓/๒ ถนนอิสระภาพ บ้านช่างหล่อ
บางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐

๑๒๗. **คุณธนู ชูมณี**
๑๓๕/๙๙ ถนนอาจณรงค์ คลองเตย
พระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

๑๒๘. **คุณกิตติ นภากาศ**
๒๗/๒๘ ถนนแจ้งวัฒนะ หมู่ ๔
บางตลาด ปากเกร็ด นนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๒๙. **คุณพงศ์วิทย์ ทินประภา**
๑๐๒๘/๓๒ ถนนสาธุประดิษฐ์
บางโพงพาง ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๑๓๐. **คุณนพดล บัวผัน**
๙๖๓/๙ ถนนสุขุมวิท ๑๐๓ หมู่ ๑๒
ต.บางนา พระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐

๑๓๑. **คุณซ่อนกลิ่น ศิริยิ่ง**
๕๔/๓ ถนนบางนา-ตราด หมู่ ๗
อ.บางพลี สมุทรปราการ ๑๐๕๔๐

๑๓๒. **คุณพิษณุ แสงนวล**
๒๔/๑๘๒ ถนนอ่อนนุช หมู่ 1
สวนหลวง พระโขนง กทม. ๑๐๒๕๐

๑๓๓. **คุณสุธัญญา เซ็กรัตน์**
กองสาธารณสุขภูมิภาค สนง.ปลัดกระทรวง
กระทรวงสาธารณสุข วังเทเวศน์
กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓๔. **คุณพัชนี มะลิขาว**
ฝ่ายประชานิเวศ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ
บางกรวย นนทบุรี ๑๑๑๓๐

๑๓๕. **คุณไตรภพ ภูมมา**
๒๗๕/๕ ถนนพัฒนาการ ต.ปากคลอง
ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐

๑๓๖. **คุณปราณี ตรีรัตพันธุ์**
๔๐๘/๓ ถนนพระราม ๕
ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓๗. **จ.อ.อุทิศ จันทร์ทน**
๑๓๘/๑๑ ถนนช่องนนทรี ยานนาวา
กทม. ๑๐๑๒๐

๑๓๘. **คุณสำราญ พงษ์นัยรัตน์**
๑๖๒ ถนนสุขสวัสดิ์ หมู่ ๒ บางปะกอก
ราษฎร์บูรณะ กทม. ๑๐๑๔๐

๑๓๙. **คุณสสุรี ปิ่นภู่**
๕๒๙/๓ ถนนอรุณอมรินทร์
บางกอกใหญ่ กทม. ๑๐๖๐๐

๑๔๐. **คุณประกิต พงษ์แสงสน**
๒๒๘ ถนนริมทางรถไฟ บางซื่อ
กทม. ๑๐๘๐๐

๑๔๑. **พ.จ.อ.ปาลิต นาลาด**
๙/๑ ถนนพหลโยธิน หมู่ที่ ๕
ลาดยาว บางเขน กทม. ๑๐๙๐๐

๑๔๒. **คุณสมศักดิ์ สุอุทัย**
๗๗/๑ ถนนพัฒนาการ สวนหลวง
พระโขนง กทม. ๑๐๒๕๐

๑๔๓. **คุณมาลินี ศรีจริยางกูร**
๔๘๖/๓๗-๓๙ ถนนเพชรบุรี พญาไท
กทม. ๑๐๔๐๐

๑๔๔. **คุณยิ่งยศ สินิทวงศ์**
๓๑ ถนนบำรุงเมือง มหานาค
ป้อมปราบ กทม. ๑๐๑๐๐

๑๔๕. **คุณวันชัย แซ่ตั้ง**
๓๕๙๗/๒๕ ซ.แฉล้มนิมิตอุทิศ ๒ บางโคล่
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๑๔๖. **คุณวราภรณ์ ว่องเจริญกิจกุล**
๙๐/๗๒ ถนนลาดพร้าว
บางเขน กทม. ๑๐๙๐๐

๑๔๗. **คุณเพิ่มศักดิ์ วงศ์ขจรศักดิ์**
บริษัท ประมวญโฮลดิ้ง จำกัด
สีลม บางรัก กทม. ๑๐๕๐๐

๑๔๘. **ด.ญ.นวพร สิงห์ทอง**
๔๕๔ ซ.อมรพันธ์ ๔ ถ.วิภาวดีรังสิต
ลาดยาว บางเขน กทม. ๑๐๙๐๐

๑๔๙. **ร.อ.ประหยัด ธานี**
ที่ว่าการเขตลาดกระบัง
กทม. ๑๐๕๒๐

๑๕๐. **คุณเจียมจิต จันทร**
๓๙๖ ถ.เทพารักษ์ หมู่ ๘ สำโรงเหนือ
อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ๑๐๒๗๐

๑๕๑. **คุณจำนงค์ แซ่เอี๊ยะ**
๒๘/๑ หมู่ ๑๓ บางปลา
อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๔๐

๑๕๒. **คุณสะอาด มวญคำลา**
๖๘/๒๕ ถนนพหลโยธิน สามเสนใน
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๑๕๓. **คุณจิรสุข นิรามัย**
๒๔๑ ถนนบำรุงเมือง สำราญราษฎร์
พระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕๔. **คุณสมบูรณ์ คำโคตร**
๑๑๘/๑๗ ซ. ๔ ถนนรองเมือง
ปทุมวัน กทม. ๑๐๕๐๐

๑๕๕. **คุณพรทิพา ศรีวัฒนวิบูลย์**
๒๖๙ ถนนหลานหลวง โสมนัส
ป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

๑๕๖. **คุณศรีสุภัค สันติศิริ**
ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้
ถนนสีลม กทม. ๑๐๕๐๐

๑๕๗. **ด.ช.จักรพันธุ์ แดงประเสริฐ**
๖๑๖/๑๔ ถนนสาธุประดิษฐ์
ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๑๕๘. **คุณสุรชัย งามจริยาวัตร**
๙๗/๓ ถนนเจริญกรุง ตลาดน้อย
สัมพันธวงศ์ กทม. ๑๐๑๐๐

๑๕๙. **คุณสมเกียรติ สิทธิผกาผล**
สนง.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนประดิพัทธ์ สามเสนใน พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๑๖๐. **คุณสกล กมลธรรมวงศ์**
๒๙๓ ซ.บัณฑิตพัฒนา ถนนอิสระภาพ
ท่าพระ บางกอกใหญ่ กทม. ๑๐๖๐๐

๑๖๑. **คุณเอกชัย ปิยวัชรวิจิตร**
๕๔๘ ถนนดินแดง สามเสนใน
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๑๖๒. **คุณประเวศ พัฒนานุสรณ์**
๕๔๒/๔๔ ถนนพระราม ๔
บางรัก กทม. ๑๐๕๐๐

๑๖๓. **คุณปราณี เสียงล้ำเลิศ**
๒๑๐ ถนนเพชรเกษม หมู่ ๑๕ บางด้วน
ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐

๑๖๔. **คุณพิษณุ นิรามัย**
๒๔๑ ถนนบำรุงเมือง สำราญราษฎร์
พระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๖๕. **คุณศิโรภาส แรงพชร**
๑๕๗/๑๓ ถนนสามเสน นครไชยศรี
ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖๖. **คุณสุภาวดี คงสัญญีวรกุล**
๔๑๗/๒๖ ถนนอรุณอมรินทร์
บางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐

๑๖๗. **คุณอารยา คงสัญญีวรกุล**
๔๑๗/๒๖ ถนนอรุณอมรินทร์
บางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐

๑๖๘. **คุณองอาจ อนันตวรานนท์**
หมู่ ๑๘ ต.คลองเตย
พระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

๑๖๙. **คุณสมจิตต์ กสตาวี**
๑๘/๒๓ ซ.ชัยวัฒน์ ถนนวุฒากาศ
บางค้อ บางขุนเทียน กทม. ๑๐๑๕๐

๑๗๐. **คุณสมศรี ดิษฐกุล**
๘๑๘ ถนนทหาร นครไชยศรี
ดุสิต กทม. ๑๐๘๐๐

๑๗๑. **คุณพงษ์มิตร สนิทไชย**
โรงงานเขตฯ ฉะเชิงเทรา ต.หนองไม้แดง
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๐๐๐

๑๗๒. **คุณสำรวย ตันประวัติ**
๑๓๖/๕ ถนนลำภู แขวงวัดสามพระยา
กทม. ๑๐/๐๐

๑๗๓. **คุณบุญเรือน เจียรสุข**
๘๗ ถนนหลวงพ่อปาน หมู่ ๑๐ คลองสาน
บางบ่อ จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๖๐

๑๗๔. **คุณสุรภี เห็นถูก**
๑๗๔ ซ. ๒ ถนนพระราม ๖
หมู่บ้านพิบูลย์วัฒนา คลองประปา กทม. ๑๐๔๐๐

๑๗๕. **คุณลาวัลย์ สิทธิคู**
๕๗๓/๖ ถนนสามเสน วชิระ
ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗๖. **คุณศรีวรรณ อรทัยวัฒนากุล**
ฝ่ายบัญชีธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้
ถนนสีลม กทม. ๑๐๕๐๐

๑๗๗. **คุณนงเยาว์ จรุงกลิ่น**
๑๑๑/๕๔๑ หมู่บ้านศิริสุข
บางเขน กทม. ๑๐๒๑๐

๑๗๘. **ดญ.สุภัทรา แสงสุรินทร์**
โรงเรียนไทยประสิทธิศาสตร์
ถ.สุนทรโกษา คลองเตย กทม. ๑๐๑๑๐

๑๗๙. **ดญ.พรทิพย์ นวลคล้าย**
โรงเรียนไทยประสิทธิศาสตร์
ถ.สุนทรโกษา คลองเตย กทม. ๑๐๑๑๐

๑๘๐. **ดช.นพรัตน์ รักษพงษ์**
โรงเรียนไทยประสิทธิศาสตร์
ถ.สุนทรโกษา คลองเตย กทม. ๑๐๑๑๐

๑๘๑. **ดญ.สุชีรา เห็นถูก**
๑๗๔ ซอย ๒ ถ.พระราม ๖
พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๑๘๒. **ดญ.วัสกา วิสุทธิวิเศษ**
๑๘/๒๒ ซ.คชเสรี ถ.พระราม ๖
สามเสนใน พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๑๘๓. **ดญ.อุราภรณ์ แยงไธสง**
๗๕๗/๑ ซ.ประดู่ ๑ ถ.สาธุประดิษฐ์
บางโพงพาง ยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐

๑๘๔. **ดญ.ปองใจ ชะนะมา**
๑๖๒/๓๑ ถ.จรัลสนิทวงศ์ บางยี่ขัน
บางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐

๑๘๕. **ดช.วราวุฒิ ว่องเจริญกิจกุล**
๕๘ ถ.โรงงานกระดาษ ต.บ้านเลน
บางปะอิน อยุธยา ๑๓๑๖๐

๑๘๖. **ดช.วราวิทย์ ว่องเจริญกิจกุล**
๕๘ ถ.โรงงานกระดาษ ต.บ้านเลน
บางปะอิน อยุธยา ๑๓๑๖๐

วิธีบูชาสมเด็จพระธรรมกาย พระของขวัญ และพระผงธรรมขันธ์

ก่อนอื่นท่านสาธุชนผู้ใดพบและมีพระของขวัญที่พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ) ได้สร้างขึ้น เพื่อแจกแก่ผู้มาทำบุญถวายปัจจัยสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมก็ดี หรือพระผงธรรมขันธ์ที่ทางวัดปากน้ำได้จัดสร้างขึ้นเพื่อแจกแก่ผู้ทำบุญบำรุงวัดก็ดี หรือ**สมเด็จพระธรรมกาย**ที่คณะกรรมการบริหารธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำฯ ได้สร้างขึ้นเพื่อสมนาคุณแก่ผู้มีจิตศรัทธาช่วยสร้าง**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**และทำบุญช่วยในการ**เผยแพร่ธรรมปฏิบัติ**ก็ดี โปรดเข้าใจไว้ด้วยว่า

วัตถุประสงค์สำคัญในการสร้างพระดังที่กล่าวนี้ขึ้น ก็เพื่อให้ผู้เป็นเจ้าของและญาติมิตรมีไว้สำหรับการเจริญพระกรรมฐาน คือพุทธานุสสติ ธัมมานุสสติ และสังฆานุสสติ เพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ โดยทางศีล สมาธิ และปัญญาเป็นสำคัญ

ส่วนผู้ปฏิบัติบูชาดังกล่าวจะได้รับผลดี มีความสุขความเจริญและความสงบสุข ร่มเย็นดังที่มีกิตติศัพท์ลือเลื่องมาแล้วนั้น ก็เป็นผลแต่การประกอบกรรมดี และละเว้นกรรมชั่ว ของผู้ปฏิบัติเอง ตามพุทธบาลีที่ว่า ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี ซึ่งแปลเป็นใจความว่า "**ธรรมย่อมคุ้มครองรักษาผู้ประพฤติธรรม**" โดยแท้

ความจริงในวัตถุประสงค์สำคัญข้อนี้ จะเห็นได้จากวิธีการสร้างพระของขวัญ ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ในหนังสือ "**วิชชามรรคผลพิสดาร**" เล่มที่ ๒ ฉบับพิมพ์ ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๙ ของวัดปากน้ำ หน้า ๑๓๖ ซึ่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า

"....หากจะมีใครนำพระนี้ไปใช้ป้องกันตัวหรือทำการอื่นใดที่เป็นความทุจริตคิดมิชอบแล้วไซร้ ก็ให้พระช่วยบังคับกลับจิตใจคนเหล่านั้นให้หันกลับมาสู่ความดี เลิกประพฤติชั่วเสีย ถ้าไม่เลิกพระก็จะลงโทษบุคคลผู้นั้นโดยสมควรแก่ความผิด และขอให้บรรดาลาภผลทั้งหลายจงบังเกิดมีแก่ผู้ได้พบและมีพระไว้สักการบูชาจะไปทำมาค้าขายในที่ใด ก็มีแต่จะขายดีมีกำไร จะรับราชการหรือทำงานในหน้าที่การงานใด ๆ ก็ดี จงมีแต่ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานนั้น ๆ จะทำกิจการอันใดในทางที่ดีที่ชอบแล้ว ก็ขอจงสำเร็จผลตามความประสงค์ทุกประการ แม้ศัตรูหมู่พาลก็อย่าให้เข้ามาประทุษร้ายได้"

นี้เป็นเพียงข้อความตอนหนึ่งของการอธิษฐาน**สั่งและทับทวีวิชชารวมความศักดิ์สิทธิ์** ในการเจริญภาวนาเพื่อสร้างพระตามแนววิชชาธรรมกาย ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ และมีข้อสังเกตว่า การสร้างพระของวัดปากน้ำดังที่กล่าวมานี้ ไม่มีการปลุกเสกด้วยคาถาอาคมหรือแม้แต่พิธีพราหมณ์แต่อย่างใดเลย คงใช้วิธีการเจริญภาวนาตามแนววิชาธรรมกายล้วน ๆ โดยพระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ และพุทธบริษัท ซึ่งเป็นศิษยานุศิษย์ของพระเดชพระคุณท่านผู้ถึงธรรมกายและสามารถเจริญวิชชาขั้นละเอียด ๆ หรือมรรคผลพิสดารได้แล้วเท่านั้น

การอธิษฐานสั่งและทับทวีวิชชารวมความศักดิ์สิทธิ์ของผู้เจริญภาวนาและวิชชาดังกล่าวโดยตลอดจนครบไตรมาสโดยไม่ขาดตอนเลยนั้น จึงบังเกิดผลดีแก่การปฏิบัติธรรมและการดำเนินชีวิตในทางโลกของผู้มีพระไว้ในครอบครองเป็นอันมาก

ในสมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อยังมีชีวิตอยู่ ก่อนที่จะมอบพระของขวัญให้แก่ผู้ใด พระเดชพระคุณท่านจะต้องให้ผู้ที่มาขอรับพระฝึกปฏิบัติภาวนาก่อน จึงจะมอบพระของขวัญให้ไป พร้อมด้วยกำชับให้ผู้นั้นหมั่นเจริญภาวนาอยู่เสมอ อย่าให้ทอดทิ้ง "ธรรม" แล้วภายหลังต่อมาจึงได้พิมพ์คำแนะนำการปฏิบัติภาวนาแจกพร้อมกับพระให้แก่ผู้มาขอรับพระทุกคน และได้ถือปฏิบัติสืบต่อมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

เมื่อท่านทั้งหลายได้เข้าใจดังนี้แล้ว หากได้พบหรือมีพระดังที่ได้กล่าวนี้ ก็จงหมั่นปฏิบัติบูชาโดยเพียรพยายามละชั่วด้วยกาย วาจา ใจ หมั่นประกอบแต่กรรมดีด้วยกาย วาจา และใจ ชำระจิตใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ เป็นสัมมาทิฏฐิแต่ฝ่ายเดียว รักษาศีล เจริญสมาธิและปัญญา หรือกล่าวโดยรวม ๆ ว่าเจริญภาวนาอยู่เสมอ ก็จะประจักษ์ในผลแห่งคุณความดีหรือบุญกุศลนั้นด้วยตนเอง

วิธีปฏิบัติบูชาสมเด็จพระธรรมกาย พระของขวัญ หรือพระผงธรรมขันธ์ มีดังต่อไปนี้

ท่านจงน้อมใจของท่านให้หยุดอยู่ ณ ที่ศูนย์กลางกายตัว (ดังจะได้กล่าวในตอนหลัง) นึกบูชาพระรัตนตรัยซึ่งเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีสิ่งอื่นใดในโลกจะศักดิ์สิทธิ์ยิ่งกว่า เสร็จแล้วจงพิจารณาพระของท่านให้จำได้ แล้วหลับตาน้อมองค์พระนั้นไปตั้งไว้ ณ ที่ศูนย์กลางกายตัว (โปรดดูวิธีการปฏิบัติภาวนาในหนังสือนี้เรื่องวิธีปฏิบัติภาวนาเพื่อเข้าถึงธรรมกาย) แล้วให้บริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ" พร้อมกับตรึกนึกให้เห็นองค์พระนั้นให้เหมือนกับเห็นด้วยนัยน์ตาจริง ๆ นึกหนักขึ้นก็เห็นชัดหนักขึ้นจนเห็นชัดแจ้งกับตาจริง ๆ การเห็นนั้นไม่ใช่ตามนุษย์หยาบ (ตาเนื้อ) เห็น แต่เป็น "ตาใน" หรือตาของ**กายมนุษย์ละเอียด** หรือ **กายฝัน** ซึ่งเป็นทิพย์เห็น เมื่อเห็นชัดแจ้งดังนั้นแล้ว ก็ต้องมองให้เห็นไว้เสมอในอิริยาบถทั้ง ๔ คือ นั่งก็เห็น นอนก็เห็น ยืนก็เห็น หรือจะเดินก็เห็น

เมื่อทำให้เห็นอยู่เสมอดังนี้ พระท่านก็จะโปรดเรา ต่อแต่นั้นท่านจะปาฏิหาริย์นิรมิตองค์ของท่านให้โตออกไปบ้าง เล็กเข้ามาบ้างแล้วเปลี่ยนเป็นสีต่าง ๆ ขาวเป็นเงินยวงบ้างเป็นสีปรอทบ้าง เป็นสีทองคำบ้าง เป็นสีเหลืองต่าง ๆ บ้าง เป็นสีขาวสะอาดบ้าง เป็นสีแก้วมรกตบ้าง ขาวใสเหมือนเพชรบ้าง ใสเหมือนกระจกส่องเงาหน้าบ้าง

เมื่อเห็นได้ถึงขนาดนี้แล้ว อย่ายินดียินร้าย ทำใจให้เฉยเป็นอุเบกขาไว้ นึกว่านั่นเป็นปาฏิหาริย์ของพระท่าน ท่านโปรดเรา เราต้องเคารพระลึกถึงท่านเสมอ และให้น้อมใจหยุดในหยุดลงไปที่ศูนย์กลางองค์ท่าน จะเห็นที่หมายเป็นจุดเล็กใสเท่าปลายเข็ม พอใจหยุดนิ่งได้ถูกส่วนเข้าก็จะเห็นดวงกลมใสแจ่ม ณ ที่ศูนย์กลางองค์พระนั้นก็ให้รวมใจหยุดอยู่ ณ ที่ศูนย์กลางดวงนั้นต่อไปอีก ก็จะเห็นดวงและองค์พระใสบริสุทธิ์ยิ่งขึ้น ขยายส่วนโตขึ้น และมีรัศมีสว่างขึ้นกว่าเดิม

ที่นี้ก็ให้จรดใจไว้อยู่ ณ ที่ศูนย์กลางดวงใสแจ่มตรงศูนย์กลางกาย องค์พระนั้นไว้เรื่อยให้เห็นอยู่ทุกอิริยาบถทีเดียว

เมื่อทำได้ดังนี้ชื่อว่าบูชาพระองค์ท่านด้วยคารวะอย่างยิ่ง ไม่มีการบูชาอื่นจะยิ่งไปกว่าในชั้นนี้องค์พระท่านจะปาฏิหาริย์จนเต็มส่วนของท่าน ใสเหมือนแก้วหมดทั้งองค์งามไม่มีที่ติ ท่านจะประทับอยู่ที่ศูนย์กลางกายของเราตามเดิม แต่ประทับผินพระพักตร์ออกตามกายของเรา ที่ศูนย์กลางกายของเราเป็นที่ประทับของท่าน ใจของเราก็ต้องให้หยุดอยู่ที่ศูนย์กลางองค์พระเหมือนกัน ให้เหมือนกับหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางกายมนุษย์

เมื่อเราเข้าถึงองค์พระดังนี้แล้ว ต้องการอะไรก็อาราธนาให้ท่านช่วย ต้องสำเร็จตามปรารถนา ต่างแต่ช้ากับเร็วเท่านั้น หรือทันใดนั้นก็ได้ เมื่อเราหัดทำใจให้เข้าถึงองค์พระได้ชำนิชำนาญคล่องแคล่วดังนี้แล้ว ในเมื่อเราจะไปทางบกก็ดี ทางน้ำก็ดี ทางอากาศก็ดี หรือจะไปในที่ใดที่หนึ่งก็ดี หรือมีเหตุการณ์บังเกิดขึ้นโดยปัจจุบันก็ดี เราก็จะอาราธนาให้ท่านช่วยได้ทันท่วงที ถ้าเรารับราชการ ขอให้การรับราชการของเราราบรื่นเรียบร้อย ไม่เป็นที่สะดุดตาสะดุดใจผู้หลักผู้ใหญ่ ถ้าเราค้าขาย ขอให้การค้าขายของเราให้ซื้อง่ายขายคล่องกำไรงาม ถ้าเราทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำกิจการใด ๆ ขอให้การกระทำนี้ได้ผลเกินควรเกินค่า ถ้าเราจะไปทางน้ำทางบก ขอให้ไปดีมาดีสวัสดีมีชัยในกาลทุกเมื่อ เทอญฯ

ขอให้ท่านทั้งหลาย บรรดาที่มาช่วยสมทบทุนในการก่อสร้าง**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**และ**เผยแพร่ธรรมปฏิบัติ**ด้วยกัน จงประสบแต่ความสำเร็จสมประสงค์ทุก ๆ ประการ เทอญฯ

ปิดเล่ม

ถึงบรรทัดนี้ หลายท่านคงจะเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในธรรมปฏิบัติตามแนววิชาธรรมกายขึ้นแล้ว.....หลายท่านอาจจะยังลังเล สงสัย.....หลายท่านอาจจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ศรัทธาเลย.....ครับทั้งหมดนี้ เป็นสิทธิส่วนตัวที่ท่านผู้มีปัญญาพึงใช้วิจารณญาณของตนเอง

แต่อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเชื่อ หรือ**โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิเสธ** หากท่านมิได้ลงมือค้นหาข้อเท็จจริงด้วยตนเองให้แน่ชัดเสียก่อนนั้น.....**สมควรแล้วหรือ?**

มาเถอะครับ ท่านสาธุชนผู้กอปรด้วยปัญญา เราขอเชิญทุกท่านมาร่วมปฏิบัติภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย เพื่อค้นหาความจริง เพราะนี่คือวัตถุประสงค์สำคัญของเรา

อย่างน้อยก็น่าเชื่อได้ว่า การปฏิบัติธรรมมีแต่ทำให้คนเป็นคนดี มีจิตใจที่พัฒนายกระดับให้สูงขึ้น สังคมก็น่าจะร่มเย็นเป็นสุขได้ ถ้าทุกคนหันเข้าหาธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อย่างนี้กระมัง **พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ** จึงกล่าวว่า **"ธรรมกายคนหนึ่งช่วยคนได้ครึ่งเมือง"**

และถ้ามีธรรมกายเต็มบ้านเต็มเมือง เห็นทีจะช่วยคนได้อย่างน้อยก็ครึ่งโลก .....

นี่แหละ ครับ **"อานุภาพธรรมกาย"**

กว่าหนังสือนี้จะเสร็จก็เล่นเอาหืดขึ้นคอ ทั้งคนทำ และคนรอ.....**ผิดตกบกพร่องและคำตำหนิใด ๆ กระผมขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียวจริง ๆ**

บุญกุศลอานิสงส์ใด อันเกิดจากการที่เราได้ทำ และท่านได้อ่านหนังสือเล่มนี้ **ขอน้อมบูชาแด่บุรพาจารย์ทุกท่าน รวมทั้งท่านอาจารย์มงคลบุตร**ผู้ริเริ่มจัดทำ.....คำชมใด ๆ ควรเป็นของชาวคณะผู้จัดทำ, ท่านผู้คอยให้กำลังใจและการสนับสนุน รวมตลอดทั้งท่านที่เสียสละเวลามาช่วยเหลือในโอกาสอันควร.....**ผมเป็นคนสุดท้ายที่จะขอรับบุญกุศลส่วนนี้.....ขอขอบพระคุณ**